

Täysistunto

Keskiviikko 3.6.2015 klo 12.00—20.57

Täysistunto alkoi klo 12.00. Täysistunto päättyi klo 20.57.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (12.00—13.58, 16.05—17.58 ja 19.58—20.57) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (13.58—16.05 ja 17.58—19.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Valtioneuvoston tiedonanto eduskunnalle 29.5.2015 nimitetyn pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmasta

Valtioneuvoston tiedonanto VNT 1/2015 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Maria Lohela: Arvoisat edustajat! Ottaen huomioon tämän meidän väliaikaisen istuntosalin haasteellisen akustiikan pyydän jokaista tykönäen huomioimaan sen ja keskittymään siihen kansanedustajan arvokkaaseen ja vakaaseen käyttäytymiseen ja välttämään tarpeetonta keskustelua. Hienot, osuvat välihuudot ovat tämän salikeskustelun suola, mutta jatkuva keskustelu vieruskumppanin tai takana tai edessä istuvan kanssa ei sitä ole. Pyydän jokaista huomioimaan tämän asian tänään käytävässä keskustelussa.

Jatketaan eilen 2.6.2015 pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmaa koskevan tiedonannon käsittelyä.

Keskustelu

12.03 **Lea Mäkipää ps:** Arvoisa puhemies! Minkälainen on hyvä hallituspohja? Yksiselitteisen vastauksen löytäminen tähän kysymykseen ei olekaan helppoa. Tämä nykyinen hallitusohjelma on viides kansanedustajaurani aikana. Jokainen aikaisempi ohjelma on kuvastanut ajan henkeä, poliittista ja taloudellista tilannetta. Jokainen hallitus on pyrkinyt omien lähtökohtiensa mukaisesti ratkaisemaan sille asetetut tehtävät, jakamaan käytettävissä olevat rahat mahdollisimman oikein ja oikeudenmukaisesti. Samoin on verotuksen laita. Hallitusten onnistuminen mitataan tavoitteiden saavuttamisen kautta. Yleensä aina yksi mittari on talouskasvu ja työllisyys, niin on nytkin.

Tällä hallituksella on iso haaste työllisyyden ja viennin aikaansaamisessa. Kun aikaisempi hallitus epäonnistui monien keskeisten tavoitteidensa toimeenpanossa, on tämän hallituksen tehtävä normaalia raskaampi. Suomen kohtalonkysymys on onnistua velkaan-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tumisen katkaisemisessa ja työllisyyden parantamisessa. Samaan aikaan pöydällä on sote-uudistus ja byrokratian purkaminen ja useiden hallinnonalojen uudistaminen. Tämän hallituksen on oltava ripeä ja määrätietoinen tehtyjen päätösten toteuttamisessa. Aika kuluu yllättävän nopeasti, ja suurtenkin uudistusten hedelmien poimimista joudutaan odottamaan pitkään.

Työttömälle jokainen päivä ilman työtä on pitkä, etenkin jos aika venyy kuukaussiksi tai vuosiksi. Vaikka me jokainen voimme tehdä oman elämämme eteen paljon olemalla aktiivisia ja kehittämällä itseämme, usein työttömyysongelman edessä omat keinot eivät ole riittävät. Työttömyys on koetellut entisiä teollisuuspaikkakuntiamme, mikä on aiheuttanut maassamuuttoa kasvukeskuksiin. Tämä ilmiö on taas tuonut omat ongelmansa, mikä näkyy asuntojen saatavuudessa ja hinnoissa sekä tyhjentyvien paikkakuntien asuntokaupan hyytymisenä ja alueiden palvelujen vähentymisenä.

Minun toiveeni tälle hallitukselle on, että se pitäisi parempaa huolta koko maan elinvoimaisuuden kehittämisestä. Kansantaloudellisesti se on erittäin kannatettava asia. Tähän suuntaan tahtotilaa näyttäisi olevan mittavan tieverkostoon ja infraan tehtävän investoinnin myötä.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä suurin ongelmamme maassamme on se, mistä löytyy yrittäjiä, jotka antavat työtä sadoilletuhansille maamme työttömille. Vain tätä kautta Suomi nousee, jolloin voimme puhua mahdollisesta jaettavasta tai kestävyysvajeen umpeen kuromisesta. Emme voi vaikeuttaa enää työllistämistä, sillä palkan lisäksi pakolliset kulut ovat tällä hetkellä yli 70 prosenttia palkasta. Yhteiskuntasopimukseen tulisi kaikkien osapuolten suhtautua myönteisesti, ja onko esimerkiksi saavutetuista eduista vastenmielistä luopua, se on suuren ratkaisun avain. Yrittäjät, jotka arvostavat työntekijöitään, pitävät huolta työntekijän hyvinvoinnista. Se on tulevaisuutta ajatellen hyvä satsaus.

Hallitusohjelmassa on paljon hyviä asioita, joista edustajamme eilen puhuivat ja joita en nyt käy toistamaan. On paljon uutta kehittämistä, mutta myös ikäviä asioita, joista varmaan täällä keskustellaan. Joka tilanteessa, olkooppa hallituksessa kuka tahansa, meidän on huolehdittava maan hiljaisista ja niistä, jotka ovat rakentaneet meille hyvän kasvualustan. Tällä tarkoitan esimerkiksi pieneläkeläisiä, joilla on suuret sairauskulut, ja niitä, joiden asumiskulut nousevat huomattavasti, tai niitä maamme tuhansia lapsiperheitä, joilla nyt on jo todella vaikeaa. Mutta uskon, että hallitus huomioi nämä, kunhan yksityiskohtiin paneudutaan syksyn kuluessa.

Nyt hallitukselle on annettava työrauha työnsä käynnistämiseen. Monet suunnitelmat olisivat moitittavia toisenlaisessa taloudellisessa tilanteessa, mutta nyt on pakon edessä toimittava. Aina huonojen aikojen jälkeen on odotettavissa parempaa, siihen me tähtäämme. Kurjuus ei ole ikuinen, ja tästä selvitään yhteistyöllä, koko kansan ja eri sidosryhmien välisellä yhteistyöllä. Meillä on oltava yrittäjä- ja talkoohenkeä. Mutta kun paremmat ajat koittavat, jokaisen talkoisiin osallistujan on saatava oma palkkionsa. Siitä meidän on pidettävä kiinni.

12.09 Eero Suutari kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen vaihto- ja kauppataaseet ovat kehittyneet jo 15 vuotta väärään suuntaan. Kilpailukykyemme on rapautunut, ja kansantaloutemme moottori, vientiteollisuus, on kärsinyt vakavia vaurioita. Luotimme liikaa ja liian pitkään kahteen tuottavuuskehityksemme huippuun, elektroniikkaan ja paperiin. Maailma muutti kulutustottumuksiaan, ja juuri nämä alat ovat lähes tuhoutuneina. Olemme eläneet vakaan valuutan olosuhteissa oppimatta varsinaista tulojen mukaan elämistä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

On kokonaisuudesta välittämättä tehty ratkaisuja, jotka ovat johtaneet liian kalliiseen suomalaiseseen työhön ja kilpailukyvyttömyyteen. Kansantuotteen kokonaistulosta ei ole hyvän sään aikana käytetty aiemman velan nopeampaan lyhentämiseen vaan päinvastoin tulevan kuorman kasvattamiseen. On ollut osaamattomuutta huolen pitämisessä tulevaisuuden kilpailukyvyistä.

Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva hallitusohjelma on vakava yritys selättää jo seitsemän vuotta jatkunut kurjistuminen ja pelastaa suomalaisella työllä ja ahkeruudella Suomen tulevaisuus. Nyt on ymmärretty kokonaisuus. Kyse ei ole siitä, kuka saa ja keneltä otetaan, vaan kakun kasvattamisesta, siis siitä, mitkä ovat parhaat lääkkeet kasvuun. On tunnustettu, että vain tuottavat yritykset kasvavat, investoivat ja työllistävät lisää, että viennin kasvun kasvu on ainoa tie velkaantumisen lopettamiseen ja kestävyysvajeen voittamiseen ja edelleen että vain kasvu mahdollistaa tulevat palvelut. On vihdoin löydetty sampo: suomalainen työ.

Arvoisa puhemies! Maan talouden tila on vakava, mikä näkyy myös ohjelmassa. Asioista puhutaan niiden oikeilla nimillä, ja leimallista on ratkaisuhaluukkuus. Haasteellisia kohtia ei työnnetä syrjään. Hallituksen tilannekuva ja ratkaisut ovat yhteisiä: työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen, osaamisen ja koulutuksen uudistaminen, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen vauhdittaminen sekä toimintatapojen uudistaminen digitalisaation hyödyntämisen, kokeilujen ja normien purkamisen kautta.

Hallitusohjelma sisältää vahvoja toimia Suomen suunnan kääntämiseksi. Kovat ovat lääkkeet, mutta ne ovat välttämättömiä. Kilpailukyky on löydettävä, ja julkinen talous on saatava kuntoon. Velkaantuminen on taitettava, mutta samaan aikaan on pysyttävä pitämään huoli sekä talouskasvusta että myös kaikkein heikoimmista. Ylivelkaantunut Suomi ei tähän kykene. Ratkaisujen konkreettisena tavoitteena on muun muassa, että työnteko ja työn teettäminen on jatkossa kannattavampaa, kokonaisveroaste ei nouse ja sekä työn että yrittämisen verotus kevenee. Työmarkkinoiden toimintaa ja vapaata kilpailua tullaan edistämään merkittävästi.

Hallitus panostaa myös kasvuun 1,6 miljardia euroa, josta 600 miljoonaa käytetään infraan. Julkiselle sektorille on luvassa rakenteellisia uudistuksia, jotka parantavat tuottavuutta noin 3 miljardin edestä. Paineita parannuksiin todella on sekä palveluiden tuottajien että myös kustannusten osalta. Menot leikataan kestäväälle tasolle.

Oppositio on tunnustanut tilanteen vakavuuden ja myös mittaluokan, mutta ei ole yksittäisten säästöpäätösten tuijottamiseltaan joutanut etsimään vaihtoehtoisia keinoja tulevien sukupolvien kustannuksella elämisen lopettamiseksi. On vain yleisesti esitetty verojen korotuksia. Kenen verojen? Kuinka paljon?

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma sisältää kärkihankkeita ja hyviä kirjauksia, esimerkiksi vaikkapa tunti liikuntaa päivässä, ympäristöystävälliset veroratkaisut ja omaishoidon tilan parantaminen. Panostetaan siis tulevaisuuteen. Korjattavaakin toki on. Leikkaukset koulutuksesta ja erityisesti tutkimus- ja kehittämistyöstä saattavat vaarantaa ja hidastaa talouskasvua. — Kiitos.

12.14 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Sen verran eilispäivästä vielä, että mielestäni siellä nousi kolme asiaa ylitse muiden.

Tämä orastava yhteiskunnan ja kansalaisten kahtiajako, mihin tämä hallitusohjelma on johtamassa, nousi vahvasti esille, ja siihenhän itse asiassa myöskin arvostamamme keskus-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tan kansanedustaja Kääriäinen on kiinnittänyt huomiota. Toivomme, että hallitus ottaa vakavasti nyt tämän asian, että myöskin hyvätuloiset on saatava näihin talkoisiin mukaan. Ei ole oikein se, että työttömät, eläkeläiset, ikääntyneet ja lapsiperheet pannaan maksumiehiksi.

Näistä eläkeläisistä nyt on vielä pakko todeta se, että perussuomalaiset lupasi ajaa eläkeläisten asioita. Vasemmalla kädellä Soini antaa 30 miljoonaa takuueläkkeen muodossa, samaan aikaan otatte oikealla kädellä 125 miljoonaa euroa eläkeläisten asumistuesta. Tiedättekö te, ministeri Soini, että OECD:n vertailussa yhtä köyhiä yksin asuvia eläkkeensaajia kuin Suomessa on ei löydy koko Länsi-Euroopasta? Suomen Asiakastieto Oy:n tuoreen tiedon mukaan maksuhäiriöisten yli 65-vuotiaitten määrä on noussut 14 prosentilla edellisen vuoden aikana, ja te pahennatte merkittävästi tätä tilannetta heikentämällä eläkeläisten asumistukea jopa lähes 100 eurolla kuukaudessa. Se jos mikä on hävytöntä.

No, eilen käytiin lävitse nämä petetyt lupaukset. Se on kansanvallan kannalta äärimmäisen huolestuttavaa. En käy nyt tätä koulutuslupauksen pettämistä enää lävitse, palautan sen vain mieliin.

Ja kolmas asia, joka on pakko nyt vielä nostaa esille, on tämä hallitusohjelmaan sisään ladattu kiristysruuvi. Koko kuorma kasataan palkansaajien niskaan, muut pääsevät kuin koira veräjästä.

Minä otan yhden esimerkin nyt siitä uhkauksesta. Kysyn teiltä, kollegat, valtioneuvoston jäsenet: kuinka monta ihmistä on ollut vuorotteluvapaalla sen perustamisesta lähtien? Osa teistä tietää, että se on minulle hyvin läheinen asia. Olen kerännyt aikanaan yli 100 nimeä lakialoitteeseen, paimensin sen asian hallitusohjelmaan. Nyt kysymys kuuluu: kuinka monta ihmistä on ollut vuorotteluvapaalla? (Eero Heinäluoma: Satojatuhansia!) 240 000 ihmistä. Kuinka monta ihmistä on päässyt tekemään oikeaa työtä? Tämä on jo helppo kysymys. Sama määrä, 240 000 ihmistä. Eli lähes puoli miljoonaa ihmistä on tehty vuorotteluvapaalla onnelliseksi ja tyytyväiseksi. Mitä esittää hallitus: me lopetamme tämän vuorotteluvapaan, jollette te suostu meidän ehdotuksiin. Tätä asiaa, arvon pääministeri, ette ole loppuun asti harkinneet. Siellä on paljon muitakin tämäntyyppisiä lapsuksia, mutta tämä on minusta aivan ääriesimerkki. En käy syvällisemmin tähän vuorotteluvapaan filosofiseen taustaan, joka pitää sisällään sen, että ihmisillä on aito ja oikea mahdollisuus kerran, kaksi elämänsä aikana irrottautua tästä työelämän oravanpyörästä, latautua, luoda ja kehittyä.

Sitten lopuksi vielä yksi asia. Mielestäni hienosti RKP:n puheenjohtaja Haglund nosti eilen esille nämä ministerinsalkut. Tämä työministeri—oikeusministeri-yhdistelmä — ja nyt ei ole kysymys ministeri Lindströmin persoonasta — on aivan luonnoton yhdistelmä. Miten hallitus on voinut päätyä tällaiseen ratkaisuun? Ja kovin kaukaa ei kierrä myöskään tämä opetusministerin ja sitten kulttuuriministerin yhdistäminen. Henkilölle, joka on kohtuullisen osaava opetusministeri, jolle kuuluu koko tiedeala, varhaiskasvatus, peruskoulu, lukio, ammatillinen, aikuiskoulutus, on siinä aivan täysi työ. Itse en olisi voinut kuvitella mitenkään käyväni lävitse laajaa kulttuurikenttää opetusministerin tehtävässä, en mitenkään, siitä näkökulmasta, kuinka paljon kulttuuria arvostan, sen henkistä pääomaa ja olemusta koko meidän kansalliselle olemassaololle. Ja tämäkin nyt yhdistetään. Ne säästöt ovat ihan marginaalia siinä ikään kuin uhkakuvassa, mitä näistä yhdistelmistä seuraa.

12.20 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskityn nyt pelkääntään tähän edustaja Gustafssonin ottamaan vuorotteluvapaa-asiaan. Ensinnäkin se on kirjattu sillä tavalla, että se muutetaan syyperusteiseksi tai muutetaan niitä aikoja, jolloin on

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

oikeutettu vuorotteluvapaaseen. Toki, jos tätä yhteiskuntasopimusta ei synny ja joudutaan tekemään kovempia toimia, niin sitten on kirjattu, että se poistetaan. Jos katsotaan, mikä on kansainvälinen tilanne, niin Ruotsi on poistanut tällaisen järjestelmän, Hollannissa tämä on voimassa ainoastaan syyperusteisena, eli me olemme nyt menossa siihen järjestelmään. Muualla on tehty kansantaloudellisista syistä tähän muutoksia, ja se on nyt edessä meilläkin. Sitten jos me katsomme Roope Uusitalon tutkimusta, joka kuvaa kaikkia — on käyty läpi joka ikinen, joka on vuorotteluvapaalla ollut — niin se kuvaa sen, että niistä ihmisistä, jotka ovat olleet vuorotteluvapaalla, se on varmaan joitakin yksittäisiä jaksamisessa auttanut, mutta kokonaiskuva on se, että niiden työura on jäänyt lyhyemmäksi kuin niiden, jotka eivät koskaan ole olleet vuorotteluvapaalla.

12.21 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Arvoisa pääministeri, olette puhuneet paljon uudesta poliittisesta kulttuurista ja siitä, että kansalaisten luottamus politiikkaan pitää palauttaa. Viimeksi kuukausi sitten totesitte, että kansalaisten luottamus politiikkaan on koetuksella. Te ennen vaaleja lupasitte kansalle pehmeää pakettia, kansa äänesti teitä, ja nyt olette päättäneet tehdä kovan paketin leikkauksineen, jotka jakavat kansaa kahtia. Ennen vaaleja lupasitte, että kaikki pääsevät osallistumaan näihin talkoisiin. Eilen te myönsitte, että hyväosaiset on rajattu näistä teidän taloustalkoistanne pois. Arvoisa pääministeri, miten itse arvioitte: Onko toimintanne lisännyt luottamusta politiikkaan? Mitä on se uusi poliittinen kulttuuri, josta te ennen vaaleja puhuitte?

12.23 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmän puheenjohtaja Satonen eilen täällä salissa sanoi, että on arvovallinta, kun hallitus panostaa nyt hoivaan ja pärjäämiseen. Pitkäaikaisesta laitoshoidosta, palveluasumisesta, kotiin annettavista palveluista ja muista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista perittäviä asiakasmaksuja nyt kuitenkin ollaan korottamassa. Näistä tavoitellaan monen sadan miljoonan euron säästöjä. Samaan aikaan vanhuspalveluiden henkilöstömitoitusta halutaan löysentää eli tarjota aiempaa vähemmän ihmisiä huolehtimaan ihmisistä. Ja kun eläkkeitä vielä leikataan, miten vanhukset pystyvät nämä palvelut maksamaan? Arvoisa pääministeri, hyvä hallitus, miten te perustelette nämä säästöt? Tämähän on nyt sitä panostamista, mistä edustaja Satonen täällä eilen puhui? Eivätkö vanhukset ja ihmiset ole teidän mielestänne ansainneet kunnollista hoitoa, ihmisarvoista elämää ja arvokasta vanhuutta?

12.24 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Satoselle: Olen hyvin perillä vuorotteluvapaaseen liittyvistä tutkimuksista ja vastaavista. Tosiasia on kuitenkin se — nyt puhun myöskin tieteellisen koulutuksen saaneena henkilönä — että on äärimmäisen vaikea mitata kaikkia niitä hyötyjä, mitä vuorotteluvapaa yksittäiselle kansalaiselle ja ihmiselle antaa. Monethan ovat hakeutuneet suunnitelmallisesti vuorotteluvapaalle, osa hoitamaan omaisia, osa jopa silloin kun lapset aloittavat koulua, osa opiskelee, ja sitten se yksi, ehkä merkittävin asia: niistä 240 000 ihmisistä, jotka ovat päässeet tekemään oikeaa työtä, tuhannet ovat osoittaneet kykynsä ja taitonsa ja saaneet vakinaisen työpaikan. Kysymys on siitä, miten me näemme hyvän yhteiskunnan, ja me, sosialidemokraatit, näemme sen sillä tavalla, (Puhemies koputtaa) että tällä vuorotteluvapaalla on sijansa, kun henkilö vielä vapaaehtoisesti (Puhemies koputtaa) on valmis laskemaan oman tulota-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sonsa sille tasolle, että sillä nyt niin kuin nippanappa tulee toimeen sen kuusi kuukautta tai mikä se aika sitten onkaan.

12.25 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen täsmälleen samaa mieltä edustaja Gustafssonin kanssa vuorotteluvapaasta. Se on yksi vihoviimeisimmistä leikkauksista, joihin haluaisimme ryhtyä, ja se onkin sattumalta juuri tästä syystä siinä viimeisten leikkausten kohdalla. Me kaikki pystymme vaikuttamaan siihen, että näitä leikkauksia ei tarvitsisi tehdä, että saataisiin kustannuskilpailukykyä parannettua yhteiskuntasopimuksella niin, että välttäisimme tämänkaltaiset leikkaukset. Mutta tämän poliittisen luottamuksen kannalta, mihin edustaja Lindtman tässä viittasi: onkohan sillä mitään vaikutusta, että ei ollut kuin viisi vuorokautta, kun edustaja Gustafssonin puolue oli valtiovarainministeripuolue, ja teitte neljässä vuodessa miljardien leikkaukset. Nyt tässä keskustelussa yksikään uusi säästö ei käynyt, ei kelpaa eikä käy. Tämä nyt valittu hallitus, joka sai vaaleissa selkeän luottamuksen kansalaisilta, joutuu toteuttamaan nekin leikkaukset, joita te tälle vuodelle olette esittäneet. Ne pitää panna toimeen.

12.26 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio jatkaa ansiokasta luetteloaan siitä, mitä kaikkea he olisivat haluttomia tai kyvyttömiä tekemään, jos itse olisivat hallituspuolueita. Gustafssonille vastaan, kun te nostatte tämän vanhusten asumistuen: Kyllä, se on ikävä leikkaus. Se on jossain määrin leikkaus, mutta toisaalta tässä nimenomaan saatetaan vanhusten asumistuki samalle tasolle kuin se on muilla. Eli tämä on tavallaan tasa-arvoistava toimenpide. Mielellämme me tekisimme sen niin päin, että nostaisimme muiden asumistukea, mutta kun ei ole rahaa. Te puhutte sadasta eurosta kuukaudessa. Tämöinen ehkä teoreettinen yksittäistapaus voi löytyä, mutta todellisuudessa puhutaan useimpien tapauksissa vain muutamasta eurosta kuukaudessa, minkä he häviävät, ja takuueläke nousee yli 20 euroa kuukaudessa.

Lindtmanille totean, että pehmeä paketti — ei. Valtiovarainministeriön annettua arvionsa mekin sanoimme puheenjohtaja Soinin suulla aivan selvästi moneen kertaan, että sopeutustarve on laskettu 6 miljardia ja että se pitää kattaa 6—7 vuodessa juuri niin kuin hallitus nyt aikoo tehdä. Te luettelette vain asioita, joita ette aio tehdä, mutta ette esitä sitä vaihtoehtoa. Tosin me tiedämme sen vaihtoehtoon jo edelliseltä vaalikaudelta.

12.28 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Terho totesi, että vanhusten asumistuen leikkaus on jossain määrin leikkaus. Sitä se ei kyllä ole. Se on leikkaus eikä vain jossain määrin leikkaus. Toivottavasti hallitus jossain vaiheessa tekee arvion siitä, millä tavalla teidän toimenne lisäävät köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Jo nyt kaikkein köyhimpiin suomalaisiin kuuluvat yksin asuvat vanhukset suurissa kaupungeissa. Heillä ei ole asumiselleen mitään muuta vaihtoehtoa kuin se asunto, jossa he asuvat. Ja kun te viette heiltä asumistuen, mitä tapahtuu? He ovat kuntien sosiaalitoimen asiakkaina, koska he tarvitsevat vuokranmaksuun toimeentulotuen asumislisää. Toisin sanoen te lisäätte kansalaisten riippuvuutta toimeentulotuesta ja te lisäätte kuntien menoja, jolloin kuntien paine korottaa kunnallisveroa kasvaa. Ja minkälainen vero on luonteeltaan kunnallisvero? Sehän rokottaa suhteessa enemmän pienituloisia kuin suurituloisia.

12.29 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Edustaja Terho, sanoitteko te ennen vaaleja äänestäjälle siellä Tammelan torilla, että tulemme leikkaamaan, eläkkeen-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

saaja, sinun tukiasi pois? Sanoitteko te ennen vaaleja opiskelijoille, että teiltä tullaan leikkaamaan? Kerroitteko ennen vaaleja lapsiperheille, että juuri teidän tukeanne pienennetään? Kerroitteko vanhukselle, että luovutaan näistä palvelusuosituksista ja hoidon laatu heikkenee? Mielestäni ette kertonut. Ja nyt tullaan siihen olennaiseen kysymykseen yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden kannalta: Miksi kansa nyt jaetaan kahtia? Miksi perussuomalaiset vastoin kaikkia vaalilupauksiaan ovat tämän hyväksymässä? Onko teistä oikein, että kaikki pistetään samaan veneeseen mutta vain vuorineuvoksille annetaan pelastusliivit? Onko tämä oikein? Miksi perussuomalaiset eivät täällä nyt sano, että hetkinen, mietitään uudestaan, korjataan verolinjaa siten, että myös kaikkein rikkaimmat voisivat osallistua näihin talkoisiin? Edustaja Kääriäinenhän tätä jo toivoi, ja minä nyt toivon todella, että myös perussuomalaiset vastaisivat kysymykseen, onko oikein se, että vuorineuvos ei tingi mutta kansa tinkii. Onko oikein, että kyllä kansa tinkii?

12.30 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Kun tehdään vastuullista talouspolitiikkaa ja tehdään 4 miljardin sopeutukset yhdessä vaalikaudessa ja 6—7 vuodessa 6 miljardin, niin ei silloin pystytä tekemään näitä leikkauksia pelkästään hymyilemällä ja jakamalla hyvää kaikille. Me sanoimme kaikille, että on tulossa vaikeat ajat. Me sanoimme kaikille, että kukaan tuskin selviää ilman leikkauksia. Ja tämä on ihan selvää ollut sekä äänestäjille että läsnä oleville opposition edustajille, että tällä vaalikaudella meillä on tällainen tilanne edessä. Te arvostelette tätä pakettia, te arvostelette sen tekotapaa, mutta te ette vielä sano, mistä te ottaisitte itse ne rahat. Mistä ihmeestä te ottaisitte itse ne rahat, jos teillä siihen olisi tilaisuus? Ja kun te sanotte, että maa jaetaan kahtia, niin mitä ihmettä? Me olemme edelleen kaikki samassa veneessä. Sen takia tämä kaikki tehdään. Sen takia me yritämme pitää tämän veneen pinnalla. Ja tämä nyt on tätä iänikuista sosialistista retoriikkaa sitten puhua vuorineuvoksista. Voimme me leikata vuorineuvosten asumistukea, jos luulette siitä paljon saavanne rahaa. (Välihuutoja)

12.31 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Gustafsson, te ja puoluetoverinne olette mestareita kertomaan, mistä ei saa säästää ja että väärin säästetty. Mutta kun eilen yritimme kysyä, että mistä te sitten säästätte, niin teiltä viitattiin teidän vaaliohjelmaan. Nyt pitää myöntää, että en niin kovin tarkkaan tunne teidän vaaliohjelmaan, mutta kun te itse tunnette sen paremmin, niin kertokaa nyt, mistä se 3 miljardia plus 1 miljardi, josta pieni osa verotuksella, mistä ne säästöt otetaan. 3 miljardia. Lyökää säästöt pöytään, niin vertaillaan vaihtoehtoja.

Sitten, edustaja Gustafsson, te, kuten puheenjohtajanne, sanoitte, että tämä yhteiskuntasopimus on kiristysruuvi. Oletteko todella sitä mieltä, että kun nyt leikataan kaikilta niiltä ryhmiltä, mistä sanoitte — eläkeläisiltä, opiskelijoilta, työttömiltä — niin on liikaa vaadittu, että nekin, joilla työpaikat on, osallistuisivat sillä, että tekisivät hitusen enemmän työtä viikossa?

12.32 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu SDP:n säästölistoja ja SDP:n vaihtoehtoja. (Välihuutoja) Minä totean nyt tässä — kuunnelkaa rauhassa — mistä on kysymys SDP:n osalta. Me olisimme elinkeinotukia olleet valmiita 400 miljoonaa euroa leikkaamaan. Siellä on tuulivoiman syöttötariffia, maatalousmenojen uudelleenkohdennuksia, innovaatorahoja, valtion menojen osittaista jäädystä, elikkä liittyen näihin kuntien valtionosuuksiin olisi puolitettu se 800 miljoonaa eu-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

roa. Siellä olisi ollut myöskin tämä viime vaalikaudella kaatunut toisen asteen säästöratkaisu, josta olisi huolehdittu ilman, että koulutuspaikkoja tai koulutuksen laatua olisi lähdetty heikentämään 270 miljoonaa euroa. Työllisyyden rakennemuutokset, 270 miljoonaa. Siellä oli selkeitä esityksiä liittyen tähän. Siellä oli myöskin säästö hallinnosta ja ict-kustannuksista 250 miljoonaa ja myös sote-uudistuksen tuomat säästöt 250 miljoonaa. Yhteensä yli 2 miljardia euroa, saman tien päätöksiä. Sen lisäksi SDP esitti, että oltaisiin nostettu pääomatulojen verotusta 60 000:n jälkeen. Sieltä olisi saatu 100 miljoonaa. Olisimme nostaneet (Puhemies koputtaa) rajatuista, listaamattomista yrityksistä 200 miljoonaa euroa. Meillä on vaihtoehtoja, mutta kun ne eivät kelpaa teille.

12.34 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan vielä tähän keskusteluun vuorotteluvapaasta, koska sen tässä aloitti edustaja Gustafsson. Kun vuorotteluvapaa perustettiin, kuten täällä edustaja Gustafsson hyvin tietää, niin sen ajatuksena oli se, että ihmiset voivat opiskella, jotta he ammatissaan pärjäävät entistä paremmin, tai he voivat tilapäisesti hoitaa omaistaan. Ja nyt jos me menemme syyperusteiseen järjestelmään, niin juuri nämä kaksi tavoitetta tässä toteutuvat. Meillä on lisäksi olemassa omaishoitajien hoitovapaa, joka mahdollistaa sen, että henkilöllä, jonka täytyy esimerkiksi hoitaa vaikkapa saattohoidon tarpeessa olevaa vanhempansa, on mahdollisuus jäädä pois töistä ja sen jälkeen sitten palata siihen työpaikkaansa. Eli meillä on olemassa näitä järjestelmiä, ja on hyvin tärkeää, että näitä pidetään yllä. Mutta on rehellisesti myönnettävä, että moni vuorottelijasijainen, joka on sinänsä tästä järjestelmästä hyötynyt, olisi saanut työtä muutenkin.

12.35 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen kävi hyvin selvästi ilmi se, että kaikkein suurituloisimmat eivät osallistu näihin niin sanottuihin talkoisiin. Eduskunnan tietopalvelu on laskenut tämän, ja kaikkein suurimmat hyötyjät verotarkaisuista ovat ne, jotka saavat kansanedustajatason palkkaa. Todellako kansanedustajatason palkoilla pitää verotuksen keventyä? Tuloerot tulevat siis kasvamaan eduskunnan tietopalvelun laskelmien mukaan. Tämä on sosiaalisesti epäoikeudenmukaista, mutta tämä on myös talouspoliittisesti järjetöntä. Aivan niin kuin puheenjohtaja Soini vaalikampanjassaan sanoi, ei ole oikein, ei ole järkevää leikata pienituloisimmilta, mutta se näkyy myös kansantalouden kokonaisuudessa. Sekä Kansainvälinen valuuttarahasto IMF että Teollisuusmaiden järjestö OECD ovat omissa tutkimuksissaan osoittaneet, että tuloerojen kasvulla on haitallinen vaikutus kansantalouden kasvuun. Emmekö me tässä kuitenkin hae työllisyyden paranemista ja kansantalouden kasvua?

Kysymykseni nyt on, pääministeri Sipilä: Edellinen hallitus jokaisen päätöksen kohdalla (Puhemies koputtaa) arvioi sen vaikutukset tuloeroihin, Gini-kertoimeen. Mikä on hallitusohjelman Gini-kerroin? Te olette varmasti sen insinöörinä laskenut.

12.36 Elsi Katainen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari rohkaisevaa asiaa tässä talouden kurimuksessa on, lähtien siitä, että nyt vastuullisilla tahoilla on yhteinen tilannekuva tästä taloudesta, ja se tilannekuva on vieläpä aivan todellinen. Jos neljä vuotta sitten olisi ollut sama tilanne, niin emme olisi näin pitkien leikkauslistojen äärellä nytkään. Toinen hyvä asia on se, että tuolla istuu hallitus, jolla on rohkeutta myös tarttua näihin asioihin, ja myöskin se, että tämä hallitusohjelma on tällä kertaa strateginen, ja jo nyt, edeltä käsin, on kerrottu, mistä aiotaan leikata. Viime kaudella tämäkin asia oli aivan

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

toisin. Hyvinvointi on yksi meidän keskeinen arvovalintamme. Vai mitä sanotte siitä, että emme leikkaa lapsilisistä, kannatamme perustulokokeilua, haluamme viedä kotiin palveluja ja haluamme tukea omaishoitajien parempaa jaksamista? Nämä ovat meidän arvovalintojamme, mutta haluaisimme kuulla myös teiltä, mitkä ovat teidän arvovalintojanne. Ei kai vaan lisää leikkaaminen (Puhemies koputtaa) tai lisää velkaantuminen? Mitkä ovat teidän kasvun eväänne? Siitä haluaisimme kuulla.

12.38 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on selkeästi nähtävissä nimenomaan arvomaailmojen ero hallituspuolueiden ja oppositiopuolueiden kesken. Hallituspuolueitten arvomaailmaa kuvaavat kyllä kovat arvot. Kitinää ei haluta kuulla. Te ette näe sitä, että tasa-arvovaikutukset teidän talouslinjallanne kasvattavat tuloeroja tässä maassa. Sen on vastaansanomattomasti todistanut muun muassa valtiovarainministeriö itse. Tasa-arvovaikutuksia kuvaa myös se, miten te suhtaudutte naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon. Te ette ole hallitusohjelmassa jatkamassa samapalkkaisuusohjelmaa eikä teillä huolimatta hyvistä puheista ennen vaaleja ole linjausta siitä, miten perhevapaita jaettaisiin tasaisemmin molempien vanhempien kesken, äitien ja isien kesken. Tämä on kylmää politiikkaa. Te olette kirjanneet hallitusohjelmaan, että naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia. Haluaisin kysyä teiltä, arvoisa pääministeri, mitä te tällä kirjauksella haluatte sanoa. Haluatteko te sanoa, että naiset ja miehet ovat niin tasa-arvoisia, ettei tasa-arvokehityksen edistämiseksi tarvitsekaan enää mitään tehdä?

12.39 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä puhutaan arvoista, ja kovasti nostetaan esille muun muassa vanhustenhoitoa. Te, nykyinen oppositiopuolue, olitte edellisellä kaudella tekemässä vanhusten laitospaikoista suuria vähennyksiä. Te teitte vähennykset, mutta te ette antaneet sinne sitä auttavaa ja hoivaavaa kättä. Nykyinen hallitus laittaa tämän asian kuntoon. Me kohdistamme resursseja sinne kotihoidon eli juuri sinne, minne te ohjasitte näitä vanhuksia. (Välihuuto vasemmalta) — Se ei pidä paikkaansa. Se koskettaa laitoshoidoa. Pyydän teitä myös lukemaan hallituskirjauksen, joka kertoo, että raskaimmassa hoivassa edelleen säilyvät suosituksen mukaiset mitoitukset. Se koskettaa ainoastaan tehostettua hoivaa, mikä tarkoittaa myös kevyempää hoivaa. Elikkä tähän keskusteluun, mitä te eilen kävitte täällä ja syytitte hallitusta törkeästä petoksesta, minä voisin kysyä, oliko kyseessä heitteillejättö, kun te edellisellä kaudella ulkoistitte suomalaiset vanhukset omiin koteihinsa ilman riittävää hoivaa. Nykyinen hallitus pistää tämän kotihoidon asian ja myös omaishoidon ja perhehoidon kuntoon.

12.40 Mikaela Nylander r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun mielestäni hallitusohjelmassa on paljon hyvääkin, ja varsinkin mitä tulee työmarkkinoihin. Meidän tulee tunnistaa, että työmarkkinat ovat muuttuneet aika lailla, ja sitten tulee myös tunnustaa, että meidän tulee tehdä jotain. Olen ilolla lukenut tästä osallistavasta sosiaaliturvavalistasta, ja myös perustulokokeilusta olette puhuneet, ja mielestämme nämä ovat sellaisia erittäin tervetulleita hankkeita, mitä Suomi tarvitsee. Minä todella toivon, että hallitus onnistuu siinä, koska tämä tukee työllistymistä, tukee just sitä joustoa, mitä myös ne, jotka ovat heikommassa asemassa työmarkkinoilla, tarvitsevat. Tämä on hyvä. Nämä ovat hyviä asioita.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

12.41 **Markus Mustajärvi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tunnen edustaja Satosen kahdeksan vuoden ajalta erittäin osaavana työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenenä, ja siksi ihmettelen, miksi hän tässä vuorotteluvapaassa sitten turvautuu puolittuuksiin. Yksi erittäin tärkeä syy, minkä takia vuorotteluvapaata on käytetty, on ollut se, että henkilö ei vain ole jaksanut töissä. Hän on halunnut pitää tietyn jakson ja irtaantua siitä työelämästä. Ja mikä sen parempi, jos uupunut ihminen pääsee lepäämään ja hänen tilalleen palkataan toinen työntekijä, joka tarvitaan. Minkä takia te haluatte tämän mahdollisuuden poistaa? Ja kyllähän sellaisella ihmisellä, joka on jo ennestään uupumisen rajoilla, riski siihen, että työura jää lyhyemmäksi, on totta kai päivänselvästi suurempi kuin muilla.

Mutta sitten pääministeri Sipilälle: Huomasin täällä mielenkiintoisen kohdan liittyen Metsähallitukseen ja teidän yleiseen talouspolitiikkaanne ja halunne myydä valtion strategisia omistuksia. Täällä sanotaan, että Metsähallituksen lainsäädäntö muutetaan vastaamaan EU-vaatimuksia. Kun siellä on entinen ja nykyinen maa- ja metsätalousministeri, niin mikä nykyisessä metsähallituslaissa on EU-säädösten vastaista? Haluatteko te myydä, yhtiöittää ja sitten yksityistää Metsähallituksen?

12.43 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On varmasti kaikille meille selvää, että Suomen talous on saatava oikaistua, ja siinä on kaikilla meillä paljon tehtävää. Aivan ensimmäiseksi olisi varmasti viisasta se, että saisimme kasvun liikkeelle ja myöskin sillä tavalla, että se vaikuttaisi mahdollisimman nopeasti. Esimerkiksi Etla on todennut, että lyhyellä tähtäimellä tällä ohjelmalla hidastetaan kasvua. Ja sen takia kysynkin nyt: miksi esimerkiksi asuntopolitiikassa on tehty niitä vähennyksiä, joita on tehty, koska asuntopolitiikalla, nimenomaan panostamalla tänne pääkaupunkiseudun asuntopolitiikkaan, saataisiin nopeasti kasvua aikaiseksi? Nyt erityisryhmien asumisesta otetaan ja vanhusten, vammaisten asumisoikeusasuntoja vähennetään. Näillä sitä kasvua olisi lyhyellä tähtäimellä saatavissa. Miksi tähän kohtaan näitä vähennyksiä on tehty?

12.44 **Sanna Lauslahti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ikääntyneet ja seniorit on erittäin hyvin huomioitu tässä meidän hallitusohjelmassamme. Valitettavasti oppositio tuo, kuten kuuluukin, vain niitä negatiivisia asioita esille.

Omaishoitoon on tulossa 75 miljoonan euron lisäpanostus — paikka, joka on inhimillisesti erittäin perusteltu. Kotihoitoa tullaan vahvistamaan ja etsimään sinne uusia keinoja. Eikö koti ole se paras paikka ihmiselle? Vai eikö se ole näin meidän oppositiollemme? Sen lisäksi meidän takuueläkkeeseen tulee 30 miljoonan euron korotus, ja myöskin iso kysymys on se, miten me asennoidumme meidän senioreihimme. Onko heillä oikeus päättää omista palveluistaan, vai päättääkö joku virkamies heidän puolestaan? Meidän uusi hallitus lähtee siitä, että jokaisella ikääntyneellä on oikeus tehdä omia valintoja ja me vahvistamme niitä.

12.45 **Johanna Ojala-Niemelä sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Terholle sanoisin, että teinä en olisi kyllä erityisen ylpeä siitä tavasta, jolla lunastitte kannatuksenne: katteettomilla lupauksilla. Miten kävi puolueenne lupaaman autoveroalen 900 miljoonaa euroa? Nyt autoveroale kutistui kosmeettiseksi alennukseksi niille, joilla on varaa ostaa uusi auto, mutta samalla se kerätään maaseudulla autoa tarvitsevilta ajoneuvoverona, ja tällöin kärsijöinä ovat pieni- ja keskituloiset. Miten kävi teidän lupauksenne 1 000 euron tuloista verovapaana? En löydä sellaista kirjausta tästä hallitusohjelmasta

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

ta. Päinvastoin olette leikkaamassa työttömyysturvaa, poistamassa nollamaksuluokkaa päivähoidosta ja eläkeläisten asumistukea leikkaamassa. Nämä pakottavat ihmiset toimeentuloluukulle. Ja ministeri Stubb, toivotan teidät tervetulleeksi Lappiin. Miksikö? Siksi, että siellä on niin kylmä, että joudutte ensimmäistä kertaa panemaan kädet omaan taskuunne.

12.46 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aina, kun makrotalouden asiat pyritään hoitamaan mikrotalouden lainalaisuuksilla, se ei ole mitään muuta kuin puoskarointia. Kuka tahansa meistä pystyy vähentämään omia menojaan ilman, että se vaikuttaa meidän omiin tuloihimme, mutta aina, kun valtio lähtee leikkaamaan omia menojaan, se leikkaa myös omia tulojaan. Kai ymmärrätte sen, että tässä saman tien palkansaajan ostovoima heikkenee? Työttömyyskustannukset nousevat. Se on aivan selvä asia, että tämän tyyppisessä tilanteessa, kun valtio saa lainaa jopa miinuskorolla ja voitaisiin tehdä niitä investointeja, muun muassa 1,6 miljardia euroa oli äärimmäisen hyvä asia, tämä on oikein. Velka kannattaa ottaa, jos se voidaan kohdentaa semmoisiin hankkeisiin, joita joka tapauksessa pitää myöhemmin toteuttaa. Tämä on järkevää, mutta se 1,6 miljardia euroa ei riitä, jos saman tien heilahtavat oikealta kädeltä 4 miljardin euron leikkaukset ja ehdollisesti vielä 1,5 miljardia euroa. Ymmärrätkö te, että valtio ei ole kotitalous eikä yritys ja niitä ei voi verrata toisiinsa?

12.47 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Edustaja Terho täällä ihan ansiokkaasti puolusti vastuullista talouspolitiikkaa, mikä on aivan oikein. Mutta ongelmahan tässä tilanteessa on se, että tällä hetkellä tätä vastuullisuutta ei tasapuolisesti jaeta eri ihmisryhmien kesken. Kun me joudumme kantamaan vastuuta koko kansakuntana, niin tämän vastuun kantamisen tulisi jakautua oikeudenmukaisesti. Te myöskin sanoitte täällä, että ette ole halunnut antaa vaalilupauksia ja olette olleet niissä varovainen — niin myös minä — mutta ikävä kyllä aika monet teidän ehdokaskolleganne tuolla pitkin vaalipiirejä kyllä todellakin antoivat sellaisia vaalilupauksia, joihin pontimen antoi puolueenne puheenjohtaja, nykyinen ministeri Soini, joka monissa haastatteluissa totesi, että alle 1 000 euroa ansaitsevilta ei tule, ei pidä eikä saa leikata. Millä tavalla vastaatte, edustaja Sampo Terho, tähän teidän puolueenne puheenjohtajan antamaan, voisi sanoa, kiihdyttävän katteettomien vaalilupausten vauhdittamiseen?

12.48 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tämä hallitusohjelma on erittäin hyvä kokonaisuus, jossa menosopeutus on vain yksi osa. Rakenteelliset uudistukset ovat tärkein tekijä, jolla varaudutaan siihen, että pystytään lisäämään tehokkuutta ja tuottavuutta, ja kolmantena on kustannustehokkuuden ja tuottavuuden lisääminen. On aivan käsittämätöntä, että SDP:n ja vasemmistoliiton puolesta ollaan vastaan tätä yhteiskuntasopimusta. Sehän on Suomen tulevaisuuden kannalta aivan ratkaiseva tekijä, että saadaan aikaan yhteiskuntasopimus, joka parantaa meidän kilpailukykyämme ja nimenomaan vientimarkkinoille. Me saamme vientituloja ja pystymme pitämään yllä tätä hyvinvointiyhteiskuntaa. Olisi koko Suomen etu, että tekin lähtisitte tukemaan tätä pääministerin johdolla neuvoteltavaa yhteiskuntasopimusta. Antaisitte julkisen tuen ja käyttäisitte omia kanavianne hyväksi, jotta kesän aikana saataisiin sopimus aikaan. Siitä hyötyisivät kaikki veronmaksajat, mutta ennen kaikkea tulevaisuudessa lapset ja lastenlapset.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

12.49 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhutaan sopimisesta, niin se tarkoittaa, että osapuolet neuvottelevat ja sopivat asioista keskenään, mutta jos toiselle sanotaan, että te olette tällainen keskustelukumppani ja vuorovaikutuksessa me määräämme, kuinka tätä asiaa hoidetaan, niin se ei ole yhteiskuntasopimus. On pelkästään jo senkin tähden nähtävä, että jos tämä 100 tunnin työajan pidennystavoite toteutuu, se tarkoittaa, että 115 000 henkilötyövuotta vähemmän tarvitaan työelämässä. Se tarkoittaa 4,5 miljardin tulonsiirtoa työnantajille, joilta ei edellytetä tässä yhteiskuntasopimismallissa minkään näköisiä välineitä. Olisi ollut kohtuullista edes se, että tässä kohtaa puhuttaisiin samaan aikaan, että jos tuloja siirretään, ne pitää suunnata kotimaisiin investointeihin — mutta ei mitään.

12.50 **Harri Jaskari kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edelliseen puhujaan viitaten täytyy nyt kyllä todeta, että minä tunnen edellisen puhujan erittäin hyvänä teollisuuden henkilönä, mutta työelämän määrä tai työn määrä ei ole vakio, vaan lisää työtä merkitsee lisää työtä. Emme voi ajatella, että se merkitsee yli 100 000 työpaikkaa vähemmän, jos lisätään työtuntien määrää. Eihän tällaista taloustodellisuutta ole missään maailmassa, en ole ainakaan minä löytänyt vielä. Toinen kysymys liittyy näihin SDP:n ehdotuksiin siitä, mistä sitten otetaan lisää. Kun niitä kuunteli, niin otetaan kaikki lisää sieltä, missä olisi kasvun edellytyksiä, mistä saataisiin uusia työpaikkoja. Se liittyy elinkeinotukien vähentämiseen, innovaatiotukien vähentämiseen, pääomaverokannan nostamiseen, listaamattomien yritysten verotuksen kiristämiseen, progression kiristämiseen. Meidän piti töitä luoda tähän maahan eikä tuhota niitä viimeisiä rippeitäkin. Nyt luodaan uutta kasvua, ei tuhota kaikkea.

12.52 **Timo Kalli kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä varmaan on yhteinen tilannekuva. Suomi on menettänyt yli 100 000 työpaikkaa. Pitkäaikaistyöttömien määrä on kaksinkertaistunut, investointeja Suomeen tehdään selvästi vähemmän kuin mitä ovat poistot, yrittäjiä ja yrityksiä perustetaan vähemmän kuin niitä poistuu, eli tilannekuva on varsin haastava. Mikäli haluamme säilyttää hyvinvointiyhteiskunnan ytimen, kyllä se edellyttää sitä, että yhä useamman ihmisen pitää voida saada työstään sellainen toimeentulo, että hän tulee toimeen. Siinä tässä hallitusohjelmassa on olemassa hyviä kärkihankkeita, ja sen tähden meidän kaikkien ja toivottavasti Suomen kansan tuella Juha Sipilän hallitus pystyy tilannekuvaan muuttamaan niin, että tänne syntyy työpaikkoja ja että voimme säilyttää hyvinvointiyhteiskunnan ytimen.

12.53 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juha Sipilän hallitus keventää pieni- ja keskituloisten verotusta, ja se toteutetaan palkkatuloista annettavaa työtulovähennystä kasvattamalla. Edustaja Ojala-Niemelälle tiedoksi: tämä on aika lähellä niitä tonnin verottomia tuloja, mistä me ennen vaaleja puhuimme. Ei täällä pelkästään pienituloisilta leikata, vaan päinvastoin helpotetaan pienituloisen työväestön verotusta. Edustaja Nylander hienosti puhui siellä, kun oli lukenut hallitusohjelmaa, että puhuttiin tästä osatyökykyisten perustulokeilusta, eli kyllä täällä nimenomaan on ratkaisuja, joilla kannustetaan ihmisiä ottamaan työtä vastaan. Tällainen kahtiajaosta puhuminen on minun mielestäni suoraan sanottuna kansalaisten pelottelua. Älkää syyllistykö moiseen.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

12.54 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Jaskari täällä peräänkuulutti kasvua ja kasvun luomista. Senkö takia hallitus on nyt leikkaamassa koulutuksesta, osaamisesta, innovaatioista, kaikesta siitä tulevasta kasvun potentiaalista, mihin uusi elinkeinorakenne voi sitten syntyä, mistä voi tulla uusia työpaikkoja ja sitä uutta kasvua? Senkö takia hallitus on nyt merkittävästi leikkaamassa tältä puolelta? Edustaja Kalli taas täällä totesi näistä hallituksen kärkihankkeista ja näistä panostuksista, joihin myös edustaja Aalto täällä viittasi. Minä puolestani kysyisin, onko tässä oikeasti kyse ei kasvupaketista vaan paikkauspaketista, sillä merkittävä osa näistä kasvupanostuksista otetaan toisella kädellä jostain muualta. Esimerkiksi liikennehankkeiden osalta näyttäisi vahvasti siltä, että tämä perusväylänpito rahoitetaan uusista hankkeista eli yhtään lisää rahaa, yhtään lisää kasvurahaa, työllisyyteen kohdistuvaa rahaa ei ole luvassa. Kyllä hallitus on nyt leikkaamassa kasvua aika merkittävästi. Toivottavasti myös edustaja Jaskari tähän kohta havahtuu.

Puhemies Maria Lohela: Seuraavan puhujan jälkeen sitten pääministeri, mutta vielä edustaja Andersson.

12.55 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä ovat sekä edustaja Vanhanen että edustaja Terho puhuneet siitä, että tämä on se talouspolitiikka, jolle kansa vaaleissa antoi luottamuksensa. Kuitenkin sekä perussuomalaiset että keskusta puhuivat vaaleissa 2 miljardin euron säästöistä, eivät 4,5 miljardin euron leikkauksista. Eli minun nähdäkseni kansalaiset antoivat luottamuksensa nimenomaan maltillisemmalle säästölinjalle kuin mitä hallitus nyt esittää. Nyt ollaan jatkamassa kiristävän finanssipolitiikan tiellä hyvin suurilla, ylimitoitetuilla leikkauksilla siitä huolimatta, että suomalaisia päättäjiä on varoitettu siitä, että kiristävän finanssipolitiikan jatkaminen, pienituloisten ostovoiman leikkaaminen saattaa haitata meidän talouskasvua ja työllisyyttä. Minun mielestäni tämä antaa omituisen kuvan hallituksen taloudellisesta tilannekuvasta, että tässä ohjelmassa ei edes arvioida, mitkä näiden talouspoliittisten linjausten vaikutukset saattavat olla tässä matalasuhdanteessa, jossa Suomi nyt on.

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä, 3 minuuttia. Sitten ministereille Stubb, Lindström ja Grahn-Laasonen 2 minuuttia kullekin.

12.56 **Pääministeri Juha Sipilä:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Anderssonille: Tässä puhutaan koko julkisesta taloudesta. Omassa talousohjelmassamme me käsittelemme valtiontaloutta, sen lisäksi kuntapuolelle 1 miljardi. Se selittää suurimman osan tuosta erosta, johon viittasitte. Meillä on vaikea ongelma. Meidän pitää yhtä aikaa sopeuttaa, uudistaa ja sitten myöskin panostaa muutoksen aikaansaamiseen.

Täällä eilen kyseltiin arvojen perään. Sieltä visiosta ne arvot on poimittavissa. Minä uskon, että siitä visiosta meillä on aika lailla yksimielisyys. Minä luulen, että meillä on aika lailla yksimielisyys myöskin niistä viidestä keskeisimmästä tavoitteesta, jotka vievät meidät kohti visiota. En ole kuullut kovinkaan paljon arvostelua myöskään siitä, etteivätkö ne 26 kärkihanketta olisi juuri niitä keinoja, jotka vievät meitä kohti näitä tavoitteita. Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta, EU-politiikasta, sisäisestä turvallisuudesta oli kohtuullinen yksimielisyys täällä salissa niin eilen kuin tänäänkin.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Sitten meillä on tämä 10 miljardin kestävyysvajeongelma. Suuruusluokasta lienee yksimielisyys. Nyt ei tällä kertaa ilmeisesti keskustella siitä, onko se 5 prosenttia vai onko se 2,5 prosenttia bkt:stä. Näissä luvuissa niin kuin kaikissa muissakin luvuissa, mitä olemme esittäneet, on siis kuntatalous myöskin mukana ja soturahasto. Rakennemuutoksilla tästä 10 miljardin haasteesta katetaan 4 miljardia, siitäkin ilmeisesti on aika lailla yksimielisyys täällä salissa: 3 miljardia sote-uudistuksella, jota ollaan yhdessä vuosi valmisteltu, ja 1 miljardi kuntien tehtävien ja toimintatapojen tarkastelulla. 2 miljardia tässä on kasvun varassa olevaa osuutta ja 4 miljardia sitten näitä kipeitä säästöjä. SDP:n malli on 3+1, me esitämme nyt täällä 4. Meillä on siis miljardin riita tässä olemassa, tehdäänkö miljardi veronkorotuksilla vai tehdäänkö se jollakin muulla. Indeksit meillä melkein kaikilla puolueilla, myöskin SDP:llä, olivat keinovalikoimassa. Se on noin miljardin osuus. Se on se suurin yksittäinen toimi, indeksien leikkaaminen. Puolet koulutusleikkauksista ilmeisesti myöskin tuli kuitattua tässä SDP:n mallissa, eli meillä on siellä riita nyt siitä, leikataanko puolet enemmän vai puolet vähemmän. Ilmeisesti siis säästöjen suuruusluokasta meillä on yksimielisyys, mutta niitten sisällöstä meillä on olemassa riitaa.

No, miten sitten tämä toinen puolisko eli kasvu saadaan aikaiseksi? Meillä on täällä ohjelmassa runsaasti yrittäjyyttä vahvistavia toimia. Me haemme yhteiskuntasopimuksella kilpailukykyhyppyä. Jos kilpailukykyhyppy saadaan aikaiseksi, niin se takuulla luo uutta työtä.

Täällä kysyttiin, palautuuko luottamus. Kyllä luottamus palautuu, kun tunnustetaan tosiasiat ja tehdään sen mukaiset toimet eikä perusteta hallitusohjelmaa omien toiveiden varaan, vaan faktojen varaan.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb, 2 minuuttia.

13.00 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! Tietysti valtiovarojen näkökulmasta meillä on kolme kokonaisuutta, joita me joudumme jatkuvasti tarkastelemaan.

Ensimmäinen on se, joka on ehkä kuohuttanut ja herättänyt ymmärrettävästi eniten keskustelua, eli menosäästöt. Siinä me olemme siinä tilanteessa, että ne säästöt ovat kerta kaikkiaan kiristäviä. Sopeutukset valtion ja kunnan tasolla, julkisella tasolla, 4 miljardia vuoteen 2019 mennessä ovat itse asiassa kutakuinkin saman verran, pikkasen vähemmän, kuin mitä edellinen hallitus teki, ja jokainen tietää, miten vaikeita ne päätökset ovat.

Toinen kokonaisuus on veropolitiikka, ja se on erittäin neutraali ratkaisu. Meidän tavoitteenamme on panostaa sellaisiin veroihin, jotka ovat niin sanottuja kulutus- tai haittaveroja, jotka tuovat meille lisää, ja sitten taas keventää työn verottamista ja ahkeruuteen liittyvää verottamista.

Kolmas, johonka pääministeri Sipilä tuossa äsken viittasi, ovat ne kasvupanostukset, ja niiden vaikutus, totta kai, on keventävä. Eli nyt me pyrimme kolmen vuoden aikana sellaiseen tilanteeseen, jossa meidän ei tarvitsisi tehdä neljän vuoden kuluttua jälleen kertarysäyksellä näin laajamittaisia säästöjä. Sen takia me tuomme mukaan tämän 1,6 miljardin kasvupaketin.

Viimeisenä huomiona: miksi me näin teemme? Pääsyy on tietenkin se — ja minä luulen, että kaikki ovat tästä samaa mieltä — että meidän pitää tehdä korjausliike, jotta saadaan Suomen hyvinvointiyhteiskunta pelastettua. Ja silloin on erilaisia näkemyksiä, miten me sen parhaiten teemme. Mutta täytyy myöntää, että tämän sisäisen paineen lisäksi meil-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

lä on myös kaksi ulkoista painetta. Yksi on luottoluokittajat, ja toinen on tässä vaiheessa Euroopan komissio. Minkä takia? Sen takia, että meidän alijäämä on vaarassa olla liian korkea eli yli 3 prosenttia ensi vuonna, sen takia, että meidän velkasääntö vuoteen 2018 mennessä tulee olemaan mahdollisesti liian korkea, ja sen takia, että meidän rakenteellinen jäämä on liian korkea. Sen takia me joudumme tekemään nämä sopeutukset, jotka määritelmällisesti valitettavasti osuvat meihin kaikkiin.

13.02 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa rouva puhemies! Ensiksi edustaja Nylanderille kiitokset rakentavasta lähestymisestä hallituksen tapaan hoitaa työvoimapolitiikkaa.

Työmarkkinat ovat muuttuneet. Minä olen itse esimerkki siitä, että kun ei aikanaan tehdä ratkaisuja, niin sitten se ratkaisu on se, että se työ loppuu kokonaan, ihan oikeasti. Me olemme semmoisessa tilanteessa, että me tarvitsemme uusia keinoja sen työn vastaanottamisen helpottamiseen, työn tarjoamisen helpottamiseen, ja sitä hallitus tässä nyt hakee. Siihen tarvitaan tätä, ja siihen tarvitaan myös elinkeinopolitiikkaa, jotta on niitä työpaikkoja. Edelliselle hallitukselle annan kiitoksen siitä, että se puuttui näihin kannusteloukkuihin tällä 300 euron suojaosalla, ja tähän suuntaan näitä työelämän ratkaisuja on vietävä. Eilen sainoin, että aina pitää olla kannattavaa ottaa työ vastaan, se on nimenomaan näin.

Sitten, edustaja Gustafsson, edustaja Viitanen osin, edustaja Ojala-Niemelä: Täällä on tullut paljon puhetta siitä, mitä ennen vaaleja luvattiin. Moni on luvannut paljon. Edustaja Viitanen, kertoiko SDP ennen 2011 vaaleja, että te tulette leikkaamaan ansiosidonnaista päivärahaa, tulette heikentämään vuorotteluvapaata? Ette kertoneet. Te jouduitte tekemään kipeän päätöksen. Me olemme aivan saman tilanteen edessä. Ei ole kiva esitellä tällaisia asioita, ei todellakaan, ne ovat äärimmäisen raskaita. Mutta mikä on se vaihtoehto? Te olette kertoneet tänään oman vaihtoehtonne, hallituksella on oma vaihtoehto. Kyllä meillä on yhteinen hyvä tässä haussa.

Ja yhteiskuntasopimuksesta sanoisin vielä: Se on aivan äärimmäisen tärkeää koko Suomelle, että se yhteiskuntasopimus saadaan aikaiseksi. Minä todella toivon ja vetoan kaikkiin osapuoliin siinä, että ei lähdetä nyt soutelemaan — ja kohdistan tämän kritiikin myös itseeni. Me tarvitsemme saman pöydän ääreen kaikki, joilla on tässä asiassa jotain sanottavaa. Me tarvitsemme neuvottelun ja ratkaisun, jotta yhteiskuntasopimus syntyy.

13.04 Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen: Arvoisa rouva puhemies! SDP on täällä kritisoinut voimakkaasti näitä koulutussäästöjä ja sanonut, että koulutuksesta ei enää pidä leikata. Siksi asettuu kyllä erittäin kummalliseen valoon se — ja ihan piti korvia höristää, että kuulinko oikein — että SDP puheenjohtaja Antti Rinteen suulla on valmis leikkaamaan toisen asteen koulutuksesta enemmän kuin hallitus tekee, (Välihuutoja) 270 miljoonaa euroa, kun hallituksen ohjelmassa on erittäin valitettava 190 miljoonan leikkaus toisen asteen koulutukseen. Eli tätä haluaisin nyt vielä tarkentaa, kuulinko ihan todella oikein näin, että 270 miljoonaa olisi SDP valmis toiseen asteen koulutuksesta tällä hallituskaudella leikkaamaan.

Tämmöisiä terveisiä nyt sinne koulutuskentälle kuitenkin, että tämä hallitus pyrkii toteuttamaan nämä toisen asteen säästöt siten, että tämä meidän toisen asteen koulutus kehittyy. Muun muassa lukiokoulutukseen ei kohdistu nyt merkittäviä leikkauksia, koska viime kaudella edellisen opetusministerin aikana lukiokoulutusta hyvinkin suurelta osin kuritettiin.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Sitten toinen asia on tämä toisen asteen ammatillinen koulutus. Meillä on eilen julkaistu näitä hallitusohjelman neuvottelujen liiteosia, ja siellä on jo hyvin pitkälle rakennetut suuntaviivat siihen, miten toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi toteutetaan siten, että opetuksen laatu ja työelämävalmiudet meidän nuorilla ja aikuisillakin eivät vaarannu. Siitäkin on olemassa jo hyvin pitkälle menevät, erittäin hyvät suuntaviivat, joten turvallisin mielin lähdetään meidän toisen asteen koulutusta kehittämään tämän hallituksen toimesta.

Puhemies Maria Lohela: Salilla lienee halua jatkaa debattia.

13.06 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Palaan vielä tähän uuteen poliittiseen kulttuuriin, josta pääministeri Sipilä on puhunut. Te valititte myös viime kaudella, että istuntosalissa poliitikot puhuvat liikaa toistensa ohi. Kysyin eilen, oletko valmiita luopumaan tästä kiristyspaketista, ojensimme yhteistyön kättä. Ette vastanneet. Kysyin hetki sitten, miten arvioitte omaa toimintaanne, onko se lisännyt kansalaisten luottamusta politiikkaan vai ei. Ette vastanneet siihenkään. Jos ette näihin halua vastata, niin vastatkaa edes siihen, pääministeri Sipilä, miten arvioitte: nämä nuoret, jotka ovat tässä kuvassa, [Puhuja näytti kuvaa kädessään] jossa lupaatte, että koulutuksesta ei leikata, onko heidän luottamuksensa politiikkaan vahvistunut vai vähentynyt? Mitä luulette, että nämä nuoret, jotka ovat päässeet tähän kuvaan kanssanne, tällä hetkellä ajattelevat? (Välihuutoja)

13.07 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositio on esittänyt voimakkaasti sitä mielikuvaa, että perussuomalaiset hallituksen myötä on täysin kääntänyt selkänsä pienituloisille (Välihuutoja) ja eläkeläisille. Se on tehonnut, koska palautetta on tullut hyvin paljon ja se on ollut osittain jätävääkin. Mutta miksi oppositio unohtaa kaikki ne hyvät asiat, mitkä ovat listalla pienituloisia kohtaan: kotihoito, omaishoito, veteraanit, takuueläke? Me teemme nyt kokonaisuutta, jota tehdään jokaisen Suomen kansalaisen mahdollisuuteen elää niin sanotussa hyvinvointivaltiossa, mitä me vielä tällä hetkellä olemme. Syksy näyttää sitten oikean tilanteen.

Edustaja Viitaselle: kyllä ne vuorineuvoksetkin joutuvat vielä näihin talkoisiin varmas-ti. (Välihuutoja)

13.08 Annika Saarikko kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on tietysti perusteltua ja ymmärrettävää, että tämä nyt toista päivää jatkuva salikeskustelu keskittyy pitkälti kommentoimaan näitä yksittäisiä säästöpäätöksiä, joista yksikään hallituspuolueen edustaja ei ministeriaitiosta tai täältä salin puolelta ole ymmärtääkseni väistänyt vastuuta tai pitänyt niitä mieluisina. Sen sijaan kuitenkin hämmästelen sitä, mikä ehkä kuvastui parhaiten tuossa edustaja Tuppuraisen puheenvuorossa, kun te kysyitte, miksi tästä jo olemassa olevasta samapalkkaisuusohjelmasta esimerkiksi ei ole kirjausta hallitusohjelmassa. Minusta tuntuu, edustaja, että te ette ole ymmärtänyt, että tässä maassa on tehty uudenmuotoinen hallitusohjelma. Me olemme tehneet strategisen hallitusohjelman kärkihankkeineen. Se on muutosohjelma. Minusta tuntuu hämmäntävältä, että oppositiopuolueista kukaan ei ole ottanut kantaa siihen, mitä keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja Vanhanen jo eilen esitti, mikä on teidän arvionne tästä kokonaisuudesta, tästä uudesta joh-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tamisen tavasta. Olisi mielekästä, että kävisimme keskustelua myös siitä ja säästöistä tietysti osana tätä isoa muutostyötä.

13.09 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä on käytetty puheenvuoroja kansan kahtiajaosta, niin täytyy kyllä todeta, että todellinen kahtiajakohan on niiden välillä, joilla on töitä ja jotka ovat työttöminä. Nyt tässä keskustelussa on kyllä unohtunut paljolti se, että tänä päivänä niillä, jotka ovat työelämässä, ei lähtökohtaisesti ole kovin suurta ahdinkoa. Sen takia kyllä odottaisin, että oppositio etenkin vasemmalla kantaisi erityisesti huolta niistä toimenpiteistä, joita hallitus pyrkii todella voimakkaasti tässä hallitusohjelmassa tekemään, että meillä syntyisi uusia työpaikkoja, yrityksiä tänne Suomeen ja sitä kautta tämä kahtiajako pienenisi. Ja tähänhän hallitus pyrkii. Jos te todella olette huolissanne siitä kansan kahtiajaosta, niin odotan, että lähдете voimakkaasti tukemaan tätä yhteiskuntasopimuksen syntymistä.

13.10 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutusleikkaukset ovat rajuja, niin kuin tässä salissa on monet kerrat keskusteltu, mutta on hyvä, että myös sosialidemokraatit kertovat omia leikkauksiaan. Ja vaikka tässä salissa hieman huonosti kuuluu, niin tänne kuului hyvin, että sosialidemokraatit olisivat leikanneet ammatillisesta koulutuksesta vielä paljon enemmän kuin tämä hallitus. (Välihuutoja) Tämä on hyvä välitä ihmisille, opiskelijoille ja nuorille. Tällainen olisi ollut demarien koulutuslupaus.

Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin myös asuntorakentamisesta. Tämä hallitus haluaa ottaa kunnon loikan myös kohtuuhintaiseen asuntorakentamiseen, ja sen takia tulemme esimerkiksi palauttamaan Ara-vuokra-asuntoihin tulorajat niin, että nämä asunnot tulevaisuudessa kohdentuvat niille, jotka niitä eniten tarvitsevat. Ja tämä on oikeudenmukaista.

13.11 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on valmis yhteiskuntasopimusta tukemaan, kunhan siitä poistetaan tämä kiristysruuvi, johonka oikeusministeri ja työministeri Lindström puuttui viikonloppuna. Elikä minä olen tottunut siihen yleisen elämäkokemuksen mukaan, että jos joku kokee uhkaa, painostusta, se johtaa vastareaktioihin. Minusta tässä on nyt tapahtunut niin, että muutaman päivän aikana liittyen erityisesti tähän yhteiskuntasopimuskeskusteluun mutta myös näihin leikkauksiin se, että ihmiset kokevat, että nyt heitä uhkaillaan, painostetaan, johtaa vastareaktioon. Pelkään, että tällä hyvällä yrityksellä siitä, että on yhteinen sopimus — niin kuin tässä yhteiskunnassa on asioita rakennettu kymmeniä vuosia — saadaan iso sotku aikaan. Sen takia pyydän, pääministeri, teiltä samalla tavalla kuin eilen edeltäjäni Jutta Urpilainen pyysi, että olkaa hyvä, miettikää näiden menosäästöjen lisäksi veromuutoksia, joilla otetaan mukaan myöskin nämä hyväosaiset yhteiskunnassa. Olkaa hyvä ja miettikää myöskin tätä kiristyslupien poistamista, jotta saadaan ilmapiiri, jota SDP:kin voi lähteä tukemaan yhteiskuntasopimuksen näkökulmasta.

13.13 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisessä edustaja Rinteen puheenvuorossa minusta oli hyvä, että nämä mittakaavat, mitä tässä on perustarpeista, tulivat hyvin lähelle, niin kuin pääministeri äsken analysoi. Eli tämä meidän eromme ei ole loppujen lopuksi kovin suuri. Se kohdistuu näihin joihinkin yksityiskohtisiin. Tämän yhteiskuntasopimuksen osalta minusta se, että syntyy käsitys siitä, että tässä on kiristys, on aika paljon myös kiinni siitä, miten täällä siihen suhtaudutaan. Minusta kyse

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

ei ole kiristyksestä, kun hallitus erittäin avoimesti, äärirehellisesti, kertoo sen, minkälaiset sopeutustarpeet meillä ovat edessä ja mitä me koko kansantaloudelle voisimme tehdä välttääksemme tätä pahinta kuvaa. Se, mihin toivoisin, että sosialidemokraatit antaisivat panoksen, olisi se, että antaisitte vahvan viestin siitä, että me tarvitsemme noin 5 prosentin kustannuskilpailukykyloikan, joka yhteiskuntasopimuksella pitäisi saada. Toivon, että te asetutte tämän tavoitteen taakse, ja millä keinoilla se saavutetaan, se on sitten järjestöjen asia.

13.14 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan todeta sen, että jos lukee tuota ehdollista leikkauslistaa, niin sen ei kyllä millään tavalla voi kuvitella jollakin tavalla myötäsukaisesti silittävän palkansaajapuolta. Siellä on 1,4 miljardia leikkauksia, joista reilu miljardi kohdistuu tavallisiin lapsiperheisiin, työttömiin, eläkeläisiin, ja ne kohdistuvat siis ihmisiin, jotka ovat kokemassa tätä uhkailua ja painostusta — tavallisiin suomalaisiin.

13.14 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt aletaan tulla asian ytimeen, ja se koskee sitä, mihin tätä yhteiskuntasopimusajatusta käytännössä hallitus on ajamassa, ja sitä, miten tämä teidän politiikkanne kohtelee eri väestöryhmiä. Kiitän pääministeriä, joka on ollut rehellinen, joka eilen myönsi, että tämä paketti ei koske hyväosaisia — toisin kuin valtiovarainministeri tänään sanoi, että tämä koskee kaikkia, ja toisin kuin perussuomalaiset sanoivat, että tämä koskee kaikkia. Te myönsitte eilen, että tämä ei koske hyväosaisia. Miksi se ei koske? Koska te ette halua verotuksella ottaa niiltä, joilla on todella paljon, joilla on isot ansio- ja pääomatulot. Onko todellakin niin, että keskustan ryhmässä ei ole enää muita alkiolaisia kuin Seppo Kääriäinen, joka suostui sanomaan, että ei voida rakentaa hyväntekeväisyyden varaan yhteiskuntaa. Pitäisi ottaa uudelleen verotus tarkasteluun hallituksen paketissa.

13.15 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Te ette vastaa siihen kysymykseen, tarvitaanko yhteiskuntasopimusta ja mikä sen tavoitetaso on. (Eero Heinäluoman välihuuto) Te vastaatte siihen kysymykseen, mitä ei saa tehdä tai mitä siitä puuttuu. Minä toivon vastausta siihen, onko tämä peruskonsepti — sopeutus, kilpailukyvyn parantaminen ja uudistukset — se oikea tapa, jolla nyt tässä vaikeassa tilanteessa edetään? Mikä on sen kilpailukykyloikan tarve, joka meillä on? Vastatkaa siihen.

13.16 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan näihin mo-
niin syytöksiin perussuomalaisten linjasta.

Kuten jo aiemmin sanoin, kun saimme valtiovarainministeriön arvion vaalien alla, myönsimme sen oikeaksi: sopeutustarve on 6 miljardia. Ja sitä on lähdetty hallitusneuvotteluissa kuromaan umpeen. Hallitusohjelma on aina kompromissien tulos. En väitä, että tämä hallitusohjelma täysin vastaa perussuomalaisten vaaliohjelmaa — se olisi varsin erikoista, jos vastaisi. Mutta väitän, että siellä on paljon sellaista, mistä mekin olemme tyytyväisiä.

Tässä otettiin verot esille. Otan sen oikein mielelläni täältä hallitusohjelmasta, liitteestä 1, kohtia, jotka ovat meille hyvin mieluisia, vaikka ansio, totta kai, kuuluu kaikille. (Jukka Gustafsson: Ne on sanottu jo!) Korotetaan työtulovähennystä, kuten on sanottu. Solidaarisuusvero jatkuu. Voidaan sanoa sitä sitten vuorineuvosveroksi, jos se helpottaa asiaa. Ote-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

taan käyttöön 5 prosentin yrittäjävähennys, siirretään kaivostoiminta takaisin sähköveroluokka II:een, tiivistetään yritysveropohjaa ja autoveroa lasketaan 200 miljoonaa. Nämä ovat kaikki meidän linjamme mukaisia. Kaikkea ei voi kuvitella saavansa, jos haluaa edustaa valtionhoitajapuoluetta.

13.17 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän hyvänä sitä, että SDP täällä lähtökohtaisesti ilmoitti, että olette valmiita tästä yhteiskuntasopimuksesta keskustelemaan ja ehkä viemään sitä viestiä. Haluaisin myös kuulla sen, mitä edustaja Vanhanen teiltä kysyi: oletteko valmiita tähän kilpailukyvyyn parantamishyppyyn, 5 prosentin hyppyyn, joka on se aivan olennainen asia tässä, että suomalainen työ pärjää kansainvälisessä kilpailussa, me voimme suomalaisia työpaikkoja pelastaa ja saada työttömille töitä. Mutta sitä en kyllä ymmärrä, miten tästä voidaan puhua kiristysruuvina, kun kyse on yksinkertaisesti siitä, että jos tämä yhteiskuntasopimus ei synny, niin meillä on vähemmän rahaa tässä kansantaloudessa. Ja jotta meidän luottoluokitus ei edelleen alene ja jotta me täytämme EU:n komission vaatimat kriteerit, kuten täällä valtiovarainministeri sanoi, niin meidän täytyy silloin tehdä ne säästötoimet ja veronkorotukset. Eikö se ole mahdollisimman avointa politiikkaa, että on kerrottu etukäteen, mitä joudutaan tekemään, jos tämä sopimus ei synny?

13.18 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! SDP on valmis tukemaan semmoisia ratkaisuja, jotka parantavat kilpailukykyä ja lisäävät tuottavuutta. Sen pitää vain tapahtua sillä tavalla, että ei kiristetä neuvottelun osapuolia ainakaan, siis pitää tasapainoisesti luoda paineet asioitten ratkaisemiselle ja sitä kautta hakea ratkaisuja. Nyt tämä kiristysruuvi, joka on rakennettu näitten ehdollisten leikkausten kautta, on johtamassa siihen, että se rapauttaa sitä luottamusta, jota viime vaalikaudella todella tehokkaasti kyettiin rakentamaan. Kaksi tulopoliittista kokonaisratkaisua, eläkeratkaisu yhteistyössä rakentaen luottamusta hallituksen ja työmarkkinaosapuolten välillä. Nyt näyttää siltä, että tämä keskustelu, joka liittyy yhteiskuntasopimukseen, on rapauttamassa tätä luottamusta ja synnyttämässä tilanteen, jossa tätä hintakilpailukykyä, tuottavuuskehitystä ei pystytäkään tekemään sen takia, että luottamus menee taustalta. Minä edelleen pyydän nyt pääministeriä vastaamaan siihen, olisiko mahdollista ottaa tämä verotus uudelleen tarkasteluun yhtenä keinona, jolla voisi helpottaa sitten niitten työttömien tilannetta, voisi helpottaa pienten eläketulojen, asumistukien leikkauksia, voisi poistaa näitä asioita. Oletteko te valmiita tässä asiassa liikkumaan?

13.19 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on monen hallituspuolueen kansanedustajan suulla puhuttu kotihoitoon tehtävistä parannuksista, ja se on hyvä, mutta te teette sen laitoshoidon kustannuksella. Laitoshoidossa on entistä huonokuntoisempia vanhuksia ja entistä vähemmän hoitajia. Onko tämä teidän mielestänne oikea suuntaus? Edustaja Lauslahti nosti täällä esiin valinnanvapauden. Valitettavasti valinnanvapaudesta seuraa se, että ne valitsevat, joilla on rahaa ja joilla on kykyä ja voimavaroja tehdä valintoja. Valinnanvapaus johtaa siihen, että hoitoa annetaan kysynnän eikä tarpeen mukaan.

13.20 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreiltä tulee toki vaihtoehtobudjetti, mutta alustavasti vastauksissa hallitustunnustelijoille vihreät so-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

peuttivat budjettia 2 miljardin edestä: satsaamme rakenteellisiin uudistuksiin, sote- ja sel-laisiin työllisyyttä edistäviin uudistuksiin, joissa uskotaan ihmisiin ja kannustetaan ihmisiä työhön yhdistämällä rohkeasti työtä ja sosiaaliturvaa ja edistämällä pienyrittäjyyttä. Me emme leikkaisi koulutuksesta emmekä heikompiaisilta emmekä tutkimuksesta, jotka tuovat uutta vientiä, vaan me haemme vientiloikkaa vihreällä teknologialla ja vihreällä ta-loudella. Me emme anna rikkaille niin kuin te. Esimerkiksi rikkaat voivat ostaa nyt uuden auton hallituksen tuella. (Välihuutoja)

Irvokasta on myös se, että kun leikkaatte maailman köyhimmiltä kehitysyhteistyöstä 300 miljoonaa, plus sitten lopetatte sen, että päästöhuutokauppatuloja ohjattaisiin tähän, niin annattekin päästöhuutokauppatulot teollisuudelle kompensatioksi päästökaupasta, eli entisestään hajotatte ja vaikeutatte toimivaa päästökauppaa. Päästökauppa pitää saada toi-mivaksi, jotta cleantech-viennillä olisi mahdollisuuksia.

13.22 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Eilen sivuttiin vähän tasa-arvokysymystä, ja edustaja Tuppurainenkin sen nosti tässä hyvin esille äsken. Edus-taja Eerola mainitsi, että kyllä se siellä ohjelmassa näkyy, ja nosti esille kysymyksen isien tilanteesta avioerotilanteessa. Sehän on toki tärkeä kysymys, mutta tasa-arvokysymys on paljon muutakin, ja itse soisin sille ehkä vähän enemmän tilaa tässä strategisessa hallitus-ohjelmassa — nyt se on siellä pienenä sivuhuomautuksena: sanotaan, että miehet ja naiset ovat tasa-arvoisia. Soisin sille yhtä paljon tilaa kuin strategiselle kysymykselle hevosen-lannan poltosta, esimerkiksi.

Hallitusohjelma mainitsee pyrkimyksen 72 prosentin työllisyysasteeseen, ja sehän on hyvä asia. Mutta miten me tähän pääsemme? Jos verrataan vaikka Suomen ja Ruotsin ti-lannetta, niin iso ero työllisyydessä näkyy 30—40-vuotiaiden naisten tilanteessa. Tässä on suora heijastus siitä, miten meillä vanhemmuuden taakka — tai siunaus, jos niin halutaan sanoa — jakautuu. Jotta me pääsisimme parempaan tilanteeseen, meidän pitäisi uudistaa (Puhemies koputtaa) vanhempainvapaa, koska sillä tavalla saadaan vanhempien roolitkin tasaisemmin jakautumaan. Se parantaisi naisten tilannetta työmarkkinoilla, (Puhemies: Edustaja, aika!) se parantaisi naisvaltaisten yritysten tilannetta ja naisvaltaisten yritysten (Puhemies: Aika!) yrittäjien tilannetta, (Puhemies koputtaa) ja se parantaisi työllisyyttä, ja se parantaisi tutkimusten mukaan myös edustaja Eerolan esittämää (Puhemies: Edustaja, aika!) kysymystä siitä, miten miehiä kohdellaan tasa-arvoisemmin avioerotilanteessa. Siis tämä on ihan tutkimus, tutkimusten pohjalta näin käy. Eli minä toivon, että hallitus nostaa esille tämän... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

13.24 Simon Elo ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sanoin eilen täysis-tunnossa, että vasemmisto-opposition puolueet ovat menettäneet kannatustaan vuodesta 2003 lähtien. Kukaan ei ole vielä kiistänyt sitä, että teidän talouslinjanne on saanut 12 vuo-den ajan täystyrmäyksen Suomen kansalta. Edustaja Aalto liitti täällä vihreät tähän vasem-misto-oppositioon omalla puheenvuorollaan. Vihreät, joita on väitetty kokoomuksen puis-to-osastoksi, onkin vasemmiston kolkkapoikaosasto, selvä tukiosasto.

Edustaja Adlercreutz, minusta tulee kesällä isä. Tämä tasa-arvokysymys on erittäin tär-keä, mutta on kyse myös sukupolvien välisestä tasa-arvosta. Onneksi tämä minun lapseni ei tule vähään aikaan ymmärtämään politiikasta mitään, mutta ei minun sukupolveni eikä hänen sukupolvensa saa joutua maksamaan isiensä ja äitiensä tekemistä virheistä. Tämä

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

hallitus välittää tällaisesta sukupolvien välisestä tasa-arvosta, eikä tätä tulevaisuutta uhrata vasemmiston eikä RKP:n velka-alttarilla.

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä, 2 minuuttia. Sen jälkeen puhujalistaan.

13.25 Pääministeri Juha Sipilä: Arvoisa rouva puhemies! Tästä kasvusopimuksesta ja sen kiristysruuvista. Me olemme lähteneet rakentamaan tasapainoista pakettia sillä tavalla, että meillä ei ole mitään salaisia listoja, jotka tulevat siinä tapauksessa esille, jos emme pääse sopimukseen. Me olemme halunneet rakentaa koko tilanteen avoimesti. Minä myönnän, että olisimmehan me voineet tehdä sen niinkin päin, että pannaan sinne kehyksen pohjiin 1,4 miljardin leikkaukset ja lisäveronkorotukset ja sitten ne säästöt ja sitten kerrotaan, että ne joudutaan perumaan, ellemme me pääse tähän kilpailukykyhyppyyn. En minä tiedä, olisiko se ollut yhtään sen kummempi tilanne. Me voimme vielä pyörittää sen niinkin päin, jos se tuntuu paremmalta.

Mutta todellakaan tässä ei ole mitään tämmöistä ajatustakaan, vaan aiomme kertoa avoimesti sen, että me uskomme siihen, että tämmöinen sopimus on tehtävissä — kaikki tietävät Suomen tilanteen. Sillä tähdätään 5 prosentin kilpailukykyhyppyyn, ja sen lisäksi jos saadaan aikaan maltilliset tulopoliittiset ratkaisut, niitten vaikutukset myöskin julkiseen talouteen ovat niin suuret, että me pystymme antamaan melkein miljardin veronalennukset ja luopumaan veronkorotuksista ja säästöistä. Minusta tämä on reilua ja avointa peliä. Meidän pitää tehdä uskottava ohjelma koko vaalikaudeksi, ja sen takia tämä on sinne vaalikauden toiselle puoliskolle tehty. Meillä on riittävästi aikaa käydä tässä neuvotteluja. Niitä on käyty hyvässä hengessä; minä uskon, että tämä tilanne on erittäin hyvin puolin ja toisin ymmärretty. Tätä osaa arvostelusta minun on hyvin vaikea ymmärtää. Minä kävin hyvin pitkät ja huolelliset neuvottelut silloin tunnusteluvaiheen aluksi, käytin siihen viikon aikaa, ja tiedän, että tämmöistä valmiutta on olemassa. Pistän siihen itseni täysillä likoon. Ja takaan ja vannon, että mitään tämmöistä kiristystä tässä ei ole; tämä on avoin prosessi, jossa kerrotaan, mitä vaihtoehtoja meillä on käytettävissä. Mutta jos me esitämme lisäkasvua siihen, mikä on nyt sekä Suomen Pankin että valtiovarainministeriön ennuste, siinä meillä pitää olla faktaa pohjana, mihin se perustuu.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Stubb vielä, 2 minuuttia.

13.28 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! Pääministerin johdolla me olemme pyrkineet tässä yhteiskuntasopimuksessa sellaiseen ratkaisuun, joka tehdään yhdessä kaikkien osapuolten kanssa, kaikkien suomalaisten eduksi ilman vastakainasettelua. Siksi me olemme pyrkineet siihen, että meillä on selkeä aikataulutus tälle prosessille, ja siksi me olemme myös pyrkineet äärimmäiseen avoimuuteen. Minkä takia? Tavoitteena tietysti työllisyystilanteen parantaminen ja kasvu. Mitkä tämän suorat vaikutukset ovat valtion talouteen? Ensimmäinen osio meidän laskelmistamme on yksinkertainen. Se on se, että 1,5 miljardia euroa olisi yhteiskuntasopimuksen kokonaisvaikutus. Tähän kun lisää maltillisen palkkaratkaisun, noin 800 miljoonaa euroa, niin me olemme 2,3 miljardissa. Tämän tueksi me olemme valmiita tulemaan vastaan ansiotuloerotuksen laskulla, joka siis vaikuttaa ihan kaikkiin suomalaisiin kautta laitain, kaikkiin tuloluokkiin ja erityisesti pieni- ja keskituloisiin, myös eläkeläisten puolelle. Tämä antaa kokonaisvaikutuksen, joka on noin 1,3 miljardia euroa.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Loppupelissä me olemme Suomessa niin vakavassa taloudellisessa tilanteessa, että kaikki keinot on otettava käyttöön, ja ainoa tapa, jolla tässä päästään eteenpäin, on tehdä se yhdessä. Lopullinen vastuu on tällä talolla, eduskunnalla, että nämä demokraattiset päätökset ja yhteiskunnalliset uudistukset saadaan aikaan. Nyt vastakkainasettelun aika on ohi, on löydettävä yhteinen sävel.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

13.30 Markus Lohi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Haluan heti alkuun todeta, kuten tässä erittäin ansiokkaasti pääministeri Sipilä ja valtiovarainministeri Stubb kertoivatkin tästä yhteiskuntasopimuksesta, että on tullut vähän sellainen tunne, että missään muualla ei puhuta tällaisesta kiristyksestä tai uhkailusta tähän liittyen kuin opposition puolesta täällä eduskunnassa. (Välihuutoja) Siksi avoimesti toivon sitä, että kun hallitus on nyt reilulla ja avoimella tavalla kertonut, millä tavalla Suomi laitetaan kuntoon, niin myös täältä opposition puolelta lähdettäisiin antamaan tuki tälle yhteiskuntasopimukselle. Ja vaikka ymmärrän, että on erilaisia näkemyksiä siitä, minkä kokoisia säästöjä tulisi tehdä ja tehdäkö kenties veronkorotuksia, niin voitaisiin kuitenkin aika pian antaa yhteinen viesti täältä eduskunnasta ulospäin, että Suomi tarvitsee todella sellaista kilpailukykyhyppäystä, loikkaa eteenpäin, jotta meidän vientiteollisuutemme pärjää paremmin ja sinne voi syntyä investointeja ja työpaikkoja.

Arvoisa puhemies! Haluan myös palata tässä muutaman puheenvuoron taakse. Eilen ja tänään myös vihreitten riveistä on käytetty puheenvuoroja, jotka ovat hieman hämmästyttäneet siinä mielessä, että olemme usein tottuneet, että vihreät edustavat kestävästä kehityksestä, mutta näyttää siltä, että ainakaan kestävästä taloudenpitoa he eivät edusta. He ovat esittäneet voimakasta velan ottamista ja sillä talouden kuntoon saattamista ja ovat syömässä tulevien sukupolvien kukkarolla ja pöydästä, ja tämä ei ole mielestäni kyllä kestävää taloudenpitoa Suomelle. Toivon, että löytyisi aitoja konsteja ja vaihtoehtoja sille, että me voimme todella pysäyttää tämän velkaantumisen ja saada talouden suunnan kääntymään. Ja tämä hallitusohjelma, tämä Sipilän, voi sanoa, muutosohjelma antaa erittäin hyvän pohjan Suomen suunnan muuttamiselle.

Kuunnellessani eilistä ja tämän päivän keskustelua ymmärrän varsin hyvin, että talouden kuntoon saattaminen ja kuntoon laittaminen tekee kipeää ja se tekee kipeää meille kaikille. On selvää, että tulossa on vaikeita ratkaisuja, jotka koskettavat kaikkien suomalaisten arkea, mutta me samalla tiedämme, että vielä pahempi olisi se lopputulos, jos emme nyt tekisi näitä toimenpiteitä. Vielä kipeämpää tekisivät tulevaisuudessa ne leikkaukset, joiden edessä me olisimme, jos ei nyt reagoitaisi ja tehtäisi näitä säästötoimenpiteitä. Suomi on nyt kerta kaikkiaan laitettava kuntoon, meillä ei ole enää yhtään aikaa odottaa, ja tähän kysymykseen tämä hallitusohjelma nimenomaan on vastaamassa. Haluan vielä korostaa sitä, että kun puhutaan työpaikkojen synnyttämisestä Suomeen, niin kyllähän tämä hallitusohjelman otsikkokin kertoo paljon, se on "Ratkaisujen Suomi". Suomi nostetaan uudelle kasvu-uralle uudistuksilla, normien purkamisella ja yrittäjyydellä. Itse asiassa tämä hallitusohjelma on myönteisin ohjelma, mitä koskaan on tehty yrittäjyyden puolesta.

13.33 Simon Elo ps: Arvoisa rouva puhemies! Tätä hallitusohjelmaa on suuri ilo käsitellä erityisesti kahdesta syystä: perussuomalaiset on nyt ensimmäistä kertaa sitä valmistelemassa, ja usean vuoden tauon jälkeen, näin voinee sanoa, kokoon on saatu toimiva halli-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tuspohja, joka voi turvata maallemme paremman tulevaisuuden. (Antti Lindtman: Työministerin kommentit osoittavat!) Tuen hallitusohjelmaa, koska se luo pohjaa talouden uudelle nousulle. Suomen valtionvelka oli viime vuoden lopussa noin 95 miljardia euroa. Sokea Reettakin näkee, että tällaisella velkaantumisvauhdilla Kreikan tie odottaa. Työttömyys on korkealla, talouskasvu hiipunut ja kilpailukykyimme rapautunut. Tilanne saadaan korjattua vain yritysten toimintaedellytyksiä parantamalla, yrittäjyyteen kannustamalla ja sääntelyjä ja normeja purkamalla. Suomen tulee ottaa mallia Britanniasta, jossa on sopeutettu valtion menoja. Viiden vuoden aikana Britanniassa syntyi enemmän työpaikkoja kun muissa EU-maissa yhteensä.

Vain suurilla rakenteellisilla uudistuksilla on mahdollista pysäyttää Suomen velkaantuminen ja lopulta turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus. Toivon uudistuksen saavan vauhtia myös elokuussa toivottavasti solmittavalla yhteiskuntasopimuksella. On nyt aivan selvää, että talkoisiin tarvitaan jokainen. Haluan myös vahvistaa kansalaisten turvallisuudentunnetta. Tämä hallitus näkee sen nimenomaan laajassa merkityksessä. 4 miljardia euroa on merkittävä summa, jolla on mahdollista tehdä paljon niin yhteiskunnan sisäisen kuin ulkoisen turvallisuuden vahvistamiseksi, takuueläkkeen korottamiseksi sekä omaishoidon ja lastensuojelun parantamiseksi.

Hallitusohjelmaa lukiessa syntyy pitkistä aikaa tunne, että ajatellaan nimenomaan Suomen kansalaisen etuja. Perussinimulta — huom. edustaja Arhinmäki ja edustaja Rinne — ei kannata niin sanottua taakanjakoa eli pakolaisten tai turvapaikanhakijoiden pakollista vastaanottamista esimerkiksi Etelä-Euroopan maista Suomeen. Ensimmäistä kertaa Suomen hallitus sanoo ajavansa rakentavan kriittistä EU-politiikkaa ja suhtautuvansa kielteisesti vastuiden kasvattamiseen eurokriisin hoidossa. Tärkeää on myös, että Suomessa otetaan käyttöön ulkomaisen raskaan liikenteen tienkäyttömaksu ja lukukausimaksu EU- ja ETA-alueen ulkopuolisille opiskelijoille samaan aikaan kun kehitysapua leikataan 300 miljoonalla eurolla. Se on oikein.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma on saanut osakseen myös kritiikkiä. Opposition edustajat ovat kauhistelleet Suomen pelastusoperaatioon olennaisesti kuuluvia talouden sopeutuksia. Opposition eurokritiikki on tyhjää kuin köyhän miehen aitta, sillä oppositiopuolueet ovat osaltaan olleet viemässä Suomea tuhoisan europolitiikan syövereihin. Nobel-palkitun taloustieteilijän Paul Krugmanin mielestä Suomen talouden ongelmat kertovat yhteisvaluutta-alueen perustavista heikkouksista. Suomen on tehtävä sisäinen devalvaatio, joka euroalueella on tulonsiirtounionin vaihtoehto. Ennen euroaikaa Suomella oli tapana niin sanotusti korjata kilpailukyvyyn heikkenemistä heikentämällä valuutan ulkoista arvoa suhteessa kilpailijamaiden valuuttoihin. Suomella on nyt yhteinen valuutta Saksan kanssa, emmekä enää voi itsenäisesti devalvoida valuuttaa. Useiden arvioiden mukaan Saksan kilpailukyky on 20 prosenttia Suomea edellä, mikä samalla tietysti vihjaa meidän sopeutumistarpeestamme. Suomi käytännössä itse päätti viime vaalikauden tukipakettipolitiikallaan, onko devalvaatiomme sisäinen vai ulkoinen.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman mukaan EU:n jäsenyys on poliittinen valinta, joka kytkee Suomen läntiseen arvoyhteisöön. Mikä merkittävämpää, ohjelma tunnustaa, että unionia on uudistettava ja sen toimintaa parannettava. Kannustan tehtävänsä aloittanutta hallitusta pitämään silmänsä auki maailman muutoksille ja tarkistelemaan EU-alueen kehitystä rakentavan kriittisesti. Liittovaltiokehitystä ei voi hyväksyä. Iso-Britannian mahdollisen EU-eron, euroalueen horjumisen ja eri puolella Eurooppaa päätään nostavien itsenäisyysliikkeiden vuoksi EU voi näyttää neljän vuoden päästä aivan erilaiselta

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

poliittiselta yhteisöltä. Muutoksen tuulissa on ajateltava ensisijaisesti Suomen kansallista etua.

13.39 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! Rahat ovat yksinkertaisesti loppu, eivät-kä lainoittajamme kauan Suomea suopeasti katso. Ihmettelenkin tässä edustaja Aallon kommentteja, joissa hän ajatteli, että sen kuin mennään hakemaan lainaa lisää ja lainaksi eletään. Voi sanoa, että se on hyvin lyhytnäköistä ajattelua. Matalat korot nimittäin johtavat aika lailla harhaan, on kysymys sitten meidän julkisesta sektorista tai sitten kuluttajista. Joku päivä, kun se päivä koittaa, että velat pitää maksaa eivätkä rahat riitä maksuihin, korkotaso saattaakin olla sen prosentin sijaan moninkertainen, jopa 6 tai 8 prosenttiakin. Otetaan esimerkki: Jos Suomen velka on 100 miljardia tänä päivänä ja jos tänä päivänä maksetaan vähän alle 2 miljardia korkoja, niin se voi tulevaisuudessa olla, jos lainoittajat menettävät uskon Suomeen, että me voimme puhua jopa 6—8 miljardista, ja voi kysyä, mistä se raha sitten otettaisiin. Siksi on erinomainen asia, että uusi hallitus lähtee taittamaan velkaa, ja se taittaminen tietenkin on tuskallinen prosessi. Todellinen testi tullaan tekemään siinä kohdin, kun me lähdemme toimeenpanemaan näitä hallituksen hyviä ajatuksia.

Hallitusohjelmasta muutamia näkökulmia.

Ensinnäkin kevennyksiä, ja niitä meillä on enemmän. Kevennyksinä voisi sanoa: vähemmän normeja, enemmän vapautta, vähemmän hallintoa ja byrokratiaa, enemmän parempia palveluita ja tekemiseen käsiä, vähemmän ministereitä ja avustajia ja sitä kautta esimerkin voimaa enemmän, vähemmän budjetoituja euroja, vähemmän velkaantumista, enemmän digitaalisuutta, enemmän kokeiluja, tulevaisuudessa myöskin enemmän työpaikkoja, ennen kaikkea vapautta enemmän kansalaisille.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa ovat myöskin nousseet hyvin vahvasti esille seniorit. Oppositio on nostanut poikkeuksetta vain negatiivisia asioita, tässä kohdin en niitä tule uudestaan nostamaan. Otan vain niitä kohtia, jotka ovat positiivisia senioreiden näkökulmasta. Kokoomuksen näkökulmasta täällä on useita ajamiamme asioita, esimerkiksi eläkeläisten ostovoiman vahvistaminen. Se tapahtuu, jos yhteiskuntasopimus tulee voimaan. Silloin myöskin eläkeläiset tulevat saamaan kaksi asiaa: a) miljardin veronalennukset kohdennetaan sekä ansiotuloa että eläketuloa saaville yhtäläisesti, ja b) sen lisäksi, jos yhteiskuntasopimus saadaan aikaan, ei tule olemaan indeksien jäädyttämisiä. Nämä kaksi toimenpidettä varmistavat sen, että eläkeläisen eurolla on myöskin ostovoimaa enemmän. Tämä oli meille kokoomukselle erittäin tärkeä asia.

Sen lisäksi kokoomus näkee erittäin tärkeänä, että meillä on myöskin omaishoitoon panostettu ja omaishoitoa tullaan kehittämään. On erinomainen asia, että omaishoitoon tullaan laittamaan 75 miljoonaa euroa lisää. Se on erittäin suuri arvonnanto kaikille niille läheisille, jotka pitävät huolta omista lähimmäisistään.

Lisäksi meillä mahdollistetaan senioreille mahdollisuus päättää omista asioistaan, valinnanvapautta tuodaan lisää. Vasemmisto nosti esille, että valinnanvapaus on vain rikkaiden asia. Sanoisin, että se on päinvastoin. Otetaan esimerkkinä palveluseteli. Palveluseteli mahdollistaa myös vähävaraisemmalle mahdollisuuden päästä yksityisten palvelujen piiriin. Sanoisinkin, että tämä on ennen kaikkea tasa-arvotoimenpide, on ihminen sitten köyhä tai rikas.

Lisäksi meillä on vuosikautia pyritty saamaan eteenpäin meidän vapaaehtoistyön esteiden poistamista. Vihdoin viimein hallitusohjelma tunnustaa sen, että me tarvitsemme tule-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vaisuudessa enemmän välittämistä, ja siltä osin vapaaehtoistyö näkyy useassa kohdassa hallitusohjelmaa. Uskon, että näin me pystymme tekemään lämpöisemmän ja välittävän yhteiskunnan.

13.44 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Näin alkuun täytyy antaa kiitosta perussuomalaisille, että nyt, kun nousitte valtaan, te puolittitte ne meidän EU-jäsenmaksut. Ai, ette tainneetkaan puolittaa, että siinäkin näitä petettyjä lupauksia.

Mutta, arvoisa puhemies, hallitukselle täytyy antaa kiitosta hallitusohjelman kunnianhimoisista tavoitteista laittaa julkinen taloutemme tasapainoon ja Suomi kuntoon. Varmasti tavoitetasolla aika pitkälti tässä salissa ollaan yksimielisiä. Sen sijaan niistä keinoista olemme varmasti erimielisiä, ja sehän on hyvä, olemmehan me demokratiassa ja politiikkaan kuuluu se, että punnitsemme eri vaihtoehtoja. Tänä päivänä, niin kuin aina, politiikkaa tehdään arvojen pohjalta, ja hallituksen arvopohja tulee hyvin esiin sen ohjelmasta. Hallitusohjelmassa kaadetaan talouden tasapainottaminen pitkälti nuorten ja heikompi-osaisten niskaan. On käsittämätöntä, että pieni- ja keskituloisilta viedään väkisin, mutta hyvätuloisia vain pyydetään osallistumaan talkoisiin. Tämä osallistuminen oltaisiin voitu hoitaa verotuksen kautta. Jos tässä asiassa hallitus ei usko oppositiota, niin uskokaa edes arkkikiispaa.

Tässä tiedonantokeskustelussa on myös paikallaan kysyä, saavuttaako hallitus asettamia tavoitteita tällä omalla ohjelmallaan. Varsinkin hallituksen tavoitteet osaamisen ja koulutuksen osalta ovat täysin ristiriidassa koulutukseen kohdistettavien säästöjen osalta. On vaikea kuvitella, että suomalaisten osaamis- ja koulutustasoa voidaan nostaa ja että Suomi olisi koulutuksen, osaamisen ja modernin oppimisen kärkimaa, kun samanaikaisesti hallitus leikkaa koulutuksesta yli 600 miljoonaa euroa. Näistä toimenpiteistä on sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus kaukana. Viime kaudella tässä, tai oikeastaan viereisen talon salissa, puhuttiin paljon siitä, että eikö jo koulutus ole kantanut kortensa kekoon julkisen talouden tasapainottamisessa. Ja niin hallituspuolueetkin lupasivat ennen vaaleja, mutta kuinka sitten kävikään? Koulutuksen kukkarolle mennään edelleen. Tässä nopeatahtisessa keskustelussa tuli kommentteja SDP:n vaaliohjelman osalta siitä, että toisen asteen rakenteellisella uudistuksella haluttiin hakea sieltä säästöjä. Kyllä, ja tässäkin asiassa SDP eroaa siinä mielessä hallituspuolueista, että me kerroimme tämän avoimesti ennen vaaleja, toisin kuin hallitus. Tämä reilun 600 miljoonan leikkauspaketti koulutuksesta olisi varmasti voitu leikata myös jostain muualta. Ihmettelenkin, minkä takia esimerkiksi tätä summaa ei olisi voitu ottaa vaikkapa maataloustuesta.

Arvoisa puhemies! Viime aikoina on puhuttu paljon myös politiikan uskottavuudesta. Yleensä uskottavuutta mitataan sillä, miten hyvin puheet vastaavat tekoja. Varsinkin nyt on hyvä tutkiskella ennen vaaleja lausuttuja puheita ja nyt tämän hallitusohjelman hyväksymisen jälkeen tulleita tekoja. Ennen vaaleja, kun nyt ajatellaan, todella hallituspuolueet lupasivat kovaan ääneen, että koulutuksesta ei enää leikata. Pääministeri Sipilä ja valtiovarainministeri Stubb oikein kuvien kera lupasivat opiskelijoille, että koulutuksesta ei leikata. Opetus- ja kulttuuriministeri Grahn-Laasonen vielä vappuna kehtasi sanoa, että tehdään arvovalinta eikä leikata koulutuksesta. No, missä nämä lupaukset näkyvät? Nämä lupaukset on niin härskesti petetty, että tällaista takinkääntöä ei suomalaisessa politiikassa ole nähty aikoihin. Nyt olisikin rehtiä tunnustaa tämä, koska muuten toiminta näyttää vain härskiltä äänen kalastelulta. Pääministeri Sipilä on myös monesti todennut kysyttäessä näistä koulutusleikkauksista, että tästä valittamisen moodista pitäisi päästä pois, että Suo-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

nessa turhaan ollaan tämmöisessä valittamisen moodissa. Arvoisa pääministeri Sipilä, minä olen kyllä sitä mieltä, että tästä aktiivisesta vaalilupausten pettämisen moodista pitää tässä maassa päästä pois.

On myös hyvä kysyä siitä, kun hallitus sanoo, että eivät nämä koulutusleikkaukset kohdistu sinne laatuun vaan ne tehdään rakenteita uudistamalla. Kun viime kaudella yritettiin näitä koulutuksen rakenteita uudistaa, niin nykyiset hallituspuolueet, silloiset oppositiopuolueet, keskusta ja perussuomalaiset, vastustivat näitä kiivaasti. Nyt voi sitten kysyä, joko nyt on sitten mahdollisuus tehdä rakenteellisia uudistuksia.

Mutta, arvoisa puhemies, tällä hallitusohjelmalla Suomi ei nouse koulutuksen ja oppimisen kärkimaaksi. Suomen nuoriso ja tulevaisuus ansaitsevat parempaa kuin tämän kurjistavan hallitusohjelman.

13.49 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin edustaja Räsäselä on todettava, että perehtykää toki myös muihinkin osioihin kuin pelkästään koulutuspolitiikkaan, esimerkiksi juuri vaikkapa näitten biotalouskärkihankkeisiin maa- ja metsätalouden osalta ja asioihin, mitä neljä vuotta olen ollut täällä edellisellä eduskuntakaudella ajamassa.

Haluan kiittää hallitusta ohjelmasta. Se ei ole täydellinen, mutta se on hyvä. Se on kasvuohtelma, vaikka se sisältää leikkauksia. Mutta leikkauksilla on uudistava tavoite. Yhteiskuntamme hyvinvointia on vahvistettava, kilpailukykyä on vahvistettava. Pääministeri totelee, että on vuosia ollut nähtävissä, että julkinen sektorimme ei ole ollut riittävä osa elinkeinoelämän tuotantopotentiaalia. Muun muassa lupamenettelyjen tulee olla ketterämpiä ja sidosryhmät huomioivampia. Tuloksiin tulee päästä hallinnossa neuvottelemalla ja sopimalla, ei valittamalla, ja tämä onkin kirjattu ohjelmaan. Verotuksen linjauksilla luodaan yrityksille kasvumahdollisuuksia, jotta meitä pitkään vaivannut työnantajakapula voisi lopultakin helpottua.

Mutta koska eilen vihreiden puheenjohtaja ryhmäpuheessaan ei käyttänyt totuutta ainoastaan säästeliäästi vaan suorastaan varomattomasti, haluan kirjauttaa sen eduskunnan pöytäkirjaan myös omassa puheessani. Sitaatti puheenjohtaja Niinistön puheesta siis: "Ilmastonsuojelu alistetaan teollisuuden kilpailukykyllä eikä ilmastotieteestä tai ilmaston lämpenemisen torjumisesta sanota sanaakaan." Ja nyt en tiedä, onko puheenjohtaja Niinistö lukenut tätä hallitusohjelmaa vai lehtiä ja rakentaa olkinukkeja, joita takoa, nimittäin täällä juuri liitteessä 6 sivulla 15 lukee nimenomaan ilmastopolitiikasta: "Hallitus toimii kattavan ja kunnianhimoisen kansainvälisen ilmastopöimöksen aikaansaamiseksi, jotta ilmaston lämpeneminen saadaan rajoitettua kahteen asteeseen." Samaten Biotalous ja puhtaata ratkaisut -kärkihankeosio nostaa monta kertaa esiin ilmastoa suojelevia ja tukevia hankkeita. Samaten sanat "ilmastopolitiikka" ja "ilmasto" mainitaan monta kertaa.

Erityinen helmi mielestäni tässä hallitusohjelmassa on kiertotalouden läpimurto, joka nyt siis saa vauhtia. Biotalous ja puhtaata ratkaisusta nimenomaan nousevat uudet kasvun alat ja mahdollisuus kasvattaa kotimaista markkinointia ja vientiä. Vihreä, sininen, keltainen ja punainen biotalous ovat koko Suomen maakuntien vahvuus ja tulevaisuuden kasvualue. Maakunnista löytyy myös osaamista ja tiede- ja tutkimustyötä.

Meillä on myös mahdollisuus käyttää luonnon monimuotoisuutta virkistyskäyttöön kestävästi, ja olen ilokseni huomannut tai myöskin ollut kirjaamassa tarjolle kaksi hyvää kansallispuistohanketta Suomen täyttäessä sata vuotta vuonna 2017. Nimittäin Porkkalan kansallispuistoa ja Suomussalmen, Kuusamon rajalle suunniteltua Hossan kansallispuistoa on molempia ymmärtääkseni valmisteltu hyvässä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Näin

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tuleekin olla. Ja lisähelmenä ovat vielä infrahankkeet, jotka ovat äärimmäisen oleellisia biotalouden mutta myös viennin ja ulkomaankaupan kannalta.

Sininen biotalous myös suokoon antejaan. Vesistömme ovat edelleen alihyödynnettyjä myös kotimaisen kalan kasvatuksessa. Kassissa kala matkaa tällä hetkellä aivan turhan pitkiä matkoja. Sininen biotalous ei tietenkään ole ainoastaan kalastusta, se on myös muuta veteen liittyvää mahdollista toimintaa, mutta myöskin vesiviljelyä, joka Suomessa on mahdollista tuottaa samalla kestäväällä periaatteella kuin naapurimaassa Ruotsissa. Meillä on aivan sama Itämeri, samat rajajoet, mutta ilmeisimmin erilainen lupamenettely, joka vaikeuttaa elinkeinotoimintaa.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, muutama sana sisäisen turvallisuuden tilanteesta. On aivan aiheellinen huomio, mikä täällä kiinnitettiin eilen poliisien lukumäärään niin opposition kuin hallituspuolueitten riveistä. Siihen tulee kiinnittää huomiota. Hallituksen haasteellinen tehtävä nimenomaan on, että poliisi näkyy siellä, missä ihmiset luontaisesti liikkuvat, ja se toiminta ei kiinnity pelkästään niihin seiniin vaan nimenomaan siihen operatiiviseen toimintakykyyn.

13.54 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Taloudellinen tilanteemme ei ole rohkaiseva. Vienti ei vedä, kilpailukyky on rapautunut. Olemme eläneet aivan liian pitkään yli varojemme ja olemme pahasti ylivelkaantumassa. Väestömme ikääntyy, ja huoli nuorten syrjäytymisestä on vahva. Työelämästä poistuu jatkuvasti enemmän ihmisiä kuin tulee tilalle. Talous kasvaa seuraavat vuodet arvioiden mukaan nihkeästi. Valtion menot tulee mitoittaa sen mukaan. Tämä kaikki on ollut tiedossa jo pitkään. Puhetta asiasta piisaa, tekoja vähemmän. Asiat eivät parane itsesälillä tai faktojen kieltämisellä, vaan tästä nousee työllä ja yrittäjyydellä. Tästä syystä on välttämätöntä, että uusi hallitus on ottanut vakaana, työllisyyttä edistävän linjan politiikkansa ohjenuoraksi. Päätökset ja tulevat toimenpiteet eivät ole helppoja kenellekään, mutta ne on tehtävä.

Nykyinen työllisyysasteemme ei ole lähellekään riittävä. Yksi hallituskauden keskeisistä tavoitteista onkin nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin. Karkean arvion mukaan työttömyyden vähentyminen yhdellä prosenttiyksiköllä parantaa julkisen talouden tasapainoa 0,3 prosenttiyksiköllä suhteessa kokonaistuotantoon. Jokaisen työkykyisen ja varsinkin jokaisen nuoren on päästävä työelämään. Tästä syystä on oleellista, että sosiaaliturvaa uudistetaan osallistavaksi ja työhön kannustavaksi. Tärkeää on myös, että vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymismahdollisuuksia avoimille työmarkkinoille edistetään. Myös rakenteelliset uudistukset on saatava vihdoinkin tehtyä, keskeisimmässä osassa sote-uudistus.

Yksi Suomen suurimmista kilpailukykyhaitoista on korkea verotuksemme. Suomen veroastehan lähestyy maailman huippua. Kilpailukykyyn kannalta myös verotuksen ennustettavuus on tärkeää. Hallitus on luvannut, ettei tällä alkavalla hallituskaudella kokonaisveroaste nouse. Työverotus tulee kevenemään, eli kenenkään palkkaverotus ei kiristy. Näin pystytään turvaamaan palkansaajien myönteinen ostovoiman kehitys ja samalla kotimarkkinayritysten elinvoimaa lisäävä kulutuskysynnän vahvistuminen. Myös yrittämisen verotus kevenee ja yhteisövero pidetään kilpailukykyisenä. Käyttöön otetaan esimerkiksi pienten yritysten maksuperusteinen arvonnäköveron tilitys. Kaikki nämä erittäin hyviä ja terveltulleita uutisia ja uudistuksia.

Arvoisa rouva puhemies! Yksi itselleni tärkeä aihealue, jossa on vihdoinkin tartuttu kunnon härkää sarvista, liittyy liialliseen sääntelyyn ja turhiin normeihin. Ylisääntely on kal-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

lista niin julkiselle taloudelle kuin lopulta laskut maksaville yrittäjillekin. On arvioitu, että sääntelystä aiheutuva hallinnollisen taakan määrä on Suomessa noin 2 prosenttia bruttokansantuotteesta. Sääntelyähkyn kyllästämä Suomi ei riittävästi kunnioita ihmisen omaa älykkyyttä ja kykyä tehdä fiksua valintoja. Digitalous on tehnyt kaupasta rajatonta ja ajatonta. Vuonna 2015 ei voi olla mitenkään perusteltua, että valtio määrää, koska kauppiaa ja kampaamoita saa pitää auki tai vastaavasti kiinni. Kauppojen aukioloaikojen vapauttaminen onkin erittäin tervetullutta ja tulkallista. Ei myöskään ole tätä päivää, että pienpanimon on myytävä näkkileipää saadakseen myydä ulos omia tuotteitaan. Tämä yhtenä esimerkkinä yliholhoavasta alkoholilainsäädännöstämme, jota on myös syytä purkaa. Mitään toimialaa ei onneksi ole rajattu sääntelyn purkamisen ulkopuolelle. Matkailu- ja ravintolalaalla työllistää tällä hetkellä noin 140 000 suomalaista ja tuottaa vuosittain yli 5 miljardin euron verotulot. Tätä mahdollisuutta ei pidä aliarvioida tai vähätellä. Alalle olisi mahdollista luoda jopa kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja lähivuosina, mikäli saamme purettua kilpailukykyä jarruttavaa, turhaa sääntelyä. Kieltoihin perustuvan holhoamispolitiikan voisimme suosiolla jättää historiankirjoihin, ja sinne samaan opukseen voisi haudata myös alkoholiin liittyvät veronkorotusajatuksinkin.

Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut siihen, ettei kunnille anneta vaalikauden aikana lainkaan uusia tehtäviä ja velvoitteita. Kuntien tehtäviä ja velvoitteita sen sijaan vähennetään miljardilla eurolla karsimalla lakisääteisiä tehtäviä sekä velvoitteita. Tarkoituksena on siis perata säädökset, jotka eniten haittaavat kansalaisten arkea, yritystoimintaa, investointeja, rakentamista, tervettä kilpailua ja vapaaehtoistoimintaa.

Toimintavapauden lisäämisen, yritysten ja kolmannen sektorin hyödyntämisen sekä normien purkamisen kautta arvioidaan saavutettavan merkittävät säästöt julkiseen talouteen. Hyvinvointiyhteiskunta rakennetaan työllä, mutta sitä ei saa tehdä toisten elämän hinnalla.

14.00 Niilo Keränen kesk (nopeatahtinen puheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelma ei ehkä ole absoluuttisen hyvä ja super, mutta tässä tilanteessa se on paras mahdollinen. Ohjelma alkaa näin: "Hallituksen tavoitteena on nostaa Suomen talous kestäväan kasvun ja kohenevan työllisyyden uralle sekä turvata julkisten palvelujen ja sosiaaliturvan rahoitus." Tavoitteeseen pääsemiseksi ohjelmassa listataan useita keinoja ja todetaan, että "talous ja työllisyys kyetään kääntämään kasvuun vain yrittäjyyden ja työn tekemisen kautta". Tätä tietysti voidaan kritisoida, mutta jos yrittäjyyttä ei olisi ja jos työtä ei tehtäisi, ei kasvua juuri taitaisi syntyä.

Omalta osaltaan hallitus tulee luomaan työtä panostamalla 1,6 miljardia euroa kärkihankkeisiin ja korjausvelkoihin. Tämä on mittava panostus, ja se tulee jo suoraan luomaan työtä ja yrittäjyyttä ja myös parantaa yrittämisen edellytyksiä. Hallitusohjelma listaa lisäksi lukuisia keinoja, joilla talouden ja työllisyyden kasvuun päästään. Näitä ovat muun muassa byrokratian purkaminen, turhien yrittämisen esteitten poistaminen, koulutukseen tehtävät uudistukset ja tietotekniikan käyttäminen. Näitä keinoja tarvitaan, jotta talouden kasvu alkaisi, jatkuisi — ja jatkuisi vielä kenties tulevallakin vuosikymmenellä.

Arvoisa puhemies! Muutama sana näistä välittömistä sopeutustoimista, siis leikkauksista. Niiden yksi tavoite on saada velaksi eläminen pysähtymään. Listatuilla sopeutuksilla saadaan vaalikauden loppuun mennessä 4 miljardin euron vuosittainen säästö, ja leikkauslista ei jäävää juuri mitään elämänaluetta koskemattomaksi. Yleisesti voisin sanoa, että lista on aika tasapainoinen. Säästöistä mikään ei näytä sellaiselta, että se aiheuttaisi jollekulle

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

katastrofin. Siitä huolimatta nostan esiin pari kohtaa, jotka minua itseäni arveluttavat eniten.

Esimerkiksi tämä eläkeläisten asumistukimuutos: se tulee joittenkin kohdalla tekemään varmasti tiukkaa, eivätkä sitä kompensoi asuntopolitiikkaan ja vuokra-asumiseen suunnitellut muutokset. Saattaa olla, että näiltä osin toimeentulotukimenojen kasvu tulee syömään toivottuja säästöjä. Toisaalta tietenkin on mahdollista, että tarkastellaan koko asumistukipottia kokonaisuudessaan.

Koulutussäästöistä: Hallituksen tulee varoa, ettei koulutuksessa palata 60-luvulle. Itse olen köyhän perheen lapsena joutunut käymän lukion toisella paikkakunnalla, ja se ei todellakaan olisi onnistunut ilman, että on olemassa hyviä ihmisiä. Paikalliset kotipaikkakunnan Lionsit kustansivat minun lukioni. Tulee pitää huoli siitä, että myös köyhällä on mahdollisuus koulutukseen.

Kolmas pikku asia on keliaakikkojen ruokavaliokorvaus. Ohjelman kirjoittajat eivät ole ehkä osanneet arvioida, että keliakiassa ruokavalion laiminlyöminen aiheuttaa vakavan terveysvaaran. Ruokavalio on keliakiassa verrattavissa vammaisen henkilön apuvälineeseen. Apuvälineen avulla vammainen pystyy elämään normaalia turvallista elämää. Yksilön kohdalla menetys on tietysti aika pieni eikä liene sinänsä kenenkään tuho. Hallitusohjelmaa tuskin tältä osin ruvetaan korjaamaan, mutta jatkossa tulee korjata Kelan vammaistuen kriteerejä niin, että keliakian ruokavaliohoito olisi vammaistukeen oikeuttava.

Arvoisa puhemies! Pidän maakunnallisen ja itsehallinnollisen sote-piirin luomista hyvänä ja toimivana ratkaisuna. Toki tähänkin asti olisi ollut mahdollisuuksia niin kutsuttuun täydelliseen sosiaali- ja terveydenhuollon integraatioon. Se olisi vain pitänyt tehdä sopimuksin lukuisten eri toimijoiden kanssa. Näin vain ei ole tehty. Sote-ratkaisu on kuitenkin ymmärrettävä vasta raamiksi, jonka sisälle rakennetaan itse toiminta. Jos toiminnan rakentaminen jätetään kunkin sote-piirin itse järjestettäväksi, veikkaan, että ihmisten eriarvoisuus ei tästä kyllä vähene. Siksi, kun sote-uudistusta varsinaisesti ryhdytään rakentamaan, tulee myös toiminnan sisällölle tehdä yhteistä raamitusta.

14.05 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Presidentti Sauli Niinistö totesi uudelle hallitukselle osoittamassaan puheessa perjantaina 29.5.2015 seuraavaa: "Te tulette kuulemaan paljon siitä, mitä ei saisi tehdä, vähemmän siitä, mitä sen sijaan pitäisi tehdä, ettekä ollenkaan siitä, missä olisimme, ellei mitään tehtäisi." Itse henkilökohtaisesti lisäisin tuohon vielä, etteivät hallituspuolueet tule kuulemaan paljon mitään siitäkään, mitä hyvää me teemme.

Haluaisin nostaa hallitusohjelmasta muutamia oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvia asioita esille. Ensinnäkin hallitusohjelman tavoitteisiin on kirjattu erikseen, että Suomessa oikeusturva toteutuu tehokkaasti ja rangaistukset vastaavat yleistä oikeustajua. Olemme saaneet viime vuodet vastaanottaa kansalaisten palautetta oikeustajun vastaisista rangaistuksista, erityisesti väkivaltarikosten sekä lapsiin kohdistettujen seksuaalirikosten osalta. Tähän vastauksena on rangaistusten kiristäminen ja erityisesti rangaistusasteikon alarajan tarkistus. Tällöin tuomioistuimilla on velvollisuus noudattaa niitä ja nostaa rangaistuksia.

Tehokkaaseen oikeusturvaan liittyy luonnollisesti rikoksentekijän oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin sekä oikeus saada asianmukainen puolustus. Tässä tohinassa on kuitenkin viime vuosina unohtunut rikoksen uhrin aseman turvaaminen sekä siitä huolehtiminen. Hallitusohjelmassa tämäkin on onneksi nostettu parannuskohteeksi.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Edelleen on hyvä asia, että päiväsakon rahamäärä korotetaan 6 eurosta 12 euroon. Se on ollut niin kauan jo sama, etten muuta aikaa muistakaan. Tuomioistuinslangissa on jo vuosia puhuttu niin sanotusta 6 euron miehestä, kun tarkoitetaan henkilöä, joka tulojensa perusteella saa minimääräisen päiväsakon. Tämä korotus tarkoittaa siis käytännössä sitä, että sakko todella tuntuu rangaistuksena paremmin jatkossa.

Otan esimerkkinä siitä rikoslain 35 luvussa säädellyn vahingonteko-nimisen rikoksen, josta teosta tuomitaan vaikkapa liikehuoneiston ikkunan rikkoja. Rangaistuksena tuomitaan sakkoa keskimäärin 20—30 päiväsakkoa. Kun päiväsakon alin rahamäärä on nyt 6 euroa, kokonaissakoksi jää 120—150 euroa. Meillä on rikesakkorangaistuslaji, ja sen tulisi rikoslain mukaan olla kiinteää sakkoa lievempi rangaistus. Rikesakon maksimimäärä on tällä hetkellä 115 euroa, joten ei ole ihan linjassa tuo käytäntö, kuten äsken tuossa esimerkiksi osoitin. Eroa jää 5 eurosta 35 euroon, vaikka rikesakon pitäisi olla lievempi rangaistus. Lisäksi pidän hyvänä, että ehdollisen vankeuden tehostamiseksi otetaan käyttöön esimerkiksi ehdoton vankeusrangaistus, niin sanotusti vankilaan tutustuminen, vaikkapa viikon jakso. Nyt erityisesti nuoret miehet näyttävät voiton merkkiä tuomioistuimessa poistuessaan sieltä, kun tuli vain sitä ehdollista, kun ei koeta sitä edes rangaistuksena.

Paljon muitakin hyviä kirjauksia siellä on. Olen itse henkilökohtaisesti lakimiehenä tyytyväinen siihen, että oikeusministerin salkku on perussuomalaisilla. Olen saanut tästä myös hyvää palautetta lakimieskollegoiltani. Ministeri Lindström on jämäkkä ja reilu mies, jolla on oikeustaju kohdillaan. Tästä on hyvä lähteä uudistamaan kirjattuja uudistuksia.

Arvoisa puhemies! Haluan sanoa erityisesti opposition kansanedustajille, että se voisi tehdä historiaa ja etsiä hallituspuolueiden työstä ja hallitusohjelmasta myös hyviäkin asioita. Aidosti vilpittömänä tarkoituksena meillä tulee olla Suomen ja suomalaisten hyvinvointi. Kritiikki on aina hyvästä ja vie asioita eteenpäin mutta vain, jos kritiikin ohessa on mukana ratkaisuvaihtoehto toisin toimimista varten. Rakentavia vaihtoehtoisia puheenvuoroja oppositiossa on nyt muutaman päivän aikana kuultu aika vähän. Esimerkkinä tulee mieleen edustaja Räsänen eilinen puhe, joka oli minusta hyvä. Edustaja Arhinmäen puhe sen sijaan jäi mieleen päinvastaisena, sillä hän toimi täällä puhuessaan sekä syyttäjänä että tuomarina todetessaan, että jos olisimme tuomioistuimessa, tulisivat joidenkin hallituksen ministereiden vaalipuheet ja nykyiset teot tuomituksi rikoksina. Jos en väärin muista, niin hän mainitsi petoksen ja kiristämisen. Lakimiehenä ja entisenä oikeudenkäyntiavustajana neuvaisin Arhinmäkeä, että hänen kannattaa keskittyä ihan omiin puheisiinsa, ettei tule itse syyllistyneeksi vaikkapa kunnianloukkaukseen. (Eduskunnasta: Juuri näin!)

14.11 Anne-Mari Virolainen kok: Arvoisa herra puhemies! Uskon, että jokaisella tässä salissa olevalla ihmisellä on talouden tilannekuva selvä, ja ellei ole, niin olen siitä todella huolissani. Tuen hallitusohjelman linjauksia ja uskallan jo tässä vaiheessa ilmoittaa vanhan tukeni hallituksen tulevalle toiminnalle kasvun ja uusien työpaikkojen aikaansaamiseksi ja tätä kautta hyvinvointipalvelujen rahoituksen turvaamiseen. Juuri tämän vuoksi tehdään työn tarjontaa lisääviä uudistuksia ja leikataan julkisia menoja kestäväälle tasolle. Emme todellakaan voi syödä tulevien sukupolvien eväitä etukäteen.

Eilisen päivän aikana on jo hallitusohjelman eri osat pureskeltu niin hyvässä kuin pahassa — riippuu luonnollisesti puhujasta. Otan tässä esiin ainoastaan yhden osa-alueen eli suuren kasvupotentiaalin omaavan lääketutkimuksen hyödyntämisen. Tilastojen mukaan

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

lääketutkimukset ovat valitettavasti siirtymässä pois Suomesta. Onkin aika tiedostaa ja tunnustaa tosiasiat. Korkeatasoinen ja korkeatuottoinen lääketutkimus voi tuoda meille vientieuroja. Eduskunnan valtiovarainvaliokunta onkin jo kahden vaalikauden ajan vaatinut yliopistotasaisen tutkimusrahoituksen kestävää turvaamista. Valiokunta on estänyt resurssien leikkaukset, mutta pitkän aikavälin sitoutumista lääketieteelliseen kliniseen ja perustutkimukseen kaivataan. Edellisen hallituksen hyväksymä Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategia on hyvä alku, joka edellyttää tuekseen määrätietoista toimeenpanoa. Onneksi tutkimusmäärien lasku ei kerro koko totuutta. Painopiste on siirtynyt aiempaa vaikeampiin tutkimuksiin, ja edelleen edellytykset tutkimusmäärien kääntämiselle kasvuun ovat olemassa.

Ministerit Rehula ja Mäntylä entisinä sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäseninä varsin hyvin tietävät, että yliopistosairaaloissa tehdyn tutkimuksen etuna on se, että uusi tietämys lääkkeiden vaikutusmekanismeista ja tehosta mahdollistaa uusien hoitokäytäntöjen ja lääkkeiden nopean käyttöönoton. Olemmekin viimeisten 11 vuoden aikana päässeet nauttimaan jopa 700 eri kehitysharppauksesta tautien määrityksessä tai hoidossa. Kun tutkimus on vaikuttavaa, niin syntyy myös kokonaissäästöjä sekä euroissa että inhimillisesti.

Tämä maa tarvitsee kipeästi myös uusia investointeja. Lääketeollisuus investoi Euroopassa tutkimukseen ja tuotekehitykseen 30 miljardia euroa. Myös meillä Suomessa on mahdollisuus napata tästä osamme. Hallitusohjelmassa on aivan perustellusti kirjattu, että vahvistetaan tutkimustulosten vaikuttavuutta sekä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän yhteistyötä innovaatioiden kaupallistamiseksi. Yksi mahdollisuus parantaa lääketutkimuksen tilaa ja houkuttaa investointeja olisi käynnistää kokeilu, jossa lääkeyrityksien ja yliopistotoimijoiden yhteistyötä Suomessa tiivistettäisiin. Samalla olisi panostettava uusien yliopistolöydösten tuotteistamiseen ja kaupallistamiseen hallitusohjelman mukaisesti. Meillä on jo monia esimerkkejä onnistumisesta, esimerkiksi Helsingissä Pfizerin ja HYKSin Syöpäkeskuksen tutkimusläpimurto, Turussa Bayerin ja Auria Biopankin yhteistyö syöpätutkimuksessa ja vaikkapa esimerkki Kontiolahdelta, jossa diabeteksen hoidossa käytettävien lääkintälaitteiden valmistaja Sanofi on tehnyt laajennusinvestointeja.

Muissa tutkimukseen panostavissa maissa, esimerkiksi Ruotsissa, Isossa-Britanniassa, Belgiassa ja Saksassa, jotka ovat myös Suomen kilpailijamaita ja vauhdittavat toiminnallaan aivovuotoa Suomesta, on perustettu yliopistojen yhteyteen lääkekehityskeskustoja. Hallitusohjelmassa on myös kirjaus, että tuetaan rahoituksella alueellisia tai alakohtaisia vahvoja osaamiskeskittymiä. Tiedän, että Turun yliopistossa on ilahduttu tästä kirjauksesta, ja se voisi toimia lääkekehityskeskustoja valtakunnallisena koordinaattorina perustuen Turun seudun johtavaan asemaan lääkekehityksessä ja pitkään historiaan teollisuustuotannossa.

Koko suomalainen yhteiskunta nettoaa lääketieteellisuuden ja terveysteknologian investoinneista ja vientituloista. Olennaista onkin, että saamme säilytettyä paikkamme korkeatasoisen tutkimuksen kärjessä huolehtimalla houkuttelevista tutkijoiden urapoluista ja kanavoitua osaamisemme tulevaisuudenkin menestykseksi. Terveystieteiden tutkimuksineen ja teknologisine innovaatioineen on meille valtava mahdollisuus kasvun aikaansaamiseksi, aivan samalla tavalla kuin biotalous, cleantech ja digitalisaatio.

14.15 Lauri Ihalainen sd: Arvoisa puhemies! Jatkaisin vähän siitä, mistä eilen puhuttiin, tästä isosta kuvasta, ja tuon toivon mukaan rakentavaa arviota mutta myös joitakin rakentavia ehdotuksia, joita kaivattiin eilen.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Se, että meidän bkt-kasvumme lähivuosina on aika verkkaista, haastaa kyllä myös tämän työllisyystavoitteen, niin kuin kaikki tiedämme. Senkin jälkeen se on sinänsä oikea, pyrkimys johonkin vahvaan työllisyyspolitiikkaan — sama tavoite kuin oli nyt työnsä päättävällä hallituksella. Mutta kaikki riippuu siitä, saammeko me viennin vetämään ja sen jalustaa laajennettua. Jos tässä ei onnistuta, niin meille tulee aika kylmä tässä yhteiskunnassa. Ja sen eteen pitää tehdä paljon töitä. Yhteiskunta voi luoda edellytyksiä sille, että elinkeinoelämä pärjää myös viennissä: infraa, osaamista, kasvumahdollisuuksia, investointimaaperää. Valitaan keskeisiä teemoja. Biotalous, cleantech, digitalous ovat tärkeitä. Mielenkiinnolla jään odottamaan 26:ta kärkihanketta, jotka varmaan ovat aihepiiriltään oikeita.

Kaksi toivomusta. Toinen on se, että me tarvitsemme kasvuhakuisia yrityksiä, jotka kansainvälistyvät. Ja tätä prosessia meidän pitäisi tukea. Toinen on siis se, että palvelusektori on tosi tärkeä työllisyyden ja meidän elinkeinoelämän kannalta. Yksityinen palvelusektori työllistää 1,8 miljoonaa ihmistä. Minä toivoisin, että meillä olisi palvelusektorin strateginen elinkeinopoliittinen ohjelma.

Mitä tulee sitten kasvuun, se liittyy työpanokseen, se liittyy tuottavuuteen, se liittyy investointeihin. Ja totta kai me tarvitsemme lisää työtunteja, mutta sitä kautta, että työllisyys paranee. Annetaan esimerkiksi osa-aikatyöntekijöille mahdollisuus tehdä enempi tunteja kuin he pystyvät tänä päivänä tekemään.

Sitten, arvoisa pääministeri, yhteiskuntasopimukseen. Heti alkuunsa haluan sanoa, että sellaista tarvitaan tässä ajassa, ja sehän voi perustua vain luottamukseen ja hyvään yhteistyöhön. Enkä puhu nyt vain yhteiskuntasopimuksesta, vaan olen erittäin huolissani siitä, muutetaanko nyt tämän sopimustyhteiskunnan ja kolmikantayhteistyön isoa periaatetta, joka on aina ollut aito, tasaveroinen, valmisteluun ja sopimiseen perustuva yhteistyömalli. Hallitusohjelmassa ei mainita sanaakaan kolmikantayhteistyöstä. Puhutaan konsultaatios- ta ja kuulemisesta. Se on eri asia.

Meillä on tämmöinen kolmen A-luokan kolmikantayhteistyö, joka on aina perustunut arvostukseen, aitoon yhteistyöhön ja sopimiseen ja aikaansaamiseen. Ja tulokset ovat aivan vastaansanomattomia. Tälläkin päättyneellä hallituskaudella — eikö niin, ministeri Stubb? — me vaalimme kuin silmäterää, että asiat valmistellaan yhdessä ja viedään vain sellaisia työelämään, palkkaperusteiseen sosiaaliturvaan liittyviä uudistuksia, jotka ovat yhteisymmärryksen takana. Ja nyt tässä hallitusohjelmassa ei tätä periaatetta mainita. Ja tämä on erittäin iso kulttuurimuutos. Haluan kysyä: onko näin? Tämän päättyneen hallituskauden suurimmat kestävyysvajetta ja kilpailukykyä parantavat saavutukset tehtiin kolmikantayhteistyön kautta: kaksi laajaa työmarkkinaratkaisua, työurasopimus, eläkeuudistus ja monia muita lainsäädäntöhankkeita. Ja kaikki yhteisymmärryksessä. Mikä vika on tässä toimintamallissa, jota meidän pitäisi arvostaa ja kunnioittaa?

Yhteiskuntasopimuksen edellytyksiä pitäisi olla kaksi. Toinen on se, että se agenda on tasapainoinen, tasapainoisempi kuin se on nyt, ja toiseksi, että hallitus lisää luottamusta lisääviä toimia niin, että tämä aito kolmikantayhteistyö voi palata tavaksi toimia. Enkä halua muuta kuin sanoa, että pitäisi ehkä edetä realistisesti ja vaiheittain. Ensimmäinen vaihe olisi se, miten turvataan nyt tämän päättyvän sopimuskauden kolmannen vuoden palkkaratkaisun tekeminen niin, että se voidaan tehdä yhteisesti ja maltillisesti. Nyt on jo merkkejä siitä, että tästäkin ollaan irtautumassa. Nyt pitäisi kuitenkin jaksaa tämä ratkaisu tehdä ja yhdessä. Ja toinen vaihe olisi se, että lisätään niitä luottamusta lisääviä toimia tavalla — ja pääministeri on luvannut käyttää siihen aikaa — että voidaan myös siirtyä budjetti- ja ke-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

hysriihen yhteydessä joihinkin sellaisiin uudistuksiin, jotka ovat tasapainossa, ja koettaa viedä niitä läpi. Ja kolmas asia sitten — tämä on neljäs vaihe: 2016 pitäisi tehdä uusi työmarkkinaratkaisu ja sen valmistelu pitäisi aloittaa hyvissä ajoin. Ja sanon omana kantanaani: se suurin yhteiskuntasopimusidea olisi se, että syntyisi pitkäkestoinen, kaikkia kattava työmarkkinaratkaisu tämän ratkaisun jälkeen. Se on se yhteiskuntasopimuksen ydin.

Näitä tavoitteita pitäisi lähteä maltilla, yhteistyöllä, edistämään. Minä toivoisin, että tähän toimintatapaan voitaisiin palata ja ottaa tämmöinen realistinen ja yhteistyötä kannustava ote. — Kiitoksia. (Eduskunnasta: Hyvä puheenvuoro! — Pisti vähän pääministerin miettelääksi!)

14.21 Martti Talja kesk: Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuuden toimintamallia on suunniteltu viimeiset 20 vuotta lukuisissa eri selvityksissä. Keskustelu tulevaisuuden toimintamallista käynnistyi heti edellisen laman loputtua, ja Kansallinen terveyshanke ajoittui vuosille 2001—2007, ja siinä on saavutettu tähän asti parhaimmat tulokset. Keskeisistä tavoitteista erityisesti parannukset terveydenhuollossa ja ennaltaehkäisyssä jäivät vaatimattomiksi. Tällä hetkellä THL:n selvityksen mukaan vuonna 2013 vain 15 prosenttia suomalaisista asui kunnissa, joissa lääkärin vastaanotolle pääsi alle kahden viikon odotusajalla. Peräti kolmanneksella odotusaika oli viisi viikkoa tai enemmän. Verrattuna aiempiin vuosiin tilanne oli entisestään huonontunut. Lääkäriässä käynnit jakautuivat tuloluokkien mukaan myös epäoikeudenmukaisimmin OECD-maissa kolmen joukossa, USA:ssa, Portugalissa ja Suomessa. Nämä kuuluvat alakastiin. Viimeisimmät ponnistukset sosiaali- ja terveydenhuollon hallintolain aikaansaamiseksi ovat meille tuttuja.

Edellisen, 1990-luvun laman seurauksena toteutettiin tähän asti suurimmat sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteelliset muutokset: suljettiin ennennäkemätön määrä sairaansijoja ja henkilöstöä vähennettiin. Muutokset eivät kaikki olleet eduksi. Näitä olivat muun muassa kuntien toteuttama, lähes kaikkia perheitä koskeva ennaltaehkäisyyn liittyvien tukimuotojen lopettaminen kuntien säästöjen aikaansaamiseksi. Tällä hetkellä niitämme niiden matalan kynnyksen palveluiden karsinnan satoa.

Tällä hetkellä sosiaali- ja terveydenhuollossa on menossa vastaava sairaansijojen sulkeminen ja palvelujen alasajo sen kaikilla sektoreilla. Tästä huolimatta Suomessa on edelleen paljon sairaansijoja johtuen terveyskeskuksen vuodeosastoista. Missään muualla maailmassa ei ole vastaavaa järjestelmää. Sen sijaan kuntoutus on täysin unohdettu suomalaisesta palvelukonseptista. Kansainvälisesti verraten paikoin tehdään myös runsaasti toimenpiteitä erikoissairaanhoidossa. Hoitohenkilökuntaa on paljon, ja lääkäreiden määrä vastaa kansainvälisiä vertailuja.

Meillä on siis runsaasti ongelmia terveydenhuoltojärjestelmässämme. Nykyinen sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö mahdollistaa jo pitkälle menevän yhteistyön sektoreiden välillä. Siitä on kokemuksia Kainuussa, Forssassa, Eksotessa. Tavoitteemme terveydenhuollon ongelmien ratkaisemiseksi on kansalaislähtöinen, maakunnan sisällä tapahtuva kehittämistyö. Se on kuitenkin siirtynyt hegemoniataisteluksi siitä, kuka johtaa alueellista kehittämistä: ovatko ne keskustaungit, vai toteutetaanko yhteiset asukkaiden edun mukaiset tavoitteet hyödyntävä kokonaisuus.

Uuden hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus voidaan toteuttaa yksitasoisen maakunnallisen ratkaisun pohjalta. Toiminnasta vastaava järjestäjä-taho valitaan kansanvaltaisesti, ja kyseinen taho huolehtii myös palvelujen tuottamisesta.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Uudet käyttöön otettavat sairauksien diagnostiikan, hoidon ja sosiaalipalvelujen tuottamisen toimintamallit pohjautuvat kansalaislähtöiseen ja vahvaan palvelujen horisontaaliseen ja vertikaaliseen integraatioon.

USA:ssa eturivin kustannustehokkaimmat toimijat hyödyntävät samankaltaista vahvasti integroitua palvelujärjestelmää kuin Suomessa ollaan suunnittelemassa. Näin toimien Kaiser Permanente -palvelutuottajaorganisaatio Kaliforniassa pystyy tuottamaan terveydenhuollon palvelut 20 prosenttia edullisemmin kuin maassa keskimäärin ja on samalla laatumittareilla maan palvelutuottajien kärkipään joukossa. Erityisesti organisaatiossa on panostettu kansalaisen terveyden edistämiseen sekä omahoidon osaamiseen ja toteutukseen. Ikihyvä Päijät-Häme -tutkimuksessa on todettu muun muassa vahvan ylipainon lisäävän ikääntyvillä sokeritautiriskiä viisinkertaiseksi kuuden vuoden aikana.

Sosiaali- ja terveydenhuollon vahvan integraation edellytys on kuitenkin alueellisesti kattava ja kaiken asiakastiedon sisältävä kansallisesti yhtenäinen tietojärjestelmä. Kansalaiset voivat hyödyntää tietojärjestelmää seurataksensa omaa hoitoaan sekä tuottaakseen siihen sovitut seurantaan sekä tutkimukseen ja hoidon toteutukseen liittyviä tietoja. Ammattilaiset käyttävät kansallisesti yhtenäisen kertomusjärjestelmän tietoja omien oikeuksiansa mukaisesti. Alueiden kuntien, Kuntaliiton ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteinen Akusti-yhteistyö toteuttaa tätä tavoitetta.

Olennaista tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamallista päätettäessä on tietää samalla, miten palvelujen rahoitus järjestetään. Perustuslakivaliokunnan tuore lausunto tulee ottaa huomioon järjestämisestä ja rahoituksesta päätettäessä.

14.27 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Me olemme tässä salissa puhuneet paljon eilen ja tänään leikkauksista. Meiltä oppositiolta on myös kysytty sitä, mitä ne vaihtoehdot sitten olisivat, mutta itse haluaisin puhua siitä tulopuolesta, kasvusta ja tuloista, koska vain ja ainoastaan sillä tavalla Suomi ja suomalainen hyvinvointivaltio rahoitetaan. Ministeri Toivakka painotti eilen sitä, että kotipesän pitää olla kunnossa. Se on takuulla totta, ja siitä on helppo olla samaa mieltä.

Mutta sitten haluaisin oikeastaan nostaa esille sanan kilpailukyky. Mielestäni hallitus tuo sanan kilpailukyky varsin yksisilmäisesti esille. Kilpailukyky on kuitenkin kokonaisuus. Se ei ole vain palkkoja, työn hintaa, siihen kuuluu paljon muuta. Minkä takia meillä Suomessa on kuitenkin alueita, kaupunkeja, jotka menestyvät? Samat lait, samat kielet ja niin edelleen. Nostan tässä esille, kuten edustaja Strand eilen, Vaasan kaupungin ja Vaasan alueen. Vienti vetää monella alalla, ja siitä voimme olla ylpeitä. Siitä myös näemme, että joskus kielitaidostakin on hyötyä ja kansainvälisestä osaamisesta. Toisin sanoen kilpailukyky on myös osaamista, koulutusta ja siihen liittyviä panostuksia. Se on myös tutkimusta ja kehitystä. Siksi me oppositiossa olemme huolissamme siitä, mitkä ovat hallituksen panostukset näihin alueisiin. Voimme myös kysyä, kaatuiko Nokia, meidän kuuluisa kännykkä-Nokiamme, liian isoihin palkkoihin. Voin sanoa, että ei kaatunut. Olen myös ylpeä siitä, että meillä on kokenut ja osaava elinkeinoministeri, jolla on varmasti osaamista ja suhteita Euroopan unioniin. Siitä on takuulla meille hyötyä kaikille.

Mutta sitten haluaisin sanoa muutaman sanan biotaloudesta ja ylipäättään näistä hallituksen valinnoista strategisiksi painopisteiksi. Biotalous on hyvä valinta, mutta kun katsomme sitä laajemmin, sen elementtejä ja vaikka ihan Äänekosken investointeja ja muita mahdollisia investointeja, niin meille voi tulla haasteita. Kyse on nimittäin puusta. Puuta on paljon, mutta mikä on sen todellinen saatavuus? Tämäkin on hyvä pitää mielessä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Laajennan tätä keskustelua myös energiapuolelle siinä mielessä, että onko se oikeasti nyt tasapainossa. Ei ole. Onko se jatkossa? Pelkäänpä, ettei ole. Mitä oikeasti meidän vaihtotaseellemme käy? Siitähän tässä on myös kysymys. Kivihiilen käytöstä luopuminen on aivan oikea tavoite. Nythän hallitus lähtee siitä, että sähkön ja lämmön yhteistuotannossa käytössä ollut hiilidioksidiveron alennus poistetaan. Tämä on yhtä kuin se, että yhteistuotantolaitoksissa kivihiilen ja maakaasun käyttäminen on aikaisempaa selvästi kalliimpaa. Turpeen tai puun käyttöön tämä ei vaikuta. Alustavien laskelmien mukaan valtio kerää kivihiilellä ja maakaasulla tuotetun kaukolämmön avulla rahaa noin 40 prosenttia nykyistä enemmän. Kustannusvaikutus kohdistuu noin 70 prosenttiin Suomessa tuotetusta kaukolämmöstä ja sitä kautta vajaaseen 2 miljoonaan suomalaiseen kansalaiseen. Toki tässä on ideana se, että kehitetään energiayhtiöitä korvaamaan kivihiili ja maakaasu sähkön ja lämmön yhteistuotannossa uusiutuvalla kotimaisella polttoaineella. Jos näin tapahtuu, samalla kivihiilen ja maakaasun käytön verottamisesta syntyvät tulot jäävät saamatta eli uusi vero syö veropohjansa. Näin ollen puun kysyntä kasvaa ja hinta nousee. Voi olla, että energiayhtiöt joutuvat ostamaan puupellettejä ulkomailta. Se vaikuttaa taas negatiivisesti kauppataaseeseen.

Arvoisa puhemies! Näin lopuksi toivoisin hallitukselta panostusta pohjoiseen, arktiseen alueeseen, (Puhemies koputtaa) sekä myös vientiprojekteihin. Niillä Suomi on aina selvinnyt ja noussut. — Kiitos.

14.32 Pertti Hakanen kesk: Arvoisa herra puhemies! Täällä hallituksen ohjelmasta käydyssä keskustelussa on kuulunut paljon, ja tulee varmasti vielä kuulumaan, kritiikkiä. Kritiikki ohjelmasta alkoi itse asiassa silloin, kun se oli vielä julkaisematta koko ohjelma. Tiedämme aina, että toisen arviointi, arvostelu ja kritisointi on helpompaa kuin vastuun kantaminen. Toivoisinkin jatkossa myös muutosehdotuksia ja sellaista kokonaiskuvaa, mitä pitäisi tehdä toisin, jotta tämä keskustelu olisi rakentavaa.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee Sipilän hallituksen ohjelmaan, niin ainakin itse uskon ja olen täysin vakuuttunut siitä, että olemme oikeasti rakentamassa tulevaisuutta, joka ei jää lastemme ja lastenlastemme taakaksi. Ohjelmassa olevat päätökset ovat tarpeellisia, vaikka jotkut niistä ovatkin äärimmäisen kipeitä. Erityisesti haluan nostaa hallitusohjelmaan tehdyt linjaukset yrittäjyydestä ja biotaloudesta. Kuten todettua, Suomi nousee vain työtä tekemällä.

Hallitusohjelmassa yrittäjyyteen tehdyt linjaukset esimerkiksi arvonlisäveron maksupeerusteisuudesta, linjaus 5 prosentin yrittäjävähennyksestä ja aloittavien yritysten toiminnan helpottamisesta ovat kaikki rahassa mitattuina halpoja päätöksiä. Ne ovat halpoja päätöksiä siksi, että ne lisäävät työllisyyttä ja kasvua. On selvää, että yksityisen sektorin elinvoimaisuudella ja kasvulla voimme luoda edellytykset hallitusohjelman visioimalle kasvun uralle.

Haluan seuraavaksi, arvoisa puhemies, nostaa hallitusohjelmasta esiin mielestäni yhden erityisen tärkeän seikan. Hallitusohjelmassa linjataan, että hallituskauden jälkeen ruuan tuotannon kannattavuus on noussut ja kauppataase parantunut 500 miljoonalla. Keskeinen ongelmamme on, että tuomme Suomeen ruokaa, vaikka kapasiteettimme kotimaassakin riittäisi tuottamaan ja vielä viennin tarpeisiinkin jäisi. Nyt on äärimmäisen tärkeää nostaa nämä kotimaiset voimavarat paremmin käyttöön juurikin korjaamalla kauppataasettamme ja elintarviketuotannon kannattavuutta. Näin viemme Suomea osaltamme kohti kestä-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vää tulevaisuutta. Tässä ovat sääntelyn purku sekä tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden mallit äärimmäisen tärkeitä ja vaativia toimenpiteitä.

Tavoitteessa Suomen nostamiseksi kasvu-uralle auttaa myös yhteiskuntasopimus, joka sekin on saanut osakseen kritiikkiä. Olen kuullut sitä nimitettävän kiristykseksi, joka on minusta virheellinen ilmaisu. On mielestäni pikemminkin reilua tuoda osapuolille tosiasiat esille, joiden pohjalta päätösten tulisi syntyä. Niiden tosiasioiden kieltäminen on mielestäni vastuun pakoilemista. Jos oppositio haluaa tulkita tämän kiristykseksi, niin vaatija ei suinkaan ole Sipilän hallitus, vaan, hyvät ystävät, se on Suomen talous. Yhteiskuntasopimuksella saatava tuottavuusloikka on elintärkeä muun muassa vientimme kannalta. On hyvä, että hallitus on lähtenyt määrätietoisesti toimiin sen toteuttamiseksi. Tunnustetaan se täällä salissa myöskin.

Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä muistuttaa kollegoitani siitä, että emme voi jatkaa enää samaan tapaan kuin viimeiset neljä vuotta. Meidän ei tule enää kiistää faktoihin perustuvia lukuja, vaan ne on laitettava rohkeasti pöytään. Lisäksi vastaus näihin lukuihin ei voi enää olla lisävelan ottaminen tai niiden kieltäminen. Tarpeelliset reformit on vietävä maaliin vahvalla ja modernilla johtamisella ja tarkoilla menestyksen indikaattoreilla. Johtamistapamme tulee nyt muuttumaan siitä, mihin olemme kaikki tottuneet.

Arvoisa puhemies! Perinteinen hierarkioiden avulla johtaminen on liian kankeaa jatkuvasti monimutkaistuvassa yhteiskunnallisessa ympäristössä. Se pitää yllä tarpeettomia seiniä eri hallinnonalojen välillä, eikä näin ollen käytä hyväksi kaikkea mahdollista tietoa, joka hallinnon eri tasoilla on. Tällainen johtaminen on byrokraattista, vanhanaikaista, se ruokkii itseään jatkamaan samaa rataa kuin mihin on totuttu. Pyrkikäämme siltojen polttamisen sijaan rakentamaan niitä. Nostetaan Suomi suosta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri Rehn, 2 minuuttia.

14.37 Elinkeinoministeri Olli Rehn (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää tästä keskustelusta ja erityisesti edustaja Ihalaista kriittisestä mutta rakentavasta puheenvuorosta. On tärkeää, että sanoitte, että yhteiskuntasopimusta tarvitaan. Olen aivan samaa mieltä enkä pelkästään sen takia, että olen SAK:n EU-neuvottelukunnan entinen jäsen.

Tällä hallituksella on kaksi päätehtävää. Ensimmäinen on pysäyttää Suomen velkaantuminen. Toinen on panostaa kestäväan kasvuun ja työllisyyteen ja siten nostaa työllisyysaste 72 prosenttiin ja työllisten määrä vahvaan nousuun. Tämän edellytys on se, että me pysymme korjaamaan suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukyvyn, ja siihen tarvitaan yhteiskuntasopimusta osana myös teidän peräänkuuluttamaanne vientivetoista talousstrategiaa.

Olen samaa mieltä myös kahdesta muusta asiasta, jotka nousivat keskustelussa esiin. Ensinnäkin me tarvitsemme yritys- ja toimialakohtaista vuoropuhelua, jossa palvelusektori on hyvin keskeisessä asemassa koko Suomen taloudessa ja työllisyydessä. Myös yritysten kansainvälistyminen ja investointiympäristön kehittäminen on aivan ensiarvoisen tärkeää. Kuten edustaja Skinnari totesi, meidän pitää pystyä hyödyntämään paljon paremmin kuin nykyisin Euroopan unionin investointiohjelmaa ja kasvurahastoa, jotta me kykenemme saamaan suomalaisille pk-yrityksille paremmin rahoitusta ja sitä kautta investointeja liikkeelle, samoin kuin monille tärkeille kasvualoille, kuten biotalouteen ja cleantechiin, lisää investointeja suomalaisiin yrityksiin.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Ja toiseksi olen siitäkin samaa mieltä, että neuvotteluissa yhteiskuntasopimuksesta pitää olla tasapainoinen asialista. Samalla kun työaikakysymykset ja paikallinen sopiminen ovat pöydällä, voidaan kysyä, eikö samalle pöydälle pitäisi nostaa paitsi muutosturva myös henkilöstön osallistuminen yrityksissä. Tosiasia on se, että me olemme Saksaa ja Ruotsia perässä ja meidän pitää saada tämä asia kunnolliselle eurooppalaiselle tasolle. Sen takia vetoankin työmarkkinoiden osapuoliin, että haetaan yhdessä eteenpäin katsovia ja tasapainoisia ratkaisuja, (Puhemies koputtaa) joilla korjataan suomalaisen työn ja tuotannon kilpailukykyä.

14.40 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Monilla talouden tunnusluvuilla mitattuna Suomella menee tällä hetkellä heikommin kuin aikoihin, mutta meillä on myös vahvuuksia, jotka eivät ole rahassa mitattavissa, niitä vahvuuksia, jotka ovat rahassa mitattavissa, ja vielä myös mahdollisuuksia, jotka odottavat aineelliseksi hyväksi muuttumista. Kaikkea ei tietenkään voi mitata rahassa eikä pidäkään. Hyveitä meillä sanotaan luonteenpiirteiksi, jotka näkyvät teoissa. Niitä tarvitaan tämänkin päivän Suomessa. Hallitusohjelmaan on kirjattu Suomen olevan sisukas. Mielestäni se kuvaa Suomea hyvin.

Haluan korostaa edelleen mahdollisuuksiamme bio- ja kiertotaloudessa. Se on mahdollisuuksien Suomi, ja tästä on erinomaiset kirjaukset hallitusohjelmassa. Hallitus panostaa, jotta biotalous saadaan nousuun. Energiaomavaraisuutemme nostaminen kotimaisella bioenergialla, kuten turpeella ja puuhakkeella, tukee myös työllisyyttämme sekä talouskasvua. Mielestäni on huolehdittava myös demohankkeilla siitä, että pienikin voi ponnistaa suurteollisuuden kanssa. Moni nykyään suuri yritys on aloittanut nyrkkipajasta tai autotalista. Jokainen työllistävä yritys on alkanut unelmasta, ja jotkut unelmat kasvavat pienistä suuriksi. Maakunnista ja niiden resursseista alkunsa saavat ideat ja paikallinen yrittäjyys — vaikkapa maaseudun monialainen yrittäjyys, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu — tuovat uusia työpaikkoja ja säilyttävät maaseudun elinvoimaisena, kun niille annetaan mahdollisuus. Samalla voimme hyödyntää luonnonvaroja biotalouden eri väreissä kestäväällä tavalla.

Olen jo aiemmin puhunut metsästyksen ja kalastuksen sekä erätalouden mahdollisuuksista maakunnissa, unohtamatta tietenkään perinteisiä maa- ja metsätalouden työpaikkoja. Puun liikkeelle saamiseksi kestäväällä tavalla on mielestäni kirjattu hallitusohjelmaan rakentavat kirjaukset. Tarvitaan satsausta rautatie-, vesi- ja tieväylien kunnossapitoon sekä rakentamiseen.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmaan on kirjattu sisäisen turvallisuuden osalta seuraavasti: "Suomi on maailman turvallisimaa maa asua, yrittää ja tehdä työtä." Lisäksi kerrotaan, että "sisäisen turvallisuuden perusta muodostuu poliisin operatiivisesta toimintakyvystä koko maassa". Ammattini puolesta voin tähän yhtyä. Poliisin on syytä näkyä siellä, missä ihmiset asuvat ja liikkuvat, mutta reuna-alueita ei saa unohtaa. Mielestäni on myös hyvä, että hallitus laatii vuoden 2016 toukokuun loppuun mennessä selonteon sisäisen turvallisuuden tilasta. Tällöin näemme, mitä on vielä tehtävä saadaksemme Suomesta maailman turvallisimman maan.

Lopuksi, arvoisa puhemies: Suomi selviää työllä, välittämällä ja yrittämällä. Nämä edellä mainitut seikat olivat esillä jo viime kaudella perussuomalaisten varjobudjetissa. Nämä ovat vahvasti esillä hallitusohjelmassa myös tänään. Ymmärrän hyvin opposition kritiikin. Opposition tehtävä, ja tärkeä tehtävä erityisesti, on esittää omia vaihtoehtoja ja haastaa hallituksen ohjelma. Tuskin kukaan meistä täällä salissa on iloinen yhdestäkään

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

leikkauksesta. Olen kuitenkin iloinen niistä talouskasvun elementeistä, joita tässä ohjelmassa on, eikä vähiten metsäperusteisessa biotaloudessa.

Hallitusohjelmassa on paljon hyvää. Nyt onkin tärkeää viedä näitä asioita eteenpäin täydellä teholla.

14.45 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Minusta on nyt todella tärkeää, että pysähdymme katsomaan, mitä hyvinvointiyhteiskunnalle on tapahtumassa. Kansantalouden tila on vakava, ja velkaantuminen on totta. Rakennemuutoksia ja sopeutustoimia tarvitaan, mutta siten, että ne ovat oikeudenmukaisia. Hallituksen ratkaisut eivät ole hallitusohjelman mukaan oikeudenmukaisia. Pääministeri Sipilä sanoo puheessaan, että säästöpäätökset eivät vaaranna hyvinvointiyhteiskuntaa. Mutta täytyy kysyä myös hallituksen kantaa siihen, mikä on hyvinvointiyhteiskunta. Mielestäni nyt on suuri vaara, että hallitusohjelma vie Suomea oppikirjaesimerkin mukaisesti kohti yövärtijayhteiskuntaa. Pohjoismaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan kuuluu sopimisen kulttuuri, tavoite pienistä tuloeroista, yhteisistä julkisista palveluista ja tasa-arvosta, jotta jokainen ihminen voi elää täysipainoista elämää. Tätä hallitusohjelma ei tunnista. Sen sijaan siihen sisältyy paljon uhkia, joista emme vielä tiedä.

Ensimmäiseksi otan sopimisen kulttuurin. Yhteiskuntasopimus on todella tärkeä, mutta olennaista on se, miten tähän sopimukseen päästään, niin kuin tässä salissa on moneen otteeseen jo todettu. Se ei onnistu sanelemalla. Hallituksella olisi nyt vielä ikkuna auki uudennaiselle näkymälle, jos tästä kiristysmentaliteetista luovutaan ja neuvottelupöytään lähdetään ihan uudella, ratkaisuhakuisella moodilla.

Toinen vaaran merkki ovat erilaiset epämääräiset kokeilut ja Ruotsista kopioitu palvelualoite. Kokeilutoiminta sinänsä on minusta tervetullutta, mutta hallitusohjelma ei anna vastausta siihen, miten näitä kokeiluja tullaan tekemään. Palvelualoitteen keskeinen tavoitehan on tuoda kaikkien julkisten palvelujen rinnalle yksityinen palveluntuottaja. Jos tälle Ruotsin tielle lähdetään, lopputuloksena on ihmisten eriarvoistuminen ja yhteisten verovarojen ohjautuminen yksityiselle voiton tavoittelulle. Silloin ei puhuta enää yksityisistä palveluista julkisia peruspalveluita täydentävinä vaan niitä korvaavina palveluina. Kun tämä kaikki tehdään tilanteessa, jossa hallitus heikentää julkisia palveluita vähentämällä saataavuutta, kasvattamalla ryhmäkokoja ja heikentämällä ammattiosaamista, niin vaara on todellinen.

Lisäksi hallitus aikoo heikentää myös vanhusten tehostetun palveluasumisen suosituksessa henkilömitoitusta. Jo tällä hetkellä paljon hoivaa tarvitsevien vanhusten asema on puutteellinen. Ihmettelenkin, miten opiskelijat voidaan laskea henkilöstömitoitukseen. Opiskelijaahan ei voi laittaa vastuuseen ammattityöstä. Hänhän on oppimassa ammattiinsa.

Kolmas uhka hyvinvointiyhteiskunnalle on eriarvostava tulonjakopolitiikka. Sosiaaliturvan leikkaukset kohdistuvat eläkeläisiin, työttömiin ja lapsiperheisiin sekä opiskelijoihin.

Arvoisa puhemies! Lapsissa on meidän yhteinen tulevaisuutemme, ja vakava uhka leijuu nyt lasten hyvän kasvu ympäristön yllä. Hallituksen suunnittelemat leikkaukset ja rajaukset päivähoitoon, varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen vaarantavat lasten kasvun ja oppimisen edellytyksiä. Hallitusohjelmasta ei myöskään löydy esityksiä työn ja perheen yhteensovittamiseksi. Hallitus ei esimerkiksi esitä minkäänlaisia toimia työnantajien, yrittäjien ja perhevapaakustannusten tasaamiseen. Sen sijaan hallitus aikoo heikentää naisval-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

taisten alojen yrittäjien ja työnantajien asemaa leikkaamalla niille maksettavaa Kela-korvausta vanhempainvapaan ajalta. Naisyrittäjät korostavat eteenpäin menemistä perhekustannusten tasaamisessa. Nyt mennään taaksepäin.

En myöskään voi ymmärtää, miten kestävyysvajetta korjataan sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä päivähoidon ja iltapäivätoiminnan maksujen korottamisella. Suomella on jo nyt kyseenalainen maine korkean maksupolitiikkansa vuoksi. Se on monissa kansainvälisissä selvityksissä todettu. Nyt esitetään todella suurien maksutulojen keräämistä palveluiden käyttäjiltä. Korkeat maksut, palveluiden heikennykset — kaikki tämä kasaantuu tavallisille ihmisille, eläkeläisille, työttömille, lapsiperheille. Hyvätuloiset työssä käyvät eivät huomaa sen sijaan mitään. Tunnen monia ihmisiä, jotka olisivat valmiita maksamaan enemmän veroja sen sijaan, että romutetaan ihmisten palveluja.

On sanottu, että hyvinvointiyhteiskunta on naisen paras ystävä ja toimivat sosiaali- ja terveyspalvelut mahdollistavat sen. (Puhemies koputtaa) Arvoisa puhemies, toivon, että hallitusohjelmaa tältä osin vielä myös tarkastellaan. — Kiitos.

14.50 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Olemme varmasti kaikki yhtä mieltä tässä salissa siitä, että Suomen suunnan tulee muuttua. Myös vaalikentillä viesti oli selvä: Tämä päättämättömyyden tie ei voi jatkua. On mahdoton ajatus, että voisimme jatkaa jähmettyneisyyden tilassa elämällä velaksi ja maksattaa velkamme lapsillamme. Pääministeri Juha Sipilä veti hallitusneuvottelut insinöörimäisellä tarkkuudella. Huolimatta vaikeasta tilanteesta ohjelma neuvoteltiin nopeasti. Pääministeri osoitti erinomaiset johtajantaitonsa, joita tällä hallituskaudella toisesta tarvitaan.

Hallitusohjelma on strateginen mutta liitteineen hyvin konkreettinen. Kaikki hallituspuolueet olivat kampanjoissaan yrittäjien asialla. Hallitusohjelma on tässä mielessä erittäin onnistunut. Yrittäjät ovat sanoneet, että ohjelma on kautta aikojen yrittäjämysteisin. Ohjelma sisältää kaivattuja kannustimia pk-yrityksille eli juuri sinne, missä suomalaiset työpaikat nykyään syntyvät. Otamme käyttöön muun muassa 5 prosentin yrittäjävähennyksen liikkeen- ja ammatinharjoittajille, maa-, metsä- ja porotalouden harjoittajille sekä elinkeino- ja verotusyhtymille. Myös perintöveroa kevennetään ja edistetään näin sukupolvenvaihdoksia. Pienet yritykset saavat jatkossa tilittää arvonnäköveron maksuperusteisesti. Arvonnäköveroa ei tarvitse maksaa ennen kuin rahat suorituksesta on saatu. Tämä on merkittävä uudistus pienille yrityksille, sillä rahat ovat yrityksen käytössä heti eivätkä lainassa valtiolla. Lisäksi isoissa teollisissa hankkeissa otetaan käyttöön lupaprosessien kiirehtimismenettely ja rutiinilupa-asioita siirretään ilmoitusmenettelyyn. Tässä vain muutamia esimerkkejä yrittäjyyden edistämisestä.

Arvoisa puhemies! Kilpailukykyämme ei voi enää heikentää. Kuin varkain — enimmäkseen poliittisen päätöksenteon seurauksena — olemme kerryttäneet tolkkottomasti sääntelyä ja velvoitteita yrityksille, kolmannelle sektorille ja kunnille. Lainsäätäjien on aika katsoa peiliin. Pärjäämme vähemmälläkin sääntelyllä. (Ben Zyskowitz: Oikein!) Ympäristöstä ja työolosuhteista on pidettävä edelleen huolta, mutta nyt on aika ottaa käyttöön terve järki, paikallinen sopiminen sekä luottamus ihmiseen. (Ben Zyskowitz: Hyvin sanottu!) Juuri normeja purkamalla hallitusohjelma muuttaa vahvasti maamme rakentamiskulttuuria. Voimme rakentamisessakin luottaa ihmisiin ja siten kasvattaa toimeliaisuutta niin maalla kuin kaupungissakin. Tähän mennessä mitä kauempaa kaupungeista rakennustyömaa on sijainnut, sen vaikeampaa lupien saaminen on ollut. Ilolla tervehdin tätä muutosta. Pääministerimme sanoin ”kohta maallekin saa rakentaa”.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Arvoisa puhemies! Meiltä suomalaisilta vaaditaan nyt entistä tehokkaampaa ja tuottavampaa otetta työntekoon. Teho ei nouse ja työurat eivät pitene, elleimme ole hyvässä kunnossa ja voi hyvin. Lisäämällä liikuntaa voimme leikata 3 miljardia euroa vuodessa kuluja valtiolta. Perusta hyvälle kunnolle luodaan lapsena ja nuorena, siksi tunti liikuntaa päivässä kouluihin kuuluu olla hallitusohjelmatasoinen linjaus. Liikkuva koulu -ohjelma liikuttaa Suomessa jo 800 koulussa lapsia tunnin päivässä. Kaikkea ei tarvitse keksiä uudelleen. Otetaan tämän erinomaisen ohjelman hyvät mallit käyttöön koko Suomessa. Sen lisäksi, että näissä kouluissa jaksetaan keskittyä paremmin opintoihin, näissä kouluissa myös kiusaaminen on vähentynyt liikunnan ansiosta. Ehkäpä meille kansanedustajillekin tekisi hyvää liikkua tunti päivässä. Aivoissa liikkuisi paremmin veri, ja mieleen tulisi rakentavia vaihtoehtoja maamme tilanteen korjaamiseksi. Yleensäkin terveyden edistämisen toimet yhtenä ohjelman kärkihankkeena ovat parasta elvytystä niin yksilön kuin yhteiskuntamme-kin tasolla. Liikunta, kulttuuri, hyvä ravinto ja yhteisöllinen tekeminen ovat parasta lääkettä mielen ja ruumiin hyvinvoinnille. Näillä keinoin voimme taklata myös kestävyysvajetta, kunhan otamme toimet järeästi ja poikkihallinnollisesti käyttöön.

Arvoisa puhemies ja hyvät opposition edustajat! Pääministeri Juha Sipilä kuuntelee herkillä korvalla teidän rakentavia mielipiteitänne ja vaihtoehtoisia ratkaisujanne. Uusi pääministerimme on sillä tavalla uuden ajan poliitikko, että uskon, että hän myös ottaa toimitratkaisut mielellään käyttöön.

14.56 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen epäilemättä haasteellisin tehtävä liittyy julkisen talouden tilaan. Talouden alavire on jatkunut jo vuodesta 2008, jolloin maamme syöksyi ennennäkemättömään lamaan kansainvälisen finanssikriisin seurauksena. Tänä keväänä Euroopan unionin komissio on antanut Suomelle huomautuksen raha- ja talousliitto Emun vakauskriteerien rikkomisesta. Maamme julkisen talouden velka ylittää 60 prosentin rajan suhteessa bruttokansantuotteeseen, ja julkisen talouden alijäämä on yli 3 prosenttia bkt:stä.

Muualla Euroopassa on toisin, ja muualla euroalueella talous on kääntynyt jo suotuisaan suuntaan. Siihen ovat vaikuttaneet muun muassa öljyn hinnan lasku, Euroopan keskuspankin rahapoliittiset päätökset sekä jäsenmaissa tehdyt talouden sopeutumistoimet sekä rakenneuudistukset. Taustalla ovat myös pankkisektorin vahvistaminen sekä yksityisen sektorin velkatasojen alentuminen. On hyvä kysymys, jääkö Suomi jälkeen, ja jos jää, niin miksi Suomi jää muusta euroalueesta jälkeen.

Suomen Pankki arvioi pitkän aikavälin kasvuarviossaan talouskasvun jäävän keskimäärin noin 1 prosenttiin vuosina 2014—2030. Tämän ankean arvion taustalla ovat muun muassa työikäisen väestön väheneminen sekä taloudessa tapahtunut rakennemuutos, jossa olemme menettäneet nimenomaan korkean arvonlisän tuotantoa. Kysyntä tulee jatkossa kasvamaan hitaan tuottavuuskasvun alueella, erityisesti siellä. Viime vuosien heikkoa kehitystä selittää myös nuorten aikuisten alentunut osallistumisaste sekä tuotannollisten investointien puute. Jossain määrin maamme vientiä painaa myös Venäjän talouden heikkous ja siihen liittyvät vakavatkin epävarmuustekijät.

Oikotietä onneen ei ole, ja vaikeuksien voittamiseksi on tehtävä lujasti työtä. Lujasti on silti sanottava, ettei maamme talous mitenkään pelkillä leikkauksilla ja menosäästöillä nouse. Tarvitaan näkymä talouden kasvuun. Vaikeudet voidaan voittaa, kun onnistumme palauttamaan maamme kustannuskilpailukyvyyn sekä tekemään tarvittavat rakenneuudistukset. Myös julkisen velan pysäyttäminen vaatii toimia. Siksi välitöntä menosopeutusta

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tarvitaan, mutta vielä kerran: leikkauksilla ei käännetä maamme taloutta kasvuun. On aiheellista esittää huoli, ovatko hallituksen esittämät leikkaukset pikemminkin kasvun hidaste. Ainakaan lyhyellä aikavälillä näin kireä finanssipolitiikka ei tue talouskasvua.

Arvoisa puhemies! Leikkauksilla on vaikutusta myös tulevaan, pitkän aikavälin kasvuun. Hallituksen tavoitteleman tuottavuusloikan näkökulmasta mittavat säästöt koulutuksesta ja tutkimuksesta ovat huonosti harkittuja. Tuottavuuden kannalta on olennaista pannaan tutkimukseen, teknologian kehittämiseen ja toisaalta etenkin korkea-asteen koulutukseen, mikä edesauttaa parhaiden teknologioiden omaksumista ja kehittämistä. Hallitus näyttää kuitenkin valinneen tietoisin linjan alentaa koulutustasoa karsimalla maisterin tutkintoja. Linja on huolestuttava niin inhimillisen pääoman kuin taloudellisenkin kasvun näkökulmasta. Myös säästöt päivähoidosta ja varhaiskasvatuksesta nakertavat juuri korkeaan osaamiseen tarvittavaa kivijalkaa, minkä lisäksi ne heikentävät lasten oikeuksia sekä naisten työmarkkina-asemaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen arvot ovat selvät. Opposition aiheellisesti esittämät huolet hallitusohjelman talouslinjan tulonjakovaikutuksista leimataan "kitinäksi". Ilmaisviestii, etteivät isot pojat paljoa pehmoile. Linja korostuu myös hallitusohjelman kansainvälisessä osiossa, jossa ei juurikaan käsitellä monenkeskistä kansainvälistä yhteistyötä. Hallituksen ulkopolitiikan määre vaikuttaa olevan kansallinen etu ja vain kansallinen etu. Kehitysyhteistyötä karsitaan tavalla, mikä saattaa asettaa maamme kansainvälisen maineen kyseenalaiseksi. Erityisesti taloudellisesti vaikeina aikoina johtajuutta osoittaisi kyky asettua heikompien puolelle niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, täällä on useammalla ministerillä pyydetty puheenvuoro. Ajatus on, että sallitaan heille aika ajoin puheenvuoro, sitten muutama edustajan puheenvuoro, ja debatille raivautuu tilaa sitä mukaa kuin aito jännite syntyy edustajien ja hallituksen välille.

15.01 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kahteen aihepiiriin muutama kommentti.

Ensinnäkin, täällä on esitetty huolta siitä, miten tasa-arvoasiat hallituksen piirissä käsitellään. Hallitusohjelman mainintoja pidetään varsin vähäisinä. Ihan kommenttina: tuosta hallitusohjelmasta puuttuu strategisen hallitusohjelman idean mukaisesti moni muukin sellainen asia, joka on valmistelussa tai se etenee. Pöydälläni on lista laeista, joitten kappalemäärä on 27, jotka ovat peruja edelliseltä hallitukselta, ja niitten valmistelu pääosin jatkuu niin kuin on kaavailtu. Tasa-arvoasioihin liittyen meillä on viime vaalikaudelta valtioneuvoston selonteko, johon on eduskunnan vastaus, jolla tähdätään tasa-arvoisempaan Suomeen vuonna 2020. Tätä linjausta on tarkoitus jatkaa.

Toisekseen, täällä kysyttiin samapalkkaisuusohjelmasta. Niiltä osin kuin hallituksella on eväitä samapalkkaisuusohjelmaa viedä eteenpäin, en näe mitään syytä, miksi emme kannustaisi jatkamaan sitä työtä, jota on kolmikantaisesti eteenpäin viety.

Kolmanneksi, hallituksella on viime vaalikaudella ollut tasa-arvoon liittyen oma ohjelmansa. Missä muodossa, mikä on se konkreettinen asiakirja, joka tullaan kirjaamaan, se on nyt vielä tässä vaiheessa avoinna, mutta voitte olla aivan varmoja siitä, että läpäisyperiaatteella poikkihallinnolliset tasa-arvoasiat menevät eteenpäin.

Ja sitten, arvoisa herra puhemies, toinen asia. Ikääntyvän väestön palveluista ja ylipääntänsä hyvinvointiyhteiskunnan perustoihin liittyvistä palveluista on ollut useita puheen-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vuoroja. Meillä on ikääntyvän väestön palveluiden osalta keskeinen ydintavoite se, että ihmiset asuisivat mahdollisimman pitkään kotona. Meillä on peruna 270 miljoonan euron valtionosuussäästöt, leikkaukset, jotka kohdennettiin nimenomaan ikääntyvän väestön laitoshoidon. (Puhemies koputtaa) Nyt hallitusohjelmaan on kirjattu lukuisia keinoja, joilla yritetään selvittää siitä paineesta, joka palvelujen kysyntää kohtaa.

15.03 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa puhemies! Kun nyt toista päivää olen seurannut tätä keskustelua Juha Sipilän hallituksen ohjelman tiedonannosta, on ollut kyllä välillä vaikea tunnistaa tätä ohjelmaa ja tunnistaa tätä hallitusta näistä oppositiopuolueitten käyttämistä puheenvuoroista. Saamani äänestäjien ja kansalaisten palautteen mukaan myöskään siitä toistuvasta huudosta, mitä on täältä pöntöstä kuultu ja myös lukuisista välihuudoista, on ollut vaikea tunnistaa tätä ohjelmaa. (Eero Heinäluoma: Nyt saa kertoa!) Suomen tila on vakava, mutta en ole ihan varma siitä, onko oppositio ihan täysin tunnistanut tätä. Käy mielessä vähän tämän aikaisemman Helsingin Sanomien artikkelin pohjalta, että mahdetaankohan oppositiopuolueissa osittain elää jonkinlaisessa kuplassa.

Herra puhemies! Juha Sipilän ensimmäisen hallituksen hallitusneuvottelut etenivät nopeaan tahtiin. Hallitusneuvottelut vietiin läpi ilman tarpeettomia piruetteja ja ilman tarpeetonta poliittista teatteria. Hallitusohjelma laadittiin aikaisemmista hallitusohjelmista poikkeavasti strategisena hallitusohjelmaksi. Hallitusohjelma, vaikka se onkin 40-sivuinen pumaska nytkin, on huomattavasti lyhyempi kuin viimeisen parinkymmenen vuoden aikana laaditut hallitusohjelmat. Hallitusohjelmassa ei yritetä niin sanotusti tehdä koko maailmasta valmista, vaan keskitytään muutamiin keskeisiin kärkihankkeisiin. Hallitusohjelman laatimistapa viestittää minun mielestäni johtajuudesta ja siitä, että Juha Sipilän johdolla Suomen haasteita ja ongelmia aletaan toden teolla laittamaan ojennukseen.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitusohjelmahan sisältää runsaasti kipeitä leikkauksia. En voi kiistää sitä, etteikö tässä itselläkin olisi raskas mieli, kun näitä joudutaan viemään eteenpäin. Ei kenelläkään varmasti ole hyvä mieli, kun joutuu tällaisia asioita viemään eteenpäin. (Jukka Gustafsson: Siinähan se tuli sanottua!) Kuitenkin asiantuntijat, jotka ovat ohjelmaa arvioineet, ovat todenneet, että hallitusohjelmassa olevat säästöt kohdentuvat varsin hyvin kaikkiin eri väestöryhmiin. Nuorena kansanedustajana, uutena kansanedustajana en voi hyväksyä sellaista politiikkaa, että jatkettaisiin tätä kestämatöntä talouspolitiikkaa, jota aikaisempi hallitus harjoitti. Sillä tiellä me olemme Kreikan tiellä. Sillä tiellä me olemme konkurssin ja maksukyvyttömyyden tiellä, ja en voi sitä hyväksyä. Se olisi väärin minun sukupolveni kannalta, minun sukupolveni lasten kannalta, meidän tulevien lastenlastemme kannalta. Vaikka mieli on apea ja tuntuu vaikealta hyväksyä osaa sosiaali- ja terveyssektorin ja koulutussektorin säästöistä, ovat nämä välttämättömiä, että Suomi saadaan nousuun ja Suomi saadaan kuntoon ja isänmaallemme, kohta 100 vuotta täyttävälle tasavallallemme, koittaa parempi huominen.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on runsaasti hyviä kohtia: Infraan panostetaan 1,6 miljardia, josta merkittävä osa tiestön huoltamiseen. Vähennetään holhousta, sääntelyä, tarpeetonta byrokratiaa. Me alamme uskoa ihmisiin ja yrityksiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistus viedään vihdoinkin maaliin, ja se toteutetaan kansanvaltaisella tavalla, demokraattisella tavalla, vaaleilla valittujen päättäjien kautta. Kunnille annetaan enemmän itsehallintoa ja vapautta. Kuntakokeiluista säädetään oma lainsäädäntö, jolla annetaan mahdollisuus yksittäisille kunnille kokeilla maalaisjärkisempiä ja parempia ta-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

poja tehdä asioita. Hallitus satsaa runsaasti biotalouteen, maa- ja metsätalouteen, uusiutuvaan energiaan.

Meillä on tässä hallitusohjelmassa myös monia asioita, jotka parantavat pienyritysten asemaa. On jopa esitetty, että tämä saattaa olla kaikista yrittäjämysteisin hallitus Suomen historiassa. Myöskään köyhän asiaa, arvon puhemies, ei ole unohdettu. Takuueläke nousee 20 euroa, omaishoitajien asiaa parannetaan. Myös jätevesiasetus asettuu järkevämille uomille. Myös olen juristina hyvin tyytyväinen hallitusohjelman sisäisen turvallisuuden osioon. Panostetaan kansalaisten sisäiseen turvallisuuteen. Pienet oikeusjutut siirretään kevyempiin menettelyihin, jotta syyttäjillä ja tuomareilla jää aikaa isoihin juttuihin, joissa on merkittäviä taloudellisia intressejä tai yksilön koskemattomuudesta kysymys.

Arvon puhemies! Nimittäisin tätä Juha Sipilän ykköshallitusta maalaisjärjiseksi hallitukseksi — tai miksei toki myös kaupunkilaisjärjiseksi hallitukseksi. Minusta monessa asiassa otetaan vähän tavallisempi ja järkevämpi ote asioihin. Hallitusohjelma on kokonaisuutena oikeudenmukainen. Tämä hallitus on minusta oikeudenmukainen.

15.09 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Ensin alkuun keuhut, ja sitten kriittisiä havaintoja. (Eduskunnasta: Ei riitä aika! — Naurua) Käytän nämä kuitenkin suhteessa toisiinsa.

Kehujen osalta totean, että hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen peruslinjaus on hyvä. Se on huolella harkittu ja jatkaa Suomen pitkää linjaa. Tätä linjaa on helppo tukea. Toivon, että tällä kertaa näemme hallituksen, jonka kaikki ministerit ovat sisäistäneet hyväksytyn tekstin ja toimivat myös julkisesti sen linjan mukaisesti, joka yhdessä on hyväksytty. Uskon, että koko eduskunta voi antaa tälle linjalle tukensa.

Sitten tähän ongelmalliseen puoleen. Onko tämä ohjelma rohkea? Kyllä, se on rohkea. Onko tämä ohjelma kova? Kyllä, se on kova. Onko Suomi erilainen neljän vuoden kuluttua, kun tämä ohjelma on pantu toimeen? Kyllä, taatusti on erilainen. Vähentääkö tämä eriarvoisuutta Suomesta? Ei vähennä. Lisääkö tämä yhteistyön kulttuuria Suomessa? Ei lisää. Täällä aikaisemmin kollegani, edustaja Ihalainen, käsitteli kolmikantayhteistyöhön tehtyä muutosta, ja jatkan tästä teemasta. Hallitus on tehnyt erittäin merkittävän muutoksen siinä tavassa, jolla se ilmoittaa toimivansa työmarkkinoiden kanssa. Kun tähän saakka kaikki hallitukset ovat viime vuosikymmenet sitoutuneet kolmikantayhteistyöhön, aidosti neuvottelemaan ja toimimaan yhteistyössä, tämä hallitus ei tunne sanaa kolmikanta. Hallituksen yhteiskuntasopimus ja sen toteutuksen tapa on tästä esimerkki.

Tunnustan, että olin jossain määrin innostunut, kun keskustan puheenjohtaja Sipilä viime syksynä ryhtyi tästä teemasta puhumaan, ja ajattelin, että tämä on se tapa, jolla kansakuntaa voidaan koota: kuunnellaan, haetaan yhteistyötä ja mennään näiden vaikeiden talousvaikeuksien ohi yhteistyön kautta, yhdessä sopien. Nähtyäni lopputuloksen olen suuresti yllättynyt. Hallituksen talouspolitiikan suuri linja on nyt täysin ripustettu tämän yhteiskuntasopimuksen onnistumisen varaan. Kun hallituksen omat työllisyystoimet ja kilpailukykyyn liittyvät toimet ovat kovin puutteellisia ja vajaita, niin koko hallituksen talouslinjan syntymä kasvun vauhdittamisen kannalta on kiinni siitä, onnistutaanko tässä kolmikantayhteistyössä — minun korvillani kolmikantayhteistyössä, hallituksen terminologiassa yhteiskuntasopimuksen aikaansaamisessa. Ennukset eivät ole kauhean hyvät. Olen yllättynyt siitä, että pääministeri Sipilä valitsi tämän viime vuoden joulukuussa esitellyn kokoomuksen vaihtoehdon, joka oli silloisen pääministeri Stubbin vaihtoehto: että hallitus päättää, mitä tehdään, ja sitten antaa määräajat, joiden puitteissa pitää toimia, ja sit-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

ten, kun se tulos tulee, niin hallitus sen hyväksyy, ja jos ei hyväksy, niin hyvää ei seuraa. Täällä on käyty keskustelua siitä, onko tämä kiristystä. On sanottu, että tämä on avoimesti kerrottu. Totta, mutta kyllähän se varmaan osapuolista tuntuu kiristykseltä.

Meillä on työ- ja oikeusministeri. Minäkin yhdyin siihen, että tämä työ- ja oikeusministerin yhdistäminen oli vähän yllättävä ratkaisu, ja tulee kiire. Mutta kun kuulin sunnuntaina työ- ja oikeusministeri Lindströmin kommentin, kun hän sanoi, että tämä yhteiskuntasopimusasetelma on kovin epätasapainoinen ja että työntekijöille on pantu kaikki nämä joustovaatimukset ja herkut on varattu työnantajille, niin ajattelin, että kyllä tämä on kuitenkin oikeusministerin puhetta, että hän tunnustaa oikeuden ja kohtuuden. Tänään olen pettynyt, koska hän ryhtyi peruuttamaan — jos oikein kuulin — siitä, mitä hän sunnuntaina sanoi.

Jos hallitus rakentaa tällaisen kiristysaseman, jossa heikennykset pannaan yksipuolisesti palkansaajien varaan, niin miten te ajattelette, että voisi syntyä aito yhteiskuntasopimus, jossa kaikki ovat mukana? Olen hämmentynyt, kun kuulen pääministerin puheenvuorot täällä, kuinka on hyvä henki ja hän on puhunut hyvässä hengessä, ja sitten luen lehtiä, joissa palkansaajajohtajat kokevat, että heitä kiristetään, ja pitävät asetelmaa ennenkuulumattomana.

Tänään on tullut ensimmäinen päätös, jossa voimassa olevan tulosopimuksen kolmannen vuoden palkkaratkaisuista on tullut ensimmäinen irtautuja. Tämä on huono merkki, huono merkki siitä, miten hallitus pystyy olemaan vuoropuhelussa työmarkkinoiden kanssa. Riski lisääntyy, että tämä yhteiskuntasopimus tällä kiristysotteella tulee romahtamaan ja sen tuloksena hallituksen kasvupolitiikka ja kilpailukykypolitiikka romahtaa myös. (Puhemies koputtaa) — En ole vielä lähelläkään niitä aikarajoja, mitä puhemies edustajana ollessaan sai käyttää, mutta ymmärrän, että nyt on tiukempi puhemies, joten joudun ilmeisesti lopettamaan tähän.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kyllä nyt, edustaja, ajat ovat muuttuneet. (Naurua)

Huomasin sen kyllä hallitusohjelmasta, mutta että se koskee myös puhemiesten toimintalinjaa, se on yllätys. Tyydyn kohtalooni, koska nyt porvarihallitus määrää.

15.15 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lähti jo edellä edustaja Haatainen pois, mutta palaan vielä asiaan, minkä hän otti esille, eli siihen, mitä tämä kokeilukulttuuri oikein tarkoittaa. Ensinnäkin olen aivan varma, että hän pitkäaikaisena Kuntaliiton varatoimitusjohtajana hyvin tietää sen, mitä kokeiluilla voidaan siellä kunnissa saada aikaiseksi tai koko maassakin. Korostaisin sitä, että on oikeastaan kysymys vähän enemmän siitä, mitä tällä hetkellä kokeiluilla on tehty. Meillä on tehty muutamia isoja kokeiluja, muun muassa Kainuun hallintokokeilu, mutta korostaisin sitä, että ylipäänsä kysymys on koko kulttuurin muuttamisesta. Me olemme enemmänkin tällainen suunnitteluyhteiskunta, jossa ei ole ollenkaan haluttu tehdä tällaisia kokemustietoon perustuvia kokeiluja toimeenpanossa ja päätöksenteossa. Itse asiassa totean sen, että kun täällä on kirjauksia kokeilutoimintaan liittyen, niin yksi on se, että kuntalakia voitaisiin muuttaa niin, että sinne tulisi pykälä, joka mahdollistaisi nykyistä helpommin näitten kokeilujen järjestämisen.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

15.16 Petri Honkonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Nuorisotakuuta on kehitettävä yhteisötakuun suuntaan. Edellisen hallituksen aloittama työ nuorisotyöttömyyden ja nuorten syrjäytymisen selättämiseksi on edelleen pahasti kesken. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan viime huhtikuun lopussa nuoria työttömiä työnhakijoita oli yhteensä 42 400, joka on 4 700 enemmän kuin vuotta aiemmin vuonna 2014. Nuorten työttömyys ja sen pitkittyessä syrjäytyminen ovat yksi keskeisimpiä yhteiskunnallisia ongelmiamme. Edellisen hallituksen alulle panema nuorisotakuuhanke juuttui pahasti hallinnon rattaisiin.

Arvoisa puhemies! Hallinnon sijaan tarvitaan yhteisöllisyyttä. Itseauttamiskykyä sekä vastuuta itsestä ja lähimmäisistä on vahvistettava. Tarvitaan kokonaisvaltaista nuorisopakettia, josta löytyy riittävä keinovalikoima erilaisissa elämäntilanteissa olevien nuorten tukemiseen.

Ensinnäkin nuorisotakuuta kehitettäessä on uudistettava palvelumalleja. Takuu ei voi toimia, jos nuoria pallotellaan luukulta toiselle. Uudessa kehitettävässä mallissa on lähdettävä siitä, että nuoret saavat keskeiset sosiaali- ja terveyspalvelunsa yhdeltä luukulta. Esimerkkinä voi hyvin käyttää Tanskassa toimivaa nuorisopalvelukeskusmallia. Keskeistä on se, että nuoren palveluista on vastuussa yksi henkilö. Silppupalveluista on kerta kaikkiaan päästävä eroon. Itsetuntonsa menettänyt, syrjäytynyt nuori lannistuu lomake- ja byrokraatiakaaoksen alle siinä missä muunkin ikäinen.

Toiseksi, palveluiden toimivuuden kannalta olennaista on myös tiedonkulku hallinnossa. Omassa maakunnassani Keski-Suomessa nuorisotyön ja työllisyyden parissa toimivat ovat kohdanneet vaikeuksia tiedonkulun ja salassapitomääräysten kanssa. Palvelujen tarjoaminen on estynyt, koska viranhaltijat pelkäävät antaa tietoja toiselle viranomaiselle. Onneksemme hallitusohjelmaan on tästäkin kirjattu tavoitteeksi selkiyttää näitä määräyksiä. Näiden salassapitoasioiden kanssa tarvitaan todella maalaisjärkeä.

Kolmanneksi, osa nuorisotakuun kehittämistä on oltava etsivän nuorisotyön vahvistaminen. Etsivän nuorisotyön avulla moniongelmaisten nuorten on mahdollista päästä palvelujen piiriin ja yhteiskuntaan jälleen kiinni. Kulttuuri ja liikunta ovat mitä tärkeimpiä äsken peräänkuuluttamiani omatoimisen itsensä kehittämisen ja terveyden ylläpidon välineitä ja siksi tärkeitä myös nuorille nuorisotakuun toteuttamisessa. Nämä ovat tämän hallituksen painopistealueita.

Neljänneksi, toisen asteen ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisessa on painotettava koulutuksen läpäisyä. Rahoitus ei enää palkitse koulussa olemisesta vaan sieltä valmistumisesta. Tällä hetkellä keskeyttämisten määrä on huolestuttava tietyissä oppilaitoksissa. Uuden järjestelmän tulee kannustaa ammattioppilaitoksia panostamaan henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tiiviiseen opiskelija—opettaja-vuorovaikutukseen. Tämä tukee osaltaan myös nuorisotakuun toteutumista. Tämä hallitus ei ole rakastunut vanhoihin rakenteisiin ja hallintobyrokratiaan, vaan tämä hallitus on rakastunut hyviin palveluihin.

Arvoisa puhemies! Sipilän hallituksen ohjelma luo uusia mahdollisuuksia nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn sekä korjaaviin toimenpiteisiin ja tämän kautta vähentää yhteiskunnalle koituvia niin inhimillisiä kuin sosiaaliakin kustannuksia.

15.20 Sanna Marin sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen tuossa äsken omassa puheenvuorossaan kysyi, tietääkö oppositio sen, että Suomi on vakavassa tilanteessa. Kyllä, tiedän, että Suomi on vaikeassa tilanteessa. Elinkeino- ja vientipohjamme on rapautunut, ja työpaikkoja ja tuloja on samalla kadonnut. Kasvu on ollut hitaampaa kuin on odotettu. Jo-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

kainen meistä varmasti tunnustaa, että tilanne todella on vakava, ja haluaa tehdä parhaansa sen korjaamiseksi riippumatta siitä, onko oma puolue hallituksessa vai oppositiossa.

Tämänkin vuoksi olen pahoillani, ettei Sipilän hallituksen ohjelma yksinkertaisesti anna eväitä uuden kasvun ja työllisyyden luomiseen ja tätä kautta talouden tilanteen ja tavallisten suomalaisten elämän parantamiseen. Sen sijaan, että hallitus pyrkisi nyt aktiivisesti edesauttamaan uuden elinkeinorakenteen, uusien kasvavien yritysten ja työpaikkojen syntymistä, se leikkaa tulevasta kasvusta ja ostovoimasta. Etupainotteisesti tehtävät, ylimitoitettut ja väärin kohdennetut leikkaukset paitsi syventävät jo tällä hetkellä liian suurien tulo- ja hyvinvointierojen myös heikentävät orastavaa kasvua. Näköalattoman leikkauspolitiikan sijaan nyt tulisi investoida tulevaisuuteen ja etsiä yhdessä keinoja, joilla edesautetaan uusien yritysten, innovaatioiden ja vientituotteiden syntymistä ja näin vahvistetaan elinkeinopohjamme uudistumista ja uusien työpaikkojen syntymistä.

Arvoisa puhemies! Pääministeri ja hallituspuolueiden edustajat ovat useaan otteeseen todenneet, että kaikki osallistuvat säästötalkoisiin. Näin ei kuitenkaan näytä käyvän. Tämä ei yksinkertaisesti näytä pitävän paikkaansa. Pienituloiset ja heikossa asemassa olevat osallistuvat säästöihin hallituksen linjaamien, todella kovien leikkausten kautta, vaikka heillä ei siihen olisikaan varaa. Samaan aikaan vahvoille ja varakkaille esitetään vain toiveita vapaaehtoisista palkka- ja etuisuusleikkauksista, mutta ei olla valmiita konkreettisiin toimiin, joiden kautta myös hyväosaiset kantaisivat kortensa yhteiseen kekkoon.

Mielestäni olisi vähintäänkin kohtuullista, että myös ne, joilla oikeasti on varaa, osallistuisivat taloustalkoisiin verotuksen kautta. Yhdynkin arkkipiispa Kari Mäkisen aitoa kohtuutta peräänkuuluttavaan esitykseen. Myös minun palkkaani saa leikata verotuksen kautta. Paitsi että tämä olisi oikeudenmukaista, se myös lisäisi valtion verotuloja ja vähentäisi tarvetta leikata pienituloisilta opiskelijoilta, eläkeläisiltä, lapsiperheiltä, yksin asuvilta ihmisiltä. Nämä hallituksen esittämät hurskaat toiveet sen sijaan eivät tuo yhtään veroeuroa lisää valtion kassaan.

Hallitus tulee ohjelmansa päätöksillä repimään hyvän ja huono-osaisten välistä kuilua entistä syvemmäksi vauraita suosivalla veropolitiikallaan, ylimitoitetuilla leikkauksillaan ja tulonsiirto- ja eläkeindeksien jäädyttämisellä. Samalla kun pienituloisilta eläkeläisiltä viedään pelkästään asumistuen muutoksella yli 100 euroa kuukaudessa, opiskelijoilta opintotuen leikkauksella ja indeksien poistolla 130 miljoonaa ja työttömiltä ansioturvaleikkauksella yli 200 miljoonaa euroa, annetaan toisella kädellä hyväosaisille verohelpotuksia muun muassa perintöveron kevennyksen kautta. Hallituksen ainoita myös hyväosaisia säästötalkoisiin peräänkuuluttavia esityksiä ja veropäätöksiä on solidaarisuusveron säilyttäminen, ja tämäkin on olemassa vain sen takia, että sosialidemokraatit sen viime vaalikaudella saivat kokoomuksen kovasta vastustuksesta huolimatta.

Naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tulee sitäkin hallitus moukaroimaan useilla eri toiminnoilla. Naisten työmarkkina-asemaa, lasten oikeuksia ja perheiden hyvinvointia tullaan heikentämään subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisella, joka ei tuo edes säästöjä valtion kassaan. Tämä on viime hallituskaudella laskettu, ja SDP:n vaatimuksesta esityksestä tuolloin luovuttiin. Kyse on tälle hallitukselle siis puhtaasti ideologisesta päätöksestä, jonka perustana näyttäisi olevan naisten paikka kotona.

Palveluista tullaan leikkaamaan rajusti kautta linjan, mikä tulee näkymään suoraan kansalaisten välisten hyvinvointierojen kasvamisena. Koulutuksesta leikataan yli 600 miljoonaa. Päivähoidon ryhmäkokoja nostetaan. Lapsilisien indeksisidonnaisuus poistetaan. Vanhuspalveluiden henkilöstömitoitusta heikennetään. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta,

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

että nyt muodostetun perusporvarihallituksen ohjelma on varsin epätasapainoinen ja epäoikeudenmukainen talouden tasapainottamisen keinojen, verotuksen ja leikkausten, suhteen. Samalla kun toisilta leikataan rajusti, toisille esitetään toivomuksia osallistumisesta — tai jopa annetaan. Tämän lisäksi kasvupanostukset ovat jäämässä vaatimattomiksi, eli lääkkeitä uuden kasvun ja työllisyyden luomiseksi hallitusohjelma ei tarjoa.

Arvoisa puhemies! Kuten aluksi totesin, Suomi on vaikeassa tilanteessa, ja nyt on tehtävä vastuullista politiikkaa oman puolueen positiosta riippumatta. Sosialidemokraatit esittivät ennen vaaleja oman vastuullisen vaihtoehdonsa niin talouden tasapainottamisen kuin maan kestävän ja oikeudenmukaisen rakentamisen näkökulmasta. Näistä esityksistä pidämme kiinni myös vaalien jälkeen ja tulemme tarjoamaan tämän vaihtoehdon hallituksen kylmälle, luottamusta ja tasa-arvoa heikentävälle kiristyspolitiikalle.

15.26 Katri Kulmuni kesk: Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelman muodostuminen on ollut aika piristävää, nimittäin prosessikaavion tarkkuudella se syntyi hyvin rivakassa tahdissa, ja paperi on hyvä. Sen vaatimaton tavoite on se, että Suomi palautuisi yhdeksi maailman edistyneimmistä valtioista. Tämä tarkoittaa tietenkin sitä, että julkisen talouden täytyy olla kunnossa. On ikävää puhua rahasta, etenkin jos sitä ole.

Hallitusohjelman yksi vahvuus on ehdottomasti se, että monista vaikeista säästökohteista on päätetty jo momenttitasoa myöten. Julkisen talouden tasapainottaminen on tietenkin systeemiuskollista, ja näkökulma, miksi näin tehdään, jää ehkä usein huomiotta. Näin tehdään, jotta sukupolvilla meidän jälkeemme olisi samanlaiset ja paremmat mahdollisuudet rakentaa kotimaata. Velkataakan uuvuttamana se ei ole mahdollista. Kasvavan valtionvelan taistaminen on siis ennen kaikkea sukupolvikysymys. Se on velvollisuutemme tulevia päättäjiä, tulevia ikäpolvia kohtaan.

Talouden tasapainottamistoimet ovat mittavat. Ne ovat niin pitkälle vietyjä, että kansainvälisten luottoluokituslaitostenkin pitäisi jo tähän tyytyä ja suorien säästöjen sijaan täytyisi löytää keinot tehdä asiat aikaisempaa järkevämmin. Tämä näkyy läpi leikkaavana koko hallitusohjelmassa.

Etenkin olen tyytyväinen siihen, että nyt todella pyritään tasapainottamaan myös kuntien ahdinkoa. Ei ole ollut reilua leikata kuntien valtionosuuksia, säätää samanaikaisesti lisätehtäviä ja toivoa, että talous tasapainottuisi. Jos kuntien halutaan säästävän, pitää myös velvoitteita purkaa. Konkreettisia esityksiä ja toimenpiteitä tavoitellaankin jo budjettiriiheen mennessä. Toisekseen pidän suurena maalaisjärjen voittona sitä, että rakentamista, siihen liittyvää byrokratiaa ja lupamenettelyä helpotetaan ja roolia esimerkiksi poikkeamispäätöksissä annetaan ennen kaikkea kunnille. Vallan hajauttaminen alueille on tämän hallitusohjelman historiallinen saavutus. Tavoitteena on päätösvalan siirtämistä itsehallinnollisille alueille, mikä on suuri askel suomalaisessa kansanvaltaisessa järjestelmässä. Kolmanneksi, tässä hallitusohjelmassa näkyy myös aluepoliittinen linja. Tiestön korjausvelan taistaminen 600 miljoonan euron lisäpaketin turvin ja panostukset siihen ovat antaneet odottaa itseään liian kauan. Sosiaali- ja terveystalouden uudistamista tavoitellaan 19 vaaleilla valitulla mallilla, ja oletan, että myös Länsipohja on tässä mukana. Tämä on alueellisuuden kunnioittamista. Entäpä energialinjaukset? Kunnianhimoisesti kivihiilestä luopumista, vähentämistä tuontiöljystä ja korvaamista kotimaisilla uusiutuvilla energiamuodoilla.

Kaiken kaikkiaan hallitusohjelma sisältää paljon hyviä tavoitteita ja yksityiskohtia. On myös totta, että se on myös kova paperi, koska ne säästöpainotukset ovat niin suuret. Kritisointi

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

onkin hirvittävän helppoa, ja toivon, että pelkän kritiikin sijaan osattaisiin aina esittää myös jokin vaihtoehto. Vaikka hallitusohjelma on aina järjestelmäkeskeinen, niin tässä paperissa näkyy minun mielestäni kuitenkin ihminen. Byrokratiaa helpotetaan, koska se on järkevää, se palvelee ihmistä, ja ihmisyyden kehitystarve, luottamus, vastuun otto ovat hallitusohjelman ydintä.

15.31 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Kyllä alkuun on todettava edeltävästä puhujasta poiketen, että tässä paperissa ei kyllä paljon ihminen näy. Nimittäin hallitusohjelma ei yhdistä vaan jakaa suomalaisia. Se puhuu omasta puolestaan siitä, että ihmistä, ihmisen tarpeita ei tiedosteta tavalla, joka yhdistäisi suomalaisia. Tämä hallitusohjelma kertoo vahvasta kahtiajaosta, jossa ne, joilla on jo kantokykyä, eivät kuitenkaan tuota kantokykyä tule käyttämään siihen, että Suomi jälleen nousee. Poliitiikka on arvovalintoja, ja isoin arvovalinta tässä hallitusohjelmassa tehdään siinä, ketkä tosiasiassa ovat ne henkilöt, jotka kantavat kortensa kekoon. Olen erityisen pahoillani siitä, että verot unohdettiin keinona pitää julkisen talouden tasapainotusta yllä. On erittäin uskomatonta, että täällä eduskuntasalissa enemmistö on sitä mieltä, että suurituloiset ja yhteiskunnan rikkaat eivät ole näissä talkoissa ollenkaan mukana sillä varjolla, että he eivät saa sosiaalietuuksia. Kyllä hallitus on aidoosti unohtanut ne, jotka turvaverkkojen varassa yhteiskunnassa ovat. On helppo todeta, että niin rikkaat rikastuvat ja köyhät jälleen köyhtyvät, ja tämä tarkoittaa juuri sitä, että poliitiikka on arvovalintoja, joita omalla toiminnalla sitten vahvistetaan.

Arvoisa puhemies! Hallituspuolueet pettivät kaiken sen, mitä vaaleissa ihmisille lupasivat. Minusta Soini hyvin kiteytti tämän hallitusohjelmaneuvoittelua kommentoidessaan toteamalla, että ei ole vaikeita päätöksiä, vaan oikeita päätöksiä. Itseäni ainakin hirvittää tämä petettyjen vaalilupauksien suma, joka tässä hallitusohjelmassa on yhteen kirjoitettu. Joitakin esimerkkejä siitäkin: Minusta uskomatonta on se, että hallitus ei aio pyrkiä siihen, että tulo- ja varallisuuserot pienenisivät tällä hallituskaudella, toisin kuin edeltävällä hallituskaudella se oli kantavana ohjenuorana aina, kun valtiontaloutta käsiteltiin. Nyt enemmänkin on sääntö kuin poikkeus se, että ei ole edes luvattu selvittää tulonjakovaikutuksia näiden keskeisten politiikkalohkojen osalta. Eriarvoisuuden kasvu on otettu ikään kuin tässä annettuna tosiasiana, jolla ei poliittisesti haeta mahdollisuuksia vaikuttaa. Ja "kaikki mukaan talkoisiin" tarkoittaa sitä, että vain suurituloiset ovat tässä pyynnöllä mukana.

Ehkä kaikkein pahinta koko tässä petettyjen lupauksen kategoriassa on se, että Sipilällä on käytössään kiristysruuvi, jossa lähtökohtana on jo se, että hallitus omalla toiminnallaan asettuu työnantajien laariin. Kun on kaksi osapuolta, joiden pitäisi löytää toisensa, niin normaalisti hallitus ei omassa pöydässään lähde siitä, että asetutaan jo valmiiksi suoraan EK:n apupuolueeksi. Se tuntuu minusta erittäin pahalta. Tämä kertoo hyvin hallituksen johtamistyylistä. Luottamus, yhteistyö ja avoimuus eivät olekaan muuta kuin retoriikkaa. Ne ovat vain retoriikkaa, jonka alle peitetään kiristyksen, uhkailun ja salailun koko kuorma, joka sitten kipataan palkansaajien laariin. Siltä osin olen kovin pahoillani tästä valitusta linjasta.

Arvoisa puhemies! Sitten joitakin yksittäisiä huomioita vielä.

Ei varmaan ole ollenkaan epäselvää, että tämän maan kilpailukyky alkaa luokkahuoneesta. Kyllä se alkaa vielä tulevaisuudessakin luokkahuoneesta. Missä kohtaa hallituksella tapahtui iso ja ratkaiseva virhe siinä, kun puhutaan maan kilpailukyvyn tukemisesta? Ajateltiin, että osaamiseen tehtävät panostukset voivat ollakin merkittävästi miinusmerkisiä tai pahimmillaan tähdätä erityisesti siihen, mitä koulutuspolitiikassa ei ole koskaan

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

nähty, nimittäin osaamistason laskuun. Tulee olemaan historiallinen hallitus tämäkin luonteeltaan, koska ei tule olemaan suomalaisilta tukea siihen, että suomalaisten osaamistasoa tietoisesti politiikkapäätöksin lasketaan. Nyt joka ainoalla koulutusasteella lähdetään siitä, että osaamistasoa lasketaan.

Varhaiskasvatuksen puolella lähdetään jo lähtökohtana siitä, että varhaiskasvatuksen tilaa tässä valtakunnassa heikennetään, (Puhemies koputtaa) kun neljä vuotta tehtiin töitä sen eteen, että sitä parannetaan. Tältä osin on todettava vielä sekin, että kaikki lapset eivät pääse enää varhaiskasvatuksen piiriin, mikä tuntuu aika erikoiselta arvovalinnalta, eli osalla osaamistaso merkittävästi laskee. Perusopetuksen puolella on erikoista se, että tämä Sipilän hallitus ei sitoudukaan yhteisesti sovittuihin päämääriin. No, en jaksa enää edes ihmetellä sitä, koska selvisi, että Puolustusvoimienkin puolella yhteisesti sovitut parlamentaariset ratkaisut muutettiin niin, että plus miinus nolla jäi käteen niistä parlamentaarisista panostuksista, joita kuitenkin yhdessä päätettiin tehdä. Tässä tapauksessa on iso pettymys, että yhdessä tehty peruskoulu-uudistus ei toteudu. (Puhemies koputtaa) Vielä, puhemies, on pakko todeta sekin, että miten ihmeessä tässä näin pääsi käymään, että korkeakoulutuksen puolella suomalaiset tyytyisivät siihen, että maisteritason osaamista lasketaan kandidaatoiseksi ja todetaan vielä, että tästä lähdetään ja tällä aiotaan päästä eteenpäin. (Puhemies koputtaa)

Eli siltä osin kyllä tässä on paljon petettyjä lupauksia, jotka kertovat siitä, että...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Aika olisi täynnä, vähän yli 6 minuuttia, kiitoksia!

...panostukset ovat väärä, ja siltä osin varmasti keskustellaan jatkossa siitä, mikä on parempi vaihtoehto, ja niitä tässä vielä meiltäkin piisaa.

15.37 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kaikki hyvinvointi tässä maassa nousee lopulta työstä ja sen tuottavuudesta. Hallitusohjelma luo tälle erittäin vahvan pohjan. Tässä salissa on käytetty paljon hienoja puheenvuoroja ohjelman positiivisista vaikutuksista, ja myös oppositio on antanut ohjelmasta rakentavaakin kritiikkiä, vaikkakin vain vähäisissä määrin.

Haluan nostaa ohjelmasta esiin erään näkökulman, joka voi toteutuessaan osaltaan vauhdittaa Suomen talouskasvua. Olen intohimoisena kalamiehenä ja matkailuelinkeinon puolestapuhujana tyytyväinen siitä, että Juha Sipilän hallitus on ohjelmassaan sitoutunut toteuttamaan lohi- ja meritaimenstrategiaa sekä, mikä tärkeintä, toimeenpanemaan kalatiestrategiaa. Näiden linjausten myötä lohen palauttaminen Kemi—Ounasjoen vesistöalueelle sekä esimerkiksi Iijokeen on lähempänä kuin koskaan aikaisemmin. Kalatiestrategian tärkeimpänä tavoitteena on uhanalaisten ja vaarantuneiden vaelluskalakantojemme elinvoimaisuuden vahvistaminen. Kestävin tapa tämän toteuttamiseksi on vaellusyhteyden palauttaminen jo rakennettuihin vesistöihin. Kalateiden mahdollistama vaelluskalojen nousu jokiin luo edellytyksiä myönteisten yhteiskunnallisten ja taloudellisten vaikutusten kehittymiselle sekä kestävä kalastuksen järjestämiselle. Ilman luontaista lisääntymiskiertoa ei ylläpidettävä kalakanta ole elinvoimainen. Istukkaiden tuottaminen kalanviljelyllä voi aiheuttaa pitkällä aikavälillä geneettisiä muutoksia ja elinkyvyn heikkenemistä. Luontainen elinkierto ja poikasten syntyminen luonnonvalinnan seurauksena edistää ja parantaa kalakantojen elinkykyä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Arvoisa puhemies! Kyseessä on myös vanhan vääryyden korjaaminen. Vaikka vesivoimarakentaminen oli aikanaan välttämätöntä ja se on tuonut mukanaan taloudellista hyvinvointia, ei se poista sitä tosiseikkaa, että vaelluskalakantojen tuhoutuminen oli suuri vääryys. Meidän olisi tullut huolehtia kalateiden rakentamisesta jo tuolloin. Onneksemme tämän asiantilan korjaaminen on omissa käsissämme ja siihen pystytään määrätietoisella sekä pitkäjänteisellä työllä. Mielestäni myöskään vesivoiman lisärakentamisesta ei tule edes keskustella ennen kuin vaelluskalat on palautettu aidosti kestäväällä tavalla valjastettuihin vesistöihin. Se on vähintään, mitä vesivoimayhtiöiltä ja valtiolta voidaan tässä tilanteessa edellyttää. Samalla on tarkasteltava yhtiöille asetetut kalatalousvelvoitteet uudelleen. Laadittujen selvitysten mukaan nämä velvoitteet ovat nykytietämyksen valossa todella pienet, Kemijoen lohen osalta 5—7 kertaa niin pienet kuin niiden tulisi tosiasiaissa olla.

Kalatiestrategian toteuttamisella on positiivisia vaikutuksia paikallisten ihmisten elinoloihin, elinkeinoihin ja viihtyvyyteen. Vaelluskalojen myötä maan arvo jokivarren kunnissa nousee ja niistä muodostuu yhä halutumpia asumisen ja vapaa-ajan asumisen kohteita. Kalastusmatkailuun voidaan puolestaan kehittää aivan uudenlaisia tuotteita. Ruotsissa arvioidaan, että kalastusmatkailu tuo maahan jopa 100 miljoonan euron vientitulon. Suomi on valitettavasti jäljessä tässä kehityksessä. Vaelluskalakannat ovat niin suuri rikkaus ja mahdollisuus, että niitä ei kannata jättää hyödyntämättä.

Arvoisa puhemies! Luonnonkiertonsa mukaisesti elävistä, kalastuskelpoisista lohi- ja meritaimenkannoista voidaan olla kansainvälisestikin ylpeitä. Toivon sydämeni pohjasta koko eduskunnan vastaavan tähän haasteeseen ja ponnistelevan yhdessä sen eteen, että lohet palaavat valjastettuihin jokiin jo lähitulevaisuudessa. Juha Sipilän hallituksen ohjelma mahdollistaa tämän, ja tämä todistaa myös osaltaan, että tämä hallitus haluaa jättää tämän maan paremmassa kunnossa jälkipolville kuin sen itse sai.

15.42 Ulla Parviainen kesk: Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilän hallituksen ohjelmasta löytyy yhteiskuntaa myönteisellä tavalla muuttavia asioita, yhtenä esimerkkinä panostus tieverkkoon. Tämä satsaus tuo uskoa pitkien etäisyyksien Pohjois-Suomeen. Tällä karsitaan niitä ylimääräisiä kuljetuskustannuksia, jotka aiheutuvat painorajoitetuista silloista ja huonoista teistä esimerkiksi metsäteollisuuden harmiksi.

Lupaus kunnille siitä, että tehtäviä ja velvoitteita vähennetään miljardilla eurolla, otetaan ilolla vastaan. Tavoitteena oleva säätelyn purkaminen ja lupaus ryhtyä heti toimenpiteisiin on selkeä suunnanmuutos. Hallitusohjelmassa on ajatus tuoda vastuuta ja päätösvaltaa kuntiin eli juuri sinne, missä on lähiasiantuntemusta. Kaavoitus- ja rakentamisasioissa muutetaan ely-keskusten roolia konsultoivaksi. Myös se, että viranomaiskäsittelylle asetetaan sitovat käsittelyajat, on tervetullut asia. Poikkeamispäätökset siirretään kokonaisuudessaan kuntiin. Voitaisiko jopa ajatella niin, että palautetaan rantarakentamisen säädäntö aikaan, jolloin sai rakentaa suorilla rakennusluvilla esimerkiksi sen viisi mökkiä rantakilometrille? Vapaa-ajan asukkaat ovat monen pohjoisen vähäväkisen kunnan voimavara. Moni heistä haluaisi tullakin vapaa-ajan kuntaansa jakamalla myös kuntalaisuutensa kahden kunnan kesken. Toivon, että tässä edetään esimerkiksi digikuntalaisuuden kehittelyn kautta.

Arvoisa puhemies! Suomalainen koulu on kansainvälisesti arvostettu. Sellaisena sen soisi säilyvän, ajanmukaisena ja yhteiskunnan tavoitteita palvelevana. Viimeisissä mitauksissa suomalaisten oppimistulokset ovat heikentyneet, erot kuntien ja koulujen välillä ovat isot tehdyistä satsauksista huolimatta. Ratkaisu tulosten parantamiseen ei kuitenkaan

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

mielestäni ole säädelty ryhmäkoko. Jatkossakin opetuksen järjestäjän pitää saada itse harkita tarkoituksenmukaisten ryhmien muodostaminen ja opetuksen järjestäminen. Muita keinoja perusopetuksenkin laatuun ovat laadukas opettajankoulutus ja opettajien hyvät työskentelyolosuhteet. Kouluihinkin on pesiytynyt byrokratiaa. Tätäkin on syytä karsia. Hallitusohjelman tavoitteena on uudistaa koulua. Otetaan nyt ennakkoluulottomasti tekniikka haltuun. Samalla haetaan uusia mahdollisuuksia oppimiseen ja pidetään huoli, että jokainen oppija voi edetä omien edellytystensä mukaisesti.

Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen parantaa kouluviihtyvyyttä ja kohentaa oppimistuloksia. Kiva koulu -ohjelma on toimiva ratkaisu ja hyväksi todettu toimintamalli koulukiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja ongelman selvittelyyn. Suosittelen sen ottamista täysipainoisesti käyttöön. Ohjelmassa mainittu Liikkuva koulu -malli kannattaa todellakin laajentaa jokaiseen kouluun. Iloitsen siitä, että koululaisten jaksamiseen ja samalla tulevien aikuisten kansansairauksiin puututaan liikuntaa lisäämällä. Näihin liikuntatalkoisiin on syytä ottaa mukaan myös kodit, sillä liikkuvien vanhempien lapset ovat liikkuvia. Esimerkin voima liikunnassa on vahva. Lapsena alkanut säännöllinen liikunta jatkuu myöhemmälle iälle. Ohjataan lapsia ja nuoria liikkumaan ja ottamaan vastuuta omasta terveydestään. Hallitusohjelman perhepanostuksilla kohennetaan perheiden tilannetta. Uskon tämän panostuksen näkyvän niin kouluissa työrauhana kuin koko yhteiskunnan hyvinvoinnin lisääntymisenä.

Yksittäisenä asiana nostan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen. Ohjelmassa on kansallispuiston perustaminen Suomen 100-vuotisjuhlavuotena. Yhdyn Suomussalmen kunnan esitykseen Hossa—Julma-Ölkky -alueen nimeämiseksi juhlavuoden kansallispuistoksi.

Pääministeri Juha Sipilän hallitus on valinnut yrittämistä tukevan vastuunoton ja rohkean uudistamisen tien. Arvoisa puhemies! Suomalaisilla on valmius muutokseen. Muutoksen toteuttamiseksi tarvitaan nyt sitä samaa asennetta, millä keskusteltavana oleva hallitusohjelma on rakennettu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoiset edustajat! Edellinen edustaja Parviaisen pitämä puheenvuoro oli viimeinen ennalta pyydetty puheenvuoro keskustelun nopeatahtiseen osuuteen, johon liittyi 5 minuutin puheenvuoron kestopäätös. Puhemiesneuvosto suosittaa, että tästä eteenpäin pidetyissäkin puheenvuoroissa tuo raja olisi 5 minuuttia. Se on kuitenkin suositus.

15.47 Antti Lindtman sd: Arvoisa herra puhemies! Oli hyvä, kun sanoitte tuon vasta tuossa, kun olin matkalla, niin en kehdannut enää kääntyä takaisin hakemaan lisää papereita, mutta yritetään pitää tämä tässä 5 minuutissa.

Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat, ministerit! Tässä on todella kahden päivän ajan käyty nyt yksityiskohtaisesti läpi, käyty myös tätä isoa kuvaa läpi hallitusohjelmasta ja siitä linjasta, jonka hallitus on tähän maahan valinnut. Paljon on peräänkuulutettu vaihtoehtoja. Olemme sitä tuoneet tässä debatissa esiin, olemme ennen vaaleja tuoneet esiin, tunnustelijan kysymyksissä olemme tuoneet sitä esiin ja tulemme tuomaan jatkossakin tässä salissa sitä esiin.

Käyn nyt läpi SDP:n talouspoliittisen ohjelman, siis sen ohjelman, jonka me ennen vaaleja julkaisimme, sen ohjelman, jonka takana me aiomme myös vaalien jälkeen seistä. Käyn sen tässä nyt läpi. Se on kuuden kohdan ohjelma, joka lähtee näin:

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Ensimmäiseksi, meidän on saatava vienti vetämään. Siinä kaikkein tärkeintä on saada kilpailukykyä parannettua meidän kaikilla osa-alueillamme: kustannustasossa, tuottavuudessa, osaamisessa ja tuotevalikoimassa. Kustannustasossa keskeistä on saada aikaiseksi maltillinen palkkaratkaisu, pitkäaikainen näkymä työmarkkinoilla. Näyttää siltä, että tässä hallitus on epäonnistumassa. Tuottavuudessa meidän pitää parantaa. Etlan johtajan Malirannan mukaan hallitus on ottamassa suurta loikkaa taakse, tuottavuudessa nyt ainakin toimii toisin kuin tutkimuksissa todetaan. Osaaminen on keskeinen osa reaalista kilpailukykyä. Nyt koulutukseen tulee todella suuret leikkaukset, joista tänään on puhuttu, ja kun katsoo keinoja tuotevalikoiman parantamiseksi, niin ei löydy juuri keinoja sieltä. Se, mikä hallitukselta puuttuu, on vientivetoinen kasvustrategia. Sen sijaan, että tätä pelivaraa nyt käytetään sinne sun tänne, erityisesti moniin maanviljelijöille tuleviin erilaisiin verovähennyksiin, pitäisi suunnata pelivara vientiteollisuuteen, päästökauppakustannusten kompensointiin, teollisuuden energiarasitusta pitäisi alentaa, väylämaksuja pitäisi edelleen alentaa ja rataveroa pitäisi jatkaa. Sen sijaan hallituksen kiristyspaketissa on mukana matkustajalustuen korottaminen, energiaverojen, sähköverojen korottaminen, väylämaksujen korottaminen, rataverojen korottaminen. Kysyn, miten nämä toimet parantavat kilpailukykyä.

SDP:n ohjelmassa kohta 2 on investoinnit liikkeelle. Se tarkoittaa erityisesti siellä, missä niiden tuotos—panos-suhde on suurin. Näyttää siltä, että tässä ollaan menossa toiseen suuntaan. Paitsi että liikennehankkeita leikataan 700 miljoonalla, niin myös tälle seudulle, jossa on suurin mahdollisuus saada uusia työpaikkoja, ei ole tulossa keskeisiä investointeja, joita tarvittaisiin liikenne-, asunto- ja maankäyttöpolitiikan yhteen sitomiseksi ja sitä kautta myös tuottavuuden parantamiseksi.

Kohta 3 SDP:n ohjelmassa on se, että meidän on saatava kotimarkkinat kasvuun. Nyt tämä hallituksen verolinja näyttää siltä, eikä vain näytä, vaan niin se on, että tuloerot kasvavat. Siitä jää vain rippeitä pieni- ja keskituloisille (Ben Zyskowicz: Höpö, höpö!) ja eniten hyötывät yhteiskunnan hyväosaiset. — Ne laskelmat on pyydetty eduskunnan tietopalveluysiköstä, ja ne voin toimittaa esimerkiksi edustaja Zyskowiczille. — Puhumattakaan nyt näistä sosiaaliturvan leikkauksista, jotka suoraan leikkaavat kotimarkkinakysyntää. Näyttää siltä, että kotimarkkinoita ei saada liikkeelle, koska kysyntä niin paljon pienenee.

Rakenteet on laitettava remonttiin. Tarvitsemme muun muassa sote-uudistuksen, mutta kun täällä on puhuttu opposition vaihtoehdon perään, niin näyttää siltä, että hallitus laskee sote-uudistukselle kaikkien aikojen suurimman säästöarvion, 3 miljardia euroa. SDP:n omassa talousohjelmassa tälle on laskettu 250 miljoonaa. (Ben Zyskowicz: Puhutaan eri aikatauluista!) Jukka Pekkarinen tämän päivän Keskisuomalaisessa tyrmää hallituksen laskelman sote-rakenneuudistuksen säästötavoitteesta.

Kohta 5, ja tässä löytyy ehkä suurin ero hallituksen ja SDP:n välillä. Sopeutusta on tehtävä, mutta se on tehtävä oikeudenmukaisesti. Ongelma hallituksen linjassa on siinä, että kun te olette rajanneet hyväosaiset ja rikkaat näiden taloustalkoiden ulkopuolelle, kuten pääministeri Sipilä eilen myönsi, eli siis hallitus tekee tämän tietoisesti, niin leikkauslista, joka kohdistuu pieni- ja keskituloisiin kansalaisiin, pitenee. Tämä, arvoisat edustajakollegat, on se suurin ja keskeisin ero hallituksen ja SDP:n linjassa.

Kohta 6 SDP:n ohjelmassa: yhteistyö kunniaan. Täällä lukee: "Tämän ohjelman toteutamisessa tärkein työkalu on yhteistyö." Kun on katsonut nyt näitä kuutta päivää, kun hallitus on ollut vallassa, niin paitsi että vaalilupauksen pettämisessä on lähellä Guinnessin ennätysten kirjaan pääsy, kuten edustaja Gustafsson on todennut, näyttää siltä, että se työ, jolla neljän vuoden aikana saatiin luottamusta työmarkkinoilla parannettua — saatiin kaksi

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

työllisyys- ja kasvusopimusta aikaiseksi, jotka parantavat työllisyyttä, saatiin eläkeratkaisu aikaiseksi — tämä kaikki on murentumassa, on murentunut vain näiden muutamien päivien aikana.

Jopa hallituksen oma työministeri on myöntänyt, että tämä kiristyspaketti ei ole tasapainossa. Eilen merkittäviltä tahoilta on ilmoitettu, että tältä pohjalta ei synny. (Puhemies koputtaa) Tänäpäin eräs ammattiliitto on ilmoittanut, että työllisyys- ja kasvusopimuksen jatkoa ei näytä tulevan. Kun katsoo niitä kommentteja, näyttää valitettavasti siltä, että näillä eväillä luottamusta ei saada lisättyä. Näyttää valitettavasti siltä, että kansa ollaan jakamassa kahtia.

Arvoisa puhemies! Tulemme kaikissa tilanteissa tuomaan omaa vaihtoehtoa esiin ja siltä pohjalta tulemme haastamaan hallitusta, ja kyllä te, arvoisat edustajat, siellä hallituksessa osaatte lukea. Käykää katsomassa tämä meidän ohjelmamme, silloin voidaan käydä reilua debattia. Pyydän, harkitkaa kiristyspaketista luopumista. (Puhemies koputtaa) Harkitkaa sitä, kuten edustaja Kääriäinen on sanonut, että otetaan hyväosaiset ja rikkaat mukaan.

15.54 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toivoo sopii, että myös oppositiossa luetaan hallitusohjelmaa ja luetaan niin riveiltä kuin vähän rivien välistäkin.

Edustaja Lindtmanin puheenvuoroon vain yhteen kohtaan: 3 miljardia euroa, sote-uudistus tähän maahan. Me olemme tukeutuneet sote-uudistuksen toteuttamiseen liittyvässä vaikuttavuusarvioinnissa, euromääräisessä arviossa vain ja ainoastaan yksiin valtiovarainministeriön antamiin lukuihin. Me saimme neuvotteluvaiheessa paperit valmiiksi, ne on lähetetty valtiovarainministerin arvioitavaksi, ja 3 miljardin euron leima on lyöty päälle. Meillä oli vain ja ainoastaan yhdet korjaamattomat valtiovarainministeriön luvut.

Toinen asia, teidän 200 miljoonaa: meillä on erilaisia satoja miljoonia tässä aihepiirissä ollut ja tulee varmasti olemaan, ja yksinkertaisesti ict-teknologian nykyistä parempi hyödyntäminen (Puhemies koputtaa) on satojen miljoonien eurojen asia.

15.55 Ben Zyskowiec (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Lindtman kertoi, että SDP kannattaa vientivetoista kasvua ja että se edellyttää kilpailukykyä vahvistamista, ja tähän lääkkeeksi tarjositte maltillisia palkkaratkaisuja. Niitäkin tarvitaan, mutta en ymmärrä, millä logiikalla, kun haluatte edistää kilpailukykyä ja haluatte edistää vientiä, te suhtaudutte tähän yhteiskuntasopimukseen niin torjuvasti kuin teette. Te suhtaudutte niin, että "vähän happamia, sanoi kettu pihlajanmarjoista", vaikka jokainen talousasiantuntija tässä maassa ja vähän maan rajojen ulkopuoleltakin voi tulla teille todistamaan, että jos tällainen yhteiskuntasopimus, joka vahvistaisi meidän kilpailukykyä sillä tavoin kuin hallitus on kaavaillut, saataisiin aikaiseksi, niin se todellakin lisäisi työllisyyttä tässä maassa. Miksi te tätä vastustatte?

15.56 Antti Lindtman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän edelliseen totean vain lyhyesti, totean jälleen kerran, että olemme näiden kahden päivän aikana varmaan kymmenen kertaa tarjonneet yhteistyön kättä pääministerille, sanoneet: luopukaa kiristyspaketista, kilpailukykyä heikentävästä kiristyspaketista, (Ben Zyskowiec: Siitähän halutaan luopua!) luopukaa kilpailukykyä heikentävästä kiristyspaketista, niin olemme valmiita tukemaan pyrkimyksiä yhteistyösopimukseksi. Mutta kun tässä uudessa johtamis-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tyylissä siis avainsanoja eivät ole luottamus ja yhteistyö, vaan kiristys ja uhkailu, niin miten, edustaja Zyskowicz, itse arvioitte, mitenkä on lähtenyt nyt tämä yhteistyösopimuksen kiristyspaketin tavoittelu käyntiin? Näyttääkö siltä, että luottamusta on työmarkkinoille tullut?

Ja totean vain lyhyesti edustaja Rehulalle, että kukin hallitus vastaa tietenkin omista laskelmistaan. Fakta on se, että arvostettu Jukka Pekkarinen on tämän tyrmännyt, ja kysyn teiltä, (Puhemies koputtaa) mikä oli sosiaali- ja terveysministeriön arvio säästökseen viime kaudella.

15.57 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä yhteiskuntasopimuksesta on nyt erittäin monta kertaa puhuttu, mutta toivoisin, että on nyt täysin selvää, että täällä koko oppositio toivoo, että tällainen sopimus voisi syntyä. Koko oppositio toivoo, että se voisi syntyä. Ja me olemme tukeneet sitä ajatusta alusta lähtien, pitäneet sitä erittäin hyvänä keskustan puheenjohtaja Sipilältä. Mutta olemme huolissamme siitä käänteestä, jonka tämä sopimus on saanut, kun se on muuttunut kiristyspaketiksi, joka lavataan palkansaajien niskaan. Edustaja Zyskowicz puistelee päätään. Siksi siteeraan teidän edustajakollegaanne, arvostamaani yritysjohtaja, kansanedustaja Eero Lehtea, joka sanoo, että neuvottelut täytyykin käydä sillä tavalla, että laitetaan pallo sinne vastapuolen rangaistusalueen sisälle ja sitten ryhdytään potkimaan palloa. Laitetaan pallo sinne rangaistusalueen sisälle ja sitten ryhdytään potkimaan palloa. Palkansaajapuoli on juuri näin (Puhemies koputtaa) tämän kokenut. Tämä ei näytä yhteistyösopimukselta vaan kiristykseltä.

15.58 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! En millään pysty teidän logiikkaanne seuraamaan. Te sanotte, että kyllä yhteiskuntasopimus, mutta luopukaa tuosta kiristyspaketista, jolla tarkoitatte näitä ehdollisia 1,5 miljardin euron säästöjä. Sitähän hallitus juuri haluaa. Hallitushan nimenomaan on tehnyt sellaisen asetelman, jossa halutaan luopua näistä ehdollisista säästöistä. Ja niistä voidaan luopua juuri sen ansiosta, että jos tällainen yhteiskuntasopimus näillä tavoitteilla syntyy, se vahvistaa meidän kilpailukykyä, se lisää työllisyyttä ja sitä kautta vahvistaa meidän rahoituspohjaa, jolloin näitä uusia ylimääräisiä sopeutustoimia ei tarvita. Siis tähän on hallituksen logiikka. Niistä halutaan luopua. Mikä tässä on se ongelma? Kun te moittitte, että otetaan pienituloisilta, niiltä, jotka eivät ole töissä, jotka elävät sosiaaliturvan varassa, niin koko yhteiskuntasopimuksen oikeudenmukaisuus on juuri siinä, että sillä nekin, eli mekin, osallistuisimme, (Puhemies koputtaa) jotka olemme töissä. Onko se liikaa vaadittu, (Puhemies koputtaa) että työssä olevatkin osallistuisivat tähän yhteiseen talkooseen?

16.00 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri tässä se logiikan ongelma onkin teidän puolellanne. Lähtökohta on neuvotteluissa se, että lähdetään tasavertaisesti neuvottelemaan asioista. Nyt tässä ulkopuolinen kolmas osapuoli on ilmoittanut, että teidän täytyy toteuttaa tämä sopimus: palkkaa alennetaan 5 prosenttia — tai 100 tuntia lisää työaikaa — tai sitten kohdistuu näin kipeitä säästöjä lapsiperheisiin, eläkeläisiin ja työttömiin. Tämä on sitä pallon potkimista sinne toiselle kenttäpuoliskolle ennen kuin aletaan neuvotella ylipäättään. (Eero Heinäluoma: Rangaistusalueella!)

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

16.00 **Eero Lehti kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Jos en nyt ihan väärin muista, niin muistelin edellistä taantumaa 90-luvun alkupuolelta, jolloin — muistankohan nyt väärin sitten — joku porukka sanoi, että ryhdytään yleislakkoon. Ja oliko sitten ihan sama porukka, joka sanoi, että kun Suomessa yritetään saada sisäistä devalvaatiota, niin ei käy. Tätä minä tarkoitin siinä Helsingin Sanomien haastattelussa.

16.01 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joskus aikoinaan minäkin olen päässyt pelaamaan jalkapalloa mimmiliigassa, mutta siitä taitaa olla jo yli 30 vuotta aikaa, mutta silloin me pelasimme jalkapalloa niin, että tilanne oli fifty-fifty — oikeudenmukainen alkutilanne — ja keskiviivalta aloitettiin. Nyt on huoli siitä, että tämä yhteiskuntasopimus on muuttumassa sellaiseksi kiristysruuviksi, jossa jo valmiiksi hallitus menee toisen osapuolen puolelle, ja tältä osin ei voi pelata tällaista tuomaripeliä, jossa hallitus ottaa näin vahvan kannan jo etukäteen siihen, miten yhteiskuntasopimus saadaan aikaan. Sen takia on tuomittavaa se, että palkansaaajat ovat ainoita, jotka ovat mukana yhteiskuntasopimuksessa myös niin, että he joutuvat olemaan talkoissa osallisina, vaan kyllä myös työnantajilla pitää olla tiukempi paketti. Siltä osin minusta se SDP:n tarjous, että maltillisesti hallitus nyt peruisi tämän kiristysruuvien ja avoimelta pöydältä, jalkapallokentän keskiviivalta lähdettäisiin tätä yhteiskuntasopimusta synnyttämään, on reilu, nöyrä ja oikeudenmukainen pyyntö, ja vielä kannattaa harkita, kun täällä on kaksi ministeriäkin salissa, että näin voitaisiin menetellä.

16.02 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä yhteenveto tästä on se, että kun kokoomuslaisia kuuntelee, niin huomaa, että he ovat erittäin tyytyväisiä. (Eero Heinäluoma: Kyllä, kannattavat lämpimästi tätä hallituksen linjaa!) Ja mitä tulee siihen, mitä puhuttiin erityisesti puheenjohtaja Sipilän suulla ennen vaaleja luottamuksen lisäämisestä, niin ne puheet näiden kaikkien muiden unohdettujen vaalilupauksen kanssa on näköjään unohdettu, ja kaiken lisäksi tässä kaikessa pelissä ovat perussuomalaiset mukana. Ja hallituksen oma työministeri on todennut, että tämä kiristyspaketti ei ole tasapainoinen. Hallitus rakoilee jo itsekin tässä, ja kokoomuslaiset täällä taputtavat karvaisia käsiään.

Arvoisa puhemies! Kysyn vielä ministeri Rehulalta: Ennen kuin hallitusohjelma julkaistiin, meillä oli koolla Vantaan valtuustoseminaari, johon olimme pyytäneet sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehen kertomaan sote-uudistuksesta. Silloin hän totesi, että jos sote-uudistukselle lasketaan 3 miljardia säästöä, se on suurin säästösumma-arvio, mitä kukaan on koskaan tälle uudistukselle laskenut. Se on ylimitoitettu. Kuka on oikeassa: sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet, Jukka Pekkarinen vai valtiovarainministeriö? Voitteko vähän avata näiden laskelmien taustaa?

16.03 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelmaan on määritelty, laskettu, 10 miljardin euron paketti: paketti, jossa on 4 miljardia rakenteellisia muutoksia, 1 miljardi kuntien tehtävien karsintaan. Näillä hallitusohjelman kirjauksilla valtiovarainministeriön arvio on se, että sote-uudistuksesta rahoitusuudistuksineen on mahdollista ja uskottavalla tavalla on edellytykset saada aikaan 3 miljardin euron potti. (Antti Lindtman: Myös teidän ministeriön omat laskelmat!) — Ministeriön omat laskelmat. Teillä on näköjään parempaa tietoa ministeriön omista laskelmista ja siitä, millä tavoilla nuo ministeriön omat laskelmat ovat syntyneet. Itse tukeu-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

dun siihen tietoon, joka on varman päälle valtiovarainministeriön dokumentaation kautta, joka on nähtävissä, teidän luettavissanne hallitusohjelmasta.

16.05 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä yhteiskuntasopimuksesta sanoisin, että tässähän on neuvottelutilanne jo täysin epätasapainoinen. Hallitus on asettanut speksit ja tiukan aikataulun, ja syyllisetkin on valmiiksi naulattu. Jos nyt kävisi niin, että tätä yhteiskuntasopimusta ei syystä tai toisesta syntyisi, niin hallitus voi sanoa, että joudumme valitettavasti leikkaamaan, koska ay-liike ei taipunut yhteiskuntasopimukseen. (Ben Zyskowitz: Näinhän se on!) Syyttävä sormi osoittaa jo valmiiksi (Välihuutoja) Pitkänsillan tuolle puolen. Palkansaajilta odotetaan sataa lisätöytä tai 5 prosentin palkanalennusta. Tämän lisäksi on väläytelty pekkaspäivien poistoa, ja tänä päivänä, viimeisimpänä, Häkämies pyhäkorvausten poistamista. Ei tässä ole kyse neuvottelutilanteesta, tämä on uhkailua ja sanelua.

16.06 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki tässä salissa haluamme, että Suomen talous kasvaisi ja työllisyys parantuisi. Kaikki talousasiantuntijat, ainakin ne, jotka ovat julkisesti esiintyneet, ovat vakuuttuneita siitä, että jos me pysyisimme tällä yhteiskuntasopimuksella meidän yksikkötyökustannuksiamme alentamaan noin 5 prosentilla, se edistäisi talouden kasvua ja työllisyyttä. Jos te väitätte, että se ei sitä tekisi, niin kertokaa tälle salille se taloudellinen tutkimuslaitos tai se talousasiantuntija, johon te väitteenne perustatte, koska kaikki, jotka minä olen nähnyt, ovat sanoneet, että pidemmällä aikavälillä tämänlainen sopimus nimenomaan tukisi talouskasvua ja työllisyyttä.

No, mitä tässä vaaditaan tai odotetaan? Tässä odotetaan, että ne, joilla työpaikka on, olisivat valmiit tekemään pikkasen enemmän työtä. Minun mielestäni tämä on kohtuullinen toive, ja kun sen lopputulos olisi hyvä, niin tätä pitäisi meidän kaikkien tukea.

16.07 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tämä debatti kyllä paljastaa aika olennaisella kädellä kaksi ihmeellistä tosiasiaa. Toinen liittyy tähän yhteiskuntasopimukseen, josta ei kyllä päästä puusta mihinkään. Te olette näköjään jo valinneet puolenne, koska täällä eräs kansanedustaja juuri huusi, että kyllä palkansaajien pitääkin olla talkoissa mukana — mutta entäs työnantajat? Minusta on aika uskomatonta, jos puoli on jo hallitusohjelmaneuvoittelussa näin vahvasti valittu, ja kyllä täällä sitten kritiikillekin on sijaa, ja toivon todella, että tämä palkansaajaporukka tämän huomaa, koska tällaista yhteiskuntasopimusta emme kyllä kannata, jossa valmiiksi ollaan jo toisen puolella. Mutta se on selvä, että tämä maa tarvitsee pitkäjänteistä sopimisen kulttuuria, ja nyt hallitus on omalta osaltaan sitä romuttamassa. Tässä pitää olla tarkkana.

Sitten minä totean vielä ministeri Rehulalle: Aina olen teitä arvostanut ja arvostan jatkossakin, mutta penkokaa ihmeessä nämä vanhat luvut myös esiin, nimittäin me olemme aika pitkään jumpanneet myös näitä sote-lukuja. Ja kyllä järkytykseni oli suuri, kun näin, että nollia oli ilmestynyt 300 miljoonan perään aika uljas joukko. Jottei tästä tulisi mitään suurta ongelmaa, niin kannattaa siinäkin luottaa siihen parlamentaariseen työskentelyyn.

Tähän varmasti, puhemies, on kiteytyksenä hyvä sanoa Abraham Lincolnin vanha viisaus, jossa sanotaan, että kaikkia ihmisiä voi huijata jonkin aikaa ja joitakin ihmisiä voi huijata kaiken aikaa, mutta kaikkia ihmisiä ei voi huijata kaiken aikaa. On tosi tärkeää, että näissä asioissa ollaan oikeilla asioilla liikkeellä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

16.08 **Maarit Feldt-Ranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun täällä edustaja Zyskowicz menee nyt talousasiantuntijoitten selän taakse ja toteaa, että on vain yksi tapa toimia ja tehdä tätä sopimusta, (Ben Zyskowicz: En sanonut niin!) niin miten minulla sattuikin olemaan tässä tabletillani taloustutkija Pantzarin, joka on Aalto-yliopiston tutkijaprofessori, eilinen kirjoitus tästä aihepiiristä, ja se kuuluu näin, edustaja Zyskowicz: "Suomi on sopimussyhteiskunta, ei kiristäminen toimi täällä. Onhan se hurjaa: jos ette suositu palkanalennuksiin, rankaisemme koko yhteiskuntaa 1,5 miljardin leikkauksilla. Olemme vakavien konfliktien tiellä." Tässä teille asiaa talousasiantuntijoilta.

16.09 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Huonosta akustiikasta johtuen en kuullut, ketä siteerasitte, mutta varmasti jotain talousasiantuntijaa. Olen sanonut, että kertokaa se talousasiantuntija tai se taloudellinen tutkimuslaitos Suomessa tai ulkomailla, joka olisi eri mieltä siitä, että 5 prosentin yksikkötyökustannusten alentaminen parantaa meidän talouskasvua ja työllisyyttä. Kuka on tästä eri mieltä? Kertokaa. En kuullut, ketä siteerasitte, mutta hän ei ainakaan tuon siteerauksen perusteella tunnut olevan siitä eri mieltä. Ja kun näin on, niin miksi emme tähän ryhtyisi? Siksi teidän mukaanne, kun on kiristyspaketti. Mutta siitähän me kaikki haluamme eroon. Siksikö teidän mielestänne, että on liikaa vaadittu, että nekin, jotka ovat töissä, osallistuisivat näihin talkoisiin sillä, että heidän työaikaansa pikkasen pidennettäisiin? Onko se liikaa vaadittu? Sadattuhannet ovat menettäneet työnsä. Onko liikaa vaadittu, että myös työssäkäyvät suomalaiset osallistuisivat näihin yhteisiin talkoisiin?

16.10 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Edustaja Zyskowicz on kehittänyt ihan ikioman talousoppinsa, jonka nimi on se, että kilpailukyvyyn parantaminen tapahtuu palkkoja laskemalla tai työaikaa pidentämällä. En tunne, mihin talousteoriana tämä perustuu. Nimittäin kilpailukyvyssä on äärimmäisen monta tekijää, joista yksi kysymys on, että käytetään koko henkilöstön ideoita ja osaamista hyväksi, parannetaan tuottavuutta. Tehdään keksintöjä, jotka mahdollistavat sen, että saadaan paremmin tuloksia aikaan ilman, että tehdään palkanalennuksia. Onko edustaja Zyskowicz tutustunut semmoiseen taloustieteeseen, joka kertoo, että se, mikä on yhdelle kulu, palkka, on toiselle tulo eli ostos? Oletko laskeneet, kuinka paljon tämä teidän 5 prosentin palkanlaskunne leikkaa kotimaista kysyntää ja kuinka paljon se tuo työttömyyttä? Ette. Miten te pohjaatte tämän 5 prosentin työajan pidennyksen, 100 tuntia vuodessa? Miten te perustelette sen niille, jotka ovat tällä hetkellä työttöminä? Entä niille, jotka ovat osa-aikaisessa työssä mutta eivät saa niitä halumiaan lisätunteja? Entä niille nuorille, jotka ovat nollasopimuksissa, jotka eivät saa yhtään tuntia etukäteen tietää, kuinka paljon heillä on viikolla töitä? (Puhemies koputtaa) Tämä on erittäin epätasa-arvoinen tämä teidän ohjelmanne, ja se ei tule ratkaisemaan Suomen ongelmia.

16.12 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivon todellakin, että edustaja Zyskowicz perustelee jossain vaiheessa näitä omia talousoppejaan. Nimittäin kylähän tänä päivänä on juuri näin, kuten edustaja Heinäluoma totesi, että on liian paljon ihmisiä, joilla ei ole oikeutta edes siihen työntekoon.

Mutta, puhemies, täällä tosiaan on moneen kertaan sanottu ja epäilty, ettemme kannattaisi yhteiskuntasopimusta. Kyllä me sitä kannatamme silloin, kun se on yhteiskuntasopimus nimeltään. Tämä malli, mitä nyt hallitus tarjoaa, on nimeltään yhteiskuntasanelu. Se

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

on siis sanelu siitä, että mikäli ette leikkaa palkkojanne, tee pitempää työpäivää, me leikkaamme pieniltä ihmisiltä vielä enemmän. Jos taas leikkaatte palkkojanne, teette vähän pitempää työaika, niin annamme veronkevennyksiä kaikille. Ja sekin on mielenkiintoista, että myös hyvätuloiset ovat taas kerran tässä yhtälössä saamassa. Täällä Zyskowicz kysyi, voivatko kaikki osallistua talkoisiin. Minä kysyn teiltä, edustaja Zyskowicz, minä kysyn keskustan ministereiltä etenkin, koska teillä jos kellä on eniten mielipide tässä muuttunut viime syksystä, kun teitte vaihtoehtobudjettia: miksemme voi veroratkaisujen kautta huolehtia, että kaikki osallistuvat talkoisiin? Täällä pääministeri Sipilä myönsi, että tarkoituksella on tehty niin, että hyväosaiset eivät osallistu. (Puhemies koputtaa) Miksi ette nyt ilmoita, että teemme veroratkaisuilla sen, että myös rikkaimmat osallistuvat?

16.13 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustan ministereille on tänään, tässä ja nyt täysin selvää, että me olemme sitoutuneet siihen, mitä on yhteisesti hallitusohjelmassa sovittu talouspolitiikan ja monien muiden isojen asioiden osalta. Sitten edustaja Kiurun puheenvuoroon kommenttina, että nämä sote-luvut, niin kauan kuin minä olen mukana tässä savotassa ollut, näyttävät vaihtelevan muun muassa sen mukaan, kummalla puolella pöytää tässä oikein istutaan. En vahingossa sanonut edellisessä puheenvuorossani näistä rahoista puhuessani: me olemme tukeutuneet valtiovarainministeriön vain ja ainoastaan yksiiin lukuihin käyttämättä minkäänlaista harkintaa siinä, ovatko ne luvut oikeat vai väärät. Mitä tulee STM:n lukuihin, minulla on todennäköisesti tässä tehtävässäni riittävästi aikaa perehtyä myös STM:n lukuihin. Ja pitää muistaa se, että kyse on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä järjestämisen että rahoituksen uudistamisesta, jossa tässä nyt etsitään sitä kolmea miljardia, eikä vain etsitä, vaan tavoite on täysin selkeä.

Puhemies Maria Lohela: Myönnän puheenvuorot vielä edustajille Kiuru, Marin, Zyskowicz ja Leppä, ja edustaja Niikko oli pyytänyt aiemmin. Sitten mennään eteenpäin.

16.15 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiitän ministeri Rehulaa rehellisyydestä siinä, että kun nyt puhutaan miljardeista eikä miljoonista, niin kuin ennen, siis sadoista miljoonista, niin aste-ero on aika suuri, ja on hyvä, että vielä perehdytte näihin näin. Mutta sitä ei selitä muuksi myöskään se tosiasia, että sote-puolelle on myöskin suunniteltu leikkauksia, ja tietenkään nyt vielä tässä vaiheessa emme voi tietää, mitkä luvut ovat sisässä ja mitkä ulkona siinä todellisessa arvioinnissa, ovatko siellä samat luvut vai eri luvut, mutta luotan siihen, että tämä asia on hyvissä käsissä ja otatte siitä kopin, että selvitätte näitä lukuja.

Mutta sitten minä olen kyllä hirveän huolissani siitä, että tässä salissa yksisilmäisesti hallituspuolueiden kansanedustajat ajattelevat, että kilpailukyky tulee siitä, että lasketaan ihmisten palkkoja, että se on ainoa tapa kilpailukykyä luoda. (Ben Zyskowicz: Kuka niin on sanonut?) Ja minä en ollenkaan ihmettele sitä, että te olette päättäneet romuttaa suomalaisen kilpailukyvyn ytimen, joka on osaamiseen panostaminen. Se, että joka ainoalla koulutusasteella osaamistasoa lasketaan, kertoo siitä, (Puhemies koputtaa) että osaamista ei nähdäkään kilpailukyvyn keskeisimpänä keinona. Osaamista pitäisi nostaa ja luoda sillä kilpailukykyä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

16.16 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowiec täällä kysyi logiikan perään. Myös minä haluaisin kysyä logiikan perään, hallituksen logiikan. Olemme saaneet kuulla täältä vertavuotavia puheenvuoroja siitä, kuinka ei haluta säästää, mutta nyt on pakko tehdä, jotta talous saadaan nousuun. Kuitenkin täällä hallitusohjelman liitteessä numero 5 todetaan, että mikäli talouskasvu osoittautuu ennakoitua nopeammaksi, niin tämän myötä kasvaneet tulot käytetään hallituksen päättämässä suhteessa velkaantumisen vähentämiseen, verotuksen keventämiseen ja kertaluonteisiin kasvua vauhdittaviin toimiin. Jos todella nämä leikkaukset ovat teille niin kipeitä, niin vaikeita, ettekä niitä haluaisi tehdä, niin minkä takia sitä potentiaalista kasvua ja sen kautta lisääntyneitä tuloja ei käytettäisi sitten näiden leikkausten perumiseen? Jotenkin tämä logiikka nyt minun mielestäni jollakin tavalla vähän ontuu.

16.17 **Ben Zyskowiec kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoiset sosialidemokraatit, totta kai kilpailukykyämme parantavat keksinnöt ja tuottavuuden parantaminen, johon yritykset jatkuvasti pyrkivät. Mutta kun tässä ja nyt puhutaan Suomen yritysten, vientiyritysten hintakilpailukykyä, niin kaksi kysymystä: Parantaako yksikkötyökustannusten alentaminen 5 prosentilla hintakilpailukykyämme? Kyllä. Entä jos meidän hintakilpailukykyämme tässä ja nyt paranee, lisääkö se meidän talouden kasvua ja sitä kautta työllisyyttä? Kyllä. Kertokaa, kertokaa se taloustieteilijä, joka on tästä eri mieltä, jos olette tästä eri mieltä. Eli kun näin on, niin meidän pitää tähän pyrkiä. No, mitä siihen pääseminen edellyttää palkansaajilta? Se edellyttää sitä, että ne, joilla on turvattu työpaikka tai yleensäkin työpaikka, tekevät hitusen enemmän työtä ilman palkankorotuksia. Minun mielestäni se on kohtuullista. Mitä vastaamme työttömille, edustaja Heinäluoma? Vastaamme juuri niin, että kun näin toimimme, saamme kasvua ja työtä ja työttömille paremmat mahdollisuudet työllistyä.

16.18 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Kysymys on tietenkin nyt siitä, miten me uudistamme tätä Suomea. Sitä ei pysty pelkästään hallitus uudistamaan, vaan siihen tarvitaan kaikkia tahoja tässä maassa, aivan kaikkia tahoja, keskeisenä työmarkkinajärjestöt. Se on ihan päivänselvä asia. Mutta sitten: kun se yhteiskuntasopimus on nyt yhtenä elementtinä ja uutena toimintamallina otettu esille, itse asiassa sitä sopimusta ei vielä ole, edes esitystä siitä ei ole. Jos teillä se on käsissä, niin kertokaa ja näyttäkää, missä se on. Se on vielä tekemättä se sopimusesitys. (Eero Heinäluoman välihuuto) Sitä ei ole, se tehdään aikanaan. Arvioikaa, hyvä oppositio sitä. (Välihuutoja) Te olette varmasti monissa asioissa ihan oikeilla jäljillä, mutta sitä ei muuten vielä ole. Arvostelkaa ja arvioikaa sitä sen jälkeen, kun pääministeri on sen esittänyt.

16.19 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Mehän puhumme sen tiedon valossa, miten te meille kerrotte sen. Emme me tiedä, mitä keskustelua te olette käyneet työmarkkinajärjestöjen kanssa. Me olemme julkisen tiedon varassa plus sen varassa, mitä te täällä kerrotte. Edustaja Zyskowiec on käyttänyt kohta 10 puheenvuoroa, joissa hän vaatii 5 prosentin palkanalennusta tai 5 prosentin työajan pidentämistä. — Niinhän te olette käyttänyt tässä, (Ben Zyskowiec:n välihuuto) useita ja lukuisia. Älkää nyt. Kiistättekö te, mitä sanoitte, niin kuin Pyhä Pietari kolmesti? Tuskin. (Välihuutoja)

Kun eduskunnan maatalousvaliokunnan viime kauden puheenjohtaja ja tuleva uusi puheenjohtaja käytti äsken puheenvuoron yhteiskuntasopimuksesta, hän ei puhunut sanaa-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

kaan maatalousyrittäjien asioista. Kysyn teiltä, edustaja Leppä: Oletteko valmis suosittamaan maatalousyrittäjille 5 prosentin tulonalennusta? Oletteko valmis suosittamaan 5 prosentin tulojen alennusta per yrittäjä? Per yrittäjä? (Välihuutoja)

16.20 Mika Niikko ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus kykenee kuitenkin vaikeisiin päätöksiin toisin kuin edeltävä hallitus, joka ei saanut minkään näköisiä päätöksiä aikaiseksi, ja oppositio kyllä tällä hetkellä edustaa tätä ryhmää. Ihmettelen kuitenkin kovasti sitä, miten sosialidemokraatit täällä kiistävät sen, etteivät he itse olisi myös tehneet näitä leikkauksia, joista he täällä moittivat juuri parhaillaan hallitusta. Itsehan te esitte omassa vaihtoehtobudjetissanne muun muassa, että sosiaaliturvan rakenneuudistuksen kautta 250 miljoonaa olisitte leikanneet sosiaalitukia. Toisena olisitte leikanneet toisesta asteesta 270 miljoonaa euroa ja niin edespäin. Kaikki kyllä sopi Säätytalon neuvotteluihin asti näissä asioissa, mutta sitten, kun jouduttiin oppositioon, niin käännettiin kuva toisin päin, ikään kuin ette olisi itse myös ryhtyneet leikkauksiin.

Hallitus joutuu tekemään vaikeita päätöksiä. Nyt on tärkeää, että oppositio myös osallistuu tämän yhteiskuntasopimuksen syntymiseen. Ei ole oikein, että te vahingoniloa saadaksenne vain tyrmäätte tämän yhteiskuntasopimuksen sillä tekosyillä, että tämä vaihtoehtollinen lisätoimi on kiristyslista. Tämä on hallituksen avoimuutta kertoa, mihin se johtaa, jos yhteiskuntasopimusta ei synny. Lopettakaa se vahingoniloisuus ja ryhtykää (Puhemies koputtaa) töihin, jotta yhteiskuntasopimus syntyy yhdessä hallituksen kanssa.

16.21 Jari Leppä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun sanon, että yhteiskuntasopimus koskettaa kaikkia, se koskettaa kaikkia. Ja minä kiitan edustaja Heinäluomaa siitä, että otitte esille maataloudenharjoittajat. Maataloudenharjoittajilta on viety viidennes tuloista, viidennes tuloista. Se on aikamoinen osoitus siitä, mitä tässä maailmassa tapahtuu ja minkälaisessa maailmassa me elämme. Viidennes tuloista pois. Millä muulla väestöryhmällä viidennes tuloista on lähtenyt, kysyn vaan? Millä on? (Hannakaisa Heikkinen: Puolesta vuodessa!) — Ja se on tapahtunut, niin kuin täältä huudettiin, todella nopeasti tämä alennus. Se on huikea, ja sen takia siellä ollaan nyt erittäin suurissa ongelmissa. Minun mielestäni sen pitää riittää ja se on jo liikaa ja siihen sopeutuminen on käytännössä mahdotonta. Ja siksi me tarvitsemme ratkaisuja, joita hallitusohjelmassa on esitetty, jotta me pystymme myös sillä puolella etenemään, koko biotalouden puolella etenemään, jotta me pystymme siihen yhteiseen pottiin keräämään lisää rahaa.

16.22 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Kiitan edustaja Leppää vastauksesta, joka oli hyvin rehellinen. Hänhän sanoi, että hän ei ole valmis esittämään maatalousyrittäjälle 5 prosentin tulojen leikkausta. (Jari Lepän välihuuto) — Aivan. Teidän peruste oli se, että teillä on siellä semmoinen lasku, jonka mukaan viidennes on lähtenyt. Mutta te ette ole nyt valmis esittämään lisäleikkauksia. Ja miksi näin? Sen takia, että te ette tunnusta, että tämä yhteiskuntasopimus koskee kaikkia. Kun te puhutte näistä tuloista, niin on kai kohtuullista sanoa, että ne palkansaajat, jotka ovat menettäneet työpaikkansa, eivät ole menettäneet viidennestä, vaan ovat menettäneet koko palkkansa. Ja työttömyysturvaa te olette seuraavaksi leikkaamassa. Sen ohella on tehty vaikka kuinka paljon aitoja palkanalennuksia, joita ei ole tilastoitu minnekään. Te haluatte suojata ne ryhmät, joilta te olette ääniä saaneet, ja se on hieno periaate. Mutta yhteiskuntasopimus on uskottava vain, jos se on tasa-puolinen kaikille, jos kaikki ovat mukana. (Hannakaisa Heikkinen: Mikä on maatalousyrit-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

täjän työttömyysturva?) Tätä ihmiset toivovat teiltä, kun te kokoatte pakettia, että työnantajat ovat mukana, hyväosaset ovat mukana, kaikki ryhmät ovat mukana samalla tavalla.

16.23 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä keskustelu on aika pysäyttävää, sillä mitä pitemmälle sitä käydään, sen enemmän täällä hallituspuolueet tulevat tunnustaneeksi, että näin se on. Sanotaan, että ollaan samassa veneessä, mutta toisaalta vain osalla on pelastusliivit. Tällä hetkellä pelastusliivit (Välihuuto) — siellä maatalouspuolella — ovat vuorineuvoksilla ja parempituloisilla.

Sitten siitä haluaisin, puhemies, tässä kysyä, kun täällä nyt esimerkiksi äskeisessä puheenvuorossa edustaja Niikko niin kovasti sanoi, että tässä asetelmassa on kaikki hyvin. Kyllä minä ainakin sunnuntaina kovasti pohdin sitä, kun perussuomalaisten ministeri Lindström itse myönsi, että tämä peruslähtökohta tähän asiaan, jota nimitetään yhteiskuntasopimukseksi — joka minusta on yhteiskuntasanelua — on kovin epätasapainoinen. Siellä kaikki kiristystoimet kohdistuvat työntekijäpuoleen. Siellä jatkoseuraamuksena pieni ihminen kärsii, lapsiperheet kärsivät, työttömät kärsivät, eläkkeensaajat kärsivät. Missä tasa-arpuisuus, sitä kysyi ministeri Lindström viikonloppuna. Ainoa pieni hämmennys ehkä oli se, että tänään hän tuntui hieman jo tasoitelleen lausuntoaan. Lienee sitten keskustellut edustaja Soinin ja edustaja Niikon kanssa, (Puhemies koputtaa) mutta hän oli kyllä viikonloppuna hyvin perimmäisen kysymyksen ääressä.

16.25 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on ollut hyvin hedelmällistä käydä tätä keskustelua, koska kyllä täällä nyt alkaa hahmottua, että yhteiskuntasopimuksessa ei ole se porukka ollenkaan mukana, joka kuuluu enemmänkin työnantajaleiriin, ja minusta tämä on ollut erittäin arvokas osoitus siitä, että osapuolet on jo etukäteen valittu ennen kuin koko yhteiskuntasopimusta edes ollaan synnyttämässä.

Minusta oli arvokasta myöskin, että Leppä otti huomioon sen, että kotimaisen ruuan tuottajat ovat jo pitkään jääneet alakynteen. Mutta siinä on vain hyvä esimerkki siitä, että myös palkansaajat ovat nollan pinnassa nämä viimeiset vuodet eläneet sen jälkeen, kun taloussunami iski meidän päällemme, ja se kertoo siitä, että kyllä meidän täytyy omalla toiminnallamme lähteä siitä, että kaikki osallistuvat. Jos jollakin on jo vihreä lippu tilanteessa, jossa ei tarvitse osallistua mistä tahansa syystä tai siitä syystä, että on jo osallistuttu aikaisemmin, niin se johtaa nyt siihen, että osa porukasta on ulkona, eikä se ole yhteiskuntasopimus, jossa kaikki pelaavat samalta viivalta. (Puhemies koputtaa) Pahinta siellä on se, että suurituloiset eivät ole ollenkaan mukana. Heillekin on tulossa verojen kevennyksiä, kun jatketaan yhteiskuntasopimuksen synnyttämistä.

Puhemies Maria Lohela: Sitten puhujalistaan.

16.26 Maarit Feldt-Ranta sd: Arvoisa puhemies, fru talman! Pakko vielä palata tähän edustaja Zyskowiczin talousoppiin, koska se on niin merkittävä asia tässä yhteiskuntailma-
piirissä. Edustaja Zyskowicz, te ylenkatsotte luottamuksen merkitystä positiiviselle talouskehitykselle. Esimerkiksi sille, että meillä on korkea luottoluokitus Suomessa, yksi keskeinen peruste ja syy on se, että Suomea pidetään laajasti vakaana neuvotteluyhteiskuntana. Kun edustaja Ojala-Niemelä äskeisessä debatissa totesi teille, että te kiristätte, ja jos näihin kiristykseen ei suostuta, te jälkikäteen syytätte näistä leikkauksista ay-liikettä, te, edustaja Zyskowicz, huusitte: "Juuri niin!" Ja kun tästä puhujapöytästä poistun, niin käyn ottamas-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sa tämän pöytäkirjanotteen ja panen sen talteen, koska se on yksi tämän päivän uutisista. Te olette etukäteen kertoneet, kenelle te olette ulkoistaneet nämä leikkaukset ja ketä te tulette niistä syyttämään.

Mutta, arvoisa puhemies, me kaikki totta kai toivomme, että talous lähtee nousuun ja työttömyyttä voidaan alentaa. Hyvänä ponttimena siinä, totta kai, toimii se totuus, että tiedämme, että jos työllisyysastetta saadaan nostettua prosentilla, niin sillä on miljardin euron vaikutus valtiontalouteen positiivisessa mielessä, ja sen pitäisi, totta kai, kannustaa meitä kaikkia edistämään kaikkia sellaisia hankkeita, joilla voidaan taloutta vahvistaa ja työllisyyttä parantaa. (Ben Zyskowicz: Juuri niin!) Minulla on kuitenkin pieni huoli, eikä niin pienikään huoli — aika näyttää, tuleeko tämän hallituksen valitsema talouslinja saamaan tämän muutoksen aikaan, mutta en ole kovin vakuuttunut — ja tämä huoli liittyy siihen, että 90 prosenttia akateemisista, huom. akateemisista, ekonomisteista katsoo, että silloin kun taloudessa menee huonosti, leikkaukset voivat olla tuhoisia. Myös IMF on varoit-
tanut Suomea tekemästä liian kireätä talouspolitiikan linjaa.

Mediahan käyttää pääasiassa finanssisektorin pankkitalousasiantuntijoita, ja sen takia meillekin ehkä syntyy median välityksellä sellainen illuusio, kun pankkiekonomistit kiittävät tämän hallituksen kireätä leikkauspolitiikkaa, että se olisi oikein koko yhteiskunnan kannalta. Varmasti finanssisektorin kannalta näin onkin, mutta onko se koko yhteiskunnan kannalta, se on kyseenalaista. Mutta aika näyttää tämänkin.

Arvoisa puhemies! Ei ole sattumaa, että Suomi ja muut Pohjoismaat ovat lähes aina kärjessä, kun mitataan, missä on menestyviä, onnistuneita yhteiskuntia. Siellä ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska järjestään kärjessä, kun mitataan kilpailukykyä, ihmisten onnellisuutta, vähäisiä tuloeroja, tasa-arvoa, naisten ja lasten asemaa. Itse tekisin siitä sellaisen johtopäätöksen, että jotain on tehty todella oikein, ja sen takia minun mielestäni on tärkeää tarkastella tätä hallituksen ohjelmaa myös niitä asioita silmällä pitäen, mitkä ovat pohjoismaisissa hyvinvointiyhteiskunnissa näitä fundamentteja, joita laajasti maailmalla kopioidaan. Ja itse kun luin hallitusohjelman ja olen kuunnellut tätä tiedonantokeskustelua, niin olen huolissani siitä, että monia näistä peruspilareista, jotka liittyvät tähän pohjoismaiseen hyvinvointiyhteiskuntaan, vähintään nyt horjutetaan.

Ensimmäinen peruspilarihan on ajatus siitä, että kaikki pidetään samassa veneessä ja että vahvemmat kantavat enemmän vastuuta ja pitävät huolta heikompiosaisistaan. Hallitusohjelmassa on ei pelkästään rihamallinen vaan aika suuri joukko esityksiä, jotka tulevat lisäämään hyvinvointieroja, tuloeroja, terveyseroja. Siellä on erittäin traagisia yksittäisiä asioita, kuten esimerkiksi lääkekorvausten leikkaus. Luin juuri tutkimuksen, että joka kymmenes erittäin vaikeasti sairas joutuu jättämään lääkkeitä lunastamatta apteekista, koska rahat eivät riitä niihin. Me kaikki tiedämme, että se on inhimillinen tragedia, mutta sillä on myös kansanterveydelle suuria vaikutuksia.

Toinen fundamentti pohjoismaisissa hyvinvointiyhteiskunnissa on, että me olemme arvostaneet sitä ja uskoneet siihen, että tällainen vahva julkinen sektori ja julkiset palvelut on oikea tapa tuottaa hyvinvointiyhteiskunnan palvelut. Edustaja Haatainen täällä aikaisemmin kävi läpi sitä hallitusohjelman osiota, jossa voimakkaasti tavallaan haetaan uutta suuntaa. Näiden julkisten palvelujen sijaan, niiden kehittämisen sijaan on voimakas kehittämisote (Puhemies koputtaa) yksityisen palvelutuotannon lisäämisessä.

Kolmas ja tärkeä fundamentti on ollut tämä verotukseen liittyvä pohjoismainen ajattelu siitä, että meillä on laaja veropohja ja verot asetetaan maksukyvyyn mukaan eli että on tämä progressio. Yksi tämän keskustelun tärkeimmistä huomioistahan on ollut se, minkä päämi-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

nisteri Sipiläkin tunnisti, että hyvätuloiset ihmiset on jätetty näistä talkoista ulkopuolelle. Se ei myöskään kuulu pohjoismaiseen perinteeseen.

Neljäs peruspilari on tämä konsensuksen yhteiskunta ja sopimisen kulttuuri. Kun aikaisemmin tuossa debatissa luin Aalto-yliopiston tutkijaprofessorin eilistä kirjoitusta, luen sen nyt vielä kerran tässä, sen osion, uudelleen: "Suomi on sopimusyhteiskunta, ei kiristäminen toimi täällä. Onhan se hurjaa: jos ette suostu palkanalennuksiin, rankaisemme koko yhteiskuntaa 1,5 miljardin leikkauksilla. Olemme vakavien konfliktien tiellä." Jos ette usko meitä, sosialidemokraatteja, (Puhemies koputtaa) sopimusyhteiskunnan kannattajia, niin uskokaa tutkimusprofessoria.

Arvoisa puhemies! Tässä ei ole aikarajaa, kun... 5 minuutin aikaraja on poistunut. Toivon, että minä saan pitää tämän puheenvuoroni loppuun. (Puhemies: Suositus!)

Ja sitten vielä viimeisenä pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusfundamenttina, jonka haluan nostaa tähän ja peilata tätä hallitusohjelmaa vastaan, on tasa-arvo. Me emme ole pärjänneet hyvällä ilmastollamme tai keskeisellä sijainnillamme, vaan sillä, että meillä on ollut viisautta pohjoismaisissa yhteiskunnissa ottaa koko väestön kapasiteetti, ei vain miesten, vaan koko väestön kapasiteetti maksimaalisesti käyttöön. Ja yhdyn kyllä niihin edustaja Adlercreutzin ja Tuppuraisen ja muutaman muun pitämiin puheenvuoroihin, että tässä hallitus kyllä pakittaa tässä tasa-arvonäkemyksessä, ja toivon, että — täällä onkin yksi naisministeri paikalla — hallituksessa myös tasa-arvoa otettaisiin hallitusohjelmaa vahvemmin esille.

Mutta summa summarum: Huomaan että näistä fundamenteista on tingitty, on valittu toisenlainen linja, ei ole valittu tämmöistä pohjoismaista hyvinvointiyhteiskunnan mallin kehittämistä, vaan on lähdetty vähän tuntemattomille vesille. Mutta toivon, että hallitus erityisesti uudelleenarvioi vielä kahta asiaa: tämän veroinstrumentin käyttöä, jotta (Sari Sarkomaan välihuuto) tämä sopeutus voitaisiin tehdä oikeudenmukaisemmin, ja toiseksi toivon, että todella uudelleen arvioitte suhtautumistanne sopimusyhteiskuntaan.

16.35 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! Kun eduskunta ei ole vielä tehnyt virallisesti valiokuntapuheenjohtajavalintoja, niin pitäydyn tässä rivikansanedustajaroolissani ja käsittelen muita asioita tässä vaiheessa. (Ben Zyskowitz: Onnittelemme silti! — Nau-rua) — Kiitoksia kannustuksesta.

Miten se Kekkonen sanoikaan, että jos jonkun asian pitää olla rempallaan, niin ainakaan ulkopolitiikka se ei saa olla. Siitä lähdetään, joten keskitytään tässäkin puheenvuorossa sitten sisäpolitiikan kysymyksiin. Tässä hallitusohjelmassa olisi tietysti paljon puitavaa, ja onhan sitä aika lailla ruodittukin, varovaisen kriittiseenkin tyyliin jonkun verran, täällä salissa, olen pannut merkille. Siinä on paljon hyvää puolustettavaa. On siinä varmasti — jokainen löytää — asioita, mitä voisi toisella tavalla kirjoittaa, se on selvä asia. Mutta se on se kokonaisuus, millä liikkeelle lähdetään. Erittäin tärkeää, arvoisa puhemies, on se, että tuohon yhteiskuntasopimukseen päästään. Toivottavasti se hanke etenee myötätuulessa pienistä sivutuulista huolimatta, joita tässäkin salissa on aistittavissa.

Arvoisa puhemies! Varsinaisesti halusin käyttää tämän puheenvuoron liittyen hallitusohjelman asuntopolitiikan osioon, koska sitä ei ole kovin paljoa tässä salissa ruodittu, vaikka se itse asiassa on ihan ruotimisen arvoinen ja vähän kehumisenkin arvoinen osio. Edellinen hallitus kun aloitti, niin silloinen ministeri asetteli tavoitteita siihen suuntaan, että saada asuntotuotanto ylös ja vuokrat alas. Lopputulos oli pikemminkin päinvastainen: asuntotuotanto tuli alas, mutta vuokrat nousivat ylös. (Pia Viitasen välihuuto) Nyt täytyy

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

onnistua paremmin tällä tulevalla kaudella. Tarvitaan toinen asento asuntopolitiikkaan. — Ihan myönteistä yritystä silloinkin oli, en halua sitä täysin teillata, edustaja Viitanen, ja myönteisiä tuloksia siellä saatiin aikaiseksi, mutta paljon jäi vielä tekemistä.

Tuo asuntopoliittinen osio on aika reipas tässä hallitusohjelmassa: otetaan kokonaan uusi asento asuntopolitiikkaan, otetaan jatkossa entistä vahvemmin huomioon muuttoliike, väestön ikääntyminen, yksin asuvien määrän lisääntyminen, ilmastopolitiikan tuomat haasteet. Ja jos vähän kärjistän, niin jos se aikaisempi trendi on ollut se, että on ohjattu ihmisiä asumaan lähinnä radanvarsiin ja suurimpiin kaupunkeihin, niin se linja kyllä nyt muuttuu: sallitaan selkeästi poliittisilla viesteillä asuminen myös muualla, jopa maaseutualueilla. Ihmisillä pitää olla itsellään valinnanvapaus siitä, missä asuu oman elämäntilanteensa mukaan — onko se sitten kaupungissa vai maaseudulla vai taajamassa, onko se vuokralla vai omistusasunnossa. Elämäntilanteet ovat erilaisia, ja ihmisillä täytyy olla tässä aito valinnanvapaus. Tämän mahdollistamiseksi tulee iso joukko erilaisia toimenpiteitä. Uskon, että esimerkiksi tuo uusi kymmenen vuoden välimalli, kun se aikanaan tarkentuu, tulee tuottamaan paljonkin kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa. Yleishyödyllisiä säädöksiä myöskin uudistetaan, asp-järjestelmää parannetaan, ja on iso joukko erilaisia toimenpiteitä, joilla saadaan asuntopolitiikkaa liikkeelle.

Yksi asia, mikä tässä salissa on jäänyt vähäiselle keskustelulle, on se, että myös asunnottomuuteen aiotaan tarttua. Kun täällä on puhuttu paljon yhteiskunnan heikompiosaisista, niin onko joku heikko-osaisempi kuin asunnoton ihminen Suomessa? Onko joku sen heikko-osaisempi? Meillä on 8 000 asunnotonta edelleen, ja vaikka siinä on pari kolmekin hallitusta tehnyt työtä, niin tuota kokonaislukumäärää ei ole saatu laskettua. Toivottavasti se tällä tulevalla hallituksella onnistuu. Siihen on jonkun verran rahaakin varattuna, ja lähtökohta on se, että niin sanotun Aune-työryhmän työ tässä otetaan huomioon ja toimenpite-esityksiä sieltä, miten sen asian suhteen edetään. Uskon ja toivon ja pidän erittäin tärkeänä, että asunnottomien kokonaismäärää saadaan vähennettyä. Oikeastaan ainoa oikea tavoite on se, että asunnottomuus saadaan kokonaan poistettua Suomesta, mutta voi olla, että se ei vielä parissa kolmessa vuodessa onnistu. Mutta se on meillä ainoa oikea maali, mikä meillä voi olla.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan tullaan aika lailla tarkastelemaan valitusmahdollisuuksia, lyhentämään päätösprosesseja. Maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan rakentamismahdollisuuksien helpottamiseksi. Voi sanoa, että jatkossa on entistä helpompi rakentaa niin maalla kuin kaupungissakin, ja pidän tätä kyllä myönteisenä asiana, kunhan nämä poliittiset päätökset myös täällä eduskunnassa sitten aikanaan syntyvät. Se vaatii muuten päätöksiä kunnissakin, mikä on tietysti oma lisäkierteensä ja lisähaasteensa tälle asialle. Mutta uskon, että tähän päästään, ja tällä tulee olemaan merkitystä myös työllisyyden kannalta, kun rakennusalan työllisyys — näin uskon — tulee tätä kautta paranemaan. Rakentamisen kustannuksiin on myös tarkoitus puuttua ja rakennusmääräyksiä tarkastella sillä tavalla, että aivan niin tiukkoja kriteerejä ei ehkä sitten jatkossa olisi ja voitaisiin myös tapauskohtaisesti harkita, ovatko kaikki säännökset välttämättömiä, mitä meillä tällä hetkellä on. Rakentamisen kustannukset ovat monin paikoin nousseet sietämättömälle tasolle.

Ja sitten on nippu erilaisia pienempiä toimenpiteitä, kuten se, että toimistoja voidaan muuttaa asunnoiksi entistä joustavammin. Pienimuotoinen piharakentaminen sallitaan: jos joku haluaa vaikka aurinkopaneelin laittaa takapihalleen tai katolleen, niin se onnistuu jatkossa ilmoitusmenettelyllä. Tuossa ohjelmassa on pitkä lista erilaisia toimenpiteitä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Arvoisa puhemies! Uskon, että tuolla osiolla, kun se saadaan täytäntöön, saadaan tässä maassa vasarat paukkuman ja asuntoja syntymään ja asuntopoliittinen tilanne on neljän vuoden päästä parempi kuin tällä hetkellä.

16.41 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Täältä ovat valitettavasti SDP:n talousosaajat jo lähteneet, mutta kun tästä pöntöstä edustaja Lindtman äsken näitä SDP:n talouslinjauksia laajalti julisti, niin minäpä tein sellaisen toimenpiteen, että lähetin eduskunnan laskentapalveluun SDP:n vaaliohjelman sekä talouslinjaukset. Sain sieltä vastauksen, joka kuuluu tähän suuntaan: uudistukset on esitetty niin yleisellä tasolla, että kustannusvaikutuksia ei pysty laskemaan. Eli siis toisin sanoen tämä SDP:n julistus siitä, miten heidän talousohjelmallaan, miten heidän vaaliohjelmallaan Suomen talous olisi käännetty nousuun, miten velkaantuminen olisi saatu taitettua, on täysin tyhjällä pohjalla, täysin höttöä.

No, miten me nyt sitten voimme sitä miettiä, minkälaista politiikkaa SDP oikeasti itse asiassa on ajanut? Katsotaan näitä edellisiä päätöksiä, mitä SDP on hallituksessa tehnyt ja mitkä ne vaikutukset ovat olleet. Kolme vuotta mentiin ilman talouskasvua, työttömyys kasvoi, viennin kilpailukyky heikkeni, vaihtotase painui pakkaselle, valtionvelka nousi ennätyslukemiin. SDP:n jäljet ovat synkät sekä tummanpuhuvat. Nähdäkseni tällä SDP:n linjalla talouskasvu olisi ollut hyvin heikkoa, velkaantuminen olisi jatkunut, uudistuksia ei olisi saatu maaliin, työttömyys sekä viennin kilpailukyky olisi entisestään heikentynyt, ja kuitenkin SDP olisi toteuttanut nämä samat indeksileikkaukset, mitkä hallitus tulee nyt toteuttamaan, sekä sitten toinen keskeinen pääleikkauskohde SDP:llä olisi ollut koulutus.

Nyt sitten havaitaan se, missä tilanteessa Suomi oikein on ja makaa. Hallitusohjelma on tehty siten, että tässä yhtä aikaa toteutetaan sopeutusohjelma, uudistusohjelma sekä panostusohjelma. Sopeutusohjelman osalta kilpailukykyä kohennetaan, velaksi me emme voi enää elää, ja yksikkötyökustannuksia on laskettava, ja helpoiten se tapahtuu tämän yhteiskuntasopimuksen kautta. Uudistusohjelmasta sanottakoon se, että nämä isot uudistukset, sote- sekä kuntauudistus, täytyy saada maaliin. Julkisen puolen toimintoja on tehostettava, digitaalisuutta on lisättävä sekä yhteiskunnan yleistä tuottavuutta kasvatettava. Me emme voi enää hyväksyä sitä, että yhteiskuntamme tuottavuus ei kasva, niin kuin se ei ole kasvanut vuodesta 2008 lähtien. Panostusohjelmasta totean sen, että nämä panostukset tiestöön ovat hyviä. Viennin kilpailukykyyn täytyy tehdä sopivia sijoituksia, eli meidän täytyisi tehdä jonkunlainen vientielvytyspaketti. Investointiohjelma täytyy saada hiottua huolella kuntoon etenkin nyt, kun huomataan se, että OECD:kin on tiputtanut maailmantalouden bkt-kasvuennusteita tänä päivänä. Eli meidän täytyy jotenkin pystyä kilpailemaan muuta maailmaa vastaan ja nostamaan omaa tuottavuutta ja bkt:tä nyt, kun muualla on kasvu heikkoa.

Mitä tulee sitten tähän hallitusohjelman visioon, tämä visiohan, mikä löytyy ihan hallitusohjelman ensimmäiseltä sivulta, on yleisesti hyväksytty. Ei ole kuulunut opposition suusta minkäänlaisia moitteita tämän vision suhteen. Eli tähän osoittaa sen, että oppositiopuolueet ovat hyväksyneet nämä keskeiset hallitusohjelman tukijalat: hyvinvoinnin, työllisyyden, oppimisen, biotalouden sekä toimintatavat. Sitten yksi keskeinen asia on myöskin se, että tilannekuva on yleisesti hyväksytty. Suomi on hankalassa asemassa, me emme voi enää elää velaksi.

Vielä sitten tästä hallitusohjelmasta ihan muutamia huomioita. Tämähän lisää jatkossa kansalaisten vapautta, mutta myöskin vastuuta kasvatetaan. Lisäämme yhteiskuntaan luotamusta sekä kunnioitusta. Sovimme asioista yhdessä ja säätelemme vähemmän jatkossa.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Yksilön vastuuta yhteisöstään kuuluu kasvattaa. Ketään ei saa yhteiskunnassa jättää yksin, ketään ei saa kiusata.

16.47 Harry Wallin sd: Arvoisa puhemies! Ensiksi voi todeta, että täytyy lähettää myös perussuomalaisten vaaliohjelma eduskunnan tietotoimiston laskettavaksi, niin saadaan sitten tarkemmat luvut sieltä. Onkohan siellä EU:n jäsenmaksun puolittamiset sun muutkin, mitä oli siellä vaaliohjelmassa todettu? Kyllähän on käynyt selväksi, että tämä hallitusohjelma on täynnä kauniita korulauseita, vähemmän ihmisiä tasa-arvoon ohjaavia päätöksiä.

Yksi tärkein asia, mihinkä haluaisin kiinnittää huomiota, joka jäi viime kaudelta vähän hampaankoloon, oli perussuomalaisten ja keskustan kova vaatimus esimerkiksi lapsilisäleikkausten 7 euron perumisesta. Te ilmoititte ennen vaaleja, että mikäli te menette hallitukseen, te tulette muuttamaan tämän päätöksen, se 7 euroa palautetaan välittömästi. Mitä tässä hallitusohjelmassa sitten on lapsiperheille? Siellä leikataan lapsilisä, poistetaan kokonaan lapsilisien indeksikorotukset, mikä tarkoittaa neljän vuoden aikana 80 miljoonan euron menetystä lapsiperheille. Kun tämä lapsilisäleikkaus 7 euroa lapsivähennyksen kanssa oli 60 miljoonaa euroa, te lisäätte siis vielä 20 miljoonaa tämän edellisen hallituksen päätöksen päälle. Te lupasitte kuitenkin, että jos pääsette hallitusvastuuseen, te puratte aiemman hallituksen tekemän päätöksen. Mitä on tapahtunut? Täydellinen takinkäänös niin kuin kaikessa muussakin, kun vertaa teidän vaaliohjelmaanne tämän hallitusohjelman päätöksiin.

Toinen kysymys on myöskin sitten tämä eläkeläisiin kohdistuva epäoikeudenmukainen leikkaus. Sain eilen useammankin sähköpostiviestin ja yhden eläkeläisen kanssa keskustelin. Hän oli Kurikassa asuva työkyvyttömyyseläkkeelle jäänyt eläkeläinen, jonka eläke kuukausitasolla oli 1 245 euroa. Hän oli hyvin pettynyt tähän eläkeläisten asumistuen poistumiseen sen takia, että kun hänellä oli pieni eläke, hän sai asumistukea nyt 300 euroa kuukaudessa, ja tämän leikkauksen jälkeen hänen asumistukensa on 165 euroa. Hänen eläkettään asumistuen kautta leikataan 135 euroa, joka tarkoittaa hänen kuukausieläkkeeseensä eli käytettävissä olevaan rahaan 15 prosentin alennusta. Sen lisäksi tämä lääkekorvausten leikkaaminen, omavastuiden lisääminen, ajaa suomalaiset pienituloiset eläkeläiset ahdistukseen.

Meillä on 1 200 000 eläkeläistä. Näistä 700 000—800 000 saa kuukaudessa eläkettä 1 000—1 500 euroa, 1 000—1 500 euroa lähes 800 000 suomalaista eläkeläistä, ja heidän tulojaan leikataan, kun samanaikaisesti parhaassa tuloluokassa olevat ihmiset eivät osallistu näihin talkoisiin ollenkaan muuta kuin huviveneverolla tai käyttömaksulla tai moottori-pyörämaksulla. Muuten he selviävät tästä talkoosta ilman lisärasitteita. Onko tämä oikeudenmukaista? Ei meidän sosialidemokraattien mielestä.

Me olisimme halunneet nostaa verotusta yli 70 000 vuodessa tienaaavien osalta 2 prosentilla niin, että me olisimme voineet välttyä näiltä leikkauksilta. Tänään ja viikonlopun aikana kokoontuu Seinäjoelle Eläkeliiton 3 000 eläkeläistä, ja minä uskon, että sieltä tuleva viesti keskustalle on hyvin myrtynyt. Tiedän, että jo siellä vaaditaan sitä, että näitä pienimpiin eläkkeisiin tehtäviä leikkauksia pitää purkaa. Se on sitten hallituksen asia, reagoidaanko siihen.

Mitä tulee tähän yhteiskuntasopimukseen, minulla on pitkä työhistoria, olen ollut ay-liikkeessä pitkään. Olen toiminut meidän liiton varapuheenjohtajana, työmarkkinaneuvottelijana, pääluottamusmiehenä, oman ammattiosaston luottamusmiehenä, 200 miehen luottamusmiehenä kymmenen vuotta. Minä olen marssinut Työmarkkinalaitoksen käytä-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

viä, ollut valtakunnansovittelijan kanssa neuvottelemassa, että on päästy sopuun. Meillä on ollut hyvä yhteistyö työnantajan kanssa. Minä en ole ollut päivääkään lakossa, vaikka sellaisia uhkia oli, mutta me aina löysimme toisemme ja pääsimme neuvottelun kautta lopputulokseen, joka oli kummallekin hyvä.

Minä nyt vain aistin tämän yhteiskuntasopimuksen läpiviennin tavasta sen, että tässä on hyvin samanlaisia aineksia kuin 1990-luvun alkupuolella, kun Ahon—Viinasen hallitus ilmoitti työttömyysturvan leikkauksista, myöskin yleissitovuuden poistamisesta ja oli monia muita leikkauksia. Mitä sitten tapahtui? Tuli yhteiskunnallinen kriisi. Minäkin olin Seenaatintorilla, meitä oli 50 000 eri ammattijärjestöjen keskusliittojen työntekijöitä osoittamassa mieltä yksipuolisesti tehtävistä leikkauksista, jotka sitten peruttiin sen takia, että oli yleislakon uhka. Minä en haluaisi, että tässä tilanteessa, missä Suomi nyt on, tämä meidän Sipilän hallitus ajaa Suomen siihen samaan tilanteeseen, mikä oli silloin 1991. Minä kannatan yhteiskuntasopimusta niin kuin sosialidemokraatit yleensä. Tasavertaiselta pohjalta, niin kuin minä olen työelämässäni näitä neuvotteluja käynyt, työnantajat ja työntekijät yhdessä kokoontuvat. Ei ole mitään ennakkopäätöksiä, että jos et sinä tee näin, niin me teemme näin. Sillä lailla me ehkä saisimme tämän yhteiskunnan parempaan taloudelliseen tilanteeseen seuraavien vuosien aikana.

Minä nyt haluaisin vielä teille sanoa, jotka tätä 5 prosentin työajan pidentämistä tavoittelette, että te olette täysin unohtaneet sen, että me olemme tekemässä eläkeuudistusta, joka nostaa yli 3 000 tunnilla työntekijöiden, jotka joutuvat jatkamaan 65:een, työuraa, eli se on jo yksistään enemmän kuin tämä 5 prosentin työajan lisäys. Se on tulossa eduskuntaan, ja sitä te ette noteeraa miksikään. Sen kauttahan tämä kilpailukyky jo tavallaan paranee, ja siitä me olemme kaikki olleet samaa mieltä viime eduskuntakaudella. Minä toivoisin, että tässä asiassa, kun meiltä on nyt monta vetoomusta tullut, voitaisiin lähteä tavallaan alkuuuteen ja yhteisesti ja tasapuolisesti sopia tästä yhteiskuntasopimuksesta, sillä minun mielestäni me sitä tarvitsemme.

Täältä lähti ministeri Vehviläinen pois, mutta hyvää tässä hallitusohjelmassa on tämä normien purku. Siitä ei ole vielä täällä puhuttu ollenkaan. Minä kannatan normien purkua. Erityisesti rakentamisessa ja yrittämisessä tarvitaan selkeästi täydellistä normien uudelleen käsittelyä ja valtavaa purkua. Jos turkistarhaaja, joka laajentaa turkistarhaansa, joutuu ympäristölupakäsittelyyn, joka kestää 1,5—2 vuotta ja maksaa hänelle 7 000—9 000 euroa, niin tämä on täysin käsittämätöntä. Tällaiset päätökset pitää saada tehdä, jotka ovat laajennuksia ja joitain lisäyksiä, sen kunnan rakennusvalvonnan päätöksellä eikä missään elyssä erillisen kahden vuoden käsittelyn jälkeen.

Mutta siitä minä kiittäisin hallitusta, ja jos ministeri Vehviläinen olisi vielä ollut paikalla, joka tästä nyt vastaa, olisin häneltä kysynyt, mihinkä toimenpiteisiin hän aikoo ryhtyä viipymättä, että näistä normeista päästäisiin eroon.

16.55 Ari Jalonen ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Wallin päätti kiitoksiin puheensa, mikä on ollut hyvin harvinaista opposition suunnalta. Kiitän niistä.

Täällä on kuultu realistisia puheita ja vähemmän realistisia puheita. Kun nämä pääsääntöisesti moittivat puheet on kuunneltu, niin odotan tosiaankin opposition vaihtoehtobudjetia ja siihen liittyvää sopeutuslistaa. Täällä on siis moitittu näitä ikäviä leikkauksia, enkä väheksy niiden ikävyyttä mitenkään. Niitä joudutaan tekemään, sillä muuten edessä on Kreikan tie. Kokonaisveroastetta ei pystytty nostamaan, koska muuten vienti ja kaupan-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

käynti, talousnousu tyrehtyisi täysin, joten siis leikkauksia on tehtävä. Tähän odotan sitten myös opposition vastausta.

Sopeuttamisen määrä on valtava. Tässä kohtaa on hyvä muistuttaa, että se ei olisi niin iso, jos viime kaudella olisi toimittu vastuullisesti ja toimittu sen tilanteen mukaan, mikä meillä nyt on edessä. Viime kauden hallitus on pakottanut tämän kauden hallituksen, tämän hallituksen, suuriin leikkauksiin. Ne eivät ole mukavia, ja ne sattuvat kyllä vähän jokaiseen. Mistä nämä leikkaukset sitten tehdään? Yhteiskunnan menot ja tulot on saatava tasapainoon, ja kun veroja on pikkaisen hankala nostaa, niin sitten se on leikkauspuoli. No, mistä leikkaukset tehdään? Yhteiskunnan menoista. Silloinhan se on ihan selkeä juttu, että leikkaukset koskevat niitä, jotka käyttävät yhteiskunnan palveluja. Se on sinänsä tasapuolista, mutta poikkeaa käytöspohjaltaan yhteiskuntaluokissa paljon.

Tästä veroasteesta puhuttaessa aikaisemmin jo toinkin tämän esiin, että meidän toimme tämän Wahlroos-veron aikoinaan viime kaudella vaihtoehtobudjetissamme esille, ja silloin se muun muassa demarien suunnalta haukuttiin lyttyyn, että ei tuo toimi. Ja kas kummaa, seuraavalla kaudella se sitten tuli pikkaisen vesitettynä, mutta tuli kuitenkin hallituksen omana ideana esille ja on nytkin voimassa solidaarisuusverona.

Edelleenkin tässä kokonaisuudessa, kun tätä katsoo, meillä on yhteinen tilannekuva ja ollaan todettu nämä verojen tasot ynnä muut. Hallitustunnustelupapereissa kysymyksissä on moneen muuhunkin asiaan saatu vastaus, ja oppositio on pääsääntöisesti hyväksynyt nämä kaikki. Tämä vie pikkaisen pontta opposition puheilta, täältä pohja pettää. Tämä keskustelu on joidenkin osalta tuntunut olevan semmoista, että hallituksen paperiin on tutustuttu median uutisoinnin kautta, ja jos ollaan aivan rehellisiä, niin media on oikeastaan aika luokattomasti uutisoinut tätä hallitusohjelmaa, hyvin yksipuolisesti, vain leikkauksiin puuttuen. Se ei ole kiinnittänyt huomiota kunnolla esimerkiksi meidän investointipakettiimme, kuinka paljon se tuottaa työtä ja kuinka paljon se korjaa esimerkiksi korjausvelkaa teillämme, joka olisi muuten lapsiemme maksettava. Itse asiassa silloin, kun perusväylänpitoon pistetään ja korjataan tiet, niin sekin on säästötoimenpide. Media on siis toiminut yksipuolisesti. Pelkään, että median uutisoinnista ja opposition puheista voi päätellä niin, että kaikilla ei ole, ainakaan kansalaisilla ei ole, realistista kuvaa tästä hallitusohjelmasta. Nyt esimerkiksi puhutaan tästä eläkeläisten asumistuen poistamisesta. Eihän asumistuki eläkeläisten kohdalta poistu kokonaan. Tämä meidän järjestelmämme poistuu ja on olemassa vain yksi järjestelmä, eli tuet eivät poistu. Ne tulevat yhdenvertaisiksi kaikkien muiden kanssa. Tämä on ikävä leikkaus, en kiistä sitä, mutta uutisoinnista voi päätellä tai saada väärän kuvan, että koko tuki poistuisi kokonaan. (Puhemies koputtaa)

Arvoisa puhemies! Mielikuvan perään ollaan myös kysytty. Ollaan pelätty, mikä on mielikuva maailmalla Suomesta, minkälainen maa me olemme. Tähän vaikuttaa media, oppositio, me kaikki. Me kaikki voimme toiminnallamme, omilla puheillamme vaikuttaa siihen, mikä on mielikuva maailmalla. Ei siis toimita niin, että otetaan vain ja ainoastaan ne huonot puolet esille, vaan voi joku joskus jotain pikkaisen kehaistakin. Sama koskee myös paitsi tätä mielikuvaa myös sitä, millainen pohja meillä on siihen, syntykö meille yhteiskuntasopimus vai ei.

17.03 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Kaikista tärkeintä olisi saada kasvu nopeasti käynnistymään. Hallitusohjelmassa ehdotetut karsinnat ovat varmasti yksipuolisia tai ainakin kotimaisin voimin aikaansaattavia päätöksiä, mutta niin voisi kasvukin olla. Kaikista nopeimmin kasvuun vaikuttaa kaksi komponenttia, joissa on tietysti paljon yksityis-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

kohtia. Kuinka paljon me teemme töitä — siinä suomalaiset eivät enää kuulu todellakaan ahkerimpien joukkoon. Me voimme käynnistää lisätyön aika nopeasti, varmasti muutamassa kuukaudessa, jos haluamme. Joka kuukausi velkaannumme noin 500 miljoonaa, joka tähän tilanteeseen on kiusallisen paljon. Toinen kokonaisuus on verotus, ennen muuta pääomaverotus. Pysykö suomalainen pääoma Suomessa ja tuleeeko ulkolaista pääomaa Suomeen? Pääoma tällä hetkellä on harvinaisen halpaa, en muista sen koskaan omana elin-aikanani olleen näin edullista, ainakin numeraalisesti pääoma on lähes nollakorolla. Voi olla, että on ollut sellaisia hetkiä, jolloin inflaatio on ollut suurempi kuin korkokanta, jolloin itse asiassa inflaatio on syönyt pääomaa ja sillä lailla se on ollut edullista käyttöä.

Meidän kilpailukyky ryhtyi rapautumaan oikeastaan jo 90-luvun puolivälissä, jolloin Nokian menestyminen loi yhteiskuntaan sellaisen ilmiön, että kaikkien Nokian kasvun nähneiden eli koko Suomen kansan piti päästä osalliseksi, ja se levisi työmarkkinaneuvotteluissa eri aloille, TESin ja muiden sopimusten myötä myös julkiselle sektorille, joka ei ole oikeastaan lainkaan kilpailun alainen. Tämän seurauksena sitten, kun Nokian taru matkapuhelinvalmistajana 2004—2005 alkoi hiipua, tämä krapula näyttää kestävän kymmenen vuotta, ennen kuin pystymme sopeutumaan siihen, että tällaista maailman johtavaa, nopeimmin kasvavaa teollisuusalan huippuyritystä ei ole suomalaisissa käsissä eikä se tuota Suomen valtiolle enää merkittäviä verotuloja.

Kilpailukykyyn siis vaikuttaa tehtyjen työtuntien määrä, tietysti tuottavuus. Tuottavuus kasvaa hitaasti yksittäisenä toimenpiteenä, mutta siihenkin työtuntien määrä vaikuttaa välillisesti, koska silloin on enemmän käytettävissä aikaa tuottavuuden parantamiseen ja tuotekehitykseen. Mutta meillä on myös sisäisiä rahoja eli työn rahat osittain huonossa käytössä. Niitä on kaiken kaikkiaan lähes 190 miljardia, josta 100 miljardia tukee tällä hetkellä muiden maiden taloutta. Olemme lainanneet sinne sen, josta ainakin 50 miljardia voisi varsin hyvin olla kotimaisen yritystoiminnan pääomittajana.

Usein meillä Suomessa viitataan siihen ja olemme siitä varmasti ylpeitä siitä, että olemme vakaa, maailman mittakaavassa vakaa valtio, mutta World Economic Forumin tutkimus, jossa suomalaiset pärjäävät varsin hyvin, ei ole ollut aiemmin eikä ole ilmeisesti jatkossakaan kovin voimakkaassa korrelaatioissa kansantalouden kasvuun. Itse asiassa, kun se tutkittiin Aalto-yliopistossa, niin korrelaatio oli nolla, toisin sanoen se ei ennusta mitään tulevaisuudesta. Ja jos katsoo sitten viimeistä kahtakymmentä vuotta, niin kyllä tässä olisi syytä pohtia sitä, miksi sitten Suomessa talous ei kasva, kun ei työnantajayritystenkään lukumäärä ole kasvanut 20 vuoteen. Sen sijaan on tullut 150 000 yksinyrittäjää tai ammatinharjoittajaa, ja siellä selkeästi yhtenä tekijänä ovat työsuhteisiin liittyvät riskit ja konkurssiriski. Konkurssilainsäädäntö todennäköisesti Suomessa on niin ankara, että se estää merkittävää määrää yrityksistä käynnistymistä. Nyt tehdyssä hallitusohjelmassa on lievä kevennys, niin sanotun tulolähdejaon osittainen parannus Ruotsin malliin, mutta kyllä sitä Ruotsissakin on selvästi vielä taitavammin väännetty.

Verotus: Kun naapurimaassa Virossa käytetään Viron veromallia, edellisessä taantumassa Suomeen otettiin käyttöön avoimien verot eli yhteisöveron hyvitysjärjestelmä, joka muutamassa kuukaudessa pani yritystoiminnan käynnistymään ihan toisella vauhdilla kuin aikaisemmin, erittäin korkea progressio. Myös valtion verotulot yhteisöveron osalta nousivat nelinkertaisiksi, vaikka VM ilmoitti etukäteen, että verokertymä supistuu.

Olen henkilökohtaisesti huolissani, riittävätkö hallitusohjelmassa olevat toimenpiteet vientiyhtiöiden kilpailukykyyn kannalta olennaisten asioiden parantamiseen. Epäilen, että

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

joudumme vielä vuoden, kahden kuluttua parantamaan toimintaedellytyksiä, jotta pärjäisimme paremmin Saksan markkinoilla ja kauppatase saataisiin jälleen positiiviseksi.

17.08 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Oikeastaan tässä vaiheessa en puhu pitkään. Toistan kaksi kysymystä, jotka sosialidemokraatit ovat esittäneet ja joihin kumpaankaan emme ole saaneet selkeää vastausta.

Toinen on se, eikö hallitus voisi nyt harkita sitä, että jos kaikki me olemme sitä mieltä, että tarvitaan jonkinlainen yhteiskuntasopimus, näistä kiristyslementeistä luovuttaisiin, tästä kiristysruuvista luovuttaisiin. Tätä ovat meidän puolueemme puheenjohtajat, ryhmäpuheenjohtaja Lindtman ja puheenjohtaja Rinne, kysyneet moneen kertaan, ja on valitettavaa, että tähän ei oikeastaan ole tullut muuta vastausta kuin nyt tänäänkin salissa, että ihan oikeaa on tämä mentaliteetti, että kiristetään ja uhkaillaan, niin kuin esimerkiksi edustaja Zyskowiezin puheesta tänään saattoi päätellä, ja siitä kyllä voi tehdä sen johtopäätöksen, kenen käsialaa tämä vahvasti on ja kenen etuihin painottunut tämä koko paketti sitten on. Toistan vielä tässä, että kyllähän se mielestäni aika puhuttelevaa oli, että viikonloppuna perussuomalainen työministerikin tämän myönsi ja sanoi, että tämä tietynlainen uhkapaketti ei ole tasapainoinen eikä muutenkaan se paketti, mikä ollaan tehty. Hänellä oli selkärankaa se silloin viikonloppuna tuoda esiin ja kyseenalaistaa. Tietenkin arvostin sitä kovasti, ja tänään vähän hämmensi se, että hän nyt sitten enää ei toistanut tätä vastaavanlaista näkökulmaa.

Mutta tämä on tärkeä kysymys. Nimittäin tässä on kysymys siitä, että jos me haluamme tuloksia yhteisen sopimisen kautta, niin silloin pitää olla kyseessä sopiminen. Ei silloin voi olla kyseessä sanelu. "Sopimus"-sana viittaa sanaan "sopia", ja silloin, kun sovitaan, pitää kaikilla osapuolilla olla tasavertaiset lähtökohdat. Ja jos halutaan lopputuloksia, niin miksi ihmeessä pitää olla niin epäpsykologinen, että lähdetään jo tällaisella linjalla, että jos ei kaurapuuro muuten maistu, niin sitten tullaan ja pistetään kurkusta alas? Tällaisia lausuntoja me olemme valitettavasti kuulleet, ja minä olen todella huolissani siitä, että tässä ei oteta nyt vakavasti tätä yhteistyön henkeä. (Välihuuto) — Ei vakavasti oteta, ja siksi olen erittäin huolestunut tästä tilanteesta.

Puhemies! Toinen kysymys, jota olemme kysyneet paljon ja jonka perään on syytä kysyä sinnikkäästi jatkossakin, on se, voisiko hallitus nyt miettiä vielä kerran tätä oikeudenmukaista taakanjakoa. Täällä toistetaan ministeriainiosta oikea periaate: kaikki osallistuvat talkoisiin. Mutta viisas yhteiskunta — ja oikeudenmukainen yhteiskunta — toimii niin, että se pieni ihminen ihan oikeasti pääsee vähän helpommalla ja se, kenellä varaa on, osallistuu enemmän. Minä en voi hyväksyä sitä, että sanotaan, että täällä ovat kaikki samassa veneessä ja tämä koskee meitä kaikkia, ja tosiasiaa vain osalla on pelastusliivit. Täällä on pääministeriä myöten myönnetty, että nämä kiristystoimet ja leikkaustoimet eivät koske kaikkein hyvätuloisimpia, hyväosaisimpia. Se olisi ollut mahdollista tehdä oikeudenmukaisen veroratkaisun kautta, jossa kaikkein rikkaimmilla otettaisiin hieman lisää veroa, aivan kuten arkkipiispa Mäkinen myös toivoi osaltaan. Hän sanoi, että on oikeudenmukainen tapa tehdä tämä asia verotuksen kautta. Yhteiskunta ei pelkällä hyväntekeväisyydellä elä vaan oikeudenmukaisilla päätöksillä. Ja minä todella nyt toivon, että hallitus voisi vielä harkita, kun näitä esityksiä veropolitiikasta syksyllä tulee, josko me yhdessä päättäisimme niin, että myös hyväosainen osallistuu näihin talkoisiin, kantaa myös tätä taakkaa, koska ei voi olla oikein, että se pieni eläkkeensaaja, jolla on hyvin pienet tulot, huoli jokapäiväises-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

tä toimeentulosta, huoli lääkekustannuksista, maksaa kaiken ja samaan aikaan sanotaan, että naapuri, tuo vuorineuvos tuolla, ei tingi.

Oli tietenkin aika mielenkiintoista nähdä, että tänäänhän perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja Terho keksi yhden asian, millä hän laittaisi näitä vuorineuvoksia tilille, ja se oli, että leikataan heiltä asumistuki. Voin tässä nyt todeta, vaikkei edustaja paikalla olekaan, että vuorineuvokset sitä asumistukea eivät saa vaan sitä saavat kaikkein pienituloisimmat eläkkeensaajat, joilta nyt sitten keskustajohtoinen porvarihallitus on leikkaamassa 125 miljoonaa, samoin lapsiperheiltä, työttömiltä, opiskelijoita ja näin pois päin. Eli nämä arvovalinnat eivät ole tässä suhteessa reiluja, ja siksi toistan tämän toisen kysymyksen ja vetoan ehkä paikalla oleviin ministereihin ja keskustaan siinä, voisitteko vielä harkita, että tämä veroratkaisu muutettaisiin niin, että myös suurempituloiset osallistuvat näihin yhteisiin talkoisiin. Nythän lähinnä miljoonaperijät saavat veronkevennyksiä, ja minä en voi ymmärtää tätä arvovalintaa.

Puhemies! Tähän loppuun katselin vain näitä viime kauden mielipiteitä, ja täällä on keskustan jättämä välikysymys eriarvoistumisesta ja pienituloisten toimeentulosta. Siellä todetaan muun muassa: "Politiikassa on aina vaihtoehtoja. Vaikeina aikoina on ensisijaisesti pidettävä huoli kaikkein heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä." Siellä todetaan Tuomo Puumalan ryhmäpuheenvuorossa: "Vaikka isänmaa on yhteinen, meille on syntymässä kaksi eri todellisuutta — köyhien ja rikkaiden Suomi." Kannattaa tutustua molempiin puoliin, hän tässä kehottaa omassa puheenvuorossaan. Ja siinä suhteessa tuntuu aika vaikealta nähdä, että tämä sama puolue on nyt sitten päähallituspuolue ja kuitenkin tiedostanut nämä ongelmat viime kaudella mutta ilmeisesti tällä kaudella sitten tätä tiedostusta ei enää tapahtu. Tässä viime kaudella keskusta vielä tiesi vastauksenkin tähän kysymykseen, miten tämä asia hoidetaan. Keskusta toteaa siellä: "Eriarvoistuminen ei ole kuitenkaan mikään luonnonlaki. Siihen voidaan vaikuttaa veropäätöksillä." Eli viime kaudella keskusta tiesi sen, että eriarvoistumiseen voi vaikuttaa veropäätöksillä. Tällä kaudella näitä veropäätöksiä ei haluta tehdä vaan on tehty tietoinen valinta, että hyväosaisia tämä yhteinen talkoo ei koske.

Puhemies! Nämä kaksi asiaa. Toivoisin, että näistä keskustellaan, ja toivoisin myös ministereiltä ja hallituspuolueilta uutta harkintaa.

17.16 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä salissa on aika helposti oppinut näihin hallituksen linjauksiin ja niihin puheisiin, kun on kuunnellut noita opposition puheenvuoroja. Keskusta oli aika rauhallinen oppositiokumppani varmaan viimeksi. Ei ihan näin vauhdikkaita oltu siinä omassa puheenvuorojen käytössämme ja ehkä oltiin asialinjallakin. Jotenkin tämä salin akustiikkakin tekee sen, että tuonne perälle ei ihan kaikkia teidän kommenttipuheenvuorojanne kuule tuolta lipan alta. (Heinäluoma: Eri oli hallitusohjelmakin!) — Niin, ja siitä teidän hallitusohjelmastanne voisi sitten pohtiakin sitä, että siinä asiat ja numerot eivät aina kohdanneet. Toivon, että tässä Juha Sipilän hallitusohjelmassa ne ovat paljon lähempänä toisiansa.

Juha Sipilän hallituksen osalta voi heti kiitellä tätä, että tilannetaju ja tilannekuva tuli aika nopeasti näillä hallituspuolueilla yhtenäiseksi talouden osalta. Suomessa on vaihtotaseen vaje, se allekirjoitetaan, meidän bkt on miinuksella, se allekirjoitetaan, ja valtiontalous on miinuksella. Näistä kolmesta lähtökohdasta tämän oman puheenvuoroni haluan nyt pitää ja niitä pohtia.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Vaihtotaseen vajeen osalta tässä Juha Sipilän hallituksen paketissa on aika paljon esimerkiksi biotalouden osalla niitä elementtejä, millä me Suomeen rajoittaisimme esimerkiksi ulkomaisen energian tuontia ja laittaisimme omat energiantuotantolaitokset parempaan vauhtiin, käyttäisimme paremmin metsäenergiaa, käyttäisimme enemmän bioenergiaa, tutkisimme biodieselin mahdollisuuksia, ja toiselta puolelta sitten, millä me sitä tuontia rajoittaisimme. Tässä juuri tämä edellisen hallituksen vihreitten vetämä hiilenmusta energiapolitiikka olisi kääntymässä nyt enemmänkin siihen, että on jopa Hiiletön Helsinki 2025, minkä nyt ylipäättänsä kaikki eduskunnan muutkin puolueet jo ehkä tunnustavat, että tämä on tavoitteena eli kotimaisen energian osuuden nosto.

Sitten me tarvitsemme siihen tietenkin tutkimusta, me tarvitsemme siihen vahvempaa lupapolitiikkaa, me tarvitsemme siihen yrittäjiä ja yrittäjyyttä. Eli kun viime hallituksen kauden alussa turpeen vero nostettiin ja hakkeen tuki laskettiin, niin onneksi se saatiin korjattua siinä loppumetreillä. Nyt vielä hiotaan tätä järeän puun määritelmää sähkön tuella. Toivottavasti siitäkin päästään ratkaisuihin niin, että meillä olisi pitkäjänteisempää politiikkaa, ei ailahtelevaa politiikkaa, eli tässä Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa ajatellaan vähän niin kuin seuraavalle hallituksellekin meneviä asioita. Täytyy sanoa, että viime kaudella saatiin kuitenkin tämä niin sanottu Peikko-ryhmä eli yhteinen näkemys näihin energian tavoitepohjiin, ja toivon, että ne pitävät.

Toinen on sitten tämä ruuantuotanto. Olen siitä todella huolissani, kuten täällä esille on tullut, että maataloudesta on tällä hetkellä noin 25 prosenttia lähtenyt tuloista pois. Siinä on monta tekijää, kuten Venäjän-kauppa ja näitä, eli on hyvin voimakkaasti rankaistu. Sitten vielä edelleen, kyllä tämä hallitus leikkaa sieltä maataloustuista. Siellä on määrätty määrä. Ja jos ei yhteiskuntasopimus muodostu, niin sitä enemmän vielä tullaan leikkaamaan maataloustuista ja kotimaisista tuista. Se on aivan näin.

Mutta vaihtotaseen vajeeseen vielä: kyllä meidän vain täytyisi saada lisää vientiä aikaiseksi. Tässä on hyviä yhteneväisiä ajatuksia eri puolueista tullut, millä me saamme lisää työtä Suomeen, lisää vientiä. Pirkanmaalla esimerkiksi Tampere on meillä ollut hyvin vahva vientikeskus ja vientivetoinen paikka, ja kun Tampereen vienti vetää, niin vetää myös maakuntien alihankintateollisuus. Se on erittäin tärkeä asia, että meidän isojen kaupunkikeskittymiemme, missä on teollisuutta ja muuta yritystoimintaa, vienti ja toiminta olisi vahvassa vireessä. Siinä tarvitaan tutkimusta, siihen tarvitaan myös yritysrahoituksia.

Hieno asia on, että tässä ensimmäisen kerran taas pitkään aikaan pk-sektorille ja pienyrittäjille on jotain tarjota eli tämä yritysvähennys ja myös huomioidaan monella tapaa esimerkiksi byrokratian keventämistä ja siihen liittyviä asioita pk-sektorilla. Yhtä lailla tulee vaikuttamaan työllisyyden kynnysten madaltaminen ja työn vastaanottamisen madaltaminen. Toivon, että tämä tuo pk-sektorille vilinää ja lisää työllisyyttä.

Tämä työllisyysasteen nostaminen 72 prosenttiin ja työllistäminen, 110 000 uutta henkilöä, myös tuottavuushyppy 5 prosentilla — nämä ovat kovia juttuja, että me pääsemme näihin ja saamme Suomeen, koska tässä valtiontaloudessa on se toinen puoli, että lähes 10 prosenttia Suomen valtiontaloudesta tällä hetkellä on työttömyyskustannuksia, taitaa olla jotain 6 miljardin luokkaa tällä hetkellä. Meidän budjettimme on noin 54,9 miljardia suurin piirtein, mennään tätä linjaa. Eli mitä paremmin me saamme ihmiset töihin, sitä vähemmän meidän tarvitsee sitten valtiontalouden osalta käyttää rahoitusta työttömyyskustannuksiin. Voimme käyttää sen kaikkiin muihin valtion palveluihin, myös heikompiensaisten puolelle.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Muutamia kysymyksiä tuli tästä yhteiskuntasopimuksesta. Ainahan kaikilla osapuolilla, kun mennään neuvotteluun, on tavoitteita. Siellä on tavoitteet, ja yhteiskuntasopimuksessa on asetettu nyt x tavoitteet, mitä on esitetty. Eihän siellä ole toimenpiteitä. No, osa toimenpiteistäkin on sitten mietitty, jos eivät asiat onnistu eteenpäin. En minä näe siinä nyt mitään ihmeellistä. Sopijapuolilla kummallakin on omat tavoitteensa. SDP on esittänyt siellä työntekijäpuolen tavoitteita monta päivää, valtio on antanut omansa, ja varmasti tämän kesän aikana näistä tulee jonkinlainen yhteenveto ja neuvottelujen jälkeen päästään sinne. Minä siis todella toivon, että päästään yhteiskuntasopimukseen ja saadaan sitä kautta myös potkua Suomen toimintaan.

Byrokratian purku tuli mainittua, mutta sitten yksi tärkeä osa-alue on ollut se, että edellinen hallitus leikkasi kuntien valtionosuuksia noin 7 miljardilla, jos en nyt ihan väärin muista. (Eero Heinäluoma: Peruutetaanko ne?) — Ei, kun ne on kerran nyt tehty ja niitten mukaan ollaan menossa. (Eero Heinäluoma: No, mutta sittenhän te olette hyväksyneet ne!) — Edellinen hallitus ei toteuttanut sitä kuntien velvoitteitten purkua, mitä olisi joukkoon sovittu. Se miljardin purku jäi ihan puolitiehen. Kunnat joutuivat nostamaan verotusta, ja sitä kautta kunnat lisäsivät omaa rahoituspohjaansa.

Minä näen sotelle ison painoarvon, että tämä sosiaali- ja kuntapuolen uudistus, mitä on 10 vuotta jankattu nyt eteenpäin, saataisiin maaliin ja saataisiin sinne hallinnollinen pohja kuntoon, jotta me pääsemme toimenpiteisiin ja prosesseihin ja toiminnan tehokkuuksiin sisään. Tämä on iso juttu, johonka tulisi pyrkiä, ja sitä kautta voidaan purkaa myös kuntien velvoitteita, mikä olisi tarvinnut tehdä jo edellisen hallituksen aikana. Eli olemme menossa kohti eurooppalaista toimintamallia.

Infrasta lyhyesti vielä. Tiet, noin 600 miljoonaa, on hieno paketti, koska meillä on korjausvelkaa 2,5 miljardia, mikä meidän on pakko saada kiinni. Meidän täytyy saada pyörät pyörimään maanteille. Mutta yksi asia, mikä ehkä tässä ei selkeästi tule esille, on se, mikä on meidän tietotekninen yhteytemme: valokuidut, laajakaistaverkot, näiden rakentaminen. Erittäin positiivinen asia on myös rakennussäännösten ja -määräysten keventäminen ja siihen puuttuminen niin, että voidaan myös maalla rakentaa.

Toivon edelleen näitten sanojen myötä onnea hallitukselle ja sen ministereille tässä kovassa yrityksessä tehdä ja saada Suomi kuntoon.

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Vehviläinen, 3 minuuttia.

17.24 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen: Arvoisa puhemies! Edustaja Viitanen osaa vielä provosoimisen taidon tuolta muutaman vuoden takaa edellisiltä kausilta, mutta en aio provosoitua. Mutta sen verran minullekin tuli mieleen se eriarvoistumisvälikysymyskeskustelu silloin viime syksynä, että muistan myös itse käyttäneeni puheenvuoron, jossa siteerasin Ismo Alankoa ja hänen lauluun, jossa laulettiin, että "kun Suomi putos puusta, kaikki kävi äkkiä, ei nähty sikaa eikä edes säkkiä".

Minulle tulee semmoinen olo, että meillä ei vielä tässäkään salissa ole yhteistä käsitystä tilannekuvasta ja siitä, mitä kello on lyönyt. Tällä haluan nyt sanoa myös, edustaja Viitanen, teille, että kyllähän tämä meidän tilanteemme, joka on vuosien aikana tullut — en sano, että pelkästään edellisen hallituksen aikana vaan jo pidemmällä ajanjaksolla — on niin vakava, että meillä ei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin tehdä isoja uudistuksia, meidän on tehtävä myös niitä sopeutuksia, tehtävä sellainen kokonaisuus, jolla me voimme olla varmoja siitä, että me voimme olla 20-luvulle tultaessa kovalla maalla kaikki. Sen takia

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

siellä on myös näitä kipeitäkin leikkauksia. Ymmärrän erityisen hyvin yksittäisten ihmisten ja ihmisryhmien kannalta, että ne tuntuvat tosi hankalilta. Mutta sitten kun minä katson meitä, jotka olemme kuitenkin yhteiskunnallisesti valveutuneita ihmisiä, niin minun mielestäni meillä on nimenomaan vastuu nähdä se kokonaisuus ja tietää ja hakea niitä ratkaisuja, joilla päästään tästä eteenpäin. Siitä tässä hallitusohjelmassa nyt kaiken kaikkiaan on kysymys.

Täällä jo tuossa edellisessä puheenvuorossa edustaja Pirttilahti viittasi tähän kuntien tehtävien karsintaan, ja hän muistutti, että jo edellisellä vaalikaudella edellinen hallitus niihin halusi puuttua. Siinä kyllä toivon — ja ojennan yhteistyön kättä teille, edustaja Viitanen ja kumppanit — että olemme ripeitä. Meistä 200 kansanedustajasta 160 on myös kuntapäättäjiä, eli me olemme tekemässä niitä päätöksiä siellä kunnissa myös, että näitä tehtäviä ja velvoitteita saadaan karsittua. Minulla on tässä tilasto, jossa on vuoden 2013 luvut. Silloin näitä kuntien tehtäviä oli 535 ja oli lähes tuhat velvoitetta kunnille. Ja, edustaja Viitanen, kun viimeisen parin kolmen vuoden aikana taas tuli yli 50 lisää, niin ajattelen sillä tavalla, että tässä on sitä meidän yhteistä sarkaa, jotta me saamme julkista taloutta yhdessä laitettua kuntoon.

Täällä edustaja Wallin omassa puheenvuorossaan sanoi, että hän kannattaa normien purkamista. Siinäkin pystymme olemaan auttamassa, että yritykset pystyvät paremmin kehittämään omaa toimintaansa, lupaprosessit etenevät sujuvammin, rakentamista, asumista pystytään edistämään, eli meillä on paljon yhdessä tehtävää, jolla saadaan ihmisten elämää ja yritysten elämää helpotettua.

17.27 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sanotaan, että meillä ei ole täällä yhteistä tilannekuvaa, että oppositio jollakin tavalla ei olisi ikään kuin hallituksen joskus hivenen, valitettavasti, ylimielisenkin otteen... (Eero Heinäluoman välihuuto) — Juuri tähän olin, edustaja Heinäluoma, tulossa, tähän samaan asiaan. — Nimitäin olin kysymässä sitä, että onko myöskään hallituksella keskenään yhtenäistä tilannekuvaa. Nimittäin kyllä minä ainakin nostin hattua hyvin vahvasti sille, kun hyvin kunnioitettu, pitkäaikainen kansanedustaja Kääriäinen käytti myös puheenvuoron siitä, pitäisikö tätä verolinjausta oikeudenmukaisuuden nimessä vielä uudelleen harkita. Minun mielestäni pitäisi, se oli hieno tilannearvio mielestäni edustaja Kääriäiseltä, joka on, toden totta, tilanteen tasalla tässä suhteessa. Kun pienituloisimmilta leikataan ja suurituloisimmat pääsevät veräjästä, niin pienituloisimmilta leikataan muuten siinä suhteessa myös ostovoima. Sitä kautta tämä ei ole myöskään talouspoliittisesti kovinkaan viisas linjanveto, ja aika moni ekonomisti on jo pitkään varoittanut meitä himoleikkauksista, (Puhemies koputtaa) joita nyt valitettavasti tämä hallitus tekee nimenomaan pienituloisilta.

Puhemies! Ihan loppuun: haluaisin nyt vahvan linjanvedon hallitukselta, kunta-asioista vastaavalta ministeriltä, että kun te olette päättäneet säätää lain, että lakeja ei tarvitse noudattaa koskien muun muassa kuntien kulttuuritoimia, kirjastoa, nuorisoa ja muuta, niin saanhan vahvan linjauksen, että tämä hallitus säilyttää kirjastolaitoksen esimerkiksi maksuttomana. Säilyvätkö kuntalaisilla (Puhemies koputtaa) ihanan kirjaston palvelut?

17.29 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Vehviläisen kanssa haluaisin keskustella siitä, että on ymmärrettävää, että pohditaan juuri sitä, miten voitaisiin sopeuttaa taloutta nimenomaan ehkä myöskin tällä kuntien normien purulla. Mutta toinen puoli on tietenkin myös se, että normit ovat syntyneet yleensä suojelemaan

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

heikossa asemassa olevia — vanhoja, lapsia, vähemmistöjä ja niin edelleen — ja tässä onkin todella suuri ja vakava paikka pohtia sitä, että kun normeja puretaan, miten voidaan siten turvata se heidän tasa-arvoinen ja yhdenvertainen kohtelunsa. Hyvin pitkäänkin on ollut monesti suuri haaste se, miten esimerkiksi vanhustenhoidossa voidaan saavuttaa se laatusa kaikkialla samalla tavalla ja yhdenvertaisesti koko maassa, joten siinä mielessä ehkä, kun sitten pohditaan näitä leikkauksia, olisi erityisen tärkeää kiinnittää huomiota valvontamekanismien toimintakykyyn sosiaali- ja terveystieteillä mutta myöskin muualla, jotta olisi se matala kynnyksen sitten valittaa tai kannella — ei tuomioistuinlaitoksessa välttämättä — ja jotta eri mekanismit toimisivat, niillä olisi resursseja. (Puhemies koputtaa) Muuten yhdyn siihen, että on varmaan järkevää tehdä näitä, mutta hyvin haastavaa ja ehkä vähän vaarallistakin aina välillä.

17.31 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosialidemokraateille on kyllä sanottava, että todella kohtuuttomia puheenvuoroja täällä salissa on käytetty. Täällä esimerkiksi edustaja Feldt-Ranta sanoi, että hallitus on heittänyt jotakuinkin romkoppaan hyvinvointiyhteiskunta-ajatuksen. Varsin hyvin tiedätte, että kaiken sen, mitä Sipilän hallitus tekee, se tekee juuri siksi, että me haluamme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan. Siksi hallituksen politiikan kärki on se, että saamme Suomeen uutta työtä. Te hyvin tiedätte, että uudet työpaikat, jos ne ovat syntyäkseen, syntyvät sinne yksityiselle sektorille. Siksi meidän täytyy tehdä toimia, jotta työn tekeminen, työn teettäminen kannattaa ja menestyvä yritys voi palkata lisää työntekijöitä. Vain siten suomalaiset saavat työtä.

Pohdin kovin tässä, miksi te niin vahvasti vastustatte näitä toimia, joilla juuri Suomeen työtä saataisiin, ja toivon todellakin, että te selkeytätte teidän vaihtoehtoanne. Kun katsoin tässä vähän laskelmia, mihin teidän vaihtoehtonne pohjautuu, niin kovin höttöisellä pohjalla se on. Minä toivoisin todella, kun täällä on keskeisiä sosialidemokraatteja, että vastaisitte nyt siihen kysymykseen, jonka olemme täällä monta kertaa kysyneet (Puhemies koputtaa): Kannatatteko näitä strategisia linjauksia, joita Sipilän hallituksessa on? Onko siellä jotain, mitä te voisitte kannattaa?

17.32 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä käsitteäkseni on jo aikaisemmin päivän aikana kerrottu: demarien osalta ne aikaisemmat kannanotot ovat voimassa, ei niitä ole muutettu miksikään vaalien jälkeen. Se, mitä sanottiin ennen vaaleja ja hallituksen muodostajalle, on siis voimassa. Sieltä ne vaihtoehdot löytyvät. Jos uusi puhemies ja puhemiesneuvosto muuttavat eduskunnan työskentelytapoja niin, että oppositio saa mahdollisuuden esitellä myös oman ohjelmansa, niin mielellään sen teen. Budjetin yhteydessähän se on mahdollista, ja toivon, että tästä perinteestä pidetään kiinni. Silloin oppositiolla on mahdollisuus esitellä myös oma ohjelmansa.

Mutta edustaja Biaudet, jolla on myös aikaisempaa ministerikokemusta, sanoi todella tärkeän asian tässä keskustelussa, ja se on se, että kun normeja puretaan, niin siellä on varmaan niitäkin normeja, jotka voivat olla tarpeettomia, mutta sitten on normeja, jotka suojaavat kaikkein heikko-osaisimpia ja — arvoisat keskustalaiset — suojaavat sitä, että palvelut ovat koko maassa saatavilla kaikille. Tässä on suuri riski, kun kuntaministeri puhuu näistä erilaisista vapaakuntakokeiluista, että lopputuloksena on se, että meillä eriarvoistuu Suomi ja palvelut tulevat heikkenemään. Kun puhutaan säästöistä ja hallitus nyt on listannut tämän kirjastolain sinne yhdeksi säästöjen kohteeksi — että se ei enää ole koko maassa

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

voimassa, siitä voi irrottautua — niin kysyn: miten kirjastosta voi saavuttaa säästöjä ilman että lopettaa kirjaston? Voisiko uusi kuntaministeri vastata, (Puhemies koputtaa) mitä tämä vapautus säästää, jos ei kirjastotoimintaa lopeteta.

17.34 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean sen, että myös minä ajattelen sillä tavalla, kuten tässä edustaja Biaudet sanoi, että pitää olla tosi tarkka. Osa normeistahan totta kai on sen vuoksi, että sitä kautta voidaan meidän perusoikeuksien toteuttaminen turvata. Se on aivan selvä asia. Ei kai kukaan ajattele sillä tavalla, että minä tai joku muu ajattelisi, että ihan täysin vapaasti. Ei missään tapauksessa niin.

Mutta sitten kun täällä tuli tämä kirjastoasia esille ja edellinen kulttuuriministeri tuntee hyvin kirjastolain sisällön, niin siellähän nykyään sanotaan tällä tavalla, että "Tehtävä on lakisääteinen ja määrärahasidonnainen. Kunnan on järjestettävä tehtävä, mutta siihen käytettävät voimavarat ja tehtävän laajuus ovat kunnan harkinnassa". Edustaja Heinäluoma, näinhän se on nytenkin, kunnathan voivat itse päättää sen, minkä verran he tilaavat uusia kirjoja. Valitettavasti monessa kunnassa on niin, että uutuuksia ei ole oikeastaan otettu, koska ne määrärahat ovat olleet liian pienet.

Tässä minä nyt totean jälleen sen, että kun täällä on valtavan iso osa kuntapäättäjiä, niin minun on pakko myös kysyä sitä, minkä verran kansanedustajat luottavat itseensä kuntapäättäjinä. Ei voi olla niin, että täällä ollaan tiettyä mieltä ja sitten, kun mennään sinne omaan kunnanvaltuustoon, ollaankin eri mieltä. Ja sen sanon kyllä, että tämä kaikki valmistelu pitää tehdä huolella ja turvata nimenomaan perusoikeuksien toteutuminen.

17.35 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Siksi meillä on normit, että me suojelemme niitä ihmisiä, joitten omat voimat eivät siihen riitä.

Mutta sitten se perusfilosofia — ja nyt lankean toisen kerran tänään näkökulmaan, josta en itse pidä. Viime vaalikaudella säädettiin laki, jossa todettiin, että vanhusten laitoshoidosta vähennetään 270 miljoonaa euroa. Päätös tehtiin niin, että kunnille ei annettu mitään eväitä. Yksi tämän hallitusohjelman kirjausten keskeinen tavoite on se, että kun jotain säädetään, annettaisiin myös eväät mukaan. Ja toisinpäin: kategorinen normien purkaminen niin, että tästä tehdään halki, poikki, pinoon — saattaa olla, että sellaiseenkin tilanteeseen vielä joudumme, että mennään halki, poikki, pinoon. Mutta perusajatus on se, että kunnille vapaus, ja aivan niin kuin ministeri Vehviläinen sanoi, kai me 150 kuntapäättäjää itseemme hieman luotamme, että myös kunnissa osataan. Tämä on haaste kunnille toteuttaa se lupaus, että kyllähän me, kun te antaisitte meille mahdollisuuden. Tämä on tarkka paikka erityisesti siinä, että palvelut ovat ihan oikeasti saatavilla koko Suomessa ja myös niille ihmisille, joilla ei se oma jaksaminen ja ymmärrys aina ihan riitä.

17.36 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on erittäin tärkeä keskustelu, koska kun lähdetään purkamaan normeja, niin pitää tehdä se hyvin tarkasti ja harkiten, jotta juuri ne henkilöt, jotka tarvitsevat niitä normeja eniten, eivät jää pulaan.

Tässä tuli hyvin myös edustaja Heinäluoman puolelta ja edustaja Biaudet'ltä esille se, että riski on nimenomaan se, että ne kaikkein heikoimmassa asemassa olevat tulevat kärsimään. Vaikka iso osa meistä on kuntapäättäjiä, me teemme viisaita päätöksiä meidän kun-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

nissamme, niin tiedämme, että kuntatalous on myös erittäin tiukalla juuri tällä hetkellä ja näyttää myös tiukentuvan. Silloin on meidän myös valtakunnan päättäjinä huolehdittava siitä, että meillä on tietty taso, kun on kyse yleisestä sivistyksestä. Juuri sen takia nämä kirjastoasiat ovat kyllä tärkeitä, ja niitä pitää jotenkin kyllä ohjata myös valtakunnallisesti.

Mutta, arvoisa puhemies, vielä yksi kysymys. Meillä on tilanne tänä päivänä sellainen, että omaishoidon tukea maksetaan eri tavalla eri kunnissa. Se on kenttä, jossa ihmisiä kohdellaan eri tavalla eri puolilla Suomea tällä hetkellä, ja tämä ei ole hyvä asia. Meillä pitäisi olla sellainen järjestelmä, että voitaisiin taata oikeudenmukainen kohtelu kaikille omaishoitajille Suomessa. (Puhemies koputtaa) Miten hallitus on tämän asian osalta ajatellut: siirretäänkö omaishoidon tuki Kelalle vai ei?

17.38 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä hallituksen linjaus siitä, että säädetään laki, että lakia ei tarvitse noudattaa koskien muun muassa kirjastopalveluja, on aivan aiheutetusti aiheuttanut kovaa huolta ja keskustelua siitä, mitä tämä itse asiassa tarkoittaa. Huoli lisääntyy, kun katsoo tämän päivän Helsingin Sanomista kulttuuriministeri Grahn-Laasosen lausuntoa, jossa hän vain toivoo, että kunnat eivät koskaan lähde sellaiseen keskusteluun, että kirjastoa ei tarvita. Jos hallitus myöntää, kuinka tärkeä kirjastolaitos, sen tuoma kivijalka suomalaiselle sivistykselle ja tasa-arvolle on, niin miksei hallitus voi nyt tässä linjata, että kirjastopalvelut on säilytettävä, jotta alueellinen tasa-arvo, ihmisten tasa-arvo turvataan kaikkialla maassa? Voiko hallitus nyt samaan aikaan tässä sitoutua pois sellaisista ajatuksista, että kirjastosta tulisi esimerkiksi maksullinen? Kukaan ei tiedä, mitä nämä teidän kirjauksenne tarkoittavat, ja näistä tulee kova huoli. Samaan aikaan, puhemies, ollaan vielä uudistamassa jo vanhaksi käynnyttä kirjastolakia. Siellä nyt ihmetellään aivan tosissaan sitä kysymystä, pitäisikö nyt (Puhemies koputtaa) tehdä sellainen kirjastolaki, mitä sivistysyhteiskunta edellyttää, (Puhemies koputtaa) vai sitten jo pelätä etukäteen sitä, mitä tuleman pitää. Tästä olisi kyllä hyvä saada mahdollisimman pian selko.

17.39 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suoraan kysymykseen suora vastaus: omaishoidon tukijärjestelmän kohdalla tästä pumakasta, jossa on aika paljon miinusmerkkejä, löytyy muutama pluskohta. Ja yksi pluskohta on se, että omais- ja perhehoitajien vapaapäivät auttavat jaksamista — tämä on siis tämän tason perustelu — ja sitten seuraava: kehitetään ja laajennetaan omais- ja perhehoitajien vapaajärjestelmää, mihin varataan 75 miljoonaa euroa. Täällä pumakassa kaikkien miinusten keskellä on omaishoidon tukijärjestelmän kehittämiseen ja perhehoitoon kirjaus. Sitten näitten yhtenäisten kriteerien osalta matka jatkuu, edetään siihen asti, mihin päästään, mutta hallitusohjelman kirjaus on näiltä osin 75 miljoonaa euroa siihen, että omaishoitajat jaksaisivat paremmin.

Puhemies Maria Lohela: Takaisin puhujalistaan.

17.40 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallituksen veropoliittinen peruslinjaus on hyvä: kokonaisveroaste ei nouse vaalikauden aikana. Yleisesti ottaen hallitusohjelmassa luvataan kevennyksiä tuloverotuksessa ja kiristyksiä erityisesti haittaveroissa. Ansiotuloverotukseen tehdään vuosittain inflaatiotarkistukset. Työn verotuksen kevennyksen painopiste on työtulovähennyksessä, joka kohdistuu lähinnä pienen- ja keskituloisiin. (Edus-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

kunnasta: Entä eläkeläisiin?) Kotitalousvähennystä parannetaan ja ikääntyneiden hoitopalvelut sisällytetään kotitalousvähennyksen piiriin. Maltillisen palkkaratkaisun syntyessä toteutetaan ansiotuloverotuksen lisäkevennyksiä pieni- ja keskituloisia painottaen. Kevennyksiä luvataan tässä tapauksessa kaikille tuloluokille ja myös eläkkeensaajille.

Hallitusohjelman verolinjaukset sisältävät useita omistajayrittäjän kannalta positiivisia uudistuksia. Tämä on viisasta, koska Suomi tarvitsee yrittäjiä ja työnantajia ja työpaikatan syntyvät lähinnä pk-yrityksissä. Keskustan yhdessä Suomen Yrittäjien kanssa pitkään vaatima yrittäjävähennys toteutuu laajasti kaikki yrittäjryhmät huomioon ottaen. Mukana ovat liikkeen- ja ammatinharjoittajat, maa- ja metsätaloudenharjoittajat, verotusyhtymät ja henkilöyhtiöt. Jopa porotalouden harjoittajat on otettu tasapuolisuuden vuoksi huomioon. Uusi hallitus ottaa huomioon, toisin kuin viime eduskuntakaudella oli asianlaita, kaikki yritys muodot. Viime kaudella toteutettiin varsin avokäiset veronalennukset osakeyhtiöille ja muille yhteisöille, mutta muita yritysmuotoja ei otettu huomioon.

Kataisen ja Stubbin hallitusten toteuttamat perintö- ja lahjaveroasteikon kiristykset haittasivat sukupolvenvaihdoksia. Nyt asteikot tulee palauttaa Kataisen hallitusta edeltäneelle tasolle. Hallitus haluaa edistää yrittäjämäistä metsätaloutta. Parhaiten tämä tapahtuu korottamalla metsävähennystä, jonka tarkoituksena on toteuttaa puuston hankintamenon, metsätalouden luonnollisen vähennyksen, vähentäminen puun myyntitulosta. Puuston osuus metsätilan hankintamenosta on tutkimusten mukaan noin 95 prosenttia. Hallitusohjelmaan kirjatulla noin 20 miljoonalla eurolla metsävähennystä voitaisiin korottaa nykyisestä 60 prosentista puuston osuutta metsän hankintamenosta vastaavalle tasolle. Metsävähennyksen kasvattaminen koskisi yrittäjämäistä metsätaloutta harjoittavia koko Suomessa.

Hallitus haluaa tehdä osakeyhtiöittämisestä entistä houkuttelevamman vaihtoehdon. Varainsiirtovero poistetaan tilanteissa, joissa liikkeen- tai ammatinharjoittaja tai maa- ja metsätaloudenharjoittaja siirtää kiinteää omaisuuttaan henkilö- tai osakeyhtiön yritys muodon muutoksessa. Varainsiirtovero on ollut maatalouden osakeyhtiöittämistä vaikeuttava seikka, sen merkittävin verokustannus. Normaalaa yritys muodon muutosta ei pidä vaikeuttaa ylimääräisellä verotaakalla. Ilahduttava on myös hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan tappioiden vähentämisoikeutta muutetaan siten, että tulolähteen tappiot voi osakeyhtiössä vähentää muiden tulolähteiden tulosta. Tämä on merkittävä uudistus, sillä tulolähdjärjestelmän virheellinen lähtökohta on ollut, että tulolähteen tappion voi vähentää vain saman tulolähteen tuloksesta.

Arvoisa puhemies! Hallitus siirtää tiemäärärahojen painopistettä uusien väylien rakentamisesta perustienpitoon. Tämä on oikea suunta. Myös hallituksen päättämissä kasvupanostuksissa lähdetään määrätietoisesti poistamaan teiden ja siltojen koko ajan kasvavaa korjausvelkaa, joka eräiden arvioiden mukaan on noin 2,4 miljardia euroa ja kasvaa joka vuosi, ellei toimiin ryhdytä, noin 100 miljoonalla eurolla. Nyt vaalikaudella ohjataan 600 miljoonaa euroa kasvupanostuksena teiden ja väylien korjausvelan pienentämiseen. Tämä on hyvä päätös. Toimivat väylät ovat välttämättömiä erityisesti muun muassa metsäteollisuuden ja muun elinkeinoelämän kannalta.

Arvoisa puhemies! Koko viime kauden takkuilleeseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen toivottavasti löydetään hyvä ratkaisu asetettavassa parlamentaarisessa työryhmissä. Edessä on myös laaja aluehallinnon uudistus, johon tarvitaan laajapohjainen yhteinen näkemys.

17.46 **Kari Tolvanen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitusohjelma on hyvinvointivaltion pelastusrenkas. Jos ei joku itse pysty tarrautumaan siihen pelastusrenkaaseen, niin hänet autetaan siihen, mutta soisi, että kaikki siihen tarrautuvat. On nimittäin niin, että meidän on tehtävä radikaaleja, isoja toimenpiteitä, jotka tekevät aika lailla kipeää itse kullekin, joillekin enemmän, joillekin vähemmän, mutta ne on tehtävä meidän lapsiemme takia. Ainakaan minulla ei ole kanttia jättää lapsilleni velkataakkaa ja tuskin kenelläkään muullakaan. Tällä hallitusohjelmalla saamme viennin vetämään ja talouden nousuun. Se on ilman muuta hyvinvointivaltion edellytys. Näin pitääkin olla. En kuitenkaan siitä sen enempää tänään keskustele, koska siitä tuntuu kahden päivän aikana riittäneen juttua ihan kiitettävästi, mikä on hyvä asia.

Eräs hyvinvointi- ja oikeusvaltion elementti ovat sisäinen ja ulkoinen turvallisuus sekä oikeudenhoito. Ei tule usein ajatelleeksi, kuinka tärkeitä ne ovat, ensinnäkin turismin kannalta, totta kai, mutta myös ulkomaisten investointien kannalta. Eipä tänne kukaan halua tulla ja investoida, mikäli meillä ei ole turvallinen ja oikeusvarma maa. Siitä täytyy pitää huolta. Kerron siitä kohta lisää ja sen lisäksi kriminaalipolitiikasta ja myös tästä hyvinvointiosiesta, mikä on loistava tässä hallitusohjelmassa.

Mutta katsotaan ensin tätä turvallisuusasiaa. Puhutaan kokonaisturvallisuudesta: ulkoinen ja sisäinen turvallisuus. Niitä ei enää nykyisin voi erottaa toisistaan kaikilta osin. On siis kokonaisturvallisuus, ja se on ilahduttavaa, että hallitus on ottanut sen vakavasti huomioon. Se on niitä harvoja kohteita, mihin on annettu lisärahoitusta: ulkoiselle turvallisuudelle, sisäiselle turvallisuudelle ja oikeudenhoidolle. Mutta se on kaiken perusta. Jos me emme niitä itse hoida, niin saattaa jonain päivänä olla, että joku muu tulee ne tänne hoitamaan, eli ne hoidettava tyylikkäästi ja kunnialla. Ja sisäisen turvallisuuden osalta on huolehdittu, että tällainen perinteinen turvallisuus turvataan koko maassa, ihan perinteisin keinoin mutta myös uusien teknologioiden avulla ja esimerkiksi digitalisaation avulla. Siihen kaivataan uusia keinoja. Perinteinen turvallisuus hoituu näin.

Mutta me olemme huomioineet hallitusohjelmassa myös tällaisen muutoksen meidän turvallisuustilanteessa. Puhutaan terrorismin uhkasta, useista kyberhyökkäyksistä ja niin edespäin, pahimmillaan hybridisodankäynnistä. Niihinkin on kiinnitetty vakavasti huomiota, ja esimerkiksi rajaturvallisuutta on kohennettava näinä vaikeina aikoina. Ja totta kai, tuossa kun mainitsin kyberhyökkäykset, tietoverkkorikollisuuskin vaatii uusia toimenpiteitä, uusia työkaluja ehdottoman paljon. Me emme voi tuudittautua vanhaan, vaan on oltava edelläkävijä tässäkin asiassa, ja senpä takia on todella hienoa, että hallitus laatii nopealla aikataululla ensi vuoden toukokuun loppuun mennessä selonteon sisäisestä turvallisuudesta. Samanlainenhan tehdään ulkoisesta turvallisuudesta, mutta se on todella tärkeää, että nämä elementit liitetään toisiinsa ja huomataan, jos siellä on puutteita ja kehittämiskohteita ja monia muita asioita.

Sitten mennään pitkaisen kriminaalipolitiikan ja oikeudenhoidon puolelle. On tarkoitus, että oikeusprosesseja nopeutetaan ja keskitytään tuomioistuimen ydintehtäviin. Pitää lyhentää käsittelyaikoja ja kokoonpanosäännöksiä keventää, sekä rajataan valitusoikeutta. Siis tuomioistuimet tekevät sitä työtä, mitä niiden pitää tehdä, kuitenkin kansalaisen oikeusturvaa vaarantamatta. Ja on aivan selvää, kun tuolla on mainittu muun muassa rangaistusvaatimuksen käytön lisääminen, että sitä ei lisätä missään pahoinpitelyrikoksissa vaan etupäässä omaisuuteen liittyvissä rikoksissa. Samoin uhrin aseman korostaminen on uutta lainsäädäntöä kehitettäessä aina se kärkihanke. Aina rikoksen uhrin asema on se ratkaiseva. Samoin rangaistuksia pannaan hieman oikeudenmukaisempaan mittasuhteeseen muun

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

muassa lapsiin kohdistuvissa vakavissa seksuaalirikoksissa sekä ensikertalaisuussäännöksissä ja erilaisia muutakin kriminalipoliittisia toimia tehdään. Muun muassa vaarallisuusarvioita kehitetään. Nämä ovat todella loistavia muutoksia, mitä tässä on tulossa.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti tästä hyvinvointiosioista. Sanoisin, että tämä on loistava. En olisi ikinä uskonut, että jonain päivänä hallitusohjelmassa lukee: käynnistetään kansallinen mielenterveyttä edistävä ohjelma. Täällä se lukee. Se pitää ääneen sisällään myös itsemurhien ehkäisyohjelman. Se on loistavaa. Siinä säästetään paljon inhimillistä kärsimystä, mutta siinä säästetään myös nopealla aikataululla hyvin paljon rahaa. Loistavaa, näin pitääkin olla.

Sen lisäksi nyt nostetaan eri järjestöt siihen asemaan, mihin ne kuuluvat. Järjestöt tekevät loistavaa työtä nykypäivänä. Täällä puhutaan ensimmäistä kertaa hallitusohjelmassa kokemusasiantuntijan käytöstä. Se on ihan hieno juttu. Näin pitää ollakin. Kokemusasiantuntijoita on ympäri Suomea vaikka kuinka paljon esimerkiksi mielenterveysasioissa, ja he täydentävät terveydenhuollon ammattihenkilöiden toimea. Ei joka paikassa tarvitse olla terveydenhuollon ammattihenkilöä, vaan kokemusasiantuntija voi tukea tätä hoitoa niin kuin maallikkoihminen voi.

Nämä ovat loistavia uudistuksia. Täällä on myös paljon muuta: tietojenvaihdon lisäämistä lasten ja perheiden asioissa ja myös matalan kynnyksen palveluja ynnä monta muuta asiaa. Tämä hyvinvointiosio on loistava osio, ja tällä autetaan, kuten sanoin, siihen pelastusrenkaaseen tarrautumaan niitä ihmisiä, jotka eivät ehkä itse sitä jaksakaan tehdä.

Mutta kaiken kaikkiaan muutoksia on tehtävä, ja tämä hallitusohjelma sisältää paljon radikaaleja muutoksia. Ne ovat välttämättömiä, ja nyt ne on pantava toimeen. Jos tilannekuva tässä vuosien ja kuukausien aikana muuttuu, niin on kätevää, kun tämä on strateginen hallitusohjelma, eli tätä voidaan sitten päivittää eikä naulata kiinni mihinkään järjettömyyksiin.

17.54 Martti Mölsä ps: Arvoisa puhemies! Harmi, että ex-puhemies ja ex-ministeri Viitanen ehtivät poistua, koska nyt olisi kunnon lääkettä heidän korvilleen.

Mitään ei tapahdu ilman työtä ja sitoutumista tavoitteisiin. Sen tulimme huomaamaan edellisen hallituksen toimiessa, kun mitään ei tapahtunut. Silloin muun muassa kulttuuriministeri Arhinmäki menetti muistinsa, ja edelleenkin muisti tuntuu palailevan pätkittäin, kun kuuntelin eilen hänen linjapuhettaan puolueensa näkökannalta.

Kun uudistaminen unohtuu pitkäksi aikaa, joudutaan leikkausten tielle. On todettava, että erilaiset virheet aina Euroopan unioniin liittymisen jälkeen ja koko Euroopan talouden romahdettua vajaan kymmenen vuotta sitten ovat myös edesauttaneet tilanteen muodostumista nykyisen kaltaiseksi. Samaan aikaan korjausliikkeet ovat olleet mahdottomia sosialistien huutaessa lisää sosialismia, kuormittamalla yhteiskuntaa milloin milläkin takuulla ja byrokratiaa lisäämällä.

Nyt meidän on vietävä läpi isoja uudistuksia. Suomella on vain kaksi vaihtoehtoa: joko uudistamme itse, tai joku toinen tekee sen puolestamme. Suomesta on tullut maa, joka on vaarassa joutua liiallisen alijäämän menettelyyn ja Brysselin budjettivalvonnan alle. Haluammeko pitää omat asiat omissa käsissämme ja tehdä tarvittavat päätökset itse? Me perussuomalaiset ainakin haluamme. Siksi oppositiokauden jälkeen siirryimme hallitukseen korjaamaan maan tilannetta kohti kestävämpää kehitystä. Kestäväällä kehityksellä en tarkoita tässä mitään maapallon sietokykyä vaan sitä, ettei politiikassa voida vuodesta toiseen elää yli varojen velkaantumalla, koska korjausliikkeet ovat myöhemmin entistä hankalam-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

pia toteuttaa. Esimerkkinä mainittakoon kuntaliitoksissa viiden vuoden irtisanomissuojaja, joka kiihdytti julkisen hallinnon kustannuksia, vaikka tarkoitus oli aivan toinen. Tästä ja monesta muusta syystä julkishallinto on nyt bruttokansantuotteeseen verrattuna Euroopan korkeimmalla tasolla. Suomi on menettänyt kilpailukykyänsä ja velkaantunut niin, että velkaa on tämän vuoden lopussa noin 100 miljardia euroa. Siksi kilpailukyky on palautettava ja velkaantumisen pysäytettävä. Vaikka tämä on itsestäänselvyys, silti muun muassa vasemmistoliitto tai ainakin Arhinmäki ottaisi lisää velkaa.

Nyt tehdyllä hallitusohjelmalla tilannetta ei korjata hetkessä vaan vähitellen. Siksi sovitusta tavoitteista tulee pitää kiinni. Tilanne on vaikea, mutta emme voi tehdä enempää velkaa lapsillemme. On paljon kipeitä toimia, mutta myös toimia, joilla kaikkein huonoimmassa asemassa olevien suomalaisten asemaa parannetaan. Samoin byrokratiaa puretaan kaikilla sektoreilla. Kuntien tehtävien karsimisesta ohjelmassa todetaan muun muassa seuraavaa: "Hallitus sitoutuu osana julkisen talouden tasapainottamista vähentämään kuntien tehtäviä ja velvoitteita yhdellä miljardilla eurolla. Hallitus ei anna vaalikaudella kunnille lainkaan uusia tehtäviä tai velvoitteita. Mikäli kuntien valtionosuuksiin tehdään säästöjä, hallitus vähentää kuntien tehtäviä samassa suhteessa." Siis kunnille annetaan enemmän valtaa päättää enemmän ihan itse omista asioistaan.

Arvoisa puhemies! Me perussuomalaiset saimme osan tavoitteista hallitusohjelmaan, ja hyvä niin. Ohjelma on tietenkin kokonaisuus, jota ei tule käsitellä irrottamalla vain jokin yksityiskohta ja samalla unohtamalla kompensoiva vaikutus.

On tietenkin ymmärrettävä se asia, että täällä kovasti kaivataan hyväosaisia talkoisiin, mutta kysymyksessä on mielestäni ennemminkin SDP:n vaalitappio, joka nyt kovasti harmittaa. Mutta turha siitä on syyttää perussuomalaisia. SDP on hylännyt ideologiansa ihan itse. Suomen Pankin johtaja Mauno Koivisto kuvasi sosialistien ideologiaa kirjassaan "Linjan veto" vuonna 1968 seuraavasti: "Kapitalistisessa yhteiskunnassa omaisuus kertyy vähitellen yhdelle kymmenestä, ja kun näin on käynyt, tulee proletariaatti, (Puhemies koputtaa) ottaa vallan, takavarikoi omaisuuden valtiolle ja tietyn ylimenokauden jälkeen valtio kuolee tarpeettomana pois." Siksi onkin kysyttävä: miksi olette jättäneet tavoitteenne puolitiehen ja pitäneet rahat, vaikka ne pitäisi nyt luovuttaa valtiolle? Tällähän tämä valtionvelka saataisiin nopeasti kuitattua. Johtopäätökseni on siis, että SDP nykyään edustaa piiloporvareita. Koska eivät heitä muun muassa työmiehet enää äänestäneetkään, se on selvä johtopäätös. Eikö näin, Hakkarainen? (Teuvo Hakkarainen: Kyllä!) — Kiitoksia.

18.01 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa puhemies! Ensimmäisenä täytyy kiittää, että meillä on Suomessa tällainen toimintakykyinen hallitus, etenkin näille kolmelle ministerille kiitos siitä ja tietysti muillekin.

Mutta tässä ihan semmoinen esimerkki omasta elämästä: Kun minä olin pikkupoika, minä luulin, että taivaalta tulee rahaa, että siellä on semmoinen kirstu, josta vain nykäistään näin, ja että sitä vain jaetaan. Mutta kun vanhenin, huomasin, että on otettava vastuuta elämästä ja mentävä töihin. Minä olin silloin varmaan tällainen vihervasemmistolainen, joka huutaa joka suuntaan. Mutta se lähti sitten pois. Tällä hetkellä tämä oppositio täällä samalla tavalla narisee kuin semmoinen vanha pärevakka: joka askeleella kun meni, niin semmoinen narahdus kuului. Ei siitä ole mitään hyötyä, nyt täytyy lähteä yhteisiin talkoisiin. Vasemmistolla on vieläkin näköjään semmoinen jäännös neuvostoajalta, jossa kurjuutta tekemällä saadaan järjestelmä pysymään pystyssä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Tämä hallitus on nyt tekemässä kipeitä mutta oikeudenmukaisia päätöksiä. Leikkauksista esimerkiksi kehitysapu, tuulivoimatuet ja niin edelleen ovat hyviä. Huonompia ovat tietysti tämmöiset kuin koulutusleikkaukset. Niissä muuten minun oma, henkilökohtainen mielipiteeni on se, että miksi kehitysavusta otettiin vain 300 miljoonaa ja koulutuksesta 600 miljoonaa — se rulla olisi pitänyt kääntää toisinpäin, 600 miljoonaa kehitysavusta ja 300 miljoonaa koulutuksesta. Mutta kun nyt ollaan hallituksessa, niin siihen sitten kumartetaan.

Arvoisa puhemies! Sotien jälkeen me maksoimme sotakorvauksia. Minun isä teki motin halkoja, mutta joutui laittamaan siihen 20 senttiä päälle, suurin piirtein 20 prosenttia sotakorvauksia joka motin päälle. Joka ikisen motin päälle, ilman eestä. Ja niillä maksettiin sotakorvaukset, ja Suomi lähti siitä sodan jälkeisestä sodasta ja korvauksista ja nousi hyvinvointivaltioksi. Me olemme nyt vähän samanlaisessa tilanteessa. Nyt täytyy lähteä puhaltamaan yhteiseen hiileen, ja varmasti nouseaan — niin kuin sodastakin noustiin ja korvauksista — tämmöisestäkin lamasta. Eihän tuo ole kuin että ruvetaan tekemään töitä. Mutta se ei millään muulla nouse kuin sillä työnteolla. Muuta mahdollisuutta ei ole.

90-luvun alun lamassa devalvoitiin. Ja syy on yksinkertaisesti se, että silloinkin elettiin yli varojen. Tietysti oli siinä muitakin syitä. Nyt meillä ollaan yhteisvaluutassa, globaalissa maailmassa, ja näitä mahdollisuuksia meillä ei ole. Me olemme hirttäneet itsemme euroon, joka paikkaan tuonne kiinni. Nyt hallitus korjaa näitä virheitä, oli ne sitten tehty tahallaan tai tahattomasti, mutta näin tehdään.

Arvoisa puhemies! Vain tuottavat yritykset investoivat ja pystyvät työllistämään, joten tämä asia on saatava kuntoon ensimmäisenä. Vientiteollisuudella elinkeinoelämä alkaa pyörimään, ja muukin. Siitä tulee se kakku, mitä on helppo jakaa sinne, tänne, tuonne. Mutta jos näitä ei pysty tekemään, meillä on väistämättä edessä Kreikan tilanne. Me emme edes tajua, miten huonossa jamassa Suomi on. Uskon, että hallitus kyllä tajuaa sen.

Me perussuomalaiset emme ole kuten perinteiset vasemmistopuolueet, jotka pistävät käntensä suomalaisen yrittäjän ja jätjän taskuun ja jakavat rahaa ympäri maapalloa: kehitys- apuun, järjestöomään maahanmuuttopolitiikkaan ja monen sortin tukipaketteihin. Emmekä halua kallista, turhaa viherhumppaa, jossa suojellaan kaiken maailman koppiaisia ja sammakonkutupaikkoja jopa siinä määrin, että ihmisten työntekeä ja liikkuminen estetään. Jos oppositio todella on aidosti huolissaan ihmisistä, täytyy olla tannerilainen asenne myös siellä eikä tehdä eläkeläisillä, työttömillä ja muilla vähäosaisilla politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Meillä on loistava hallitus.

18.06 Jari Leppä kesk: Herra puhemies! Tämän Sipilän hallituksen päällimmäisiä asioita on uudistaa Suomea. Se on täysin välttämätöntä, ja ennen vaaleja käydyissä keskusteluissa ja eri puolueiden tavoitteissa tämä myöskin esille hyvin voimakkaasti tuli. Siksi ihmettelenkin, miksi nyt sitten tässä tiedonantokeskustelussa hallitusohjelmasta tuo uudistaminen on ollut niin myrkyä ja niin vaikeaa hyväksyä, koska me kaikki kuitenkin varmasti tiedämme sen, että ilman muutoksia, ilman uudistuksia, myös rakenteellisia uudistuksia, niiden sopeutustoimien, välttämättömien sopeutustoimien, joita hallitus esittää, kohtaaminen on paljon haastavampaa, paljon vaikeampaa ja paljon kovempaa kuin jos me teemme yhtä aikaa nuo sopeutustoimet ja uudistukset. Siksi toivonkin, että keskustelun sävy nyt tämän jälkeen ainakin muuttuisi. Ymmärrän tämän poliittisen retoriikan tarpeen tässä kohdin, mutta kuitenkin se vastuu, joka meillä jokaisella on, olemme sitten hallituspuolueessa tai oppositiossa, on sen uudistamisen taustalla ja takana.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Puhemies! Yksi asia, joka tätä uudistamista eteenpäin vie, on yrittäjämysteisyys ja se, että me annamme nyt vapauksia ja hallitus antaa vapauksia yrittää, vapauksia investoida, purkaa tarpeetonta säätelyä ja sitä normiviidakkoa, jonka me kaikki yhdessä yhteisesti olemme ajan saatossa luoneet. Tuskin sitä kukaan on tehnyt tahallaan, mutta nyt meillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin sen purkaminen. Säätelämällä emme saa talouskasvua aikaan emmekä työpaikkoja syntymään, sen me jokainen tiedämme.

Yrittäjämysteisyydestä kertoo myöskin se, että hallitus lupaa ottaa käyttöön yrittäjävähennyksen, joka koskee kaikkia henkilöyhtiöitä. Tämä on erittäin hyvä ja tervetullut uudistus, joka varmasti kannustaa yrityksiä lähtemään kasvun tielle ja kehittämään toimintaansa ja myöskin siihen, että ne uskaltavat työllistää uusia ihmisiä.

Hallinnollisen taakan purku koskee tietenkin kaikkea muutakin kuin pelkästään yrittämistä. Maatalous on aivan erityisesti sellaisen byrokratiataakan alla, että se uuvuttaa ihmisiä. Se on noussut maataloudenharjoittajien ja viljelijöiden numero ykköseksi siinä yrittämisen esteiden viidakossa, jota viljelijät kokevat. Siksi on oleellista, että me pystymme myöskin tuon normien purun silläkin suunnalla tekemään.

Puhemies! Haluan ottaa esille yhden yksityiskohdan, jonka toivoisin, että uusi hallitus pikimmiten tuo esille tässä normipurun yhteydessä, ja se on tilapäisten opasteiden lupapakosta ja -maksusta luopuminen. Miksi juuri nyt? Siksi, että me jokainen, joka tässä talossa olemme, jotka olemme käyttäneet ulkomainontaa vaaleissa, olemme saaneet laittaa ohjeiden mukaiselle paikalle tuon oman vaalimainoksen, mutta kun sama ihminen, vaikka tässä tapauksessa kansalainen Jari Leppä, laittaa oman kylänsä kylätapahtuman opasteen samalle paikalle, jossa oli Jari Lepän eduskuntavaaliulomainos, hän joutuu hakemaan siihen erillisen luvan ely-keskukselta ja maksamaan siitä 150 euroa. Hyvät kollegat ja hallituksen edustajat ja edustaja, ministeri Rehula, joka täällä on kuuntelemassa, toivon, että tämä on ensimmäinen asia, joka puretaan välittömästi ja laitetaan viesti suomalaiselle kansalaisyhteiskunnalle, että teitä on kuunneltu, teihin luotetaan eikä tällaisia tarpeettomia, jonninjoutavia säädöksiä ja lisärasitteita seuratoiminnalle, yhdistystoiminnalle, talkootyölle enää tästä eteenpäin ole. (Eduskunnasta: Hyvä! Kannatetaan!) — Hyvä, tuli kannatusta heti, äänestetään saman tien, puhemies! Elikkä tämä olkoon yhtenä pienenä konkreettisena esimerkkinä siitä, mitä me olemme menneet menneinä vuosina tekemään. Nyt on aika purkaa tämän tyyppisiä asioita.

Puhemies! Lopuksi, olen erittäin tyytyväinen siihen, että rakentamismääräyksiä ollaan muuttamassa merkittävästi ja helpottamassa myös maaseudulle rakentamista, ja siihen, että me olemme vahvasti kirjanneet uusiutuvan energian, energiaomavaraisuuden, kauppataseen, vaihtotaseen korostamisen ja kohentamisen meidän energiallamme, ruoantuotannollamme, erittäin vahvalla tavalla hallitusohjelmaan. Samoin se, että me haluamme varmistaa sen, että maatalous, ruoantuotanto ei enää koe lisärasitteita ja niitä ei tällä vaalikaudella saa tulla, lukee suoraan meillä hallitusohjelmassamme. Samoin — mikä ei maksa mitään — me oikeudenmukaisempaa kilpailulainsäädäntöä haluamme myöskin kehittää. Kaikki tämä vahvistaa meidän talouttamme, meidän työllisyyttämme, meidän kauppa- ja vaihtotasettamme ja myös vaikuttaa myönteisesti ilmastoon. Ja liikennehankkeet kun siihen laitetaan vielä päälle, tuo merkittävä satsaus, yrittämisen edellytyksiin on paljon paremmassa mallissa kuin tähän asti.

18.12 **Matti Semi vas:** Arvoisa puhemies! Mitä tulee edustaja Lepän ajatukseen tuossa näistä purkutalkoista, niin tämmöisenä urheiluaktiivina ja monessa seurassa mukana ole-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vana se tuntui ihan mielekkäältä ajatukselta, mutta sitä pitää tutkia paremmin, mitä kaikkea se sisällään pitää, niin sitten osaa siihen suhtautua reilusti.

Mutta tähän hallituksen ohjelmaan: Tällaisena työläisperheen poikana — meitä oli seitsemän veljestä, ja ruokaa etsimme — jäin miettimään, mitä tämä tarkoittaisi sille perheelle, mikä minulla oli pienenä, tällainen palvelujen alas ajaminen ja köyhien rankaiseminen palkkoja polkemalla, ja minun mielestäni sillä ei Suomea nosteta. Suomi nostetaan ainoastaan työllä, kunnon palkalla ja oikeudenmukaisella sosiaalipolitiikalla, jolla vähäosaisten asemasta huolehditaan. Tämä hallitusohjelma sisältää eriarvoistumista. Maksajia ovat pienituloiset, työttömät, sairaat, opiskelijat ja eläkeläiset. Rikkaiden ei tarvitse samalla mitalla näihin talkoisiin osallistua. Ohjelman lähtökohtana näyttää olevan ajatus ylisuuresta julkisesta sektorista ja siitä, että kunnan työntekijät olisivat muka tehottomia. Nyt kuntapuolella onkin luvassa kovaa tehostamista ja oikeistolaista kuripolitiikkaa, tulosohjausta, ulkoistamista, valinnanvapaudeksi verhoiltua palvelujen alasajoa ja yksityistämistä.

Tämä kuntien tehtävien karsiminen merkitsee työpaikkojen karsimista. Palvelujen leikkaamisen lisäksi työpaikkoja vievät norminpurkutalkoot esimerkiksi henkilökuntamitoituksia pienentämällä. Pitää muistaa, että kuntatyöntekijöistä on lähes 80 prosenttia naisia. Nyt nämä päätetyt leikkaukset kohdistuvat suoraan heihin, ja näin usein pienipalkkainen nainen jää työttömäksi. Kuntien valtionosuuksien indeksikorotukset jäädytetään ja samalla luvataan, että kuntien tehtäviä karsitaan summaa vastaavasti. Kuntalaiset siis maksavat tämän palveluissaan. Jatkossa kunnat päättävät itsenäisesti, miten ne järjestävät palvelut esimerkiksi teatterien, kirjastojen ja liikuntapaikkojen sekä nuoriso- ja kulttuuritoimen osalta. Palveluja tullaan siis karsimaan, yksityistämään ja siirtämään kolmannen sektorin harteille. Tällainen palvelujen alasajo-ohjelma yhdistettynä hallituksen järkyttävän suuriin sosiaaliturvan leikkauksiin on takuvarma tapa lisätä eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Tämä tulee varmasti kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, tulen alueelta, missä näyttää teollisuuden nousu lähtevän liikkeelle, ja investointeja on sadoilla miljoonilla euroilla lähtenyt tulemaan sinne alueelle, mutta silti siellä on erittäin vaikea työllisyys- ja pitkäaikaistyöttömyystilanne menossa. Siksi työllisyysmäärärahojen leikkaaminen on meidän mielestämme todella lyhytnäköistä. Tämä tulee heikentämään kuntien mahdollisuuksia työllistää pitkäaikaistyöttömiä. Seurauksena on toimeentulotukimenojen kasvu.

Sosiaalista työllistämistä tarvitaan, ja se on nyt yhteiskunnan tehtävä, ja se kuuluu kunnille hoitaa. Työllistämiseen tarvittavan rahan tarve etenkin näillä rakennemuutosalueilla on huutava. Nyt hallituksen pitää myöntää lisäbudjetissa alueellista lisärahaa pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon, ja näiden rahojen kohdentamisessa erityisesti rakennemuutosalueille on annettava alueen viranomaiselle vapaammat kädet. Heillä on varmasti tarkkaa tietoa oikeista painopistealueista, joihin työllisyysrahoja tulee kohdentaa.

Työttömien ohella hallitusohjelma on kohtuuton sairaille. Sairauspäiväraha laskee, asiakasmaksut ja lääkemenot nousevat. Ikävänä yksittäisenä asiana hallitus poistaa ruokavalio-korvauksen. Näin asetetaan keliakiasta kärsivät epätasavertaiseen asemaan, sillä heillä ruokavalio on ainoa olemassa oleva lääke.

Näin lopuksi vielä otan kantaa näihin infrahankkeisiin. Infrahankkeiden rahoituksessa on positiivisia puolia, koska nyt Stubbin hallituksen perusväylänpitoon tekemiä leikkauksia peruutetaan. Nyt nämä lisätyt varat pitää myös kohdentaa suomalaisen vientiteollisuuden kilpailukyvyyn parantamiseen. Esimerkiksi metsäteollisuuden puunsaannin turvaaminen ja matkailuolosuhteiden kohentaminen ovat Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen osalta

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

(Puhemies koputtaa) erittäin tärkeitä kohteita. Siellä infran kuntoon saaminen on puhtaasti elinkeinopolitiikkaa, jolla turvataan viennin mahdollisuudet. — Kiitos.

18.18 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puhemies! Pääministeri ja hyvä hallitus! Lämpimät onnitellut uudelle hallitukselle ja runsasta Taivaan isän siunausta ja viisautta uuteen vaativaan tehtävään.

Olen huolella lukenut hallitusohjelman linjauksia, ja pidän sen lähestymiskulmasta Suomen nykytilaan ja moniin ongelmiin tarttumisesta. Siinä on uudistava ote, ja se pyrkii erityisesti julkisen sektorin toimintatapojen tarkasteluun: miten voisimme kustannuksia karsimalla tuottaa palveluja paremmin ja oikea-aikaisesti. Hallitusohjelman parasta antia on sen yrittäjyyttä koskeva osa, jossa on monia hyviä ja kannatettavia toimia. Ne ovat kuin suoraan kristillisdemokraattien vaalien yrittäjäohjelmasta. Siinä on hyvä investointiosa, joka keskittyy teiden ja ratojen rakentamiseen ja korjaamiseen. Siinä lähdetään purkamaan byrokratiaa ja sääntelyä. Siinä lähdetään rohkeasti kokeilemaan uusia tapoja tuottaa palveluja. Nuorisotakuuta jatketaan ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa lisätään, hyvä niin.

Arvoisa puhemies! Juha Sipilän ensimmäisen hallituksen hallitusohjelmaan kohdistui paljon odotuksia ja toiveita paremmasta tulevaisuudesta. Odotusarvo oli, kaiken sen keskustelun jälkeen, mitä oli julkisuuteen tullut Suomen uudesta noususta, että tämä hallitusohjelma antaa siihen nousuun eväät. Tiesimme ja olimme valmistautuneet siihen, että leikkauksia on luvassa ja kestävyysvajetalkoot ovat edessä, mutta emme osanneet odottaa leikkauksien kohdistuvan voimakkaimmin juuri pienituloisiin, yksinhuoltajaperheisiin, eläkeläisiin, pitkäaikaissairaisiin ja työttömiin, varsinkin kun juuri ylempi keskiluokka oli etukäteen erilaisissa tutkimuksissa ilmaissut selvästi, että he ovat valmiit kantamaan näissä yhteiskuntatalkoissa suuremman vastuun.

Arvoisa puhemies! Hallituksen ei tule ajatella, ettemmekö kaikki haluaisi olla näissä talloissa mukana. Kyllä ja kyllä, me haluamme. Me olemme mukana pelastamassa Suomea. Kysymys on kuitenkin: Millä tavalla ja millä hinnalla? Kenen kustannuksella ja kenen kantokyvyllä? Monet johtavat poliitikot ja asiantuntijat ovat todenneet, että viime laman leikkaukset perheiltä ja pienituloisilta ja opiskelijoilta olivat suuria virheitä, sillä niiden leikkauksien laskua maksetaan yhä edelleen. Nyt näyttää siltä, että Sipilän hallitus valitsee saman tien ja tekee samat virheet uudestaan. Erittäin paheksuttavaksi tämän tekee se, että juuri ne poliitikot, jotka ovat edellisen laman leikkaajia kuuluvasti moittineet, nyt toteuttavat samat leikkaukset. Onko tosiaan niin, ettei tällä hallituksella ole muistia ja sydäntä olenkaan? Onko tosiaan niin, ettei mitään muuta vaihtoehtoa Suomen nostamiseksi ole kuin kaikkein pienituloisimpien ja sairaiden kukkaron tyhjentäminen? Tätä en toivoisi. Jos tämä ohjelma toteutuu tällaisenaan, niin perusturva heikkenee, sosiaalinen eriarvoisuus lisääntyy eikä oikeudenmukaisuus vastuunkannossa toteudu.

Arvoisa puhemies! Esimerkiksi: Kun ohjelma linjaa kuntien harkinnanvaraisuuden nostamista palveluiden järjestämisessä ja sääntelyn ja normien poistamista, niin tämä saattaa avata oven sille, että kunnat tulevat rahapulassa karsimaan monia nyt suosituksiin perustuvia palveluja, jotka sitten johtavat jollain toisella alueella kasvaviin kustannuksiin. Tämä voi myös avata oven sille, että monet pienet kunnat kokevat, että nyt heillä ei enää ole velvoitetta järjestää joitakin palveluita, jolloin kuntien ja alueiden eriarvoisuus tulee Suomesa lisääntymään. On tutkittu: kun kuntien itsemääräämisoikeus palveluiden järjestämisessä lisääntyy, niin on se lisännyt merkittävästi eriarvoistumista palveluiden järjestämisessä.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että hallitusohjelmaa tehtäessä on aika loppunut kesken ja monet asiat on siihen kirjoitettu ilman, että on loppuun asti mietitty, mitä monet toimenpiteet tarkoittavat käytännössä ja miten ne vaikuttavat kansalaisiin ja mitä leikkaukset voivat maksaa tulevaisuudessa.

Suomi on aina noussut ahdingosta silloin, kun kansa on kääntynyt rukouksiin Jumalan puoleen. Se on meille tuttu ja turvallinen tapa, jolla me kansakuntana pyydämme voimia ja viisautta vaikeina aikoina. Onkohan sittenkin niin, että Suomi nousee, kun se laskeutuu polvilleen? Ainakin se loisi yhtenäisen kansakunnan.

18.24 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Maamme on vedenjakajalla. Suomen vaikea taloustilanne kyetään kääntämään kasvuun vain yrittäjyyden, työn ja yhteisen tekemisen kautta. Tämän vuoksi pääministeri Sipilän ensimmäisen hallituksen ja meidän lainsäätäjien tehtävänä on saada yrittäjyys yksinkertaisemmaksi sekä työllistäminen ja työn vastaanottaminen kannattavammaksi. Uuden hallituksen linjaus panostaa yritysten, yrittäjyyden ja kotimaisen omistajuuden vahvistamiseen on juuri oikeansuuntainen. Tavoitteena on parantaa kotimarkkinoilla olevien yritysten toimintaedellytyksiä ja nostaa kilpailukykyä viennin vahvistamisen kautta. Erilaisten normien purkaminen tulee helpottamaan niin työllistämistä kuin myös yrittäjien ja jokaisen kansalaisen arkea.

Koulutusta tullaan uudistamaan suuntaan, joka lähentää opiskelijoita ja työelämää toisiinsa. Etenkin ammattikoulutusta kehitetään niin opiskelijoiden kuin työnantajien toiveita vastaavasti teoriapainotteisuudesta kohti käytännön yhdessä oppimista. Muutos lisää olennaisesti nuorten osaamista ja mahdollisuuksia työllistyä. Tämä rakenteellinen muutos tuo myös säästöjä, joita koulutuslalle kohdistuu. Tähän asti työpaikoilla kouluttaminen on ollut yrittäjille liian kallista ja aikaa vievää. On hyvä, että varsinkin oppisopimuskoulutuksesta aiheutuvaa hallinnollista ja taloudellista taakkaa tullaan keventämään. Yrittäjän tietotaitoa saadaan näin siirtymään nuorelle tehokkaammin kohtuullisin kustannuksin ja alan osaajien saatavuus varmistetaan myös tulevaisuudessa.

Myös hallituksen verolinjaukset tukevat yrittämistä ja työllisyyttä. On tärkeää uuden kasvun vuoksi, että kenenkään verotusta ei kiristetä enempää. Etenkin pienyrittäjien tilanetta autetaan yrittäjävähennyksellä. Mahdollistamme myös maksuperusteisen arvonlisäveron tilityksen, jotta yritykset eivät joudu toimimaan enää pankkeina maksuaikojen pidentyessä. Hallitusohjelmaan on myös vihdoinkin saatu perintöveron kevennys, joka helpottaa perheyriksien jatkomahdollisuuksia. Perintöveron kevennyksen myötä uudelle yrittäjäpolvelle annetaan nyt parempi mahdollisuus kehittää toimintaa, investoida ja palkata lisää työntekijöitä.

Herra puhemies! Edellisen hallituksen päätösten jäljiltä tapahtunut palkkatukimäärärahojen loppuminen tuo juuri nyt erityisiä vaikeuksia yritysten, järjestöjen ja kuntien auttamiseksi työllistämiseksi. Koska myös starttirahat ovat lopussa, aloittavat yrittäjät joutuvat turvautumaan elämisessään lainarahaan tai mahdollisiin säästöihin. Sen vuoksi on tärkeää päättää mahdollisimman pian siitä, että perustaessaan yrityksen työtön voisi saada ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaansa määrätyn ajan. Tämä valtiolle kustannusneutraali muutos auttaisi merkittävästi luomaan kaivattuja yrityksiä ja työpaikkoja ympäri Suomen. Tämäkään parannus ei silti auta nuoria vastavalmistuneita osaajia, joille ansiosidonnaista päivärahaa ei ole vielä kertynyt. Yritystoimintaa aloittavat nuoret ovat nyt välikädessä, koska starttirahaa ei ole saatavissa. Tämä väliinputoajaryhmä on myös huomioitava mahdollisimman pian tällä hallituskaudella.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Monia sosiaaliturvassa ja yrittämisen aloittamisessa olevia tuloloukkuja on tarvetta jatkossa purkaa. Hallitusohjelmaan onkin kirjattu perustulokokeilu. Perustulo purkaisi merkittäväällä tavalla byrokratiaa ja helpottaisi työn vastaanottamista. Malli madaltaisi myös kynnystä aloittaa yritystoiminta. Kun perustoimeentulo olisi perustulon avulla turvattu, myös yritykseen uskallettaisiin investoida enemmän. Perustuloa sopisi hyvin testata kompaktin kokoisella alueella, jossa passivoivan nykyjärjestelmän sijaan kannustettaisiin työhön ja yrittäjyyteen. Kainuussa on jo kokemusta onnistuneista maakunnallisista kokeiluista esimerkiksi tulevan sote-mallin osalta.

Suomi nousee suosta vain työnteolla. Ylös nostamiseemme tarvitaan nyt poikkeuksellista yhteistyötä, tahtoa ja omasta luopumista. Kansainvälisesti mitattuna huippukorkeaa verotustamme ei voida enää kiristää, mutta hyväosaisten on tultava Suomi-talkoisiin mukaan muulla tavoin. Hallituspuolueiden puheenjohtajat ovat jo niihin lupautuneet ministeripalkan leikkauksillaan. Kansanedustajina meidän on syytä näyttää myös esimerkkiä. Kannustan siksi oppositiota ja meitä kaikkia tekemään esityksiä siitä, miten me kansan valitsemat edustajat itse otamme osaa taloustalkoisiin. Suomalaisia joukkoja ei johdeta takaa huutaen vaan edessä kulkien tässäkin asiassa.

18.29 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa on paljon hyvää, ja teen oikein mielelläni yhteistyötä hallituksen kanssa muun muassa sote-uudistuksen ja perustulokokeilun kautta.

Hallitusohjelman isoin ongelma on järjetön leikkauslinja, joka estää monella tapaa hallituksen edistykselliset hankkeet, joiden tarkoituksena on lisätä työllisyyttä ja yrittäjyyttä. Hallitus pyrkii tasapainottamaan julkisen talouden vuoteen 2021 mennessä toteuttamalla 4 miljardin euron leikkaukset, jonka lisäksi leikkauskorissa on vielä 1,5 miljardin euron ehdolliset säästöt, jos työmarkkinaosapuolet eivät suostu hallituksen kiristykseen. Esimerkiksi koulutuksesta leikataan kaikkien vaalilupausten vastaisesti 600 miljoonaa euroa ja sosiaali- ja terveyspalveluista 450 miljoonaa euroa. Kuluttajien ostovoimaa heikennetään lisäksi miljardin euron indeksileikkauksilla, ja luonnonsuojelu- ja kehitysyhteistyö ajetaan käytännössä alas. Koko ongelman voi kiteyttää niin, että velkaantumisongelmaa ollaan ratkaisemassa keinoin, jotka vain lisäävät alijäämää ja velkaantumisastetta. Jos valtion velkaantumista yritetään saada kuriin budjettimenoja leikkaamalla, leikataan samalla julkista kulutusta ja näin ollen omaa veropohjaa ja lisätään työttömyyttä ja siitä koituvia kustannuksia. On sekä yritysten että koko elinkeinoelämän etu, että ihmisillä on mahdollisuus kuluttaa yritysten tuotteita ja palveluita. Hallitus sanoo laittavansa työn etusijalle kaikessa politiikassaan. Tällä leikkauspolitiikalla hallitus laittaa työttömyyden etusijalle kaikessa politiikassaan.

Arvoisa puhemies! Suomen talouden kaksi suurinta kasvun ja työllisyyden estettä ovat heikko kotimarkkinakysyntä sekä huutava pula investoinneista. Yritysten investointiaste on tällä hetkellä yhtä heikoissa kantimissa kuin 1994 laman aikaan. Voidaan puhua varsinaisesta investointilamasta. Edes yhteisöveron tuntuva alentaminen, konsensus palkkamaltista ja nollakorkotaso eivät ole auttaneet.

Kaikkeinärkevintä tässä tilanteessa on luoda kasvusykäys sellaisten hankkeiden kautta, jotka joudutaan joka tapauksessa toteuttamaan myöhemmin. Nyt jos koskaan tulee korjata homekoulut, tiet ja raiteet. Rakennetun omaisuuden tilaraportti vuodelta 2013 arvioi Suomen rakennuskannan korjausvelaksi 30—50 miljardia euroa. Teiden, ratojen ja vesiväylien korjausvelka on puolestaan noin 2,5 miljardia euroa. Hintalappu kasvaa päivä päi-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vältä. On syytä muistaa, että nämä hankkeet myös rahoittavat itse itsensä kasvaneen työllisyysasteen ja vähentyneiden tulonsiirtojen vuoksi. Puhutaan niin sanotusta kerroinvaikutuksesta. Nollakorkotilassa tuo kerroinvaikutus on erityisen suuri. 1,6 miljardin euron infirapanostus on askel tarvittavaan suuntaan, mutta se tehdään tyhjäksi tällä 4 plus 1,5 miljardin euron leikkauksilla. Vasen käsi ei tiedä, mitä oikea käsi tekee.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikkaa leimaa niin sanottu kotitalousajattelu. Kotitalous voi vähentää menojaan ilman, että vaikuttaa sen tuloihin, mutta aina, kun valtio leikkaa menojaan, se leikkaa myös tulojaan. Valtion tehtävä ei ole myöskään tehdä voittoa yrityksen tavoin, vaan huolehtia ihmisten hyvinvoinnista. Julkinen sektori ei kilpaile yksityisen sektorin työpaikkojen ja yritysten kanssa, vaan täyttää niiden jättämän työvoimakäytönsyntäukon luoden itsessään voimakkaan ostovoiman yksityisen sektorin tuotteille ja palveluille.

Haluan kysyä: kuinka pitkälle Juha Sipilä on valmis viemään Oy Suomi Ab -projektinsa, koska horisonttia ei ole näkyvissä? Ilman talouden korjausliikettä työttömyys vain kasvaa, rakennuskanta ja liikenneväylät rapistuvat käsiimme, valtion velkaantuminen vain lisääntyy ja deflaatiokierte syvenee. Leikkauslistojen sijaan tarvitsemme investointilistoja nyt jos koskaan.

18.34 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Syntynyt hallitusohjelma mahdollistaa yhteiskuntamme kehittämisen aiempaa kokeilevammaksi ja toimeliaammaksi. Hallitusohjelmassa tähdätään byrokratian vähentämiseen ja ylisääntelyn poistamiseen. Arkea hankaloittavien säädösten purkaminen yhtenä hallitusohjelman keskeisistä tavoitteista on merkittävä askel kohti vapaata, toimivaa ja taloudellisesti kestävä yhteiskuntaa.

Kuntien lakisäätelien tehtävien määrä on kasvanut nopeasti. Lisääntynyt normitus on lisännyt kuntatalouden ahdinkoa ja rajoittanut päättäjien liikkumavaraa. Kuntien selkeä näkemys on se, että niitä sitovaa lainsäädäntöä täytyy kiireesti keventää. Hallitusohjelma helpottaa olennaisesti kuntien asemaa ja mahdollistaa palveluiden kehittämisen asukkaiden tarpeita vastaaviksi. Kuntien taloudellinen ja toiminnallinen liikkumavara paranee, kun lakisääteliä tehtäviä karsitaan ja velvoitteita uudistetaan hallitusohjelmassa esitetyllä tavalla. Toimintatapoja ohjaavia normeja joustavoitetaan, raportointivelvollisuutta lievennetään sekä valvonta- ja tarkastusvelvollisuuksia vähennetään. Kuntaliitosten irtisanomissuoja myös poistetaan.

Arvoisa puhemies! Erittäin tärkeä on hallitusohjelman kirjaus siitä, että säädösmuutoksia valmistellaan yhdessä kuntien kanssa, joissa on arjen asiantuntemusta ja innovointikykyä. Myös hallitusohjelman vapaakuntakokeilu helpottaa tehokkaiden palvelutuotanto- ja toimintatapojen kehittämistä paikallisia tarpeita vastaaviksi.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma luo erinomaiset edellytykset terveelle kuntataloudelle ja kuntien itsehallinnolle.

18.36 Veera Ruoho ps: Arvoisa puhemies! Oppositio puolueiden edustajat ovat tuoneet erinomaisesti esiin kipeitäkin leikkauksia, jotka kohdistuvat kansalaisiin. Vähemmälle huomiolle on jätetty hallitusohjelman hyvät asiat. Ohjelmassahan on useitakin järkeistyksiä politiikkaan. Niistä muutamia: omaishoitajan aseman parantaminen, puoluetukien leikkaaminen, takuueläkkeen korotus, asunnottomien määrän vähentäminen, toimeentulotuen indeksi, pienen- ja keskituloisten työtuloerotuksen kevennys, normien purku sekä kaikki toimenpiteet, joilla työn tekeminen ja yrittäminen tehdään kannattavammaksi. Ohjelma si-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sältää myös ekologisesti kestäväan kehitykseen tähtäviä politiikkaratkaisuja. EU-tasolla olemme aktiivisia myös maahanmuuttoon liittyviä asioita käsiteltäessä, esimerkiksi ihmis-kauppaan liittyen. Tämä erityisesti ilahduttaa minua poliisina, joka on työssään tutkinut ihmiskauppaa ja käytännössä nähnyt siihen liittyvän ihmisarvon alentamisen mekaniikan.

Hallitusohjelmasta edelleen. Maahanmuuton tulee olla hallittua, ja turvapaikkahakemusten viranomaisprosesseja nopeutetaan. Päätökset ja palauttamiset tehdään viipymättä, ja väärinkäytöksiä torjutaan. Koska Suomessakin on jo ilmennyt maahanmuuttajanuorten radikalisoitumista, on tärkeää kriminalisoida osallistuminen terroristijärjestöiksi luokiteltujen organisaatioiden toimintaan. Edelleen viittaan työkokemuksiini muun muassa maastakarkoitusesitysten laatijana. Siten näen poliisinkin resursseja hieman keventävänä hallitusohjelman linjauksen nopeuttaa maasta poistamista sellaisten henkilöiden kohdalla, jotka ovat syyllistyneet törkeisiin rikoksiin, ovat rikoksenuusijoita tai ovat yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaarallisia henkilöitä. Viranomaisten tiedonvaihtoa tullaan vahvistamaan, ja toiminnan tulee olla poikkihallinnollista. Maahanmuuttajanuorten syrjäytymisriski pitää tunnistaa, ja kotona olevien kouluttamattomien maahanmuuttajanaisten kotoutumiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Tällä edistämme koko väestön tasa-arvoistumista, kuten edustaja Feldt-Ranta aiemmin peräänkuulutti.

Arvoisa puhemies! Arvon opposition edustajien kärkeistäkin puheenvuoroista huolimatta en voi uskoa kenenkään toivovan hyvinvointiyhteiskunnan romuttumista, mihin yhteiskuntamme vääjäämättä ajautuu, ellei velkaantumiskierrettä katkaista.

Vastuullisen politiikan peruslähtökohta on tosiasioiden tunnistaminen, ja sen on meidän uusi hallitus kyennyt hienosti tekemään. Ohjelmassa noudatetaan myös iäkkäiden sukulaisten terveisiä meille kansanedustajille. Sotaveteraani-isoenoni ja hänen vaimonsa ovat pitkän elämänsä aikana käyneet läpi sodan ja pula-ajat ja muuttaneet työn perässä tänne Helsinkiin. Heidän tervetulo: Velaksi ei voi pitkään elää, ei myöskään Suomi. Työ on tärkeintä, eikä mitään työtä tule vieroksua.

Meidän tehtävämme on mahdollistaa työpaikkojen syntyminen politiikalla, joka parantaa kansainvälistä kilpailukykyämme. Itse toivon vielä, että saamme julkisen sektorin johtajille palkka- ja eläkekaton. Lisäksi, esimerkkinä, me kansanedustajat voisimme luopua sopeutumisrahasta, jolloin asetamme jakamaan tavallisen ihmisen arkihuolia epävarmaksi muuttuneessa työelämässä.

Arvoisa puhemies! Annan luottamukseni tälle hallitusohjelmalle, joka myös noudattaa arvostamieni ihmisen näkemyksiä.

18.41 Mirja Vehkaperä kesk: Arvoisa herra puhemies! Tänään eduskunnassa on nahisteltu hallituksen ja opposition välillä yhteiskuntasopimuksesta. Aikaisemmin päivällä entinen ministeri, nykyinen kansanedustaja Lauri Ihalainen piti erittäin hyvän puheenvuoron kolmikannasta ja sen merkityksestä. Siihen puheenvuoroon on helppo yhtyä. Mutta tästä kolmikannasta sen verran, että eduskunnan tahtotila ja hallituksen toiveet nykyisissä kolmikantasopimusperiaatteissa ovat löystyneet. Siksi itse toivon, että hallitus näyttää omalla tavallaan kaapin paikkaa, että työelämää on pakko kehittää ja mennä eteenpäin. Toivon, että vasemmistopuolueet eivät jää pitelemään entisistä ehdoista ja työelämästä kiinni. Elämä, ja työelämä erityisesti, muuttuu koko ajan, ja on mentävä eteenpäin. Toivon sopimista, yhteistä sopimusta ja näkemystä työnantajien, työntekijöiden ja myöskin maan hallituksen ja eduskunnan kanssa. Uudistusta tarvitaan.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Arvoisa puhemies! Tänään eduskunnan salissa on puhuttu myöskin yhdestä hallituksen kärkihankkeesta eli väyläpolitiikasta. Ennen vaaleja ja vaalien jälkeen varmaan jokaisessa puolueessa perusväylänpidon alimitoitus ja rahoitus puhututtivat. Nyt hallitus on tekemässä päätöksen siitä, että entisen eduskunnan tahtotilaa noudatetaan ja tuon väylätyöryhmän tulosta siitä, että korjausvelkaa on pakko saada kiinni väylissä ja on parannettava niitä, sillä väylien korjausvelka on nyt noin 2,4 miljardia euroa ja jotain on pakko tehdä, että tiet, radat, satamat saadaan asialliseen kuntoon. Siksi painopisteen siirto vuodesta 2017 eteenpäin perusväylänpidon parantamiseen 150 miljoonalla eurolla on tervetullutta. Täällä on jonkun verran kritisoitu sitä, että se syö uusista väylähankkeista. No, me elämme tilanteessa, että edellinen hallitus on naulannut itse asiassa kiinni jo ne uudet väylähankkeet, jotka toteutetaan tällä vaalikaudella, ja ellei ministeri Berner löydä yhdessä eduskunnan kanssa uusia rahoitusväyliä ja menetelmiä uusien väylähankkeitten rahoitusmalleiksi, niin me olemme pahassa pulassa.

Tuon 150 miljoonan euron vuotuisen panostuksen lisäksi hallitus on ottanut siis kärkihankkeeseen perusväylänpidon. Saamme kolmen vuoden aikana perusväylänpitoon tämänoisen superrahoituksen, joka on 600 miljoonaa euroa. Tietysti mielenkiinnolla seuraamme, saavatko radat, satamat, tiet minkälaisen painotuksen ja panostuksen maakunnissa tulevana viikkoina ja miten tämä raha tullaan jakamaan, ja siitä varmaan keskustellaan paljon.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt monella tapaa historiaa. Strateginen hallitusohjelma ei syleile kaikkia maailman aiheita ja asioita, kun täällä peräänkuulutettiin tasa-arvoasioita ja niin edelleen. Nyt on otettu siis askel eteenpäin, mitä halutaan uudistaa ja rakenteellisilla uudistuksilla viedä maaliin tämän vaalikauden aikana. Hallitus on myöskin tehnyt historiaa siinä, että paikalla istuu perheministeri, ja siitä olemme erittäin kiitollisia.

Vasemmistopuolueille ylipäätänsä on äärimmäisen yleistä se, että hoitovastuu ja hoiva-vastuu sysätään yhteiskunnalle ja systeemeille, jotka hoivaavat ja hoitavat. Meille keskustalaisille on tärkeää, että meillä on oma vastuu itsestämme mutta myös perheenjäsenistä ja läheisimmistä. Hoiva- ja hoitovastuu kuuluu ensimmäiseksi omille vanhemmille, ja siksi on tärkeää, että tämä hallitus perheministerin voimalla näyttää sen, että haluamme tukea perheitä, ja nämä satsaukset kotipalveluihin ja lastensuojeluun ovat äärimmäisen tärkeitä tässä erittäin niukassa ja tiukassa taloudellisessa ajassa. Lapsilisiin ja kotihoidon tuen perusteisiin ei koskettu, ja se oli arvokysymys.

18.46 Nasima Razmyar sd: Arvoisa puhemies! Täällä on nyt pari päivää puitu uutta hallitusohjelmaa, ja se tunne — onko se sitten vasemmisto-oppositio, miten te sen täällä kuvaillette tai miten nimittelette meitä — kyllä se vahva tunne on epäoikeudenmukaisuus eikä niinkään se, että täällä vain valitellaan. Kannattaa myös tehdä sellainen pieni gallup-kier-tue tuolla ihan ulkosalla, niin varmasti meidän tuntoaistimme myös sitten välittyvät teille-kin, arvon hallitus. (Timo Heinosen välihuuto) — Niin, kannattaa käydä siellä ulkona.

Aluksi on kuitenkin hyvä antaa myös kiitokset niistä asioista, jotka ovat olleet myös sen kiitoksen arvoisia. On hienoa, että hallitusohjelmassa, joka on toki hyvin strateginen, yksittäisenä asiana on muun muassa maahanmuuttajanaiset mainittu. Se on tärkeä asia, mutta sitten toisaalta siihen se kiitos jää, koska jos mietitään maahanmuuttajanaisia, heidän kotoutumistaan, heidän lastensa kotoutumista, niin on äärimmäisen tärkeitä, että lapset pää-sevät päiväkotiiin, lapset pääsevät kouluun, joten en tiedä, millä tavalla esimerkiksi subjek-tiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen tukee millään lailla myöskään maahanmuuttaja-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

naisia. Ylipäänsä keskustelu tasa-arvosta, sukupuolten välisestä tasa-arvosta, mitä täälläkin on käyty, on mielestäni hyvin aiheellinen. Hallitusohjelmassa lukee, että naiset ja miehet ovat tasa-arvoisia. Ymmärrän, jos tämä on päämäärä ja tavoitetilä, mutta se ei voi olla teille nykytilanne, jossa te koette, että Suomessa miehet ja naiset ovat tasa-arvoisia, koska näin ei ole.

Toinen asia, mihin, arvoisa puhemies, haluaisin puuttua, on tämä epäoikeudenmukaisuus, epätasa-arvoisuus myös maailmaa kohtaan. Täällä on puhuttu yhtä lailla myöskin kehitysavusta ja myöskin tästä erittäin rajusta ja radikaalisesta leikkaamisesta. Suomi on sitoutunut OECD:n tavoitteeseen, jonka mukaan maamme tulisi myöntää kehitysyhteistyöhön 0,7 prosenttia bruttokansantuotteesta. Vuonna 2014 Suomi käytti kehitysyhteistyöhön hiukan yli miljardin. Tämä on noin 0,54 prosenttia bruttokansantuotteesta. Kuten me kaikki täällä tiedämme, niin myös edellisellä kaudella leikattiin kehitysyhteistyöstä ja erityisesti viime vuosi oli rankka. Mutta kyllä tämä hallitus pistää oikein toden teolla paremmaksi, koska nyt ollaan todellakin kuilun partaalla. Kehitysyhteistyöstä leikataan yli 350 miljoonaa ajassa, jolloin globaalinen eriarvoistuminen kasvaa entistä enemmän.

Kerron teille muutamien esimerkin meidän lähinaapureistamme, millä tavalla siellä suhtaudutaan kehitysyhteistyöhön. Ruotsi ja Norja käyttivät vuonna 2014 yli 5 miljardia kumpikin, Tanska 2,5 miljardia euroa. Viime vuonna uusista EU-maista monet pystyivät nostamaan kehitysyhteistyövaroja. Muun muassa Viro lisäsi kehitysyhteistyötään 26 prosenttia ja Liettua 37 prosenttia. Suomi putoaa tässä joukossa — ei tarvitse edes kauas mennä — erittäin häpeälliseen sarjaan. Me emme ainakaan sitten, jos tällainen valinta tehdään, voi puhua Suomesta enää vastuullisena globaalitoimijana.

Arvoisa puhemies! Kun kehitysyhteistyömäärärahoista puhutaan, niin usein puhutaan euroissa. Ymmärretäänkö täällä, mitä eurojen takana on? Me puhumme ihmisistä. Kun te katsotte niitä uutispätkiä Nepalista, Afganistanista, huomattavasti muualta päin maailmaa, niin he ovat ihmisiä. Me puhumme ruoasta, me puhumme koulutarvikkeista, me puhumme puhtaasta juomavedestä, ja tämä tuntuu kovin usein unohtuvan, kun täällä puhutaan vain ja ainoastaan euroista. Kaiken kaikkiaan nämä leikkaukset ovat erittäin lyhytnäköisiä ja suorastaan järjettömiä. Samalla kun viemme avun pois kohdemaista, taivastelemme yhä täällä kiihtyvää pakolaistilannetta, Välimeren tilannetta, ylipäänsä ilmastomuutoksen aiheuttamia luonnonkatastrofeja. Mitä Suomi on valmis tekemään? Nostamme kädet pystyyn.

Arvoisa puhemies! Suomeakin on aikanaan autettu nousemaan köyhyydestä, vakauttamaan omaa yhteiskuntaa. On siis väärin, että me emme omalta osaltamme ole nyt tukemassa muita samalle kehityksen tielle, joka jatkossa tukisi ennen kaikkea Suomea myöskin taloudellisesta näkökulmasta. Eli jos ei mietitä tätä tunteella ja sydämellä, niin, hyvä hallitus, miettikää tätä edes järjellä.

18.52 Timo Heinonen kok: Arvostettu puhemies! Hyvät edustajakollegat! Olemme käyneet kaksi päivää vilkasta ja värikästä keskustelua hallitusohjelmasta, joka on eittämättä kova. Sen säästöt koskettavat tavalla tai toisella ihan jokaista suomalaista. Haluan nostaa muutamia asioita esille, kiittää muun muassa siitä, että työ laitetaan nyt kaikessa päätöksenteossa edelle ja yrittäjyyteen panostetaan niin, että työpaikkoja syntyisi. Se on itse asiassa parasta sosiaaliturvaa.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, mikä ansaitsee kiitosta, ovat tämän hallituksen panokset omaishoittoon. Lisätään mahdollisuuksia vapaapäiviin, siihen, että voi tehdä arvokasta omaishoitajan työtä myös leipätyössä käyden. Panokset ovat 75 miljoonaa euroa li-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sää. Myös veteraaneihin haluamme panostaa lisää, osoittaa kiittollisuutta ja lunastaa kiittolisuudenvelkaa pieneltä osalta näin. Myös se on iso päätös, että kokonaisveroaste ei nouse, ja haluamme myös työntekoon kannustaa ja työntekoa kannustaa työn verotusta keventämällä.

Yhteiskuntasopimuksesta on keskustelua käyty vilkkaasti. Minun mielestäni on oikein, että myös työssä käyvät kantavat vastuunsa tässä vaikeassa tilanteessa, ja sen takia toivon, että yhteiskuntasopimuksessa edetään. Se on tärkeää Suomelle. Kilpailukyky, työllisyys ovat sellaisia arvoja, joilla me pärjäämme tulevaisuudessa, jos niissä onnistumme. Vaihtoehtona ovat merkittävät säästöt, 1,5 miljardia euroa. En näe sitä kiristyspaketiksi vaan ennen muuta vaihtoehdoksi siinä tilanteessa, että tällaista työssä käyvien, meidän työtä tekevien, panosta ei löydy. Työnantajia on peräänkuulutettu mukaan tähän. Minun mielestäni se on iso panos, että he synnyttävät tähän maahan uusia työpaikkoja, ja sen takia pidän hämmästyttävänä sitä, että vasemmisto-oppositio on puhunut Kela-maksun palauttamisesta täällä tänäänkin. Se vaikuttaisi kielteisesti maamme työllisyyteen. (Riitta Myllerin välihuuto)

Pidän erittäin myönteisenä myös sitä, että tämä hallitus tarttuu suureen korjausvelkaan, mitä meillä tiestössä on. Korjausvelka on erilaisten arvioiden mukaan 2—2,5 miljardia, ja sitä on kertynyt edellisen hallituksen mutta jo sitä edeltäneiden hallitusten aikana, ja nyt tätä lähdetään korjaamaan 600 miljoonan euron panoksella, jolla pystymme viemään siltoja, pienempiä valtion teitä parempaan kuntoon, mutta toivon mukaan myös sellaisia hankkeita kuin valtatie kakkosen perusparannuksen loppuunsaattaminen, Lahden eteläinen ohi-tustie, kymppitie, tie 54, tämän tyyppiset.

Arvoisa puhemies! Toivon, että hallitus vakavasti käy läpi nämä Puolustusvoimien määrärahat. Tässä keskustelussa on käynyt ilmi, että ne eivät ole nousemassa sillä tavalla, mitä olemme yhdessä tahtoneet. Siinä ei toteudu se tahtotila, mikä parlamentaarisella työryhmällä oli ja mikä myös kaikilla puolueilla vasemmistoa ja vihreitä lukuun ottamatta oli ennen vaaleja, että Puolustusvoimille osoitetaan ne määrärahat, joita tämä parlamentaarinen työryhmä esitti. Vetoan hallitukseen ja ennen muuta puolustusministeri Niinistöön, että nämä rahat sinne etsitään niin, että tosiasiallisesti Puolustusvoimien määrärahat nousevat sovitulla tavalla.

Arvoisa puhemies! Käytän hieman enempi aikaa kuin tuon 5 minuuttia. Kuusi tuntia olen tässä odottanut ja käytän kansanedustajalle suotua oikeutta käyttää puheaikaa tärkeässä asiassa, mutta lupaan myös, että en enää tänään toistamiseen tänne puhujakorokkeelle kiipeä, sillä haluan hivenen käydä läpi sitä, mitä rakentamisessa, maankäytössä tehdään.

Rakentamiseen tavoittelemme kunnon loikkaa. Turhaa sääntelyä haluamme purkaa ja kustannuksia suitsia, asuntorakentamiseen ennen muuta niin, että maahan saataisiin syntymään asuntopulaa helpottamaan kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa. Valtion tuke- maa asuntotuotantoa vauhditetaan nyt luomalla uusi rahoitustuen 10 vuoden välimalli, joka on avoin jatkossa kaikille tukiehdot täyttävälle ja niihin sitoutuville toteuttajille. (Riitta Myller: Mikä on neliövuokra?) Yleishyödyllisyyden rajoitusehdot siis muutetaan hankkekohtaisiksi, ja näin toivomme, että saamme näitä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja rakenteille. Samalla Aran vuokra-asuntojen asukasvalinnan sosiaaliseen tarveharkintaan lisäämme tulorajat ja asukkaiden tuloja myös seurataan. Näin haluamme varmistaa, että nämä asunnot ovat niiden käytössä, jotka niitä eniten tarvitsevat. Tämä on oikeudenmukaista. Olemassa olevan Ara-asuntokannan käyttö- ja luovutusrajoituksia tulemme myös joustavoittamaan, mikäli vapautuva pääoma käytetään asuntotuotantoon tai asuntokannan kor-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

jaamiseen. Samalla selvitämme, missä määrin Ara-asuntoja voidaan toteuttaa hankkimalla vuokra-asuntoja vapaarahoitteisesta asuntotuotannosta. Myös asp-järjestelmän alaikäraja lasketaan 15 vuoteen.

Isona kokonaisuutena kävimme hallitusneuvotteluissa läpi laajasti erilaisia konkreettisia toimia asuntojen tonttituotannon lisäämiseksi ja rakentamisen kustannusten alentamiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan nyt rakentamismahdollisuuksien helpottamiseksi. Päätösprosessia lyhennetään muun muassa valitusmenettelyjä muuttamalla, helpottamalla haja-asutusalueiden rakentamista, rantarakentamista, siirtämällä päätösvaltaa poikkeamistilanteissa ely-keskuksilta kunnille ja yhdistämällä hankekaavoitus ja yvamenettely. Samalla ely-keskusten rooli kaavoitus- ja rakentamisasioissa muuttuu konsultoivaksi ja niiden valitusoikeutta kaavaprosesseissa tullaan rajaamaan.

Konkreettisia nyt jo päätettyjä asioita on paljon muitakin. Esimerkiksi maakuntakaavojen ja kuntien yhteisten yleiskaavojen vahvistusmenettelystä ympäristöministeriössä luovutaan, rakentamisen poikkeamispäätökset siirretään kokonaisuudessa kuntiin, viranomaiskäsittelylle asetetaan sitovat ajat mukaan lukien yva ja kaikissa rakentamis- ja ympäristöasioissa siirrytään menettelyyn, jossa valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää ensin valitusluvan saamista. Samalla maankäyttö- ja rakennuslupapäätösten valitustapausten oikeudenkäyntimaksuja korotetaan. Otetaan siis selkeä askel valitusmaksujen suuntaan. Selvitämme myös siirtymistä kaavoitusasioissa kunnallisvalituksesta hallintovalitukseen niin, että vain he voivat valittaa, joita asiat tosiasiallisesti koskettavat.

Arvoisa puhemies! Rakentamisen puolella tulemme tekemään myös oman kärkihankkeemme valtion ja kuntien rakentamisen normitalkoiden yhteydessä. (Puhemies koputtaa)

Aivan lopuksi haluan kiittää siitä, että hevosenlannan poltto Suomessa tulee nyt pitkän työn jälkeen mahdolliseksi ja jätevesiasetus puretaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Suositusaika ylittyi 50-prosenttisesti. Edustajilla on oikeus jatkaa yli 5 minuutin, niin kuin tässä tapahtui. Minä vielä toistan, että tämä on suositus, ja toivon, että edustajat mahdollisuuksien mukaan ottavat tämän huomioon. Edustaja Heinonen toimi ihan niin kuin mitkä valtuudet hänellä tässä asiassa on.

19.00 Sofia Vikman kok: Arvoisa puhemies! Täällä käydyn keskustelun aikana oppositio on keskittynyt ennemminkin pikkunäppäriin välihuutoihin tai yksittäisten säästöjen ruotimiseen sen sijaan, että esitettäisiin todellisia vaihtoehtoja tai vaihtoehtoja kokonaisuudesta tai arvioitaisiin hallituksen ohjelmaa strategisena kokonaisuutena. Olisitteko siis halunneet jatkaa velkaantumista tulevien sukupolvien piikkiin? Siltä vaikuttaa. Olisitte halunneet näin tehdä ja jättää Suomen uudistamatta.

Hallituksen ohjelmassa velkaantuminen käännetään niin, että tärkeät hyvinvointiyhteiskunnan palvelut saadaan pelastettua ja turvattua myös tulevaisuudessa. Ylivelkaantunut maa ei kykene huolehtimaan heikoimmista. Yrittämisen ja ennen kaikkea työnteon kannustavuutta parannetaan ja luodaan edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle parantamalla Suomen kilpailukykyä. Kokonaisveroaste ei nouse, se on hyvä asia. Puolestaan siitä, että koulutuksesta säästetään eniten, on vaikea puolustaa, mutta tässä kokonaisuudessa on nyt ennen kaikkea keskityttävä siihen, että nämä säästöt tehdään kokonaisuuden kannalta mahdollisimman järkevästi niin, että ne ovat mahdollisimman vähän haitaksi Suomen tulevaisuuden menestykselle.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Hyvää on se, että digitalisaatio etenee. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään muun muassa opetuksessa tulevaisuudessa nykyistä paremmin. Myös normitalkoot etenevät, kauppojen aukioita vapautetaan, kaavoitusta joustavoitetaan, kuntaliitosten irtisanomissuojat järkeistetään.

Arvoisa puhemies! Uskottavasta puolustuskyvystä on huolehdittava, ja puolustusmäärärahat on saatava eduskunnan parlamentaarisen ryhmän esittämälle tasolle, kuten on hallitusneuvottelujen henki ollutkin. Uskon, että tämä näin toteutuukin. Myös sisäisestä turvallisuudesta huolehditaan ohjelmassa hyvin.

Ohjelma myös tuo erinomaisella tavalla esiin sen, että työ on parasta sosiaaliturvaa.

Lopuksi vielä pieni yksityiskohta ohjelmasta. Nimittäin hevosalan yrittäjien työpaikkojen ja ennen kaikkea myöskin tyttöjen ja poikien tasa-arvoisten harrastusmahdollisuuksien kannalta on erittäin merkittävää se, että hevosennälän poltto sallitaan, koska se on hevosalan työpaikkojen ja myös harrastusmahdollisuuksien kannalta yksittäisistä asioista merkittävin, mitä voidaan tehdä tyttöjen harrastusmahdollisuuksien parantamiseksi. Ratsastushan on tyttöjen eniten suosima harrastuslaji, ja se ei ole ollut yhteiskunnan tukien taholta ihan samalla viivalla esimerkiksi monien palloilulajien kanssa, joten minusta oli aika hasua, että nimenomaan tämä lannanpolttokysymys vedettiin esiin siinä vaiheessa, kun hallitusohjelman tasa-arvokirjauksia arvioitiin. Itse olen tätä lannanpolttoasiaa ajanut pitkään, ja minusta se on tyttöjen harrastusmahdollisuuksien kannalta itse asiassa tosi tärkeä juttu.

Eli, arvoisa puhemies, kokonaisuudessaan tämä hallituksen ohjelma on puolustamisen arvoinen. Se sisältää vahvoja ja uskottavia toimia Suomen suunnan kääntämiseksi. Talousohjelma on erittäin vahva, ja se johtaa velkaantumisen taittumiseen. Ohjelmassa on vahvat painotukset työllisyyteen ja kasvuun. Hallitus on joutunut toki säästämään kaikesta muusta paitsi yhteiskunnan ydintoiminnoista eli maanpuolustuksesta ja sisäisestä turvallisuudesta. Nämä säästöt ovat osin vaikeita, mutta täysin välttämättömiä. Ylivelkaantunut Suomi ei nimittäin kykene huolehtimaan heikoimmistaan eikä järjestämään välttämättömiä peruspalveluita. Hallituksen ohjelma luo siten pohjaa hyvinvoinnin turvaamiselle.

19.05 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Osallistuin juuri Palvelualojen ammatti-liiton liittokokoukseen, ja kokousväkeä eli myös minua huolestuttivat hallituksen toimet, joilla pitkään jatkunutta sopimisen kulttuuria yritetään nyt romuttaa. Monet ovat kuvanneet hallituksen politiikkaa kuin kiristysruuvina, jolla palkansaajaliikettä taivutellaan erilaisiin heikennyksiin. Valitettavasti hallitus on valinnut jo neuvotteluihin mentäessä eläkeläisten ja lapsiperheiden toimeentulon yhdeksi pelinappulaksi. Hallitusohjelman ja tällaisten toimintatapojen sijaan pienipalkkaiset ihmiset olisivat odottaneet hallitukselta lainsäädännöllisiä toimia esimerkiksi vähimmäistyöajaksi, alimpien tuloluokkien ostovoiman parantamiseksi ja työelämän pelisääntöjen vahvistamiseksi, että palkalla olisi mahdollista tulla toimeen.

Olen todella huolestunut hallituksen kaavailemista leikkauksista, jotka on täysin kohdennettu kaikista pienituloisimpiin ihmisiin: vanhuksiin, sairaisiin, vammaisiin ja lapsiin. Olen myös huolestunut hallituksen yleisestä ilmapiiristä: esimerkiksi kommentit kitinästä puhuttaessa kaikista pienituloisimpien ihmisten avunhuudoista tai avoimesti sen myöntäminen, etteivät hallituksen leikkaukset koske kaikkein parhaiten toimeentulevia ihmisiä. Kaikkein köyhimmiltä ei leikata mitään, lausui Timo Soini vielä tammikuussa. Tehdään arvovalinta, ei leikata koulutuksesta, linjasi Sanni Grahn-Laasonen vielä muutama viikko

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sitten. Näin lausuivat vielä hetki sitten uuden hallituksen ja sen ohjelman kokoajat. Nyt tiedämme kuitenkin, miten kävi. Perusteltua onkin kysyä, missä on äänestäjien kuluttajansuojaja.

Arvoisa puhemies! Ymmärrän Suomen talouden realiteetit ja ymmärrän myös, että kansalaiset odottavat uudistuksia, rohkeutta ja vahvuuttakin, mutta mielestäni todellista vahvuutta on osata asettua toisten ihmisten asemaan ja nähdä näiden prosessikaavioiden, rakenteiden ja uudistuksen verhon takaa ihminen. Tapasin vaalikentillä jatkuvasti varsinkin pienituloisia eläkeläisiä, jotka tulivat luokseni ja kertoivat taloudellisesta hädästään. Mitä hallituksen mielestä meidän pitäisi sanoa näille ihmisille, joiden on jo nyt kysyttävä apteekissa, onko kaikkia lääkkeitä pakko ottaa, koska ei ole niihin varaa. Hallituksen kaavailemat leikkaukset pienituloisilta, ikääntyneiltä ja sairailta valitettavasti tarkoittavat sitä, että nämä kyselijät moninkertaistuvat, vaikka yksikin on jo liikaa.

Meille sosialidemokraateille tärkeää oli viime kaudella varmistaa henkilökunnan riittävä määrä ympärivuorokautisessa hoidossa. On syytä muistaa, että pääsääntöisesti ympärivuorokautisessa hoidossa olevat ihmiset ovat toisen ihmisen avun tarpeessa ja myös meille itsestäänselvissä asioissa, kuten liikkumisessa, ovat toisten avun tarpeessa. Tällä hetkellä esimerkiksi puolet ympärivuorokautisessa hoidossa olevista Suomessa ei ole päässyt ulos viimeiseen kuukauteen THL:n uusien tutkimusten mukaan. Siksi onkin oikein kysyä, onko henkilökunnan määrä tällä hetkellä riittävä ikäihmisten perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Siksi ensimmäisessä puheenvuorossani täällä eduskunnassa haluan antaa näille ihmisille äänen. Hallituksen kaavailema henkilökunnan lasku ympärivuorokautisessa hoidossa eli tehostetussa palveluasumisessa vaikuttaa suoraan siellä olevien ja asuvien ihmisten perusoikeuksien toteutumiseen. Myös asiakasmaksujen, jotka tällä hetkelläkin ovat kansallisesti vertailtuna erittäin korkeat ja jotka lisäävät eriarvoistumista, nosto sekä esimerkiksi lääkekorvausten heikentyminen ja asumistuen leikkaus, joka myös koskettaa monia jopa 100 euron edestä, vievät näiden uudistusten jälkeen ikäihmisiämme sosiaalitoimiston luukulle. Toivon, että hallitus tarkastelisi leikkausten vaikutuksia uudelleen kokonaisvaltaisesti ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta myös käytännössä.

Alkavalla kaudella aloitamme heti monilla isoilla uudistuksilla, joissa myös itse haluan vahvasti olla mukana. Toivon kuitenkin, että tulevaisuudessa hallituksen linjaukset ovat sellaisia, ettei leikkauksia kohdisteta ainoastaan kaikista pienituloisimpiin ja heikoimmassa asemassa oleviin. Mutta toivon kuitenkin, että voin olla tukemassa sellaisia panostuksia, jotka panostavat koulutukseen, hyvinvointiin ja tasa-arvoon, jotka nähdään panostamisen arvoisina ja joihin meidän kannattaisi panostaa tulevaisuudessa, sekä myös progressiivisilla veronkorotuksilla hakisimme tuloja oikeudenmukaisesti sillä tavalla, että myös kaikista parhaiten toimeentulevat osallistuvat yhteisiin talkoisiin.

Lopuksi vielä se tosiasia, että yhteiskunnan vahvuudesta ei kerro se, miten vahvimmat pärjäävät, vaan se, miten se pitää huolta myös heikompiosaisista.

19.11 Eva Biaudet r: Arvoisa puhemies! Ruotsalainen kansanpuolue yhtyy hallituksen tavoitteeseen löytää ja luoda Suomelle kasvua ja kilpailukykyä edistäviä toimenpiteitä. Yhteiskuntasopimuksen aikaansaaminen olisi tämän tavoitteen saavuttamiseksi keskeinen, mutta sen sisällön samoin kuin hallituksen tasapainottamistoimien tulisi olla tietysti oikeudenmukaisia. RKP:n mielestä lapsilta ei saa leikata. Kilpailukyyn ja tuottavuuden nousussa keskeistä olisi puuttua työelämän syrjintään, naisten asemaan työelämässä ja yleisestikin ennen aikaiseen eläköitymiseen, sen ehkäisemiseen. Työssäjaksamista ja pa-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

rempaa johtamista on vahvistettava, jotta tuottavuus nousisi. Naisten luottamuksen saavuttaminen edellyttää, että myöskin kaikkien toimenpiteiden sukupuolivaikutusten arvioita uskalletaan tehdä. Peräänkuulutan ja toivon syvästi, että tämä tulee tapahtumaan.

Som kvinna och feminist bekymrar jag mig djupt över regeringsbildningens avsaknad av könspolitiskt medvetande. Deras avsaknad av förståelse för hur mycket en aktiv och medveten jämställdhet och jämlikhetspolitik kunde tillföra även den ekonomiska politiken och sysselsättningen, så som denna regering helt riktigt valt att fokusera på, är ägnad att skapa missförtroende bland hälften av vårt lands befolkning. Så som det nu är har programmet blivit ensidigt och riskerar att misslyckas i sina välförtjänta målsättningar.

Målsättningen att öka kvinnors deltagande i arbetslivet, att öka migranternas deltagande i arbetslivet, att minska sjukfrånvaron och alltför tidig förtidspensionering har inte fått behövlig uppmärksamhet trots att de här helt klart skulle ge en ökad produktivitet och alldeles uppenbart även på kort sikt ge resultat. Inte heller har det varit av betydelse att diskrimineringen av kvinnor och etniska minoriteter i vårt land är ett problem även ur grund- och människorättsperspektiv.

Naisiin kohdistuva väkivalta on itse asiassa Euroopassa suurin terveystarve naisille. Siinä mielessä olen iloinen, että ministeri Orpo on sattumalta täällä salissa, koska ihmiskaupan vastainen työ on tietenkin yksi keskeinen osa, joka tulee edellyttämään, sanotaan, fokusoinnista, ei välttämättä edes lisää resursseja, sitäkin, mutta ennen kaikkea sen huomioonmista.

Ifall man inte är bevandrad att göra politik med hänsyn till dess konsekvenser för jämställdhet och jämlikhet är det faktiskt enklast att börja med att räkna. Efter att ha räknat antalet män och antalet kvinnor som deltagit i regeringsbildningen är det uppenbart att denna regering inte vinnlagt sig om att det skulle finnas lika många män och kvinnor som ministrar eller bland de experter som inbjudits att delta. Inte heller har man ansett det vara viktigt att representera för samerna eller andra etniska minoriteter medverkat trots att den stigande rasismen i vårt land hotar grundvärderingar i vårt samhälle.

Som gammal politiker så vet jag att det historiskt har gett en skillnad i politikens innehåll ifall man vinnlagt sig om att räkna maktens kvinnor och män mer jämnt. Det är inte en slump att det var just riksdagens kvinnor, över partigränserna, som fick till stånd den subjektiva rätten till dagvård, den allra viktigaste reformen för kvinnors lika rättigheter under de senaste 30 åren. Naturligtvis kunde även många män föra vår talan i politiken, men då förutsätts det att också männen kan föra en feministisk politik, det vill säga bryr sig om vilka politikens konsekvenser är och aktivt driver jämställdhet mellan kvinnor och män till förmån för oss alla. Detta kan man inte ens med bästa vilja säga att har skett i den här regeringen.

Känsla för rättvisa, det är inte alltid lätt att sätta in i en politik, men det är helt klart att det är nödvändigt för att få ett hållbart och bra resultat. Utöver detta så är det inte möjligt att låta bli att i detta sammanhang inte påtala den brist eller det behov av moralisk kompass, den känsla på rättvisa och behov av att mera känna medkänsla på human medmänsklighet skulle behövas hos vår regering som stoltserar när det gäller med sin hållning, med sin negativa hållning, eller ska vi säga, sin passiva hållning när det gäller den avvisning man har när man valt att ta för de 625 000 människor som förra året flytt till Europa över Medelha-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vet. För de 5 250 män, kvinnor och barn som drunknat under detta år och föregående år i sin desperata nöd så väcker det inget större behov av skrivningar i regeringsprogrammet.

Finland är trots allt ett civiliserat land som inte kan bygga sin välfärd här hemma eller utomlands på bekostnad av andras nöd. Vi har hittills burit en bråkdel av ansvaret för migrations- och flyktingströmmarna till Europa. Varför är dessa människor så farliga att vi rustar upp mot dem så som om vi skulle befinna oss i krig? Den växande xenofobin, rasismen är en farlig trend som skapar otrygghet, brist på framtidstro hos unga människor och slösar med den viktigaste resurs vi har, det vill säga människorna. Hur attraktivt är ett sådant land för någon överhuvudtaget och kan en regering som nobbar den här frågan säga att man satsar på inre säkerhet?

19.17 Stefan Wallin r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Först beröm. Det strategiska regeringsprogrammets stora bild av ekonomin, alltså verklighetsuppfattningen så att säga, vilar på en realistisk grund. En regering som inte hade tagit ett ordentligt nacksving på dagens ekonomiska situation och föreslagit massiva anpassningsåtgärder, en sådan regering hade varit i fel bransch.

Därför finns det inte så mycket att invända mot storleksordningen på anpassningsåtgärderna, låt vara att det nog innehållsmässigt finns motstridiga, direkt felaktiga prioriteringar så som den massiva attacken på utbildningen och barnen, vilket också partiordförande Haglund konstaterade i sitt tal i går. Klokt är också regeringens beslut att binda den villkorliga delen av anpassningspaketet till ett eventuellt samhällsfördrag i höst. Den här delen av paketet verkställs inte ifall parterna på arbetsmarknaden nu kan tona ner den organiserade egoismen och i stället i krismedvetenhetens namn, och med landets bästa för ögonen ta ett helhetsansvar.

Vi ska hoppas att så här sker och att också den politiska vänstern i den här salen gör allt för att underlätta tillkomsten av ett samhällsfördrag. Kontakterna till de fackliga högkvarteren är som vi vet inte särskilt blygsamma. Måtte Sipilä år 2015 ha bättre tur än Esko Aho och Kalevi Sorsa 1991. Den gången vägde politiserandets fröjder och det fackliga navelskåderiet mer än landets bästa.

Arvoisa puhemies! Uusi hallitus on supistanut ministereitten määrää peräti viidellä Kaitsien hallituksen alkuperäiseen kokoonpanoon verrattuna. Lisäksi se pudotti valtiosihteereitten lukumäärää kolmeen ja vähentää myöskin erityisavustajien lukumäärää. Tämä olisi varsin ymmärrettävä operaatio, mikäli työn määrä politiikan huipulla olisi vähentynyt. Tämä ei kuitenkaan ole asianlaita. Päinvastoin työn määrä kasvaa, ja säästetty summahan tässä yhteydessä on täysin mitätön. Vajaan kuuden vuoden henkilökohtaisen ministerikokemuksen ja kahdeksan vuoden erityisavustaja- ja valtiosihteeriuran perusteella kannan nyt aidosti ja oikeasti huolta ministereitten, ministeri Orpon ja Toivakan ja kumppaneitten, jaksamisesta ja myöskin koko hallituksen toimintakyvystä. Vähempi määrä ihmisiä ei voi kantaa suurempaa taakkaa ilman, että se näkyy ja tuntuu.

Miten Sipilän hallitus aikoo sitten selviytyä tästä lähes mahdottomasta yhtälöstä: enemmän työtä, vähemmän toimijoita? Antamalla vallan valvoa kansliapäälliköille ja muulle virkamieskunnalle, vähentämällä työn määrää jollain ihmeen poliittisella taikasauvalla, vai käykö niin kuin usein aikaisemmin, kun keskustavetoinen hallitus on ollut vallan kahvasa? Valjastetaan ministeriössä entuudestaan olevia keskustataustaisia uravirkamiehiä talon keskustalaisministerin poliittisen esikunnan osaksi ja kutsutaan niitä vaikkapa neuvot-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

televiksi virkamiehiksi. Näin virallinen poliittinen esikunta pysyy muodollisesti suppeana mutta käytännössä apilaa kylvetään oikein urakalla urapolitrukkien avulla. Siis seurataamme nyt tarkasti valtioneuvoston tulevia virkanimityksiä, niiden perusteluja. Seurataamme ministeriöitten sisäisiä lyhytkestoisia, määräaikaista nimityksiä. Muistakaamme, mitä pääministeri Sipilä sanoi marraskuussa 2013 Ylen haastattelussa: "Poliittisen sulle—mulle-nimityskulttuurin aika on kerta kaikkiaan ohi."

Arvoisa puhemies! En malta olla palaamatta aiheeseen, jonka otin myöskin esille eilen tässä salissa. Hallitusohjelman pöytämerkintöjen joukossa on hyvinkin mielenkiintoinen yksityiskohta, jonka tarpeellisuutta ei tekstissä selitetä millään tavalla: "Kumotaan puoluelain 9 §:n 1 momentin kolmas lause." Kyseessä on siis se pykälä, jota Lex Vennamona tunnetaan ja joka liittyy SMP:n eduskuntaryhmän hajoamiseen Kekkosen poikkeuslain säätämisen yhteydessä harrastettuun suhmurointiin. Nyt, arvoisa puhemies, yli 40 vuotta myöhemmin tämän lain tämä kohta halutaan taas muuttaa niin, etteivät eduskuntaryhmästä kesken kauden lähtevät loikkarit saisi enää puoluetukea mukanaan. Miksihän tämä muutos tehtäisiin juuri nyt? Siksikö, että pitkämuistiset perussuomalaiset haluavat kostaa 40 vuotta sitten tehtyä lainmuutosta, joka mahdollisti vennamolaisdiktatuuriin kyllästyneiden ja poliittista turvapaikkaa hakevien edustajien pelastautumisen kunnialla? Ei — kuka nyt niin vanhoja muistelisi? Vai siksi, että perussuomalaiset haluavat nyt kyseisellä lainmuutoksella estää tämän vaalikauden aikana (Puhemies koputtaa) vaikeisiin leikkauspäätöksiin ja petettyihin vaalilupauksiin pettynneiden edustajiensa loikkaamisen ja puoluetukirahojen menetyksen? Pidetään siis mieluummin nämä kaikki potentiaaliset seteliselkäränsäiset ryhmän panttivankeina, vaikka kuinka kipeää tekisi. Yhtä kaikki perussuomalaiset tiedostavat hallitusvastuun kantamisen hinnan ja pelkäävät sitä ja pyytävät nyt itselleen tällaista turva-tyynyä. Pyytää voi tietysti aina, mutta pakko ei ole tässä salissa suostua tällaisen yhden ainoan puolueen historiallisen privaattitarpeen tyydyttämiseen.

19.24 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin on tietysti syytä yhtyä edustaja Wallinin siihen toivotukseen, jossa hän toivotti jaksamista ministereille, mutta muuten edustaja Wallinin apilankylvönäkemykset olivat — no, ne olivat hauskoja. Mutta tässä Suomen vaikeassa tilanteessa tarvitaan isoja muutoksia, joista pääministeri täällä on kahden päivän aikana monesti todennutkin, että ne ovat tavattoman vaikeita. Ei ole helppo yhtä aikaa sopeuttaa taloutta, uudistaa yhteiskuntaa ja rakenteita ja pyrkiä vielä sitten samaan aikaan saamaan talouden kasvuun.

Ymmärrän niin, että uusi, aiempaa selkeästi strategisempi hallitusohjelma on rakennettu oikean ja todellisen tilannekuvan pohjalta. Hallitusohjelmassa on, toisin kuin neljä vuotta sitten, tunnustettu taloudellinen tilanteemme avoimesti ja tehty johtopäätökset, jotka on arvioitu oikeiksi. Tätä myötä 10 miljardin euron kestävyysvajeen kattaminen on kova, se on erittäin kova tehtävä. Emme voi uskotella kuitenkaan kenellekään, että Suomella olisi varaa kaikkeen siihen, mitä nyt verovaroista kustannamme. Velkaantuminen on kerta kaikkiaan saatava pysähtymään, muunlaiset ratkaisut eivät olisi oikeudenmukaisia tuleville sukupolville. Joka tapauksessa välittömät, vuoden 2019 tasolla 4 miljardin euron säästöpäätökset ovat kipeitä, puhumattakaan vielä mahdollisista 1,5 miljardin euron lisäsäästöistä ja veronkorotuksista, ellei paljon puhuttua yhteiskuntasopimusta saada kilpailukykyämme parantamiseksi aikaiseksi.

Kipeistä säästöistä huolimatta hallitusohjelmassa on panostettu aivan oikein kasvuun. Hyvinvointiyhteiskunnan säilymisen kannaltahan kaikista tärkeintä on, että suomalaisilla

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

olisi töitä. Työllisyyden parantaminen on onnistuttu nostamaankin hallitusohjelman punaiseksi langaksi. Työllisyysasteen nostaminen on myös aivan keskeinen keino ehkäistä eriarvoistumista ja syrjäytymistä.

Hallitusohjelman yksi merkittäviä linjauksia, joka ei vaadi suomalaisilta uhrauksia, mutta lisää kilpailukykyä ja uusien työpaikkojen syntymistä, on normien ja turhan byrokratian purkaminen. Suomessa on kerta kaikkiaan päästävä rajoittavasta sääntelystä mahdollistavaan sääntelyyn. Normien purkutalkoissa onkin oltava päättäväinen kaikilla tahoilla, myös täällä eduskunnassa. Turhan sääntelyn purkaminen kohdistuu ennen muuta kunta- ja yrityssektorille, sekin tukee palvelujen järkiperäistämistä ja vahvistaa samalla roimasti paikallista päätösvaltaa.

Hallitusohjelmasta on luettavissa myös vahva usko maaseudun ja biotalouden mahdollisuuksiin. Satsaukset biotalouteen ovat koko maan voimavarojen hyödyntämistä parhaimmillaan ja tukevat työllisyyttä koko maassa. Ohjelma pitää sisällään erittäin mittavat puun lisäyskäytön tavoitteet, jotka voivat tuoda tuhansia ja taas tuhansia työpaikkoja ympäri Suomea eri maakuntiin.

Ruuantuotannon merkittävyyden tunnustaminen taas luo mahdollisuuksia suomalaisen elintarvikeklusterin kasvulle. Tarvitsemme normien purkua myös tuolle alalle, jotta kaikenlaiset pienimuotoisetkin elintarvikkeitten jalostustoiminnot voivat olla kannattavia itse maataloudesta puhumattakaan.

Koko biotalouden kokonaisuuden toteutumiselle on äärimmäisen tärkeää, että infraan panostetaan nyt niin merkittävästi kuin on luvattu. Koko 1,6 miljardin euron paketti strategisiin tavoitteisiin ja liikenneinfraan on toivon mukaan tarvittava sysäys talouden suunnan muuttamiselle. Biotalouden liikkeellelähtö vaatii, että kuljetukset mahdollistetaan, siksi tuo infrapanostus on todella hyvä linjaus hallitukselta. Nyt on myös sitten varmistettava, että nuo rahat kohdistuvat myös alempaan tieverkkoon, yksityisteihin ja rataverkkoon.

Hallitusohjelma pitää sisällään myös mittavat rakenteelliset uudistukset. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on tärkeä paitsi siitä saatavien säästöjen vuoksi, myös sen vuoksi, että voimme siirtää palvelujen painopistettä ennaltaehkäisyyn. Odotan näiltä hallitusohjelman rakenneuudistuksilta erittäin paljon. Paljon puhuttu sote-uudistus toteutetaan itsehallinnollisella maakuntamallilla. Kokonaisuuteen liittyvät myös näkemykset keskus- ja aluehallinnon uudistuksesta. On selvää, että pelkkiä sote-toimintoja varten ei ole järkevää toteuttaa vaaleilla valittua sote-hallintoa, vaan pakettiin on syytä kasata muutakin. Yleensäkin tässä pitää nyt selkeyttää koko väliportaan hallintoa. Rakenneuudistukset siis lähtevät tietyllä tavalla sote edellä, mutta aluehallinnon ja keskushallinnon uudistukset sekä kuntakentän rahoituksen ja tehtävien tasapainottaminen ovat kirjattuina hallitusohjelmaan. Kaikkien näiden valmistelu tulee aloittaa pikaisesti siksikin, että ne ovat sidoksissa kiinteästi toisiinsa.

19.30 Jyrki Kasvi vihr: Arvoisa puhemies! Hallitus hehkuttaa hallitusohjelman 600 miljoonan euron satsausta liikenneverkon korjausvelan vähentämiseen, mutta muita liikennepoliittisia kirjauksia tästä hallitusohjelmasta onkin sitten turha etsiä.

Mihin suuntaan Suomen liikennejärjestelmää on siis tarkoitus kehittää? Liitteistä löytyy sentään joukkoliikennetuen leikkaaminen 15 miljoonalla eurolla vuodessa. Kohdistuuko leikkaus suuriin vai keskisuuriin kaupunkeihin vai kenties maakuntien joukkoliikennetukeen? Se jää nähtäväksi, samoin se, onko tuloksena joukkoliikenteen väheneminen, kuntien maksuosuuden nousu vai lippujen hinnan korotus tai kenties kaikki kolme. Eli hallituk-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sen liikennepolitiikan voi tiivistää kuoppien paikkaamiseksi ja joukkoliikenteen supistamiseksi. Ainakaan liikenteen osalta hallitusohjelma ei lunasta pääministerin lupausta uudistaa rakenteita ja luoda kasvun edellytyksiä. Näin vihreästä näkökulmasta joukkoliikenteen alasajo ja kävelyn ja pyöräilyn laiminlyöminen ovat yksinkertaisesti poikkeuksellisen tyhmiä poliittisia valintoja. Esimerkiksi Helsingissä tehdyn tutkimuksen mukaan yhden euron sijoitus pyöräilyyn tuottaa 8 euron hyödyt muun muassa terveysvaikutuksina ja aikasäästöinä.

Erityisen hämmäntäväksi hallitusohjelman liikennepolitiikka osoittautuu, kun sitä vertaa hallituskauden kärkihankkeisiin, joista hallitusohjelmassa nostetaan esiin muun muassa liikenteen muuttuminen palveluksi. Tulevaisuudessa ihmiset voivat kännykkäliittymän tyyppisenä palveluna saada esimerkiksi tietyn määrän matkoja joukkoliikenteellä, robottiautolla tai kaupunkipyörällä. Perinteinen erottelu julkisen ja yksityisen henkilöliikenteen väliltä katoaa. Liikenteen automaatio etenee nopeasti, kuten kaikki tekniikan uutisia seuraavat tietävät. Itseään ajavat ajoneuvot tulevat liikenteeseen lähivuosina, itse asiassa ensimmäiset jo ensi vaalikaudella. Robottiautoa ei kannata kuitenkaan omistaa ja seisottaa käyttämättömänä parkkipaikalla. Se on jatkuvasti liikenteessä. Jo pelkästään henkilöauto-liikenteestä tulee siis palvelu, kuten hallitusohjelmassa aivan oikein todetaan. Se paljon hehkutettu autoveron lasku ei siis kauaa lämmitä. Sen sijaan liikenteen kokonaistuottavuus loikkaa ja kustannukset laskevat, kun autojen käyttöaste moninkertaistuu eikä pysäköintipaikkojakaan enää tarvita. Mutta pelkkiä kuoppia paikkaamalla ei Suomesta tehdä digitaalisten liikennepalveluiden edelläkävijää, jossa kehitetyt palvelut käyvät kaupaksi maailmalla, vähän kuin suomalaiset GSM-verkot 1990-luvulla. Kyllä siihen tarvitaan sekä lainsäädäntöä, tutkimusrahoitusta että liikenneinvestointeja. 600 miljoonaa olisi sellainen ihan hyvä alkuinvestointi.

Arvoisa puhemies! Neljä vuotta sitten puhuttiin vielä tietoyhteiskunnasta, nyt digitalisaatiosta. Vielä neljä vuotta sitten Kataisen hallituksen ohjelmassa ei käytetty digitalisaatio-sanaa lainkaan. Tänä keväänä käytännössä kaikki puoluejohtajat tarjosivat vaalikeskusteluissa digitalisaatiota lääkkeeksi kaikkiin Suomen ongelmiin, mutta varoivat visusti kertomasta, mitä se on. Siksi olenkin hieman ihmeissäni, mikseivät hallitusohjelman lukuisat, sinänsä hyvin kannatettavat digitalisaatiokirjaukset näy ohjelman Ratkaisujen Suomi -liitteessä, jossa listataan hallituksen suunnittelemat leikkaukset ja investoinnit oletettuine taloudellisine seurauksineen. Aivan kuin ohjelma ja liite olisi kirjoitettu eri neuvotteluissa. Suomi ei digitalisoidu itsestään.

Hallitusohjelma tuokin mieleen Kataisen hallituksen ohjelman, jossa puhuttiin etätunnistamisesta, älykkäistä sähköverkoista, älyliikenteestä, identiteettivarkauksista, sähköisestä esteettömyydestä, avoimesta lähdekoodista, kokonaisarkkitehtuurista, verkkolaskutuksesta — vain joitakin mainitakseni. Ja mitä niistä tuli? No, viestinnän tietoyhteiskunta-kaari, kyberstrategia ja sähköinen ylioppilaskirjoitus sentään etenivät, mutta valtaosin Kataisen hallituksen ohjelman lupaukset Suomen digitalisoimisesta jäivät toteutumatta. Toivon todella, että Sipilän hallitus onnistuu paremmin. Mutta jos olen politiikasta jotain oppinut, niin sen, että ne asiat toteutuvat, joihin on varattu rahaa. Ja digitalisaatioon ei tässä hallitusohjelmassa ole varattu rahaa, ei senttiäkään. Aivan kuin investoinnit koulujen oppimisympäristöihin, yhden luukun digitaalisiin julkisiin palveluihin, teollisen internetin sovelluksiin, kokonaisarkkitehtuuriin ja hallinnon prosessien digitalisointiin tapahtuisivat itsestään. Kuten pääministeri Sipilä insinöörinä hyvin tietää, tuottavuutta parannetaan in-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

vestoimalla, ei leikkaamalla. Leikkaukset vain supistavat toimintaa, eivät kehitä sitä. Säästöt eivät ole koskaan ilmaisia.

Arvoisa puhemies! Monesta tämän hallitusohjelman tavoitteesta on helppo toivoa, että ne eivät toteutuisi. Digitalisaatio on tästä kuitenkin poikkeus. Ilman tieto- ja viestintätekniikan mahdollistamia radikaalisti uusia toimintatapoja, ilman sitä kuuluisaa tuottavuusloikkaa meidän on turha haaveilla Suomen julkisen talouden tasapainottamisesta. Ilman rohkeaa digitalisaatiota meidän on turha kuvitella säilyttävämme nykyinen elintasomme ja hyvinvointipalvelumme.

19.36 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Mikäli edustaja Wallinin huoli hallituskirjauksista kohdistuu vain puoluelakiin liittyvään pöytäkirjamerkintään, ovat muut asiat ilmeisesti hyvin. Mutta kyllä minä ymmärrän edustaja Wallinia: se harmittaa, se on kuin se paha uni, ja se kävi toteen.

Arvoisa puhemies! Menossa on seitsemäs vuosi, kun elämme Suomessa yli varojen. Olemme ottaneet syömävelkaa. Seitsemäs vuosi on kriisivuosi. Joudumme nyt pienentämään sitä suurta taloa, jonka olemme velalla rakentaneet. Säästöt sattuvat, mutta niitä on tehtävä. Jos Suomi olisi yksityishenkilö, se olisi menettänyt luottotietonsa ja olisi velka-neuvonnassa. Meidän on tehtävä kaikkemme katkaistaksemme velkakierteen. Velkaa riittää varmasti myös lastemme ja lastenlastemme maksettavaksi.

Työllisyystaso on saatava nousemaan, se on ensimmäinen askel. Hallituksen veropoliitiikka tähtää kasvuun, yrittäjyyteen ja työllisyyden vahvistamiseen. Mikään hallitus ei ole ollut hyvä, jos mietitään vain epämurkavia toimia, joita jokainen hallitus omalla kaudellaan joutuu tekemään, mutta jokainen pyrkii myös hyvään ja onnistuu myös tekemään hyviä toimia yhteiskuntamme eteen.

Hallitusohjelmassa on asioita, jotka tähtäävät hyvään. Panostuksia lisätään esimerkiksi sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen, lastensuojeluun ja lapsiperheiden tukemiseen, omais- ja perhehoitajien sijaisjärjestelmän kehittämiseen, vanhusten kotihoitoon ja veteraanien tukemiseen sekä perhehoidon kehittämiseen. Liikenneverkkojen kunnossapitoon lisätään 100 miljoonaa vuositasolla ja lisäksi 600 miljoonaa kertaluontoisesti. Tämän lisäksi hallitus panostaa miljardi euroa myöhemmin julkaistaviin kohteisiin.

Hallitus haluaa varmistaa myös sen, että rikoksista annettavat rangaistukset ovat oikeudenmukaisessa suhteessa teon moitittavuuteen. Tarkistetaan ensikertaisuussäännöksiä, väkivaltarikosten sekä lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustasoa sekä ehdollisten vankeustuomioiden tehostamismahdollisuuksia. Lasten kohtaamat seksuaalirikokset ja niistä annetut tuomiot olivat viime kaudella useissa keskusteluissa eduskunnassa esillä. Tein myös itse asiasta lakialoitteen ja iloitsen, että asia etenee.

Ulkomaille maksettavan sosiaaliturvan tarkoituksenmukainen kohdentuminen otetaan tarkasteluun tällä vaalikaudella. Turvataan erotilanteessa lapsen etu ja oikeus isään sekä äitiin ja vahvistetaan eropalveluita. Lapsi- ja perhepalveluita muutetaan lapsi- ja perhelähtöisemmiksi ja hallintorajat ylittäviksi, byrokratiaa vähennetään. Takuueläkkeisiin tehdään tasokorotus.

Hallituksen tavoitteena on lisätä velvoitteita myös puuttua kiusaamiseen sekä edistää koulurauhaa. Juuri julkaistun tutkimuksen mukaan suuri osa nuorten aikuisten masennuksesta liittyy juuri lapsuudessa koettuun kiusaamiseen. Olen aivan varma, että tätäkin lähetystä tänään seurataan tarkasti, ja sitä kuuntelee moni ihminen, joka kokee tämänkin asian

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

omakseen. Kiusaamiselle on saatava stoppi, mutta myös työpaikkakiusaamiselle. Ketään ei saa nöyryyttää. Hallitus nostaa vaikean ja aran asian pöydälle.

Hallitus haluaa käynnistää myös kansallisen mielenterveyttä edistävän ja yksinäisyyden ehkäisyyn tähtäävän ohjelman. Tämä pyrkii myös estämään itsemurhia. EU- ja Eta-alueiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille asetetaan lukukausimaksut, ja jätevesiasetusta kohtuullistetaan.

Hallitus ei ole korottamassa bensaveroa tai arvonlisäveroa. Vastaavasti pienipäästöisten autojen verotus laskee 200 miljoonaa euroa. Ansiotuloverotukseen tulee pieni- ja keskituloisille 450 miljoonan euron kevennys ja pienyrittäjille 130 miljoonan yrittäjävähennys. Lapsilisiin tai työeläkkeisiin ei kosketa.

Edellisellä hallituskaudella raskasta vuodehoitoa ja vuodepaikkoja vähennettiin. Liian monet vanhukset jätettiin kotiin ilman riittävää kotihoitoa määrää, ilman vaikutusten arviointia tai vastuuta. Tämä hallitus haluaa parantaa kotona olevien vanhusten tilannetta, ja miljoonia satsataankin juuri sinne kotihoitoon, omaishoitoon ja perhehoitoon.

Arvoisa puhemies ja hyvät edustajat! Vanhusten asiat eivät vanhene, vaan me tässä vanhenemme. Meidän tehtävämme on yrittää tehdä kaikkemme, jotta saamme ikäihmisten asioita parannettua. Tämä hallitusohjelma on ohjelma neljäksi vuodeksi. Maailma ei ole varmastikaan sen jälkeen vielä valmis, mutta me tähtäämme parannuksiin. Hallitus ansaitsee mahdollisuuden tehdä parhaansa Suomen ja suomalaisten eteen.

19.41 Ozan Yanar vihr: Arvoisa puhemies! Minua ihmetyttävät tässä talouspoliittisessa keskustelussa edelleen rinnastukset, joissa Suomea rinnastetaan yksityiseen henkilöön ja yritykseen, kuten edustaja Juvonenkin tuossa teki. Minä avaan kohta oman näkemykseni tätä asiaa koskien.

Arvoisa puhemies! Odotukset perusoikeistohallituksen tulevasta hallitusohjelmasta eivät olleet erityisen korkealla, mutta se, mitä kansa sai viime viikolla eteensä, oli rajua, hämmentävää ja pelottavaa. Perusoikeistohallitus on lähtenyt rajulle leikkauskuurille, joka leikkaa roimasti tavallisten kansalaisten ja heikoimmassa asemassa olevien peruspalveluista, koulutuksesta ja tutkimuksesta, jotka ovat Suomen tulevaisuus. On pakko nostaa esille hallitusohjelman lupausten ja tekojen välinen ristiriita. Tällaista sanojen ja tekojen välistä ristiriitaa ei ole vähään aikaan nähty.

Hallitusohjelmassa luvataan panostaa koulutukseen, mutta samalla siitä leikataan 600 miljoonaa. Hallitusohjelmassa luvataan kansalle, että kaikkiin sattuu, mutta leikkaukset kohdistuvat suurelta osin heikko-osaisiin, koulutukseen ja palveluihin. Samalla pyydetään suurituloisia vapaaehtoisin talkoisiin, mikä on täysi vitsi sen rinnalla, mitä vähävaraiset joutuvat kokemaan. Näitä samoja asioita hoetaan myös täällä, että kaikkiin on sattumassa, vaikka muun muassa valtiovarainministeriön pari päivää sitten julkaiseman selvityksen mukaan leikkaukset kohdistuvat kaikista pahiten eläkeläisiin, lapsiperheisiin ja työttömiin. Tämä on hurjaa.

Erityisesti perussuomalaisten leikkausinto ihmetyttää. Puolue on sanonut olevansa tavallisen kansan ja pienen ihmisen asialla, mutta on hylännyt vaalilupauksensa. Perussuomalaisista on tullut oikeistopuolue, mikä näkyy muun muassa sosiaaliturvan leikkauksissa. Tästä lähtien on myös vaikea uskoa, kun kokoomus ja keskusta sanovat sivistyksen ja koulutuksen olevan itselleen tärkeitä. Leikkaukset, hurjat leikkaukset koulutukseen, tieteseen ja tutkimukseen ovat käsittämättömiä. Suomi ei voisi pahemmin ampua itseään jalkaan. On ristiriitaista, että samalla kun tavoitellaan viennin kasvua, olemme leikkaamassa

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

roimasti niistä toimista, jotka saavat juuri viennin nousemaan. On perusteltua kysyä, miten me tulemme saamaan uusia nokioita, eli niitä kansainvälisessä kilpailussa pärjääviä tuotteita ja ratkaisuja, jos emme panosta koulutukseen ja tutkimukseen.

Äsken viittasin talouspolitiikkaan. Hallituksen talouspolitiikka on ollut täysi pettymys. Hallituksen on turha puhua siitä, että se tekee vastuullista talouspolitiikkaa. Velkasuhteen taittaminen on hyvä tavoite, mutta elintärkeää on se, milloin ja millaisissa taloudellisissa oloissa se tehdään. Taantuman aikaiset suuret leikkaukset alentavat kansalaisten ostovoimaa, alentavat yritysten tuloja ja pysäyttävät kotimaisen kulutuksen kansantaloudesta. Toisin sanoen väärin tehdyt leikkaukset suurentavat kansantalouden ahdinkoa ja voivat lisätä velkasuhdetta. Tämä on nähty muun muassa Etelä-Euroopassa, ja tästä ovat varoittaneet kansainväliset ekonomistit. Juuri äsken tulleen tiedon mukaan kotimainen kulutus on heikentynyt viime kuukausina. Eli toisin sanoen vastuullinen talouspolitiikka ei ole leikkaavaa oloissa kuin oloissa, vaan ottaa myös kotimaisen kysynnän huomioon. Lisäksi on erittäin tärkeää, että talouspoliittisessa päätöksenteossa otetaan huomioon talouspolitiikan vaikutukset sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen, eriarvoistumiseen, köyhyyteen ja sukupuolten tasa-arvoon. On hyvin surullista nähdä, että hallitusohjelma ei ole näistä kohdista kiinnostunut.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama sana hallituksen kaavailemasta maahanmuuttopolitiikasta. Huonoa maahanmuuttopolitiikkaa on se, että esimerkiksi vaikeutetaan perheen yhdistämistä. Jokaisella ihmisellä on oikeus perhe-elämään, jonka merkitys kotouttamiselle on valtava. Kohtuuttomat toimeentuloodellytykset, hankalat hakemuksen jättämiskäytännöt sekä pitkät käsittelyajat ja epävarmuus aiheuttavat ongelmia. Peräänkuulutankin todellista järkeä Suomen maahanmuuttopolitiikkaan ja lisäksi siitä käytävään keskusteluun. — Kiitos.

19.47 **Anders Adlercreutz r:** Ärade talman! Vi debatterar i dag vårt regeringsprogram som tillkommit under aldrig tidigare skådat medialt intresse, och väl så, för vi lever i utmanande tider. Det har talats om processcheman, bokstavskombinationer, kontorslandskap, effektivitet, men med facit på hand kan man inte undgå att tänka: Har processen fått övertag på bekostnad av innehållet?

I valkampanjens hetta kastar löften ut både vitt och brett. Våra vänner sannfinländarna har krupit till korset och tagit tillbaka ett och annat, bloggskrivelser, sin EU-politik, sitt invandringsspolitiska program och mycket annat. Med tanke på regeringens funktionsduglighet hade det varit välkommet om det olyckliga yttrande om ett decimerat statsråd även det hade kastats i historiens och valfläskets sopkorg, men så gjordes det inte.

Vi har ett onekligen ambitiöst regeringsprogram som dock riskerar att allvarligt invalidiseras av ett statsråd som av rent populistiska skäl fått en minst sagt märklig struktur. I en tid som kräver stora insatser vad sysselsättningen gäller bestämmer man att slå samman arbetskraftsministern med justitieministerposten, samtidigt som vi vet, eller borde veta att också rättsväsendet har det svårt. Vad säger det om regeringens värderingar? Är inte sysselsättningen en topprioritet? Har justitieministeriet varit överresurserat? Vi är många i salen som tycker att sysselsättningen är viktig och att rättsväsendet är en prioritet.

Utbildningen står även den inför stora utmaningar, i synnerhet med tanke på de nedskärningar som nu planeras. Trots det väljer man att kombinera ministerportföljen med kulturministerns, samtidigt som man skär ner på statssekreterarnas och medarbetarnas antal. Vad säger det om regeringens värderingar?

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Ärade ministrar! Vi förtjänar en funktionsduglig regering och jag är allvarligt oroad över hur regeringen prioriterar, och jag är orolig för dubbelministrarna Lindströms, Grahn-Laa-sonens och Tiilikainens hälsa, och visserligen också ministrarna Orpos och Toivakkas.

Arvoisa puhemies! Prosessikaavion vaaleanpunaisen, pehmeän sumun syleilyssä pesuveden mukana uhkaa mennä ei pelkästään lapsi vaan kokonainen sukupolvi. Sisällöllä on merkitystä, ja rakenne kertoo prioriteeteista. Toivon, että jaksatte itsellenne aiheuttamistanne vaikeuksista huolimatta, koska Suomi tarvitsee toimintakykyisen hallituksen.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelma on kieltämättä kunnianhimoinen ja siinä on monta ilahduttavaa piirrettä. Uskon, että se tulee helpottamaan yrittäjän arkea, ja arkkitehtina tervehdin erityisellä ilolla määräysviidakon purkutalkoita, mitä tulee esimerkiksi energiamääräysten soveltamiseen. Toinen ilonaihe on kunnianhimoinen energiapolitiikka. Uskon, että tämä luo edellytykset paitsi vaihtotaseen parantamiselle myös kotimaisen teollisuuden kehittämiselle ja kasvamiselle. Ja hallitusohjelma sanoo ääneen sen, minkä kaikki tiedämme: tulevaisuuden energialähteet muodostuvat monesta eri virrasta, hevosenslannastakin. Toivokaamme, että aika, jolloin Oy Suomi Ab kaataa 10 miljardia euroa energiasaaviin, joka on täynnä reikiä, on ohi.

Suurimmat ongelmat hallitusohjelmassa liittyvät koulutukseen. Hyvä koulutus on tärkein kilpailuvalttimme. Siitä huolimatta erityisesti yliopistokoulutus joutuu nyt rankkojen leikkausten kohteeksi. Tämä linjaus ei ole omiaan houkuttelemaan maahamme ulkomalaisia huippuosajia. Pelkästään Helsingin yliopiston rahoituksesta tullaan viemään indeksitarkistusten lisäksi 30 miljoonaa vuositasolla. Summa vastaa usean tiedekunnan budjetia, mikä tulee väistämättä näkymään toiminnassa. Osaamista tulee priorisoida, ei autokauppaa. Saksalaisilla autotehtailla menee tarpeeksi hyvin ilman vetoapua Suomesta. Meidän tulee rakentaa tulevaisuutta, omaa tulevaisuuttamme.

Myös opintotukea ollaan leikkaamassa raskaalla kädellä, mikä on ristiriidassa sen kanssa, että samalla pyritään lyhentämään opiskeluaikoja. Toimenpide ja tahtotila eivät ole yhteensovitettavissa. Suurin syy opiskeluaikojen pitenemiseen on nimenomaan opiskelijoiden tarve tehdä työtä opiskelun ohella. Minä voisin ymmärtää painotuksen siirtämisen opintolainan suuntaan, jos pakettiin lisättäisiin Ruotsin tai Englannin tapainen järjestelmä, jossa takaisinmaksu sidotaan tulevaan tulotasoon, mutta näin ei olla tekemässä. Mikäli ainoastaan leikataan opintotukea, opintoajat tulevat pidentymään. Erityisesti vähävaraisemmat joutuvat yhä suuremmissa määrin jättämään haaveet opiskelusta väliin. Tutkimukset osoittavat selvästi, että opiskelun kustannustaakan suuruudella on suora yhteys sosiaalisen mobiliteetin vähenemiseen. Eli köyhät pysyvät köyhinä, hyväosaiset hyväosaisina.

Arvoisa puhemies! Tämäkö on hallituksen tahtotila? Vaalilupauksilla on tosiaankin tapa unohtua. Koulutuspoliittinen lupaus olisi kuitenkin ollut syytä pitää mielessä, kun Smolnassa istuitte. Mutta pahvilaput häviävät niin helposti. Ensi kerralla lupaus kannattaa tataroida otsaan.

Ärade talman! Det finns mycket som är bra i regeringsprogrammet, satsningar på företagssamhet, energi och förnuftigare byggbestämmelser. Men det är ingen idé att bygga en framtid om vi samtidigt raserar fundamentet. Vår utbildning är vår främsta konkurrensfördel. Därom rådde en rörande enighet ännu för en månad sedan. Glöm inte det.

Jag understöder ledamot Henrikssons förslag om misstroende.

19.53 Hannakaisa Heikkinen kesk: Arvoisa puhemies! Tämän kahden päivän aikana täällä salissa, kun on käyty läpi tätä hallituksen tiedonantoa tästä tulevasta hallitusohjelmasta, on useissa puheenvuoroissa ja debattiosuuksissakin erityisesti kiinnitetty huomiota aikeisiin löysentää hoitajamitoitusta hoitotyössä. On tehnyt mieli vastata — ja nyt käytän tässä puheenvuorossa hetken aikaa tähän vastaukseen, niin että nyt puhun sekä hallituspuolueen kansanedustajana että ennen kaikkea vanhusten hoivaan erikoistuneena sairaanhoitajana ja tuota työtä pitkään tehneenä ihmisenä. En olisi niinkään huolestunut tästä hoitajamitoituksen väljennyksestä, vaan iloitsisin siitä, että tämä hallitus aikoo sallia ja edesauttaa sitä, että vanhusten hoivaan ja yleensä hoitotyöhön niin laitoksissa kuin kotihoidossa jatkossa saisivat osallistua ihmiset, joilla ei ole pitkää sairaanhoidollista koulutusta. Tämä on merkittävä asia. Tämä on merkittävä asia vanhusten hoivan ja yleensä hoitotyön onnistumisen kannalta ja myös tärkeä asia meidän työllisyyden kannalta.

Me tiedämme, ja etujärjestöt ovat laskeneet, että tulevien vuosien aikana meillä tulee olemaan mahtava, valtava hoitajapula. Kymmeniätuhansia ihmisiä tarvittaisiin lisää, jotta meidän sairaat ja vanhukset, hoivaa tarvitsevat ihmiset, saisivat tarvitsemansa avun, joten joka tapauksessa meidän täytyy löytää keinoja siihen, että tuo hoitotyö tulee tehtyä. Jokainen meistä saa synnyttää lapsen tai hoitaa omaista ihan sillä osaamisella, mitä meillä sydämessä ja päässä on, niin että en ymmärrä, miksi esimerkiksi tällainen normaali vanhuus muuttuikin yhtäkkiä meillä yhteiskunnassa sairaudeksi, johonka tarvitaan pitkä koulutus. Onko se todella näin? Minun mielestäni ei ole, ja tätä höllennystä todellakin tarvitaan, jotta me selviämme tästä Suomen ikärakenteen muutoksesta.

Tämän takia näen tämän suurena mahdollisuutena sille, että aidosti saataisiin elämää esimerkiksi meidän vanhustemme päiviin. Tuoreeks ja terveeks emme heitä saa tehtyä, mutta elämää päiviin. Tämän muutoksen myötä saamme ne ihmiset, joilla on oikeanlainen asenne tehdä tuota työtä mutta ei välttämättä sitä vuosien koulutusta, sinne hoivatyön pariin, ei sairaanhoidollisiin tehtäviin, mutta hoivatyön pariin antamaan mahdollisuuden vanhukselle rauhalliseen ruokailuun, se on iso asia, tai antamaan ihmisille mahdollisuuden ulkoiluun. Sekin on iso asia: päästä ulos. Se ei ole meidän kaikkien oikeus tällä hetkellä. Voidaan lukea heille lehtiä, tehdä muuta viriketoimintaa, auttaa pesuissa. Paljon on semmoisia tehtäviä, joita pystyvät tekemään ihmiset, joilla ei ole pitkää sairaanhoidollista koulutusta mutta oikea asenne.

Tällä muutoksella tosiaan työllistetään lisää ja parannetaan meidän hoivan tasoa. Ja haluaisin muistuttaa — kun erityisesti tässä debatissa aikaisemmin edustaja Gustafsson oli huolissaan siitä, että vuorotteluvapaa poistuu, jos meillä yhteiskuntasopimusta ei saada solmittua — että kuitenkin tuossa hallitusohjelmassa on linjattu, että erityisesti tuetaan ihmisiä, jotka ovat työelämässä, että heillä olisi nykyistä paremmin mahdollisuus ottaa osaa eri ikäisten omaistensa hoivaan. Elikkä vuorotteluvapaata ei olla kokonaan hävittämässä, vaan tällaisia tarkoituksia sille tulee jatkossakin olemaan.

Sitten vielä haluaisin kommentoida edustaja Heinäluomalle. Hän hyvin kärkkäästi otti esiin maanviljelijöitten kohtelun yhteiskuntasopimuksessa. Kannattaa edustaja Heinäluomankin tutustua hallitusohjelmaan. Siellä jo nyt seisoo, ihan ilman yhteiskuntasopimusta, että maaseutuohjelmarahoitukseen on kaavailtu 23 miljoonan euron leikkausta vuosille 2016—2019. Tämä on aika iso summa, aivan ilman yhteiskuntasopimusta. — Kiitos.

19.59 Mikko Savola kesk: Arvoisa puhemies! Juha Sipilän ensimmäinen hallitusohjelma on nyt keskustelussa. Se on hallitusohjelmana ja tavoitteena haastava. Se on realistinen,

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

mutta se on myös vahvasti tulevaisuuteen tähtäävä. Tämä hallitusohjelma on erilainen kuin mihin viime kertoina on totuttu. Nyt on viisi strategista pääpainopistettä hyvinvointiin, työllisyyteen, oppimiseen, biotalouteen ja toimintatapoihin liittyen. Tämä hallitusohjelma sisältää monia erittäin kipeitä päätöksiä, ja kukaan ei ole peitellyt sitä, etteikö tällä vaalikaudella joutuisi myös niitä leikkauksia tekemään. Tämä hallitusohjelma, kun se tähtää tulevaisuuteen, tähtää ennen kaikkea siihen, että meillä olisi tässä maassa lisää toimeliaita yrityksiä, mutta myös lisää toimeliaisuutta ja lisää työtä. Ne työpaikat eivät tule helposti, ja sen vuoksi niiden eteen täytyy tehdä paljon työtä.

Arvoisa puhemies! Yhteiskuntasopimus on asia, joka täytyy syksyllä ottaa vakavasti. Työmarkkinajärjestöt on nyt haastettu mukaan siihen, että me saamme tähän maahan kasvua, me saamme tähän tuottavuutta. Hallitus on sitoutunut noin miljardin euron veronkevennyksiin, mikäli nämä saadaan aikaan. Mutta meillä on myös oltava vaihtoehto siihen, mikäli työmarkkinajärjestöt eivät tätä sopimusta löydä ja eivät pysty sopimaan näistä asioista. Avoimuuden nimissä tämäkin on kerrottu, ja valitettavasti siinä tapauksessa nämä säästöt joudutaan tekemään muista asioista, ja ne ovat vielä kipeämpiä leikkauksia kuin mitä nyt on sitouduttu tekemään.

Arvoisa puhemies! Olen hyvin tyytyväinen tämän hallitusohjelman ulko- ja turvallisuuspoliittiseen linjaan. Se on vakaa, se on ennustettava, ja se turvaa suomalaisen maanpuolustuksen tulevaisuuden. Viime vaalikaudella tehty parlamentaarinen selonteko ulko- ja turvallisuuspolitiikasta ja ennen kaikkea maanpuolustuksen rahoituksesta on nyt kirjatuna tämän hallitusohjelman sisälle, ja sen myötä me pystymme turvaamaan ne riittävät resurssit, mitä suomalaiseen maanpuolustukseen tarvitaan. Erityisen hyvilläni olen reservin omaehtoisen koulutuksen kirjaamisesta tänne mukaan, koska se tarkoittaa sitä, että vapaaehtoisella maanpuolustustyöllä tunnustetaan olevan se arvo, mikä sillä myöskin on meidän maanpuolustuskentässämme, onhan yli 95 prosenttia sodanajan joukoistamme reserviläisiä.

Puhemies! Biotalous on keskeinen tulevaisuuden kasvun tekijä, ja se on keskeisessä roolissa myös tässä hallitusohjelmassa. Siellä meillä on paljon mahdollisuuksia, metsän hyödyntäminen kaiken kaikkiaan niin energiapuolella kuin rakentamisessa. Me voimme käyttää puuta huomattavasti enemmän kuin sitä tällä hetkellä käytetään. Niin energiakäyttöön kuin teollisuuden tarpeisiin sitä puuta kyllä riittää. Kävimme viime vaalikaudella hyvinkin seikkaperäisiä keskusteluja siitä, mitenkä puuta tällä hetkellä käytetään, ja meillähän hakkuumäärät ovat vain noin kaksi kolmasosaa siitä, mitä meillä metsät tällä hetkellä kasvavat. Meidän täytyy päästä kivihiilestä eroon, ja uskon, että sen tulemme nyt tekemään. Kotimaisen puun ja turpeen tulee aina olla edullisempia energiamuotoja, ja niitä tulee hyödyntää meillä kotimaisen sähkön ja lämmön tuotannossa.

Mutta ennen kaikkea se, mitä nyt tarvitaan: Tarvitaan niitä uusia kasvuväitä niin biotalouden puolella kuin yrityselämän puolella kaiken kaikkiaan. Ne tulevat siitä, että turhaa säännöstelyä me puramme pois. Me tarvitsemme ne byrokratian purkutalkoot, ja ne ovat nyt toden totta edessä. Se tarkoittaa maataloushallinnon yksinkertaistamista. Se tarkoittaa rakennusmääräysten purkamista. Se tarkoittaa sitä, että emme holhoa yksittäistä ihmistä enempää kuin sitä tällä hetkellä tehdään. Se tarkoittaa myös kuntien tehtävien purkamista.

Arvoisa rouva puhemies! Uskon, että tällä hallitusohjelmalla me pääsemme vakaan kasvun tielle ja meillä on kipeistä päätöksistä huolimatta parempi tulevaisuus tässä maassa edessä, kun teemme nyt rohkeat, kipeät ja tarvittavat päätökset tulevaisuuden Suomen eteen.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

20.04 **Antti Kurvinen kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä on käyty pitkään jo keskustelua Sipilän hallituksen hallitusohjelmätiedonannosta eduskunnalle, ja ajattelin kiinnittää eduskunnan huomion muutamiin seikkoihin, mitkä ovat mielestäni tärkeitä ajatellen Vaasan vaalipiiriä ja pohjalaisia, kaikkia kolmea pohjalaismaakuntaa.

Aivan ensinnäkin tässä hallitusohjelmassa on erittäin myönteinen suhtautuminen maa- ja metsätalouteen sen kaikissa muodoissaan. Hallitusohjelmassa puhutaan biotaloudesta ja puhutaan puhtaista ratkaisuista. Hallitusohjelmassa on erittäin kunnianhimoiset tavoitteet kotimaisen puhtaan energian lisäämiseen. Tavoitteena on, että 2020-luvulla päästöttömän, uusiutuvan energian käyttöön menee yli 50 prosenttia ja omavaraisuus siitä on yli 55 prosenttia mukaan lukien turve. Meille pohjalaisille, Pohjanmaan alueelta tuleville ihmisille turpeen käyttäminen energiaksi ja koko turvetalous, kaikki taloudellinen toimeliaisuus, mitä siihen liittyy, ovat hyvin tärkeitä.

Myös maa- ja metsätalous nähdään hyvin positiivisesti tässä hallitusohjelmassa. Ja hallitusohjelman semmoisena lankana kulkeva tavoite, että tarpeetonta normitusta, tarpeetonta byrokratiaa, tarpeetonta valvontaa vähennettäisiin, tulee kyllä tervetulleena alkutuotannossa toimiville. Myös sukupolvenvaihdoksia pyritään helpottamaan, ja erityisen positiivista on se, että historiallisesti pyritään siihen, että myös metsätiloihin kohdistettaisiin perintö- ja lahjaverotuksessa huojennuksia ja pyrittäisiin huojentamaan sukupolvenvaihdoksen toteuttamista metsätiloille.

Hallitusohjelma on myös erittäin myönteinen pienyrittäjien kannalta. Hallitusohjelman pohjalta toteutetaan yrittäjävähennys verotuksessa, 5 prosentin yrittäjävähennys. Myös arvonnalisäveron tilittämistä joustavoitetaan niin, että nyt ne likviditeetille ja pienten yritysten kassoille aiheutuvat ongelmat siinä, kun omat laskut eivät lankea maksuun ja itse joutuu sitten omia laskujaan maksamaan, saadaan poistettua. Tämä on pitkäaikainen, muun muassa Suomen yrittäjien esille nostama tavoite.

Pidän myös tärkeänä pohjalaisten kannalta sitä, kun meidän alueellamme valitettavasti on paljon pienituloisia eläkeläisiä, erittäin pienillä Kansaneläkelaitoksen maksamilla eläkkeillä, pienillä työeläkkeillä asuvia ihmisiä, että me saamme takuueläkkeeseen pienen korotuksen. 20 euroa ei tietenkään ole paljon, mutta se on, puhemies, enemmän kuin ei mitään.

Näen myös hyvin tärkeänä sen, että nyt tämän hallitusohjelman pohjalta me voimme kokeilla perustuloa. Me voimme kokeilla sellaista mallia, jossa perussosiaaliturva voidaan maksaa yksinkertaisesti: ei joudu juoksuttamaan kuitteja sinne sosiaalitoimistoon, ei joudu semmoiseen nöyryyttävään prosessiin, missä läpivalaistaan ihmisen koko elämä.

Vaasan vaalipiirin alue nojaa voimakkaasti alkutuotantoon. Etelä-Pohjanmaan maakunta on valinnut oman osaamisensa kärjeksi, omaksi älykkääksi erikoistumisekseen ruokajärjestelmät. Etelä-Pohjanmaa kutsuukin itseään mielellään ruokaprovinssiksi.

Puhemies! Sellainen merkittävä suomalainen toimiala, josta ei ole mainintoja hallitusohjelmassa, on turkistarhaus ja turkistalous. Joku voisi ajatella, että se, että turkistarhausesta ei mitään mainita, on myös positiivinen asia, koska silloin ei ole mitään kirjauksia siitä, että pyrittäisiin joskus viiden tai kymmenen vuoden päästä esimerkiksi lopettamaan tämä merkittävä elinkeino, joka vaikeassa taloudellisessa tilanteessa tuo kuitenkin runsaasti vientituloja ja tuo ennen kaikkea runsaasti vientituloja tuonne maakuntien Suomeen. Kuitenkin turkistarhauksen piirissä toimivat ihmiset toivovat sitä, että tämä normien purkaminen ja tarpeettoman byrokratian purkaminen ulotetaan myös tuonne turkistalouden puolelle.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Hallitusohjelmassa on monia kohtia, joissa pyritään saamaan uutta kasvua Suomeen, pyritään saamaan lisää työpaikkoja, lisää yrityksiä meidän kotimaahamme. Siihen nähden pidän matkailun kehittämistä erittäin merkittävänä asiana. Matkailu on iso elinkeino kaikkien pohjanmaitten alueilla.

Puhemies! Myöskin toivon, että tästä infran panostuspaketista, jota nyt on lanseerattu tänne meidän hallitusohjelmaamme, tulevat liikenneverkkohankkeet tulisivat myös pohjalaismaakuntien alueelle, että valtatie 19:n pullonkauloja pystyttäisiin avaamaan. Kantatie 63 on tärkeä, ja myös Jalasjärvellä valtatie 3:n aluetta pitäisi pyrkiä tämän kautta kehittämään. Myös päärata on meille tärkeä, puhemies.

20.10 Eerikki Viljanen kes: Arvoisa puhemies! Maamme taloudellinen tilanne on heikko. Se on paljon heikompi kuin vielä vaalikeskusteluiden aikaan uskottiin. Tästä syystä on selvää, että tulevaa vaalikautta tulevat leimaamaan erityisesti talouskysymykset. Suomen talous on saatava tasapainoon. Tällä hetkellä otamme syömävelkaa noin 6 miljardia vuodessa. Talouden suunta on käännettävä. Nyt me olemme Kreikan tiellä. Meille kaikille pitää olla selvää, että talouden suunnan kääntäminen pitää tehdä oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti kestävästi. Päätöksiä ei pidä tehdä pelkästään talouden ehdoilla, mutta huomiotta talouskysymykset voidaan jättää ani harvassa asiassa.

Tässä käynnissä olevassa hallitusohjelmakeskustelussa on jäänyt huomiotta se, että taloutta tullaan tasapainottamaan kahta kautta: pienentämällä menoja, mutta myös vahvalla ja vakaalla pyrkimyksellä kasvattaa tuloja. Koska valtiontalous on ollut jo pidempään alamaissa, säästöjä on tehty jo vuosia, niin on selvää, että jos helppoja säästökohteita on koskaan ollutkaan olemassa, niin nyt ne säästöt on varmasti jo tehty. Tulevat säästöratkaisut tulevat koskemaan kaikkia suomalaisia. Se, miten kipeästi ne koskevat, riippuu jokaisen omasta tilanteesta sekä toki myös niistä päätöksistä, mitä me täällä teemme. En lähde kierteleeseen. Taloutemme on heikoissa kantimissa. Siihen on pakko reagoida. Tämä reagointi tulee aiheuttamaan murhetta ja aitoa pelkoa toimeentulosta. Siitä olen hyvin pahoillani, mutta samalla on muistettava se, että tämän talouden matokuurin vaihtoehto on vielä huonompi, sekä se, että heikommistakin on tässä talouden sopeuttamisen ohessa pidettävä huolta.

Hallitusohjelma on aiheuttanut senkin takia paljon kärkeviä puheenvuoroja, että tässä hallitusohjelmassa on suoraan mainittu näitä kipeitä säästö- ja leikkauskohteita. Edellisillä vaalikausilla valtaosa säästöistä on tehty kuntien valtionosuuksiin, ja sitä kautta nämä keskustelut, mitä nyt käymme tänään täällä, on käyty kuntatasolla ja ne kipeimmät säästöpäätökset, mihin säästöt kohdistetaan, on käyty kunnissa. Tämä periaate on mielestäni parempi: me kannamme suoraan vastuun säästöpäätöksistä, asiat sanotaan täällä ja nyt niin kuin ne ovat.

Arvoisa puhemies! Muutama sana biotaloudesta ja itselleni läheisestä maataloussektorista.

Maatalouden osalta helppoja säästöjä ei ole ollutkaan. Jo viime vaalikaudella tehdyt kovat leikkaukset ovat omalta osaltaan tiukentaneet tilojen taloutta. Tälläkään vaalikaudella maa- ja metsätalous ei tule kokonaan välttymään säästöiltä, mutta mittakaava on nyt eri. Tilojen taloudellinen ahdinko on huomioitu. Viime vaalikaudelta tutut etupainotteiset säästöt eivät nyt ole agendalla. Viime vaalikaudella maa- ja metsätalouteen kohdistettiin huomattavasti suuremmat säästöt kuin monille muille sektoreille.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Lisäksi tällä vaalikaudella leikkaukset pyritään kohdentamaan niin, että ne kohdistuvat mahdollisimman vähän aktiivituotantoon ja aktiivituottajiin. Hallitusohjelmassa on erittäin vahvoja kirjauksia biotaloudesta, metsätaloudesta, maataloudesta sekä uusiutuvasta energiasta. Sinne on kirjattu muun muassa ruuantuotannon kannattavuuden parantaminen, tukimaksatusten aikaistaminen, turhan byrokratian karsiminen, tukiehtojen kohtuullistaminen valvontojen ja sanktioiden kohtuullistamisen ohella. Lomitusjärjestelmää on kirjattu uudistettavan yrittäjälähtöisesti. Sillä ei tarkoiteta palvelusetelimallia, vaan sitä, että lomituksen on aina lähdettävä yrittäjän tarpeista.

Siellä on myös monia muita positiivisia kirjauksia biotalouden osalta. Olen erittäin tyytyväinen, että hallitusohjelmassa nähdään biotalouden mahdollisuudet työllistää, luoda Suomeen uutta yrittäjyyttä, kasvun mahdollisuuksia. Sitä kautta vahvistetaan verotulopohjaa ja sitä kautta luodaan mahdollisuuksia, että pystymme turvaamaan hyvinvointipalvelut ja Suomen sellaisena kuin me nyt sen näemme ja koemme myös tuleville sukupolville.

20.16 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Olen huolestunut siitä, että Sipilän hallitusohjelman linjaukset tulevat lisäämään ihmisten eriarvoistumista. Hallitusohjelman leikkauspäätökset kohdistuvat eniten pienituloisiin eläkkeensajiin, työttömiin, opiskelijoihin ja lapsiperheisiin. Lapsilla ja nuorilla ei ole muita puolustajia kuin me aikuiset, ja sen vuoksi puhun tänään heistä.

Hallitusohjelman liitteistä löytyy monia yksityiskohtia, jotka toteutuessaan vaikuttavat negatiivisesti lapsiperheiden elämään. Hallitus aikoo rajoittaa lasten subjektiivista oikeutta päivähoitoon ja suurentaa ryhmäkokoja niin päiväkodeissa kuin kouluissakin. Esikoulussa olevan lapsen iltapäivät eivät kuuluisi enää päivähoidon piiriin, vaan olisivat maksullista kerhotoimintaa. Päivähoitomaksuja korotetaan, vaikka ne jo nykyäänkin ovat todella suuret. Esimerkiksi kolmen lapsen perhe maksaa päivähoidosta joka kuukausi jo nyt 650 euroa ja enemmänkin. Lisäksi koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittäviä maksuja nostetaan.

Nämä rahat ovat poissa ostovoimasta ja talouden rattaiden pyörittämisestä. Tavallisissa lapsiperheissä kaikki rahat menevät kulutukseen, ja niillä ylläpidetään kotimaan kysyntää ja työpaikkoja muun muassa kaupoissa. Linjauksen maksuissa tulisi olla aivan päinvastainen. Hallituksen ehdotuksilla perheiden ahdinko pahenee, ja kun näihin vielä lisää asumisen, sähkön, autoilun ja lääkkeiden sekä terveydenhuollon maksujen kallistumisen, niin saamme tulokseksi sen, että ostovoiman heikkeneminen ruokkii lamaa ja lisää työttömyyttä. Linjaukset eivät luo kasvun ja työn kysynnän edellytyksiä.

Suomen pitkäaikaisin pääministeri Kalevi Sorsa keksi aikoinaan Kansan Sivistysrahastolle iskulauseeksi: Huominen kasvaa tänään. Onko tämä sydämen viisaus unohtunut hallituspuolueilta? Ajatellaanpa esimerkiksi pienten koululaisten iltapäiväkerhoja, joilla pystytään suoraan toteuttamaan monia kaikkien meidän tavoittelemia päämääriä: Lapsilla ystävien määrä lisääntyy, koulukiusaaminen vähenee, liikunta lisääntyy, tupakointi ja päihitteet vähenevät. Kerhon ohjaajia palkkaamalla nuorten työttömyys pienenee ja vanhempien mahdollisuus kokoaikatyöhön lisää verotuloja. Iltapäiväkerho on lapsen kannalta ihanteellinen paikka olla koulun jälkeen. Kerho on maksullista, nykyään 80 euroa kuukaudessa, ja siinä ei ole tulosidonnaisuutta, vaan se on kaikille samanhintaista. Jos perheessä on rahat tiukoilla, on monen pakko säästää tässä kohtaa ja olla laittamatta lapsiaan iippaan. Jatkossa maksujen nostaminen eriarvoistaa perheitä entisestään.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

Päivähoito ja peruskoulu ovat meidän lapsiperheiden palveluista niitä kultakimpaleita. Päivähoito on lapsen subjektiivinen oikeus, eikä juuri kukaan vanhemmista käytä sitä turhan takia. Kataisen hallitus haki säästöjä päivähoito-oikeuden rajoittamisella. Sillä ei tavoiteltu lapsen ja perheiden etua. Rajaaminen osoittautuikin menoja lisääväksi. Sosiaalisin syin tehtävä päivähoito-oikeuden rajoittaminen olisi johtanut lasten yhdenvertaisuuden vaarantumiseen. Sosiaaliin perustein tapahtuva päivähoitotarpeen arviointi olisi tarkoittanut käytännössä sitä, että lapsi perheineen olisi leimaantunut negatiivisesti jollain tavalla ongelmalliseksi. Onneksi järki voitti ja tästä suunnitelmasta luovuttiin.

Arvoisa puhemies! "Antakaa minulla tukeva pohja, jolla seisoa, niin liikutan koko maailmaa", totesi Arkhimedes aikanaan. Tämän päivän suomalaisille nuorille tulee antaa tukeva pohja tulevaisuuteen. Nuoret tarvitsevat harrastuksia, tiloja, koulutuspaikkoja ja oikeaa palkkatyötä. Lasten ja nuorten hyvinvointi lähtee perheistä ja lähiyhteisöstä, mutta on koko yhteiskunnan asia. Aivan kiistatta paras tapa turvata nuorten tulevaisuus on tarjota heille polku harrastuksiin, koulutukseen ja työelämään. Lapset ja nuoret tarvitsevat positiivista erityiskohtelua. Tämän vuoksi on kerrassaan käsittämätöntä, että hallitus suunnittelee vapauttavansa kunnat noudattamasta nuorisolakia, johon kuuluu nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilojen ja harrastusmahdollisuuksien mahdollistaminen, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö. Tutkimukset osoittavat, että harrastukset suojelisivat lapsia syrjäytymiseltä. Monilapsisissa ja yksinhuoltajaperheissä (Puhemies koputtaa) rahat harvoin riittävät mihinkään ylimääräiseen, ja näin ollen lasten maksulliset harrastukset ovat osalle vain haave. Jokaiselle lapselle pitää taata vapaus harrastaa. Pelkään pahoin, että hallituksen esitykset köyhdyttävät lapsiperheitä entisestään niin paljon, että lasten harrastaminen entisestään estyy.

Perheiden tehtävä on pitää yllä lasten ja nuorten toivon liekkiä ja luoda asennetta, että kaikesta vaikeasta kyllä selvitään. (Puhemies koputtaa) Jos perhe ei tähän toivon ylläpitämiseen pysty, niin se on yhteiskunnan turvaverkkojen asia. Nyt näyttää sille, että yhteiskunnan turvaverkkoja ei tämän hallituksen toimesta aiota tihentää.

Englannin entisen pääministeri Winston Churchillin tiedetään sanoneen, kun vaadittiin kulttuurin määrärahoista luopumista sodan kustannusten maksamiseksi: "Minkä vuoksi me sitten sodimme?" Tätä ajatuskulkua vapaasti lainaten en hyväksy sellaista julkisen talouden sopeutusta, jonka hintana on hyvinvointivaltion perusteiden murtaminen ja eriarvoisuuden lisääntyminen yhteiskunnassamme. Suomea ei pelasteta leikkaamalla palveluja ja köyhdyttämällä ihmisiä, vaan hakemalla kasvua ja työllisyyttä lisääviä toimia.

20.25 Sirpa Paatero sd: Arvoisa rouva puhemies! Ajatus siitä, että on kulttuuri muuttunut, näyttäytyy minulle muutamalla erilaisella tavalla. Ei sillä, ettäkö tuo 70 sivua olisi jotenkin poikkeuksellisen vähän tai paljon — plus ne lisäliitteet — vaan ehkä enemmän sillä, että alta viikon oleva hallitus on nyt jo useamman ministerin puolelta irrottautunut hallituksen linjauksista. Alta viikko, ja useampi ministeri joko lukee hallitusohjelmaa, niin kuin me oppositiosta, eri tavalla, tai sitten niitä asioita ei ole käyty läpi, tai sitten hallituksen sisällä on oma oppositio. Tämä ehkä tulee meille näyttäytymään muutamien viikkojen aikana, mikä näistä on se oikea kohta.

Toinen asia, missä tämä kulttuuri on muuttunut, on se, että työmarkkinajärjestöt on nyt laitettu vastuuseen monista sellaisista asioista, jotka eivät heille kuulu. Niitä ovat lapsili-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sät, opintotuet, työttömyysturva, yliopistojen rahoitus. Miksi työmarkkinajärjestöt joutuvat vastaamaan näistä asioista? Tässä salissa tai tuon naapuritalon salissa on moneen kertaan mietitty, onko työmarkkinajärjestöillä liikaa valtaa, ja nyt tämä valta halutaan ulottaa moniin sellaisiin asioihin, millä ei ole mitään tekemistä työmarkkinajärjestöjen oman tehtävän kanssa. Tämä on valitettavaa, mutta tämä on kulttuurin muutos, josta minä en pidä.

Teollisuuteen liittyvät asiat, jotka ovat kiristyspaketissa väylämaksujen, rataveron, sähköveron ynnä muiden osalta, ovat myös vastoin sitä hallituksen toista lausetta, jossa sanotaan, että teollisuudelle ei tule lisää kustannuksia.

Näiden kaikkien esittämieni asioiden seuraus on se, että nyt jo osa ammattiliitoista, tänään ainakin yksi, on ilmoittanut, että ei osallistu enää työllisyys- ja kasvusopimuksen kolmanteen vuoteen. Jos se tarkoittaa sitä, että se lipsuminen tapahtuu, meillä on 300 erillistä sopimusta liittokohtaisesti sovittavana. Sekö oli se tarkoitus, minkä hallitus tämän epäluottamuksen ja tämän kiristyspaketin takia halusi? Ja siitä käytetään nimitystä yhteiskuntasopimus. Minusta se ei kuulosta yhteiskuntasopimukselta.

Täällä on puhuttu moneen kertaan myöskin yhteisestä tilannekuvasta, ja kyllä aivan varmaan niin oppositiopuolueet kuin hallituspuolueet ovat lukeneet IMF:n ennusteet, Suomen Pankin, EKP:n ennusteet, ja ne näyttävät Suomelle tulevaisuudessa aika pitkälle ajalle keskimäärin vain yhden prosentin kasvua. Tämä on seurausta monista syistä. Teollisten investointien heikko taso, väen väheneminen, nuorten osallistumisaktiivisuuden tippuminen ja monet muut ovat sitä selittämässä.

Meillä sosialidemokraateilla oli ja on yhä edelleen oma perusteltu talouspoliittinen linja, joka lähti ajatuksesta sopeutukseen 3+1: 3 miljardin päätökset nyt välittömästi ja miljardi lisää 2017, jollei tilannetta ole saatu käännettyä. Tätä on kritisoitu, ja siihen on tietenkin syy, että me olisimme tehneet sen lisäämällä progressiota niin pääomaverotukseen kuin tuloverotukseen — ei pelkästään leikkauksilla vaan myös verotusta käyttäen. Tämä ei ole sopinut nykyiselle hallitukselle, joka ei halua koskea asiaan verotuksen kautta niin, että ne, joilla on maksukykyä, sitä maksaisivat, vaan ainoastaan ne, jotka saavat etuuksia, jotka ovat julkisten palveluiden varassa, maksavat.

Tämä ei ole meidän mielestämme reilua, ja nyt luotan, pistän toivoni niihin muutamaani hallituspuolueiden kansanedustajiin, jotka ovat jo näiden kahden päivän aikana lipsuneet hyvään suuntaan — perussuomalaisista ainakin jokunen ja myöskin keskustan puolelta jokunen, kokoomuksesta en ole vielä kuullut — että ymmärtävät tämän ajattelumaailman, että myöskin verotusta voitaisiin käyttää välineenä sopeutusta tehtäessä ja että nämä rehellisesti sanottuna — sen myönsi myös pääministeri — kohdistuvat kaikkein pienituloisimpiin, luovat lisää epävarmuutta, luovat epätasa-arvoa, luovat näin myöskin lisäongelmaa, jos ajatellaan koko Suomen sisäistä turvallisuutta.

Suurimpien tuloerojen maissa kaikissa on myöskin maan sisäinen turvallisuus heikompi kuin niissä maissa, missä tuloerot ovat kaikkein pienimmät, samoin kuin tuottavuus, talous on parhaimmassa jamassa niissä maissa, joissa tuloerot ovat pienimmät. Tästä syystä varmaan myöskin poikkeuksellisen paljon emeritusprofessorit, arkkipiispat ja muut ovat lähteneet liikkeelle heti hallitusohjelman julkaisun jälkeen vetoamaan nykyiseen hallitukseen, että tätä eriarvoisuuden kehitystä ei pidä viedä eteenpäin.

Yksi asia vielä erillisesti. Kun olin saanut toimia hetken aikaa kehitysministerinä, tässä sama ajattelu: meidän tulee satsata niihin, joilla on vähemmän, vähentää maailman köyhyyttä samalla tavalla kuin vähennetään Suomen köyhyyttä. Ja nyt kolmanneksen leikkaaminen kehitysavusta ja myöskin rauhanneuvottelujen puolelta on niin järkyttävä summa,

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

että minä en tiedä, ja toivon, että ministeri Toivakka täällä on rohkea ihminen ja menee kertomaan sinne Afrikkaan niille kouluille, että nyt teillä enää ei ole opettajia. Nyt teillä ei enää terveydenhoitajia ole täällä terveysasemalla. Nyt me lopetamme juuri ne ohjelmat, jotka on juuri saatu aloitettua vaikkapa Myanmarin kanssa, kaikki ne ihmisoikeuskysymykset, jotka siellä ovat kesken.

Kolmasosa on niin paljon, että epäilen, että se tarkoittaa myös irtisanomisia niille ihmisille, jotka tekevät sitä työtä järjestöissä tai suoraan ulkoministeriön palkkaamana tuolla kentällä. Se on ulkopoliittisesti suuri asia, sillä kehitysyhteistyö on iso osa kokonaisuutta ulkopoliitiikasta, ja me olemme tähän mennessä olleet se vakaa, vastuullinen, luotettava kumppani niin monenkeskisessä työssä kuin kahdenvälisessä työssä. Se vaikuttaa, kuulkaa, muuhunkin kuin pelkästään siihen yhteen kouluun tai yhteen terveysasemaan. Se vaikuttaa koko meidän imagoon. Kun me romahdamme vanhojen Itä-Euroopan maiden tasolle, myöskin meidän vaikutusvaltamme romahtaa. Tämä on valitettavaa. Rohkeutta ministerille.

20.33 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän kahden päivän aikana on aika paljon Juha Sipilän hallitusohjelmasta käsitelty juuri talousosiota, ja ehkä säästöjä ja näitä muita toimenpiteitä itsekkin tuossa aikaisemmassa puheenvuorossa kävin. Mutta täällä on erittäin mielenkiintoiset kappaleet loppuosassa, kun katsotaan tulevaisuuteen: digitalisaatio, kokeilut ja normien purkaminen.

Me olemme Suomessa pitkään puhuneet, minkälaiset tietojärjestelmät meillä on esimerkiksi kunnissa ja yhteiskunnan eri järjestelmissä ja kuinka päällekkäisiä ne ovat. Uskon, että me saamme valtion ja yhteiskunnan kassaan hyvin paljon varoja, kun me toteutamme tämän digitalisaation julkisten palvelujen osalta olevan osion ja saamme siihen selkeän rakenteen ja selkeät toimintatavat ja voidaan purkaa useita satoja erilaisia ohjelmarakenteita. Tähän liittyy paljon mahdollisuuksia, mutta ensin pitäisi nämä maaseudun digitaaliverkot saada kuntoon, valokuitukaapelit. Edellisen hallituksen aikana olen siitä useamman puheenvuoron käyttänyt ja kirjallisen kysymyksenkin tehnyt, että kun nyt tällä hetkellä Sonera ja kumppanit purkavat niitä kuparikaapeleita, niiden tilalle vain annetaan ilmasta tulevaa kusoja niin sanotusti, eli tulisi satsata myös kiinteisiin valokuituverkkoihin ja mahdollistettaisiin kahdensuuntainen liikenne. Tällä, kuten digitalisaation julkisten palvelujen osiossa, tulee mahdolliseksi esimerkiksi vanhuspalvelujen parantaminen ja monen muunkin, esimerkiksi koulutuksen etäopiskelumahdollisuuksien ja myös yritystoiminnan parantaminen maaseutualueilla. Näen, että tämän osion ohessa tulee myös satsata näihin investointeihin.

Oikeastaan vielä yksi tästä kokeiluosiosta, Näen, että meillä pitää olla ketterä Suomi, ottaa uusia kokeiluja, uusia alueita tai maakunnallisia kokeiluja ja niihin liittyviä osioita.

Yksi vielä on tämä säädösten sujuvoittaminen. On hieno idea, että lähdetään tämmöisellä ainakin kahden kuukauden avokonttoriasialla eteenpäin, koska usein kun hallitukset ja ministerit ovat vaihtuneet, ministereistä on tullut kahdessa viikossa tai kuukaudessa sisäsiistejä eli virkamiehet ovat ottaneet valtaansa tämän ministerinkin ajattelumaailman. Jos saataisiin nyt näissä avokonttorikeskusteluissa jo ministeriöstä lähtemään uusia ajatuksia ja uudistuksia ja sääntöjen uudistuksia myös maakunta- ja kuntatasolle, niin se olisi aivan mahtava asia. Tämä liittyy tähän johtamiseen ja myös sitten toimeenpanoon.

Rakenteellisessa uudistuksessa näen isona osana tämän sote-uudistuksen ja kuntauudistuksen kentän. Meillä on nyt kunnilla ollut kymmenen vuotta erityyppisiä, erinäköisiä har-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

joitelmia sieltä Mannisen ja Peltosen ajoista ja siitä edelleen. Eri malleja on romutettu ja tehty, ja kuntakenttä on aika väsynyt kyllä näihin uudistuksiin, ja olisi hyvä, että tämä niin sanottu pohja, mitä nyt ollaan viemässä, eli kolmiportainen hallintomalli saataisiin luotua, se pohja, jonka päälle tehdään rakenteet, ja sen jälkeen päästään sisältöjen kehittämiseen ja parantamiseen. Tämä on iso ponnistus, ja toivon todellakin sote-uudistushenkilöstölle ja ministereille myös aluehallinnon osalta voimia näihin asioihin.

Täällä ovat ministerit Orpo ja Toivakka pirteinä olleet valvomassa hallitukselta tulevia tekstejä, ja oikeastaan voisinkin suunnata tässä vielä heille kysymyksetkin.

Juha Sipilän hallitus on suunnitellut vuoden 2016 toukokuun loppuun mennessä selonteon sisäisen turvallisuuden tilasta. Kysyn ainakin tuommoisena maaseudun poikana — 30 kilometriä lähimpään kauppakeskukseen ja siitä 100 kilometriä sitten vielä maakuntakeskukseen — millä tapaa esimerkiksi tämmöiset kesämökkialueet ja näiden sisäinen turvallisuus poliisitoiminnassa tulevat jatkossa toimimaan. Itse tuon vaalikampanjan aikana ajoin peurakolarin, ja se kävi hyvin kätevästi. Kun soitin siitä hätänumeroon, niin he ottivat vain tiedot ylös, sotutunnuksen ja auton rekisterinumeron, ja sieltä tuli poliisilta paperit päivän päästä, että olet ajanut peurakolarin ja lähetä nämä paperit sitten vakuutusyhtiölle. Tietenkin näitä tapahtumia on paljon, mutta kuinka sitten, jos siellä on oikeaa väkivaltaa tai rikollisuutta, on näiden maaseutujen hiljaisten harva-alueitten turvallisuus etenkin?

Ministeri Toivakalle esittäisin kysymyksen nyt, kun on ulkomaankauppa- ja kehitysministerin tehtävät, kehitysavusta, mihinkä edustaja Paaterokin äsken otti osaa. Tullaan rahoitusta leikkaamaan, mutta oma näkökulmani on vielä: millä tapaa me nyt tässä teidän ministerin tehtävässänne voisimme vielä paremmin suomalaista teknologiaosaamista tämän pelkän rahallisen avun lisäksi myös sitten ulkomaankaupassa ja näissä kehityskohteissa hyödyntää?

20.39 Sisäministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Pirttilahti kysyi sisäisen turvallisuuden selonteosta. Se tosiaankin hallitusohjelmaan on kirjattu, ja se valmistellaan huolella. Sille antaa hyvän pohjan viime eduskuntakaudella tehty parlamentaarinen työ sisäisestä turvallisuudesta. Mutta paljon on tehtävää, ja on arvioitava tätä meidän muuttunutta turvallisuusympäristöä ja niitä uusia uhkia, jotka lähinnä maan rajojen ulkopuolelta vaikuttavat sisäiseen turvallisuuteen. Sen lisäksi meidän pitää arvioida poliisin, palo- ja pelastustoimen, Rajan resursseja suhteessa näihin tehtäviin, joita meillä on.

Tämä tilanne on erittäin haastava. Meidän pitää samaan aikaan näistä perustoiminnoista pitää huolta, lyhyistä vasteajoista myöskin harvempaan asutussa Suomessa, niin että ihmiset voivat luottaa, että apu todellakin tulee silloin, kun sitä tarvitaan. Toisaalta meidän pitää saada resursseja käyttöön näihin uusiin uhkiin, ja tämä on kova haaste aikana, jolloin ylimää räisiä rahoja ei missään ole valtion kirstuissa. Onneksi hallitusneuvotteluissa sisäisen turvallisuuden tilan turvaamiseen lisättiin 50 miljoonaa euroa. Se ei ole sama kuin parlamentaarisen ryhmän esittämä 75 miljoonaa, mutta se on kuitenkin nyt hyvä pohja lähteä eteenpäin. Kaikki mahdollinen tehdään, jotta resursseja pystytään suuntaamaan oikein niihin tärkeimpiin perustehtäviin.

20.41 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä todellakin hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen pohja on heikkenemässä, ja joudumme leikkaamaan niin koulutuksesta kuin meille tärkeistä

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

sosiaali- ja terveyspalveluista ja monesta muusta, ja nämä leikkaukset kohdistuvat myös kehitysyhteistyöhön. Mutta meidän täytyy muistaa, että kehitysyhteistyö ja kehityspolitiikka ei ole pelkästään kehitysapua. Sitä voidaan tehdä monella tavalla, ja sisältö erityisesti ratkaisee. Nyt kun me olemme joutuneet näinkin suurien leikkausten kuin 300 miljoonan euron kohteeksi, me joudumme ratkaisemaan hyvin tarkkaan, miten me priorisoimme jatkossa tätä rahoitusta. Mutta ennen kaikkea tässä on tärkeintä nyt muistaa, että tämä on kuitenkin mahdollisuus paitsi priorisoida myös uudistaa kehityspolitiikkaa. Meillä on paljon toimijoita siellä kentällä, meillä on paljon päällekkäisyyksiä, meillä on paljon erittäin hyvää työtä.

Nämä kahdenväliset yhteistyösopimukset eri maitten kanssa ovat olleet erinomaisia. Eilen tapasin muun muassa Tansanian presidentin, ja totesimme juuri, että 50 vuotta kestänyt kehitysyhteistyö Tansanian ja Suomen välillä on ollut erittäin menestyksellistä. Mutta samaan aikaan Tansanian presidentti puheessaan kertoi, että "aid is good, but trade and investment is better". Eli hän muun muassa vetosi siihen, että siirrytään enemmän tästä passivoivasta tuesta aktivoivaan yhteistyöhön. Ja tähän meidän on löydettävä välineitä muidenkin maiden kanssa, kuten muun muassa Kenian ja Vietnamin, joissa voidaan vähitellen siirtyä enemmän kohti tällaista kauppayhteistyötä ja poliittista yhteistyötä, toki niin, että sitä tukea täytyy edelleen säilyttää niissä kaikkein hauraimmissa kylissä ja alueilla, missä köyhyyttä on paljon. Mutta jotta me pääsemme näissä leikkauksissa eteenpäin, meidän täytyy ensinnäkin priorisoida meidän painopisteitä kehitysyhteistyössä, ja näen tärkeänä, että me painotamme Suomessa kehitysyhteistyörahoja kaikkein köyhimmille alueille ja ihmisille.

Pidän myös tärkeänä, että Suomi näitä jo aiemmin pitkään rakentamiaan painopisteitä edelleen korostaa, ja niistä erityisesti haluan nostaa esille naisten ja tyttöjen aseman vahvistamisen, koska siitä yleensä koko yhteiskunta vahvistuu ja kehittyy. Myöskin sen haluan nostaa esille, että meillä on jatkossa enemmän vakaita toimivia demokratioita, vähemmän korruptiota, ihmisoikeuksia kunnioitetaan, samoin oikeusvaltioperiaatetta, ja myöskin sen, että kaikkialla maailmassa pystytään tekemään semmoista työtä, että on puhdasta vettä ja ruokaa ja niitä tuotetaan ja hallinnoidaan tehokkaammin.

Mutta sitten oikeastaan tähän viimeiseen, edustaja Pirttilahden kysymykseen siitä, miten me voimme tuoda yrityksiä lähemmäs kehitysyhteistyötä. Tämä on se iso asia. Minä näen tässä suuren mahdollisuuden siinä, että kauppa ja kehitys Suomessakin kulkisivat paremmin yhdessä. Pohjoismaissa ja Hollannissa on tehty hyvää työtä siinä, että yritykset ovat päässeet mukaan ja jopa menestyneet kehittyvissä maissa ja samalla auttaneet kehitysmaiden yrityksiä ja yritystoimintaa kehittymään. Meille on hyvin tärkeätä, että myös kehitysmaat ja kehittyvät maat pääsevät paremmin mukaan maailmankauppaan ja sitä kautta ne pääsevät luomaan sitä omaa hyvinvointiaan ja työpaikkoja ihmisille. Kuulin erään suomalaisen yrityksen kokemuksiä siitä, että kun kyseessä on vastuullinen suomalainen yritys, joka lähtee toimimaan kehitysmaahan, niin he lähtevät sillä asenteella, että he kouluttavat paikallisia ihmisiä hyvään työkuultuuriin, he opettavat ihmisiä tällaisiin hyviin toimintatapoihin työelämässä ja kunnioittamaan työntekijöitä, ja sitä kautta tällaiset hyvät työelämän pelisäännöt leviävät myös kehittyviin maihin ja me parannamme ihmisoikeuksia työelämässä.

Mutta en kiellä sitä, kuten edellinen vastuuministeri, edustaja Sirpa Paatero tuossa sanoi, että nämä leikkaukset tulevat olemaan hyvin vaikeita ja joudutaan tekemään vaikeita päätöksiä. Mutta siltä emme voi nyt välttyä, koska haluamme saada Suomen kuntoon, Suo-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

men nousuun. Haluan muistuttaa siitä, että hallitus on hallitusohjelmassa sitoutunut kuitenkin pitkän ajan 0,7:n tavoitteeseen, ja sitä kohti teemme töitä.

20.45 Timo V. Korhonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Vielä tässä vaiheessa muutama sana näistä hallitusohjelman isoista rakennemuutoksista. Kuten tuossa jo aiemmin sainoin, niin odotan näiltä rakennemuutoksilta todella paljon, kuten myös hallitusohjelmassa hallitus itse. Eli eläkeuudistuksella, sote-ratkaisulla, alue- ja keskushallinnon uudistuksella ja kuntakentän tehtäväuudistuksella on vähintään 4 miljardin euron taloudelliset vaikutavuustavoitteet.

Sote-ratkaisu perustuu siis maakuntamalliin, jossa valtuusto valitaan vaaleilla. Pelkäämään sotea varten tällaista hallintoa tuskin tarvitaan. Siksi yhdessä sote-hallinnon kehittämisen kanssa on selkeytettävä myös koko väliportaan aluehallinto. Nyt onkin kaiken kaikkiaan välttämätöntä, että sotea, aluehallintoa, keskushallintoa, kuntien roolia ja tehtäviä, tätä koko kokonaisuutta lähdetään valmistelemaan yhtä matkaa, päätetään isot linjat ja jatketaan sitten yksityiskohtaista valmistelua.

Aluehallinnon uudistuskirjaus tuossa hallitusohjelmassa on erittäin tärkeä. Sehän on hallitusohjelmaan kirjattu seuraavasti: "Valtion aluehallinnon ja maakuntahallinnon yhteensovituksista tehdään erikseen päätös, jolla yksinkertaistetaan julkisen aluehallinnon järjestämistä (valtio, alueet ja kunnat). Ensisijaisena ratkaisuna on toimintojen keskittäminen tehtäviltään ja toimivallaltaan selkeille itsehallintoalueille." Tässä pidän selvänä, että vähintään Suomen suurimman osan osalta tällaisten alueitten määrä vastaa suoraan maakuntien määrää, mutta oleellista on siis siirtää alueitten kehittämisvaltaa ja resursseja alueille itselleen.

Kuntien osalta hallitus ottaa aivan uuden suunnan ja pistää todella uudistus-sanankin asiallisesti toimeen. On selvää, että soteen liittyvät muutokset johtavat jo merkittävältä osaltaan kuntien tehtävien karsimiseen. Kuntien päätösvaltaa ja samalla vastuutakin elinvoimaan liittyvissä kysymyksissä ja tehtävissä luvataan sen sijaan vahvistaa. Tärkeintä joka tapauksessa kuntien osalta lienee se, että ovatpa ne kuntatehtävät sitten mitä tahansa, kunnille on nyt luvassa työrauha. Kuntarakennelain selvitysvelvollisuuden kriteerit ja määräajat myös kumotaan.

Nostan vielä tuosta hallitusohjelmasta esille arktista yhteistyötä koskevan kirjauksen. Ohjelmassa sanotaan, että arktisen yhteistyön kehittäminen on nostettava EU:n ulkosuhteitten yhdeksi painopisteeksi ja pohjoisten hankkeitten edistämiseen tarvitaan EU:n panosta. Tämä on erittäin tärkeä linjaus meille pohjoisille maakunnille. Tuossa alkuvuodesta pohjoisten ja harvaan asuttujen alueitten verkosto kokoontui, ja siellä puheenvuoroissa oli julkitulojen mukaan toivottu EU:lta vahvaa pohjoista politiikkaa ikään kuin arktistenkin kysymysten kehykseksi. Toivottavasti nämä kyetään solmimaan yhteen myös hallituksen politiikassa. Odotankin hallitukselta hyvin päättäväistä arktista politiikkaa.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Edustaja Taavitsainen totesi tuossa äskeisessä puheenvuorossaan jotenkin niin, että tämän päivän nuorille on annettava tukeva pohja tulevaisuuteen. Olen siitä aivan samaa mieltä. Siksi tässä vaikeassa tilanteessa on jouduttukin tekemään erittäin kova, mutta eteenpäin, tulevaisuuteen katsova hallitusohjelma. Velkaantumisen on saatava pysähtymään. Muunlaiset ratkaisut eivät olisi oikeudenmukaisia tuleville sukupolville.

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

20.50 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Kiitän edustaja Korhosta tämän meidän maakuntauudistuksen erinomaisesta avaamisesta ja sote-uudistuksen avaamisesta. Samoin edustaja Viljanen osasi kiteyttää huomattavasti minua paremmin nämä kaikki hyvät kohdat, millä tavalla maataloutta ja ruuantuotantoketjua pyritään tekemään entistä kannattavammaksi, niin että meille kaikille riittää puhtaita, kotimaisia elintarvikkeita.

Arvoisa puhemies! Muutama reunahuomio vielä tästä keskustelusta, ihan keskustelun loppuille.

Ensinnäkin sellainen seikka, mikä kannattaa nostaa esiin tästä hallitusohjelmasta, on se, että kotitalousvähennystä laajennetaan ja kotitalousvähennystä saa jatkossa myös vanhus-ten hoivapalveluihin. Pidän sitä erittäin hyvänä ja positiivisena asiana.

Myös niin ikään tässä keskustelussa monta kertaa esille tullut seikka, että rakentamisen lainsäädäntöä joustavoitetaan ja päällekkäisiä valituksia, suoraan sanottuna kiusantekovalituksia, vähennetään. Pidän sitä tärkeänä oikeuspoliittisena seikkana.

Oikeuspolitiikkaa ja sisäistä turvallisuutta tässä ohjelmassa olen jo kehunut aiemminkin keskustelun aikana ja haluan nostaa sieltä esille vielä minun mielestäni ammatillisesti erittäin hyviä asioita kaksi kappaletta: Toinen on se, että etsitään keinoja rikosten uhrien aseman parantamiseen, ja toinen on se, että lasten huolto- ja tapaamislainsäädäntö tuodaan tälle vuosikymmenelle. Me saamme sinne sellaisia uusia tapoja, joilla voitaisiin välttää raastavia, pitkiä huoltajuusriitoja.

Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa erityisen riepottelun kohteena on ollut hallitusohjelman koulutusosio, ja erityisesti edustaja Niinistö, edustaja Ville Niinistön, kommentit ovat minua vähän hämmästyttäneet. En oikein ymmärrä, mitä pahaa siinä on, että me uudistamme koulutusta rakenteellisesti. Kukaanhan ei voi kiistää sitä, etteikö hallitusohjelma pitäisi sisällään myös säästöjä, mutta ne säästöt ovat pienempiä kuin kuluneella vaalikaudella, menneellä vaalikaudella. Ja ainakin itse, kun korkeakouluopinnot ovat vielä suhteellisen tuoreessa muistissa, pidän hyvänä sitä, että tulee kolmas lukukausi, myös kesällä voi suorittaa yliopisto-opintoja. Minusta nämä säästöt, mitä nyt koulutukseen on laitettu sisälle, tulee toteuttaa ennen kaikkea digitalisaation hyödyntämisellä ja tietotekniikan parhaalla mahdollisella hyödyntämisellä. Puhemies, kyllä tästä hallitusohjelmasta, koulutusosiosta, vielä Santeri Alkion henkeäkin, sivistyshenkeäkin on havaittavissa.

Täällä ovat vielä keskustelun lopulla edustaja Paatero ja edustaja Taavitsainen käyttäneet kriittisiä puheenvuoroja ja ottaneet mukaan ihan kirkon vaikuttajienkin kannanottoja. Puhemies, minusta on kuitenkin tärkeää ottaa esiin keskusteluun se, että pienituloisen ja vähäosaisen ihmisen kannalta vahva valtiontalous on kaiken a ja o. Siinä kohtaa kun yhteiskunnalta, kunnilta ja valtiolta, loppuvat rahat, siinä kohtaa meillä ei ole rahaa sosiaali- ja terveyspalveluihin. Siinä vaiheessa meillä ei ole rahaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien tulonsiirtoihin. Köyhän paras ystävä on terve valtiontalous.

Kannatan tämän Juha Sipilän hallitusohjelman hyväksymistä sellaisena kuin se on meillä täällä eduskunnassa esitetty.

20.54 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Minua hieman häiritsee tämä jatkuva arkkikiispan sanomisiin viittaaminen — ei äsken kuultu edustaja Kurvisen viittaus, vaan se viittaus, joka alkoi eilen edustaja Arhinmäen toimesta, joka on jatkunut tasaisin väliajoin jo kahden päivän ajan ja josta tässä aivan hiljankin saimme yhden esimerkin. Arkkipiispa otti kantaa yhteiskunnalliseen keskusteluun ja totesi, että häntä ja muita suurituloisia voisi verottaa enemmän. Arkkipiispa on viisas mies, ja tämä on painava yhteiskun-

Pöytäkirja PTK 14/2015 vp

nallinen kannanotto, eikä hänen kannanottonsa sinänsä minua häiritse. Minua häiritsee se, että täällä on puhuttu arkkipiispan toteamuksesta siihen tyyliin, että kovempi verotus olisi ratkaisu maamme tilanteeseen.

Arkkipiispan ulostulo liittyi sosiaaliseen tasapuolisuuteen, yhteiskunnalliseen eheyteen, siihen, että myös suurituloisten pitäisi osallistua talouden tasapainotustalkoisiin nyt aiottua tai kaavailtua enemmän. Jos näin toimimme, niin se epäilemättä hieman, siis hieman, lisäisi lyhyellä aikajänteellä valtion ja kuntien verotuloja. Siten se voisi hieman vähentää tarvittavien leikkausten määrää, ja etenkin suurituloisimpien kireämmän verotuksen voitaisiin tulkita olevan sosiaalisesti oikeudenmukainen toimenpide.

Minulle sopii se, että meidän suurituloisten verotusta kiristettäisiin, mutta meidän kaikkien pitää muistaa se, että sillä verojen kiristyksellä ei Suomen talouden rakenteellisia ja perustavanlaatuisia ongelmia ratkaista. Meidän taloutemme pidemmän aikavälin ongelma on heikentynyt kilpailukyky, ja verotuksen kiristäminen ei paranna yhdenkään yrityksen tai yrittäjän kilpailukykyä, mutta toki verotuloja se lyhyellä aikavälillä hetkellisesti kasvat-
taa. Eli oikeudenmukaisuus ja sosiaalinen eheys on yksi verotarkastelun perusta, mutta ne liikkeet, mitkä nyt koettaisiin hyvin solidaarisiksi, eivät välttämättä paranna yritystemme kilpailukykyä, sitä kautta työllisyyttä ja sitä kautta pitkäjänteisesti valtion ja kuntien verotulopohjaa. Meidän tulee muistaa näiden kahden näkemyksen ero ja se, mitä verotuksen kiristäminen tarkoittaa.

Arkkipiispan puheisiin ei pidä viitata ikään kuin ne olisivat lääke Suomen talouden ongelmiin. Hän otti moraaliin, etiikkaan kantaa, ei siihen, miten Suomen talous saadaan tasapainottumaan.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

3. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 4.6.2015 klo 12.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.57.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen